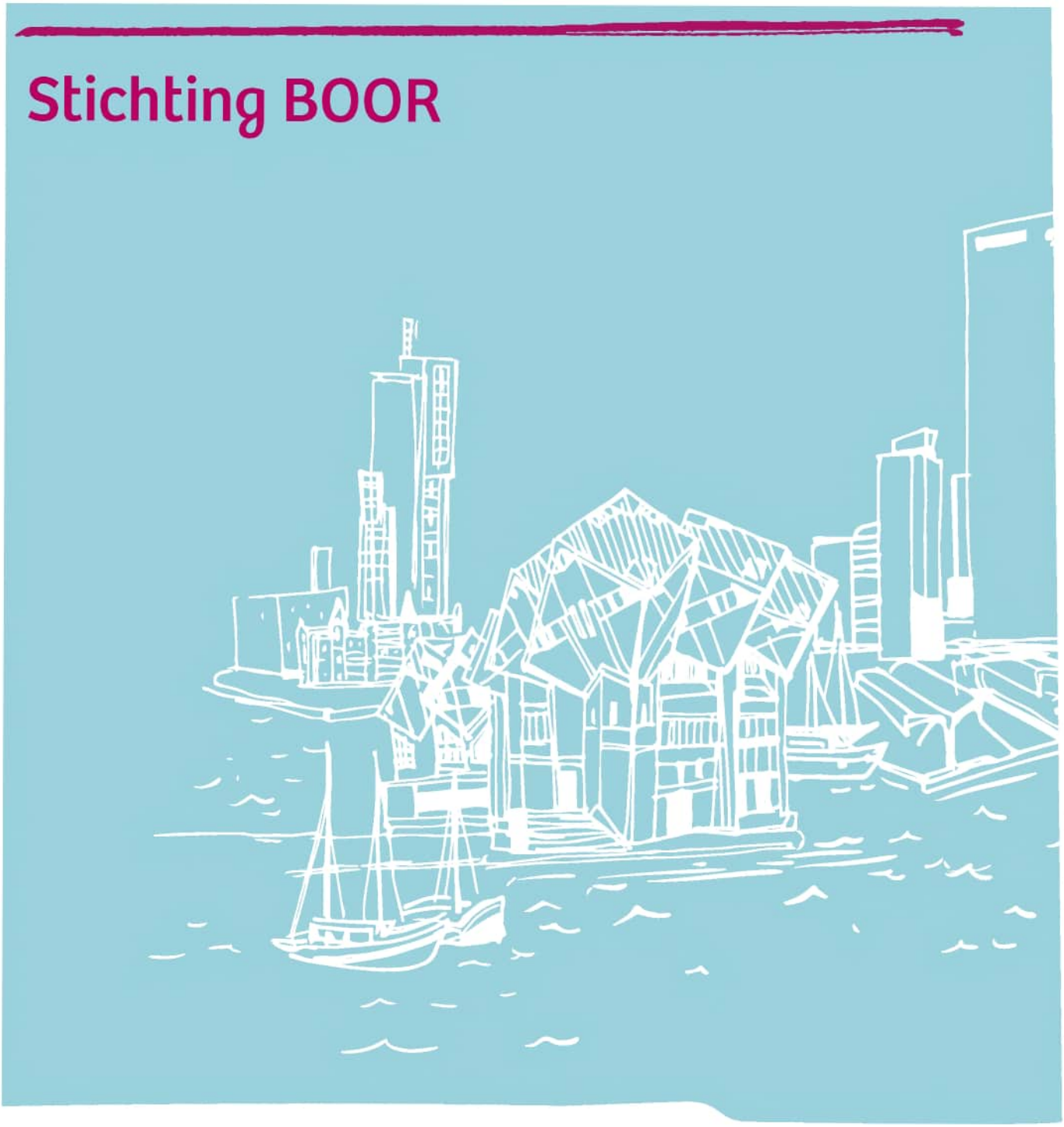
JAARVERSLAG 2022

Stichting BOOR

kwaliteit in onderwijs

PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

Inhoud

Voorwoord 4

A. Bestuursverslag 10

1. Het onderwijsbestuur 10

2. Verantwoording van het beleid 20
   - 2.1 Onderwijs- en kwaliteitsbeleid 20
   - 2.2. Personeelsbeleid & professionalisering 47
   - 2.3. Huisvestingsbeleid en facilitaire zaken 54
   - 2.4. ICT beleid 57
   - 2.5. Financieel beleid 60
   - 2.6. Risico's en risicobeheersing 64

3. Continuïteitsparagraaf 68

4. Verantwoording van de financiën 74

5. Verslag van het algemeen bestuur 79
   - 5.1. Kernprioriteiten: onderwijskwaliteit en onderwijscontinuïteit 79
   - 5.2. Aandachtsgebieden in 2022: corona en de strategische koers 79
   - 5.3. Commissies van het algemeen bestuur 79
   - 5.4. Vergaderingen 80
   - 5.5. Overige contacten 81
   - 5.6. Toezichtkader gemeente 81

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

B. Jaarrekening 82

6. Balans 82

7. Staat van baten en lasten 83

8. Kasstroomoverzicht 84

9. Grondslagen voor waardering 86

10. Toelichting op de balans 96

11. Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen 110

12. Toelichting op de staat van baten en lasten 113

13. Ondertekening algemeen bestuur en college van bestuur 124

C. Overige gegevens 125

Bijlage 1 – overzicht scholen per 31 december 2022 126

Bijlage 2 - Jaarverslag 2021 gemeenschappelijke medezeggenschapsraden 131

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Voorwoord

Het jaar 2022 is de eerste onder onze nieuwe koers Sta Open. Daarin doen we vijf beloften aan onze leerlingen, ouders en onszelf. De nieuwe koers past ons goed. Vanuit de hele organisatie voelen we betrokkenheid bij de koers en de beloften. Het is een inspirerende leidraad die in 2022 focus heeft gegeven aan ons handelen.

Oorlog in Oekraïne

In februari 2022 brak **de oorlog in Oekraïne** uit. Op meerdere manieren heeft dit invloed gehad op BOOR. De oorlog bracht een vluchtelingengolf teweeg, waaronder naar Nederland. Onder de vluchtelingen waren ook kinderen en jongeren. Rond de zomervakantie is de tijdelijke onderwijsvoorziening De Gaffel – een samenwerking van BOOR en RVKO – in het centrum van de stad geopend voor leerlingen in de basisschoolleeftijd. De vo-leerlingen zijn ingestroomd in de internationale schakelklassen. Een ander gevolg van de oorlog in Oekraïne was de grote stijging van de energieprijzen. Dit heeft BOOR – met circa 125 schoollocaties – hard geraakt. Daarbovenop heeft BOOR financieel nadeel ondervonden door het tijdig voldoen aan de toentertijd geldende deadline van 1 oktober om te stoppen met het lopende contract met Gazprom. Wij gaan ervan uit dat er volledige compensatie komt voor de gestegen energiekosten (zie verder paragraaf 2.3.4).

Armoedeproblematiek onder leerlingen, ouders en medewerkers

De stijgende energielasten hebben niet alleen consequenties voor onze organisatie, maar hebben ook hun effect op onze leerlingen en hun ouders. Scholen merken dat het vaker voorkomt dat kinderen geen eten bij zich hebben, of ze horen dat ouders zich zorgen maken. Medewerkers op de scholen gaan hier zorgvuldig mee om. De hulp van BOOR-scholen verschilt per locatie en per wijk en richt zich in het algemeen op signaleren, ondersteunen en stimuleren. Ondersteuning kan bestaan uit het beheersen van de schoolkosten, ontbijt op school of initiatieven als een ruilkast of kledingbank en het verwijzen naar hulpinstanties. Bij stimuleren kan gedacht worden aan het bevorderen van een gezonde leefstijl, zoals een gezond ontbijt en schoolfruit, plus de inzet van sociaal maatschappelijk werk.

Niet alleen leerlingen worden geconfronteerd met armoede, ook medewerkers kunnen te maken krijgen met financiële problemen. Alles is erop gericht op een tijdige signalering van problematiek, zodat al vroeg de juiste interventies ingezet kunnen worden. Interventies kunnen heel praktisch zijn, zoals de inzet van een budgetcoach die een medewerker helpt om zijn financiële zaken op orde te krijgen en het instellen van een BOOR-breed telefoonnummer bij HR waar medewerkers terecht kunnen als ze hulp nodig hebben. Daarnaast kunnen interventies psychosociaal van aard zijn, bijvoorbeeld door de inzet van bedrijfsmaatschappelijk werk.

Gevolgen coronapandemie

Een andere externe ontwikkeling die invloed had op de uitvoering van het onderwijs in 2022 is **corona**. Anders dan in onze jaarverslagen over 2020 en 2021, kunnen we constateren dat de directe impact van corona op het onderwijs en de leerresultaten in 2022 relatief beperkt is geweest. De scholen zijn het merendeel van het jaar open gebleven waardoor het onderwijs weer grotendeels doorgang kon vinden zoals voor corona. We hebben grote waardering voor de wijze waarop onze medewerkers in de onderwijspraktijk zich onder moeilijke omstandigheden keer op keer inzetten om het onderwijs zo goed mogelijk te laten plaatsvinden. We richten ons vol op het tegengaan van de lange termijn effecten van corona op onze leerlingen. Die effecten zijn na twee jaar nog steeds voelbaar. Om die redenen kunnen we ook de **NPO-middelen** die tot in dit schooljaar doorlopen goed gebruiken. In augustus 2022

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

is bekendgemaakt dat leraren, schoolleiders en ander personeel op scholen met veel achterstanden ook in het jaar 2022-2023 een toelage krijgen. In paragraaf 2.1.2 is meer te lezen over NPO en de inzet van deze middelen.

Lerarentekort en Anders organiseren

Ook in 2022 was **het tekort aan leerkrachten en schoolleiders** aan de orde van de dag, en we verwachten dat dit de komende jaren niet zal veranderen. Het tekort manifesteerde zich al in het basis en speciaal onderwijs, maar loopt inmiddels ook in het voortgezet onderwijs op. Positief is dat we zien dat onze aanpak van het lerarentekort langs vier lijnen zijn vruchten afwerpt. In tegenstelling tot de tekorten in de andere grote steden, is te zien dat het tekort in Rotterdam stabiel is en niet verder oploopt. Rotterdam in het algemeen en BOOR specifiek krijgen steeds meer controle op dit vraagstuk. We leggen hier een directe relatie met onze inspanningen op het gebied van **Anders Organiseren**. Binnen dit programma krijgen scholen met een tekort aan bevoegd personeel ondersteuning vanuit een projectorganisatie. Enerzijds om de instroom te vergroten en de uitstroom te beperken, en anderzijds om het onderwijs duurzaam anders te organiseren vanuit de visie dat leraren daarmee meer tijd en focus voor hun kerntaak krijgen. Dit gebeurt onder andere met behulp van de inzet van anders bevoegden, digitale middelen en een grotere diversiteit aan achtergrond en expertise van professionals in de schoolteams. We leiden daarnaast op grote schaal zij-instromers op en hebben de begeleiding van startende en zittende leerkrachten geïntensiveerd. Ook wordt fors ingezet op 'opleiden in de school' door het BOSS-traject in het basisonderwijs en de OSR in het voortgezet onderwijs (zie verder paragraaf 2.2.2).

Resultaten en financiën

Dit jaarverslag bestaat uit drie delen: A. het bestuursverslag, B. de jaarrekening en C. de overige gegevens. In het bestuursverslag besteden we aandacht aan de beleidsverantwoording en gaan we in op de doelen die we in het jaarplan 2022 hadden gesteld. Verreweg de meeste doelen zijn behaald. Daar zijn we met recht trots op, zeker tegen de achtergrond van bovengenoemde ontwikkelingen. Daarnaast bespreken we in het bestuursverslag andere relevante ontwikkelingen en thema's.

In de jaarrekening rapporteert BOOR over 2022 een positief resultaat van € 13,4 miljoen. Het resultaat is sterk beïnvloed door de extra baten, onder andere vanuit het NPO. We hebben vanuit het resultaat bestemmingsreserves gevormd voor de niet bestede NPO-middelen en de niet bestede werkdrukmiddelen in het vo. De toevoeging van resultaat aan de algemene reserves en resultaatverdeling bedraagt € 1,4 miljoen. De kengetallen ultimo 2022 blijven binnen de signaleringswaarden van de Onderwijsinspectie. Hieruit kan worden geconcludeerd dat de financiële positie van BOOR per balansdatum op orde is.

Leeswijzer

Het bestuursverslag start met een beschrijving van het schoolbestuur (hoofdstuk 1). Het tweede hoofdstuk is de beleidsverantwoording. Hoofdstuk 3 geeft een financiële doorkijk en hoofdstuk 4 is de continuïteitsparagraaf. Het bestuursverslag sluit af met het verslag van ons algemeen bestuur (hoofdstuk 5). De jaarrekening beslaat de hoofdstukken 6 tot en met 12. De overige gegevens bestaan uit de statutaire regeling omtrent bestemming van het resultaat en de controleverklaring van de onafhankelijke accountant. In Bijlage 2 is het verplichte jaarverslag 2021 van onze gemeenschappelijke medezeggenschapsraden te vinden.

Rotterdam, 19 april 2023

College van bestuur,	**Algemeen bestuur,**
Renata Voss	**Mariëtte Hamer**
Voorzitter	Voorzitter

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

ALGEMEEN

Belofte

Positieve ontwikkelingen 2022

Burgerschapsacademie

- Programma Wereldwijzer uitgebreid naar 11 scholen
- Jaarkalender 'bouwstenen voor burgerschap' gedeeld als hulpmiddel

Ieder talent telt

- Handreiking zo doen we dat bij BOOR: 9 uitgangspunten voor een passend schooladvies ontwikkeld
- Gemeenschappelijk stagebureau voor het vso gerealiseerd

Verbonden en veilig

- De Gaffel, de tijdelijke onderwijsvoorziening voor Oekraïense kinderen, succesvol gestart
- Drie nieuwe schoolgebouwen opgeleverd, zeven bouwtrajecten gestart of voortgezet en zeventien projecten in ontwikkeling

Versterken door vernieuwing

- 85% van de (s)bao- en (v)so-scholen beschikken over veilige centraal beheerde wifi
- Vernieuwing door een lectoraat voor versterking taalbasis jonge kinderen en primoren (praktijkonderzoekers)

Sterke scholen door een sterke organisatie

- De BOOR-aanpak van het lerarentekort werpt vruchten af
- Succesvol leiderschapsprogramma in het (s)bao en (v)so

Aantal scholen

Bao: 55 scholen en 77 schoollocaties

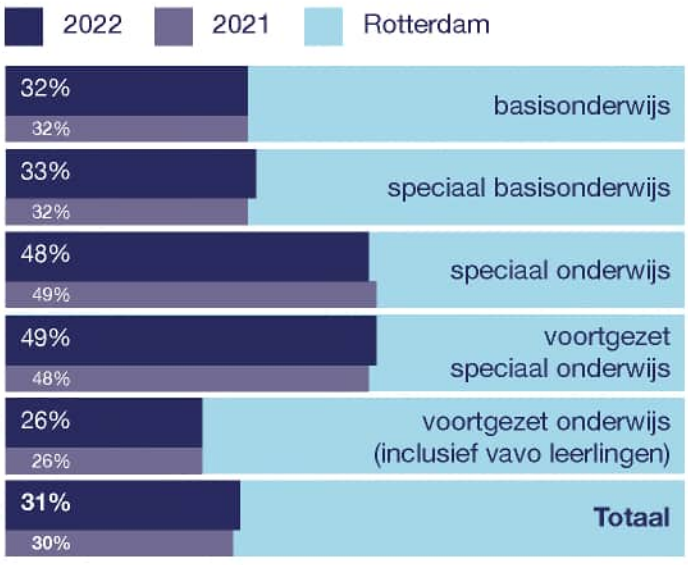
Sbo: 4 scholen en 5 schoollocaties

Vo: 6 schoolgemeenschappen en 18 schoollocaties

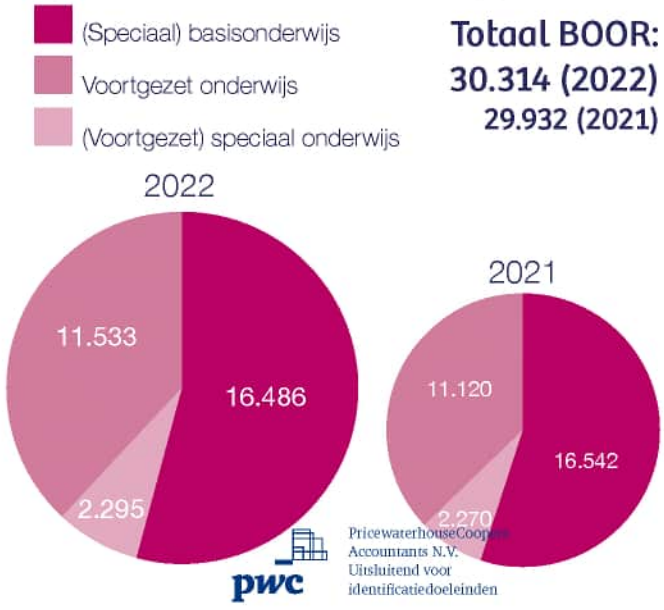
(V)so: 7 scholen en 20 schoollocaties

Aandeel leerlingen Rotterdam

Aantal leerlingen

Totaal BOOR:
30.314 (2022)
29.932 (2021)

pwc
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

ONDERWIJSKWALITEIT & PERSONEEL

Tevredenheid

Leerlingen	2022	2021
so	8,1	8,5
vso	7,3	-
vo	6,5	6,7
(s)bao	8,2	8,3

Inspectiearrangementen

EXCELLENT 0	(s)bao 0	vo 0	(v)so 0
GOED 7	(s)bao 1	vo 6	(v)so 0
VOLDOENDE 91	(s)bao 65	vo 12	(v)so 14
ONVOLDOENDE 0	(s)bao 0	vo 0	(v)so 0
ZEER ZWAK 1	(s)bao 1	vo 0	(v)so 0

In- en uitstroom medewerkers

Instromers: 591 medewerkers

Uitstromers: 593 medewerkers

Zij-instromers

2022 91

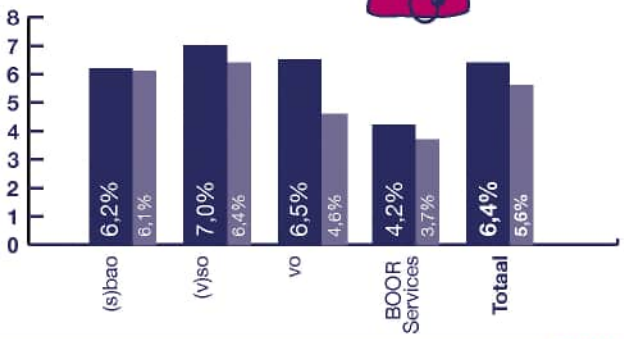
2021 67

Vaste dienst 2553 fte

Tijdelijke dienst 640 fte

(excl stagiaires, vrijwilligers en externe inhuur)

Ziekteverzuim

Leeftijdsopbouw medewerkers

25% 944	75% 2.957	Totaal 3.951	

T/m 20 jaar	5 / 0%	14 / 0%	19 / 0%
20-29 jaar	147 / 3%	499 / 13%	646 / 16%
30-39 jaar	254 / 6%	759 / 19%	1.013 / 25%
40-49 jaar	197 / 5%	666 / 17%	846 / 22%
50-59 jaar	204 / 5%	640 / 16%	844 / 21%
60-69 jaar	184 / 5%	376 / 10%	560 / 15%
70+ jaar	4 / 0%	3 / 0%	7 / 0%

pwc PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

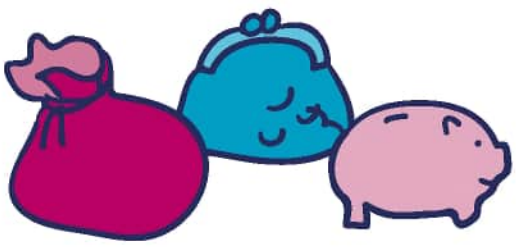
FINANCIËN

Inkomsten en uitgaven 2022

bedragen x € 1.000	Voortgezet onderwijs	(Speciaal) basis-onderwijs	(Voortgezet) speciaal onderwijs	ABB	Totaal
Baten					
Rijksbijdragen OCW	132.838	148.250	62.151	-36	343.203
Overige overheidsbijdragen en subsidies	3.195	10.806	1.903	345	16.249
Overige baten	8.435	6.761	2.176	485	17.857
Totaal baten	**144.468**	**165.817**	**66.230**	**794**	**377.309**
Lasten					
Personele lasten	102.246	125.037	52.053	13.510	292.846
Afschrijvingen	2.696	3.068	1.137	248	7.149
Huisvestingslasten	8.806	13.323	4.482	307	26.918
Overige lasten	20.202	11.094	3.945	1.422	36.663
Allocatie over de sectoren	3.733	8.285	3.179	-15.197	0
Totaal lasten	**137.683**	**160.807**	**64.796**	**290**	**363.576**
Saldo baten en lasten	**6.785**	**5.010**	**1.434**	**504**	**13.733**
Financiële baten en lasten	-365	1	7	-8	-365
Genormaliseerd resultaat	**6.420**	**5.011**	**1.441**	**496**	**13.368**
Resultaat na bestemingsreserve	-6.395	-5.100	-462	9	-11.948
Resterend resultaat na vorming bestemmingsreserve	**25**	**-89**	**979**	**505**	**1.420**

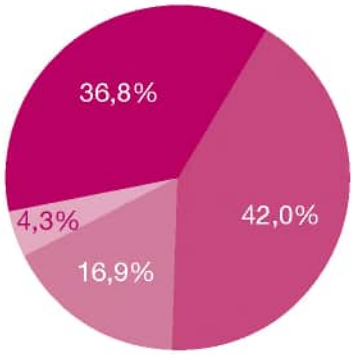
Kengetallen

	31-12-'22	31-12-'21	signaleringswaarde onderwijsinspectie
Solvabiliteit 2	54,42%	51,70%	< 30%
Liquiditeit (current ratio)	166,55%	150,30%	< 75%
Weerstandsvermogen	8,33%	8,90%	< 5%
Kapitalisatiefactor	34,44%	27,10%	> 35%
Absolute omvang liquide middelen	€ 81,15 milj.	€ 54,49 milj.	minimaal € 100.000

Kosten

- Voortgezet onderwijs
- (Speciaal) basisonderwijs
- (Voortgezet) speciaal onderwijs
- Administratie,beheer en bestuur

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

A. Bestuursverslag

1. Het onderwijsbestuur

Profiel

BOOR telt 72 scholen met 120[1] locaties. De BOOR-scholen zijn zo divers als de bevolking van Rotterdam. Scholen met hun eigen kenmerken en specifieke kwaliteiten, passend bij de omgeving waar ze staan en de kinderen die ze onderrichten. Tegelijk maken zij deel uit van het collectief van openbare scholen en hebben zij een gemeenschappelijke kern. Kwaliteitsonderwijs staat op alle scholen voorop. Waaraan kunnen ouders en leerlingen herkennen dat zij op een BOOR-school zijn?

Een BOOR-school is de samenleving in het klein, een gemeenschap waar leerlingen en ouders zich onderdeel van voelen, waar het lerend vermogen van onze leerlingen en het personeel wordt aangesproken, waar iedere leerling en iedere medewerker gelijkwaardig is, ertoe doet en dat ook ervaart en waar alle leerlingen kunnen groeien. Daarnaast is de school een plek waar leerlingen kunnen oefenen, fouten mogen maken en ervaren wat het betekent om in een superdiverse stad te leven. Omdat de school midden in de samenleving staat en er onlosmakelijk onderdeel van uitmaakt, verbindt ze zich met de maatschappelijke partners om zich heen. Op school leren kinderen met elkaar, maar is er ook oog voor de individuele behoeften van kinderen. Er wordt maatwerk geboden waar dat passend is, zodat leerlingen gelijke kansen krijgen om hun potentieel kunnen ontwikkelen en benutten.

Missie

Stichting BOOR wil het best denkbare openbaar onderwijs van Rotterdam geven. Dit doen we door maximale kansen te creëren voor kinderen en jongeren in Rotterdam en omgeving. We helpen hen om volwassen wereldburgers te worden die bijdragen aan een rechtvaardige samenleving en die weten hoe zij hun talenten daarvoor kunnen benutten.

Visie

Wij dragen zorg voor onderwijs dat bijdraagt aan de talentontwikkeling van iedere leerling. Iedere dag zetten onze leerkrachten en medewerkers zich in om de volgende generatie een goede start te geven, om hun nieuwsgierigheid aan te wakkeren en hun talenten te ontwikkelen. En om ervoor te zorgen dat er maximale kansen zijn voor ieder kind. Maar wij hebben nóg een belangrijke opdracht. De kinderen van nu vormen de samenleving van morgen. De opgaven die ze daarbij op hun bordje krijgen zijn groot. Of ze die aankunnen, hangt niet alleen af van de resultaten die zij behalen. Het hangt ook af van hun vermogen om samen te werken, om hun verschillen te overstijgen voor een gemeenschappelijk belang. Daarom leren we ze om open te staan. Welke levensovertuiging, seksuele voorkeur, fysieke en mentale

1 Zie bijlage 1

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

mogelijkheid, afkomst, politieke overtuiging je ook hebt: bij ons ben je welkom, op onze scholen ontmoeten we elkaar Zodat we leren om verschillen te accepteren en te ervaren als een bron van nieuwe inzichten.

Met onze nieuwe strategische koers 'Sta open' (2022 – 2026) geven we invulling aan deze visie. Dat doen we via de volgende vijf beloften aan ouders, leerlingen en medewerkers[2]:

- Iedere school is een burgerschapsacademie
- Ieder talent telt
- Verbonden en veilig
- Versterken door vernieuwing
- Sterke scholen door een sterke organisatie

De uitwerking van deze beloften vindt met ingang van 2022 hun weerslag in jaarplannen op organisatie- en sectorniveau. Daarbij is er altijd sprake is van faseverschillen tussen scholen. Dat is niet erg: de koers is bedoeld als richtinggevend en niet als blauwdruk. Er is heel bewust gekozen voor een compacte koers. Zo is er veel ruimte voor eigen accenten en uitwerkingen.

Toegankelijkheid en toelating

Op de scholen van BOOR zijn alle kinderen welkom en zal er, indien nodig, voor iedere leerling gezocht worden naar een passende school. BOOR beschikt over een zeer breed aanbod, zodat dit in verreweg de meeste gevallen slaagt. Toch kan het voorkomen dat vanwege onvoldoende ruimte in het schoolgebouw soms de eerste keuze van ouders/leerlingen niet kan worden gehonoreerd. In uitzonderlijke gevallen maken scholen gebruik van wachtlijsten. In het (voortgezet) speciaal onderwijs is dit vaker het geval dan in de andere sectoren. Voor de toelating van leerlingen bij overinschrijving volgen we de afspraken die zijn gemaakt in de Rotterdamse plaatsingswijzer en de OverstapRoute. De toelating tot een school is nooit afhankelijk van de vrijwillige ouderbijdrage. De hoogte en bestemming van de vrijwillige ouderbijdrage wordt op schoolniveau indirect door een instemmingsrecht van de ouder-/leerlinggeleding van de medezeggenschapsraad op de schoolgids vastgesteld.

Organisatie

Naam instelling	Stichting BOOR
KvK nummer	24424572
Bestuursnummer	41775
Postadres	Postbus 23058 3001 KB Rotterdam
Bezoekadres	Schiekade 34 3032 AJ Rotterdam
Telefoon	010-2540800
E-mail	info@stichtingboor.nl
Website	www.stichtingboor.nl
Contactpersoon	Regina Stoutjesdijk, bestuurssecretaris
E-mailadres contactpersoon	regina.stoutjesdijk@stichtingboor.nl

Overzicht scholen

2 https://www.boorbestuur.nl/cp/uploads/downloads/Koers-2022-2026-Sta-open-def.pdf

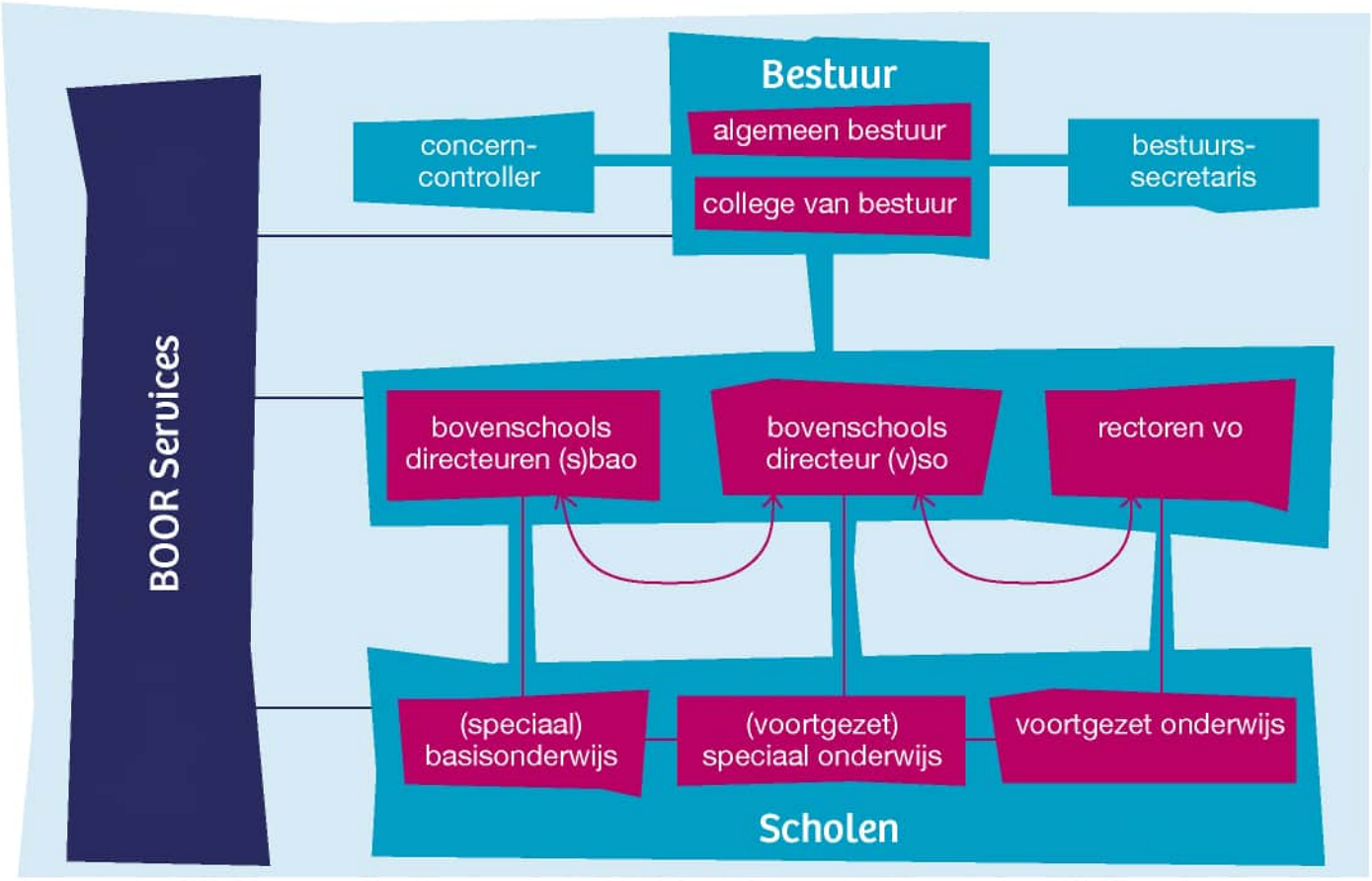
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Onder stichting BOOR vallen 55 reguliere basisscholen (bao), vier scholen voor speciaal basisonderwijs (sbo), zeven scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs ((v)so) en zes scholengemeenschappen voor voortgezet onderwijs (vo). De scholen zijn verdeeld over 120 locaties. Een overzicht van alle scholen, met een link naar hun eigen website en de website Scholen op de kaart, is te vinden in bijlage 1.

Juridische en organisatiestructuur

De juridische structuur is een stichting. In onderstaand organogram is de organisatiestructuur schematisch weergegeven.

Scholen

De scholen in het (speciaal) basisonderwijs zijn verdeeld in vier scholengroepen, met elk een bovenschools directeur. De scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs vormen een eigen scholengroep die ook wordt geleid door een bovenschools directeur. De bovenschools directeuren vormen samen de bovenschoolse directie. Elke scholengemeenschap voor voortgezet onderwijs heeft een rector. De rectoren vormen gezamenlijk het college van schoolleiders.

Het college van bestuur, de bovenschools directeuren, de rectoren en de mt-leden van BOOR Services ontmoeten elkaar een aantal keer per jaar in de managementgroep om samen te spreken over strategische thema's en sectordoorsnijdende onderwerpen, zoals doorlopende leerlijnen en de Koers.

BOOR Services

Voor het optimaal kunnen functioneren van scholen, management en bestuur is een goede ondersteuningsstructuur noodzakelijk. Daarin vervult BOOR Services een belangrijke rol. BOOR Services heeft een breed en divers serviceaanbod op verschillende expertisegebieden, zoals algemene beleidsondersteuning, kwaliteit van het onderwijs, communicatie, financiën, HR, ICT, juridische zaken, medezeggenschap, huisvesting en inkoop. BOOR Services heeft een mr en functioneert met een zelfsturend mt.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Medezeggenschap

Elke school heeft een medezeggenschapsraad (mr). Via de medezeggenschapsraad hebben ouders, medewerkers en eventueel leerlingen invloed op het schoolbeleid. De rector of schooldirecteur overlegt regelmatig met de medezeggenschapsraad op zijn/haar school over onderwerpen die de school betreffen. Op elke school worden leden voor een termijn van drie of vier jaar gekozen.
BOOR heeft naast de medezeggenschapsraden op scholen, ook drie gemeenschappelijke medezeggenschapsraden (gmr's) voor het (speciaal) basisonderwijs, het voortgezet onderwijs en het (voortgezet) speciaal onderwijs. Deze raden bespreken in overleg met het college van bestuur en/of de bovenschools directeur de voorstellen en plannen van het bestuur over bovenschoolse zaken. Volgens de Wet medezeggenschap op scholen hebben de gmr's advies- en instemmingsrecht over een tal van onderwerpen die een groot deel of alle scholen betreffen, zoals stichtingsbreed personeelsbeleid, voordracht van nieuwe bestuursleden en strategische beleidsplannen van de stichting. Elk personeelslid of ouder mag zich verkiesbaar stellen en een gmr-lid hoeft niet per se lid te zijn van de mr van een school.
Het jaarverslag van de gmr's bevindt zich in bijlage 2.

Gemeenteraad

De gemeente Rotterdam heeft een aantal (wettelijke) toezichthoudende taken betreffende het openbaar onderwijs. De raad is verantwoordelijk voor de goedkeuring van het strategisch beleidsplan, de jaarlijkse begroting, het jaarverslag met jaarrekening, benoeming van de bestuursleden en wijziging van de statuten. Verder is de gemeenteraad verantwoordelijk voor de instandhouding van het openbaar onderwijs met betrekking tot spreiding en toegankelijkheid. Ten slotte kan de gemeenteraad ingrijpen bij ernstige taakverwaarlozing.

Governance

In de Code Goed Bestuur in het primair onderwijs van de PO-Raad en de code Goed onderwijsbestuur Vo van de VO-raad zijn basisprincipes vastgelegd voor de professionaliteit van bestuurders, toezichthouders en managers in respectievelijk het primair en het voortgezet onderwijs. Het bestuur handelt overeenkomstig deze codes. BOOR is lid van de PO-Raad en de VO-raad. De horizontale dialoog met belanghebbenden is ingericht via medezeggenschap.

De honorering van onze interne toezichthouders is opgenomen in hoofdstuk 12. Jaarlijks wordt een uitvraag van verbonden partijen gedaan aan de bestuursleden. Hieruit is geen belangenverstrengeling gebleken. Er zijn geen veranderingen geweest op het gebied van governance in het verslagjaar. De interne (algemeen bestuur) en externe toezicht-structuur (gemeenteraad) is ongewijzigd.

Meer informatie over de governance van stichting BOOR is te vinden op **stichtingboor.nl** onder menukeuze 'bestuur'.

Functiescheiding

De Governance Codes benadrukken de verplichte scheiding van de functies van bestuur en intern toezicht binnen organisaties voor onderwijs. Er zijn verschillende manieren om de functiescheiding uit te werken. Op stichting BOOR is de functionele scheiding van toepassing (one-tier board).

BOOR bestuur

Het algemeen bestuur (niet-uitvoerend bestuur) en het college van bestuur (dagelijks bestuur) vormen samen het bestuur van BOOR.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

College van Bestuur

Het College van Bestuur van stichting BOOR bestaat statutair uit drie leden (artikel 6.1). In mei 2022 heeft BOOR afscheid genomen van Huub van Blijswijk als voorzitter van het college van bestuur. Hij is opgevolgd door Renata Voss. Zij was – sinds 2018 – lid van het college van bestuur. Renata Voss is als voorzitter college van bestuur benoemd tijdens de raadsvergadering van 3 februari 2022, met ingang van 1 mei 2022. Vanaf die datum functioneert het college van bestuur tijdelijk als tweehoofdig bestuur: Renata Voss als collegevoorzitter en Bob de Baedts als collegelid. Renata Voss heeft de portefeuilles (speciaal) basisonderwijs en voortgezet onderwijs en Bob de Baedts de portefeuilles (voortgezet) speciaal onderwijs en bedrijfsvoering. Op dit moment oriënteert het bestuur zich op het vraagstuk over de omvang van het college van bestuur.

Hoofd- en nevenfunctis leden college van bestuur

De leden van het college van bestuur hadden in 2022 de volgende hoofd- en nevenfuncties:

Naam	Hoofdfunctie	Nevenfuncties
Mevrouw Renata Voss	• Voorzitter college van bestuur BOOR (vanaf 1 mei 2022) • Lid college van bestuur (tot 1 mei 2022)	• Lid algemeen bestuur PO-Raad • Lid raad van toezicht ROC West-Brabant (Curio) • Lid adviescommissie kwaliteitsafspraken MBO • Lid raad van toezicht Platform Talent voor Technologie • Lid bestuur Stichting Bijzondere Leerstoel Onderwijsrecht op pluriforme grondslag • Voorzitter stuurgroep CZ NPRZ
De heer Bob de Baedts	• Lid college van bestuur BOOR	• Lid bestuur Sivon (vanaf 1 mei 2022) • Voorzitter bestuur stichting Vrienden van Uniq
De heer Huub van Blijswijk	• Voorzitter college van bestuur BOOR (tot 1 mei 2022)	• Voorzitter Sivon (tot 1 mei 2022) • Lid Pettelaaroverleg (tot 1 mei 2022) • Lid bestuursraad OSR (tot 1 mei 2022) • Lid bestuur EIC Mainport Rotterdam (tot 1 mei 2022)

Algemeen bestuur

Het algemeen bestuur bestaat uit zes leden en fungeert als intern toezichthouder. Voor het verslag van het algemeen bestuur, zie hoofdstuk 5. In het algemeen bestuur hebben in 2022 geen mutaties plaatsgevonden. In het eerste kwartaal van 2023 lopen de eerste termijnen van vier jaar van Focco Vijselaar en Mohamed Acharki af. Beiden hebben te kennen gegeven op te willen gaan voor een tweede termijn. Op 15 december 2022 heeft de gemeenteraad de heer Vijselaar en de heer Acharki herbenoemd voor een periode van vier jaar, respectievelijk tot 1 januari 2027 en 22 maart 2027.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Samenstelling algemeen bestuur in 2022:

Naam	Functie
Mevrouw Mariëtte Hamer	Voorzitter algemeen bestuur, lid remuneratiecommissie, lid onderwijscommissie (sinds 15 februari 2022)
De heer Mohamed Acharki	Lid auditcommissie
De heer Hamit Karakus	Lid onderwijscommissie
De heer Leen Paape	Lid onderwijscommissie (tot 15 februari 2022); lid auditcommissie (sinds 15 februari 2022)
De heer Focco Vijselaar	Voorzitter auditcommissie
Mevrouw Jessica van Wingerden	Voorzitter remuneratiecommissie, voorzitter onderwijscommissie

Extern lid auditcommissie:

Naam	Functie
De heer Rens Knegt	Extern lid auditcommissie (tot 15 februari 2022)

Hoofd- en nevenfuncties leden algemeen bestuur

De zes leden van het algemeen bestuur hadden in 2022 de volgende hoofd- en nevenfuncties:

Naam	Hoofdfunctie	Nevenfuncties
Mevrouw Mariëtte Hamer	• Regeringscommissaris seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld (vanaf 1 april 2022) • Voorzitter Sociaal-Economische Raad (SER) (tot 1 april 2022)	• Voorzitter raad van toezicht Pharos • Voorzitter raad van toezicht De Doelen • Voorzitter raad van toezicht van Stichting Lezen & Schrijven • Voorzitter raad van toezicht RDW • Lid raad van toezicht TU Eindhoven • Voorzitter raad van advies van de Faculteit der Geesteswetenschappen Universiteit Amsterdam • Voorzitter raad van advies Nationale Jeugdraad • Lid Maatschappelijke Adviesraad (MAR), PO-Raad • Lid raad van advies van de Maatschappelijke Alliantie • Lid raad van advies GAK • Lid raad van advies van de Vrije Universiteit Amsterdam
De heer Mohamed Acharki	• Directeur/bestuurder woningcorporatie Rochdale (vanaf 1 november 2022) • Bestuurder woningcorporatie Zayaz (tot 1 november 2022)	• Lid algemeen bestuur Aedes vereniging van woningcorporaties

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Naam	Hoofdfunctie	Nevenfuncties
De heer Hamit Karakus	• Strategisch Consultant/ eigenaar Socium31 (vanaf 1 maart 2022) • Directeur Platform 31 en algemeen directeur onderzoeksinstituut IVo (tot 1 maart 2022)	• Eerste Kamerlid • Voorzitter commissie Politie-eenheid Rotterdam • Lid raad van toezicht Hogeschool Rotterdam • Lid raad van toezicht Stichting Nederlands Register Vastgoed Taxateurs (NRVT) • Voorzitter coalitie Feijenoord XL • Bestuurlijk regisseur volkshuisvestelijke problematiek Vestia (in opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties) (tot 1 juni 2022) • Lid raad van commissarissen van Woningstichting Eigen Haard • Lid raad van advies Timpaan • Lid van bestuur Stichting Wijkverbetering Rotterdam Zuid • Lid raad van advies stichting Timpaan • Lid raad van commissarissen woningcorporatie Wooncompas
De heer Leen Paape	• Hoogleraar Corporate Governance bij Nyenrode Center for Entrepreneurship, Governance & Stewardship (tot 1 januari 2023)	• Voorzitter van de raad van commissarissen van Univé Dichtbij • Voorzitter van de raad van toezicht van stichting Pensioenfonds van SNS Reaal • Voorzitter van de Signaleringsraad NBA • Voorzitter van de Raad voor de Praktijkopleidingen NBA • Lid raad van toezicht Stichting Centre for Organizational Integrity • Lid Academic Council Impact Economy Foundation • Lid External Audit Committee IMF • Extern lid Auditcommissie ABP • Lid Raad van Advies Centrum voor Mens en Luchtvaart

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Naam	Hoofdfunctie	Nevenfuncties
De heer Focco Vijselaar	• Directeur VNO-NCW (per 1 januari 2023) • Buitengewoon adviseur algemene bestuursdienst Rijksoverheid (vanaf 29 augustus 2022 tot 1 januari 2023) • Directeur-generaal bedrijfsleven en innovatie bij het ministerie van economische zaken en klimaat (tot 29 augustus 2022)	
Mevrouw Jessica van Wingerden	• Lid raad van bestuur Dyade groep (vanaf 1 maart 2022) • Executive Vice-President bij de Rabobank (tot 1 maart 2022)	• Lid raad van commissarissen bij Vestia

Jaarlijks wordt een uitvraag van verbonden partijen gedaan aan de bestuursleden. Hieruit is geen belangenverstrengeling gebleken.

Dialoog Belanghebbenden

Met onder andere de volgende belanghebbenden heeft het bestuur regelmatig contact:

Belanghebbende organisatie of groep	Beknopte omschrijving van de samenwerking of dialoog
Ouders, leerlingen medewerkers via de gmr's (s)bao, vo en so/vso	Zie bijlage 2 voor het jaarverslag van de gmr's.
Gemeenten	Met alle gemeenten waarin wij scholen hebben (Rotterdam Gouda, Nieuwerkerk aan den IJssel en Lansingerland), is regelmatig contact over zaken als huisvesting, leerlingzorg en de maatschappelijk positie van het onderwijs in de betreffende gemeente. Met de gemeente Rotterdam heeft BOOR ook een subsidierelatie. De gemeente Rotterdam is bovendien de externe toezichthouder van de stichting.
Kinderopvangorganisaties en vve-instellingen	Zowel op bestuurs- als op individueel schoolniveau is contact met deze organisaties. Er worden mede afspraken gemaakt over een goede overdracht van kinderen.
Jeugdzorg	Vooral individuele scholen hebben contact met jeugdzorgorganisaties. In veel gevallen gaat dit via de wijkteams. Op bestuursniveau is er onder meer contact over het verbeteren van de samenwerking tussen onderwijs en zorg.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Belanghebbende organisatie of groep	Beknopte omschrijving van de samenwerking of dialoog
Collega-schoolbesturen	Met collega-besturen is regelmatig contact. Het gaat om het delen van informatie, het maken van (samenwerkings)afspraken en het gezamenlijk optrekken in kwesties als het lerarentekort en het opstellen van de IHP's.
Belangenorganisaties (onder meer VO-raad en PO-Raad)	Er is met name contact op strategisch niveau.
Leveranciers, aannemers en uitzendbureaus	Het gaat in dit geval vooral over contact op uitvoeringsniveau. Deze contacten worden in toenemende mate gecentraliseerd.
Ministeries	Er is met name contact op bestuurlijk en strategisch niveau.
Onderwijsinspectie	Houdt toezicht op de kwaliteit op bestuurs- en schoolniveau.
Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ)	In NPRZ, werken Rijk, de gemeente Rotterdam, corporaties, zorginstellingen, schoolbesturen, bedrijfsleven, politie en Openbaar Ministerie aan een gezonde toekomst voor Rotterdam Zuid.

Samenwerkingsverbanden

BOOR maakt onderdeel uit van alle samenwerkingsverbanden waar onze leerlingen wonen:

Samenwerkingsverband	Beknopte omschrijving
Koers VO	Het samenwerkingsverband passend voortgezet onderwijs Koers Vo wordt gevormd door 18 schoolbesturen met 110 vestigingen voor voortgezet (speciaal) onderwijs in de regio Rotterdam.
PPO Rotterdam	Primair Passend Onderwijs Rotterdam is een samenwerkingsverband van 20 schoolbesturen, met ruim 200 scholen.
Andere samenwerkingsverbanden	In het (voortgezet) speciaal onderwijs werkt BOOR samen met, en maakt in sommige gevallen deel uit van, samenwerkingsverbanden uit de gebieden waar onze leerlingen wonen.

Klachtenbehandeling

Bij BOOR is een klachtenregeling van kracht, voor alle bij het onderwijs betrokkenen die een klacht hebben of met een klacht te maken krijgen. De regeling geeft aan welk type klacht waar ingediend kan worden. Ouders, leerlingen, personeelsleden en verder iedereen die deel uitmaakt van stichting BOOR en de aangesloten scholen kunnen een beroep doen op de klachtenregeling. In de schoolgidsen van de scholen staat beschreven waar de regeling te vinden is, wie op school- en op bestuursniveau optreden als contactpersoon, wie de klachtenfunctionaris van BOOR is, wie de externe vertrouwenspersonen zijn en hoe deze functionarissen te bereiken zijn.

In de tabel staat het aantal klachten dat aan de Stichting Onderwijsgeschillen is voorgelegd. Binnen deze stichting zijn verschillende klachten- en geschillencommissies actief, zoals de Landelijke Klachtencommissie voor klachten vanuit de klachtenregeling, de Geschillencommissie voor geschillen tussen bestuur en medezeggenschap, etc. Daarbij hanteert de Landelijke Klachtencommissie (LKC) het uitgangspunt dat de klager zo mogelijk eerst wordt terugverwezen naar de school en/of het schoolbestuur om te proberen de klacht op te lossen. De overige commissies hanteren dit uitgangspunt niet.

pwc PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Onderwijsgeschillen	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Aantal klachten[3]	9	8	11	12	6	8

In 2022 zijn acht klachten voorgelegd aan de LKC van de Stichting Onderwijs-geschillen. Eén daarvan betrof de sector voortgezet onderwijs. Nadat klager zich rechtstreeks tot de LKC had gewend, is de klacht terugverwezen naar de schoolleiding van de betreffende school, waarna de klacht binnen drie dagen intern was opgelost.

De andere zeven klachten betreffen de sector primair onderwijs. Drie daarvan zijn ingetrokken, nadat de LKC deze zaken had terugverwezen naar BOOR en deze intern naar tevredenheid van de klagers zijn opgelost. Twee klachten die eveneens rechtstreeks door klagers aan de LKC waren voorgelegd, zijn niet verder behandeld, omdat de klagers na herhaalde uitnodiging van de LKC geen nadere informatie over de aard van hun klachten hebben gedeeld. De termijn voor een derde klacht in deze categorie loopt nog. Eén klacht is inhoudelijk behandeld. De LKC heeft geadviseerd deze klacht gegrond te verklaren. Het cvb beraadt zich op dit advies.

Voor het derde achtereenvolgende jaar zijn vanuit de sector speciaal (voortgezet) onderwijs geen klachten voorgelegd aan de Stichting Onderwijsgeschillen.

BOOR blijft zich inzetten om een luisterend oor te bieden als ouders, leerlingen en medewerkers hun zorgen of klachten uiten. De meeste klachten konden intern worden opgelost, waardoor ook het afgelopen jaar het aantal klachten dat aan LKC is voorgelegd laag is gebleven.

3 Tot en met 2018 telden we klachten bij de LBT en de GPO nog niet mee.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

2. Verantwoording van het beleid

In dit hoofdstuk verantwoordt het bestuur het gevoerde beleid op de volgende beleidsterreinen: Onderwijs & kwaliteit, Personeel & professionalisering, Huisvesting, Inkoop en facilitaire zaken, ICT en Financieel beleid. De doelen die in het jaarplan 2022 gesteld zijn, staan centraal. De laatste paragraaf van dit hoofdstuk gaat in op het beleid rond risico's en risicobeheersing.

2.1 Onderwijs- en kwaliteitsbeleid

2.1.1 Onderwijskwaliteit bij BOOR

De kwaliteit van ons onderwijs is topprioriteit. Wij dragen zorg voor onderwijs dat bijdraagt aan de talentontwikkeling van iedere leerling. Wij vinden de kwaliteit van het onderwijs in onze scholen goed als er door deskundig personeel zodanig les wordt gegeven dat de leerlingen daardoor de kennis verwerven en de vaardigheden ontwikkelen die passen bij hun niveau en talent. Daarmee waarborgen we de ononderbroken ontwikkeling van ieder kind. Goed onderwijs sluit aan op de mogelijkheden, behoeften en talenten van al onze leerlingen.

Kwaliteit is geen statisch begrip: het betekent dat je als onderwijsorganisatie blijft voldoen aan de eisen en verwachtingen die aan het onderwijs worden gesteld. Het zijn eisen die de overheid stelt (via wet- en regelgeving), de eigen ambities van BOOR, en, minstens zo belangrijk, de optelsom van de verwachtingen die ouders, leerlingen, het vervolgonderwijs en de lokale gemeenschap van het onderwijs hebben. Deze verwachtingen veranderen voortdurend.

Daarom streven we middels reflectie, evaluatie en analyse in een cyclisch proces voortdurend naar continue verbetering (zie onderstaand kader voor de kenmerken van ons kwaliteitsbeleid). Scholen borgen op die manier dat wat goed gaat en werken door planmatige verbetering aan datgene wat nog beter kan. Elke school formuleert haar ambitie(s) in het school(jaar)plan en werkt daar aantoonbaar aan. Het behoort tot de professionele ruimte van scholen om, gelet op de specifieke situatie van en verwachtingen die gesteld worden aan de school (wijk, stad, samenstelling populatie, omgeving, voedingsgebied), eigen keuzes te maken in profilering van kerndoelen en eindtermen.

BOOR hanteert een kwaliteitshandboek waarin beschreven is wat we verstaan onder kwaliteit.
Het eerste deel is een algemene beschrijving waarin we uitleggen hoe we tegen kwaliteit aankijken. In het tweede deel staan de kwaliteitsinstrumenten en het normenkader binnen de verschillende sectoren beschreven en toegelicht.
Ook ons kwaliteitshandboek is dynamisch en wordt volgens onze eigen principes voortdurend bijgewerkt, verbeterd en aangepast aan nieuwe ontwikkelingen.

Basis op orde

BOOR heeft vier uitgangspunten:

- De basiskwaliteit van alle scholen is in orde;
- Elke school brengt de eigen aanpak jaarlijks helder in beeld via een analyse;
- Elke school werkt met een hierop gebaseerd school(jaar)plan met doelen;
- Op het niveau van de school, de sector en het bestuur wordt gewerkt aan de hand van het 4D-model: data-duiden-doelen-doen.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Kenmerken van het kwaliteitsbeleid bij BOOR

a. Cyclisch

Het kwaliteitsbeleid is gerelateerd aan de beleidscyclus van het 4D-model: data, duiden, doelen en doen;

b. Dynamisch

Wij bewegen weloverwogen en op basis van geduide data mee met de ontwikkelingen en verwachtingen in de samenleving en met de keuzes die daartoe moeten worden gemaakt;

c. Integraal

Ons kwaliteitsbeleid is in samenhang met en in afstemming op de verschillende deelprocessen en sectoren in onze organisatie;

d. Meetbaar en Merkbaar

Wij handelen data-geïnformeerd met als doel inzicht en kennis om gefundeerde beslissingen te kunnen nemen en om te kijken of doelen en resultaten zijn behaald;

e. Procesmatig

Kwaliteitsbeleid is eerst en vooral een proces. Een proces waarin voortdurende aanscherping plaatsvindt op basis van data, duiden, doelen en doen;

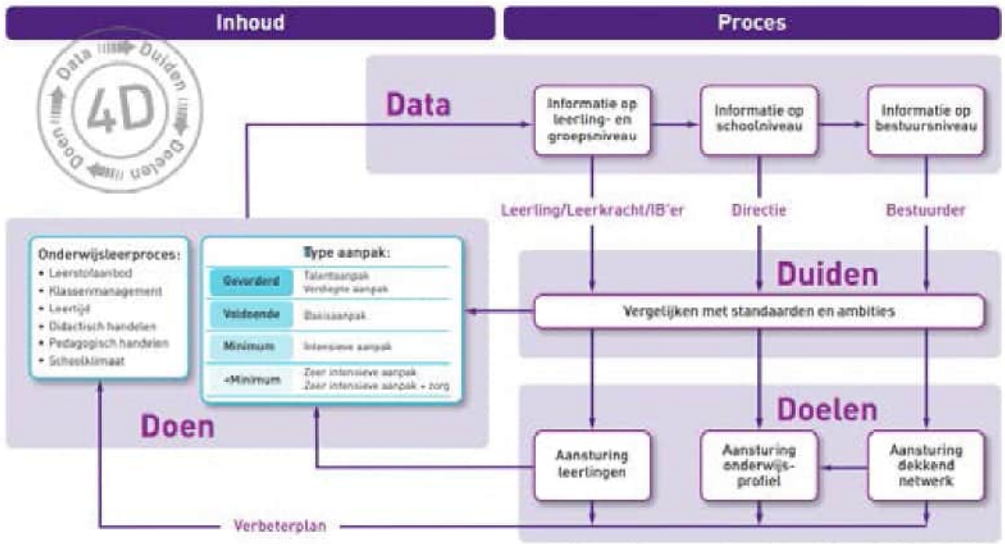
f. Ambitieus

Wij streven continu naar aanscherping en verbetering waarbij we oog hebben voor de context en ontwikkelingen.

Kwaliteitszorg en 4D-model

Het bestuur draagt, in samenspraak met de scholen, zorg voor een stelsel van kwaliteitszorg op de scholen. Van daaruit bewaakt en bevordert het bestuur de kwaliteit van het onderwijsproces en de leerresultaten. Het bestuur beschikt over sturingsinformatie van alle sectoren. Deze informatie geeft integraal inzicht op onderwijskundig, personeel en financieel vlak. De prestaties van de school worden afgezet tegen de gemiddelde prestaties van een vergelijkingsgroep van scholen met vergelijkbare kenmerken. In 2022 is de beschikbare sturingsinformatie verder ontwikkeld. Een externe partij beoordeelde de kwaliteit van de beschikbare sturingsinformatie en heeft geadviseerd hoe deze verder te verbeteren.

We hanteren inmiddels het 4D-model voor een cyclische aanpak: Data, Duiden, Doelen, Doen. Het 4D-model houdt in dat we data over de onderwijsresultaten en het onderwijsproces verzamelen, ontsluiten en duiden. Op basis daarvan bepalen we de doelen en acties, die vervolgens uitgevoerd worden. Evaluatie vindt plaats op basis van data, waardoor een cyclisch proces ontstaat. Dit gebeurt op school-, sector en bestuursniveau. In het (s)bao is deze werkwijze gestart en reeds praktijk, in het (v)so en het vo wordt steeds meer op basis van deze systematiek binnen de sector het gesprek gevoerd over kwaliteit.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Ook op schoolniveau wordt het 4D-model toegepast. Dit cyclische proces vormt de belangrijkste basis voor de visie-ontwikkeling en het school(jaar)plan van de school. Elke school formuleert schooleigen ambities, in nauwe verbinding met de missie en visie van de sector en BOOR. Hier is sprake van een wisselwerking: de doelen op bestuursniveau geven richting aan de sectoren en scholen, terwijl de ontwikkelingen op scholen richting geven aan de doelen op scholengroep-, sector- en bestuursniveau.

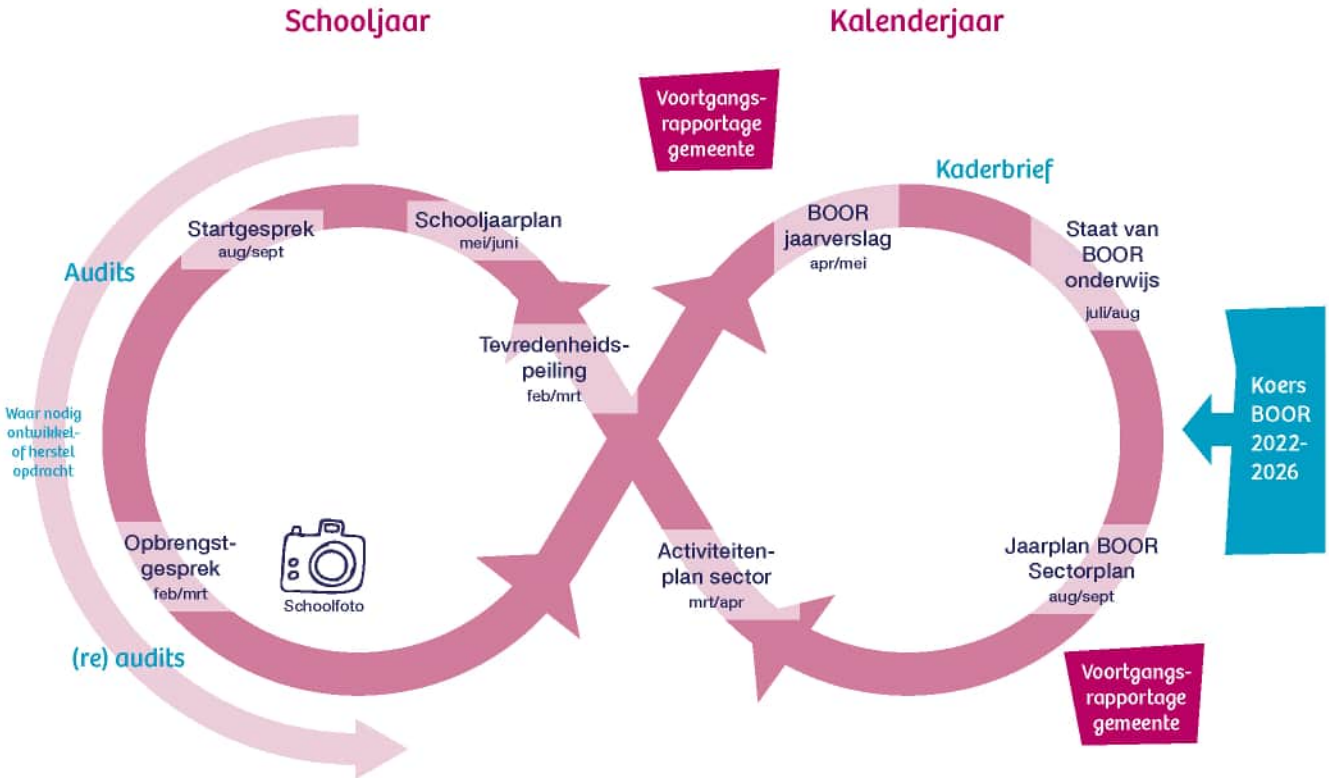
Vroegsignalering

Binnen BOOR is een systeem van vroegsignalering ingericht om scholen die niet aan onze normstelling voldoen te detecteren. De inspanningen zijn erop gericht om door een gerichte verbeteraanpak scholen met risico's zo snel mogelijk naar het gewenste niveau te begeleiden. Op basis van de beschikbare data voortvloeiend uit de audits, gesprekkencyclus, jaarlijkse zelfevaluatie, opbrengstengesprekken etc. wordt minstens jaarlijks een risicoanalyse uitgevoerd.
Voor de school wordt een passend arrangement gekozen waarin helder beschreven doelstellingen ter verbetering en passende ondersteuning zijn vastgelegd.

Verantwoording

Het bestuur verantwoordt zich drie keer per jaar op formele wijze over de onderwijskwaliteit. Dit doet het bestuur door elk jaar in het jaarverslag en in twee tussentijdse voortgangsrapportages te rapporteren aan de interne en externe toezichthouders.

Voorbeeld van de BOOR kwaliteitszorgcyclus in het (s)bao

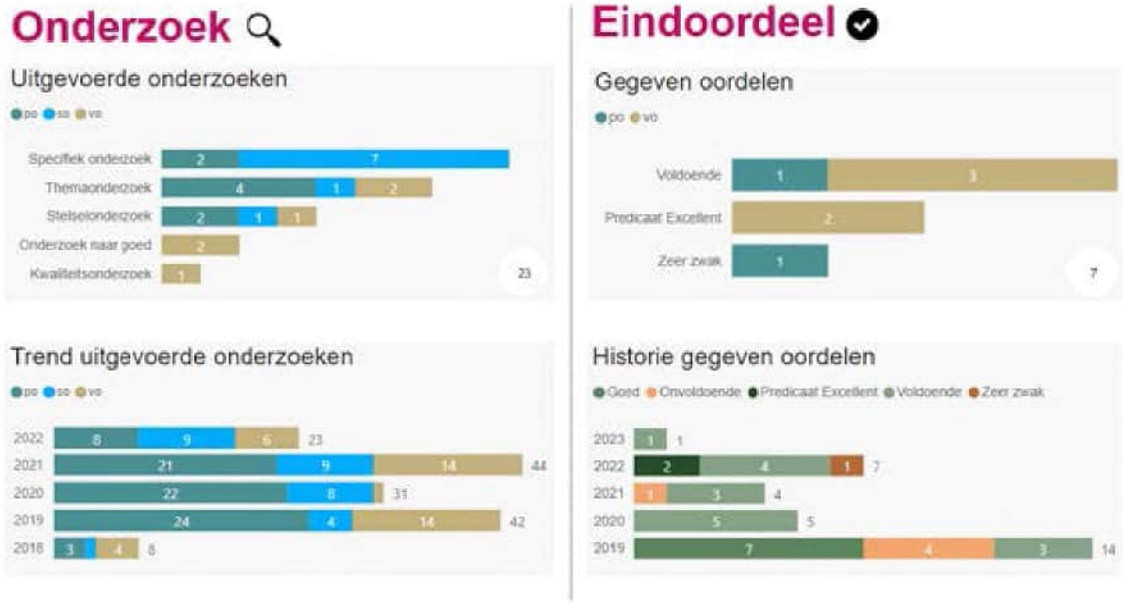
Bezoeken en afgegeven oordelen Inspectie 2022

In 2022 zijn door de inspectie van het onderwijs verschillende onderzoeken uitgevoerd op BOOR-scholen. We maken daarbij onderscheid naar een aantal type bezoeken:

- Thema-onderzoek (7)
- Kwaliteitsonderzoek (1)
- Stelselonderzoek (4)
- Onderzoek op verzoek (in het kader van waardering Goed) (2)

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Belangrijk om te vermelden is dat deze onderzoeken soms een feitelijk bezoek aan de school behelzen, maar soms ook niet meer zijn dan het meedoen aan een vragenlijst.
De onderzoeken van de inspectie kunnen soms leiden tot het afgeven van een oordeel. In 2022 is er in het (s)bao een oordeel voldoende afgegeven en is dat bij drie afdelingen in het vo gebeurd. Zolang de inspectie geen nieuw oordeel heeft, spreken we overigens van basiskwaliteit.
Daarnaast hebben in het vo twee afdelingen het predicaat excellent gekregen, waarbij aangetekend moet worden dat de classificatie goed en excellent binnen het toezicht de komende periode zal komen te vervallen. Het in 2022 afgegeven oordeel zeer zwak betrof een oordeel in het (s)bao over een schoollocatie die inmiddels is samengevoegd.

2.1.2 Nationaal Programma Onderwijs - inzet NPO middelen

In 2022 hebben we de inzet van de NPO middelen nauwkeurig gevolgd. Hierbij waren voor ons de volgende vragen leidend:

1. Is er door alle scholen een schoolscan uitgevoerd?
2. Wat is de impact van corona geweest en is er sprake van herstel?
3. Welke soorten interventies zijn gekozen?
4. Hoe zijn personeel, leerlingen en ouders hierbij betrokken en hebben alle mr's hiermee ingestemd?
5. Zijn er al mogelijke effecten van ingezette middelen te zien?

Net als vorig jaar was het niet eenvoudig om de effecten van de inzet van NPO middelen te isoleren. Naast de inzet van NPO middelen zetten schoolleiders/ locatieleiders ook andere interventies in om achterstanden in te lopen. Daarbij worden de interventies van de NPO-middelen beïnvloed door de context van de organisatie en maatschappij, zoals personeelstekorten, ziekteverzuim als gevolg van corona en verlies van onderwijstijd in verband met corona-maatregelen. Ook zien we in 2022 dat scholen de voorgenomen interventies niet altijd geheel volgens plan hebben kunnen uitvoeren. Scholen worden ingehaald door de werkelijkheid. In de eerste maanden van 2022 was er sprake van hoge pieken in het ziekteverzuim, gecombineerd met het lerarentekort, zowel landelijk als bij BOOR. Niet alle interventies zijn daarom volgens planning uitgevoerd.

NPO in het basisonderwijs

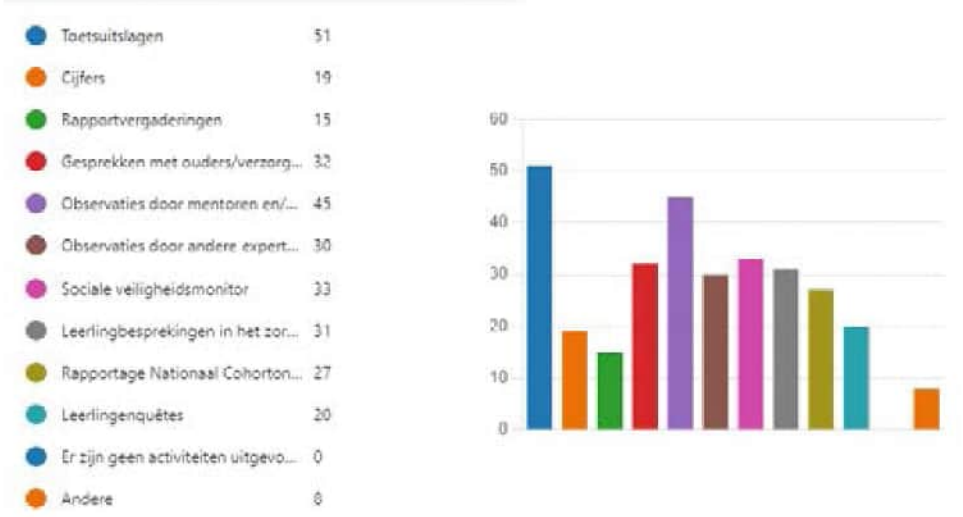
Zeventig procent van onze scholen constateerde dat in 2022 de impact van de corona periode op de sociaal-emotionele ontwikkeling en functieontwikkeling van kinderen nog steeds merkbaar is. Enerzijds in de groepsdynamiek, de "korte lontjes" in de klas, anderzijds het moeizame herstel van met name de zorgleerlingen. Opvallend vaak wordt genoemd dat jonge kinderen anders binnenstromen, minder voorbereid zijn op de groepsdynamiek op school. Het

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

gebrek aan het kunnen socialiseren op een voorschool, kinderdagverblijf of peuterspeelzaal vanwege de lockdowns lijkt hier debet aan zijn. Basisscholen geven aan dat corona ook impact heeft gehad op de executieve functies[4] van leerlingen, waarbij er een wisselend beeld is: sommige scholen geven aan dat groepen leerlingen opvallend meer dan normaal moeite hebben met zaken als timemanagement, focus houden, taakgerichtheid, plannen, starten met een taak en doorzetten. Andere scholen geven juist aan dat die achterstand op deze functies nu langzaam wordt ingelopen er zeker sprake is van herstel.

De impact op de cognitieve ontwikkeling is naar de inschatting van scholen nog steeds aanwezig. Nagenoeg alle scholen geven aan dat de impact op de basisvaardigheden taal en rekenen zichtbaar is en opvallend vaak worden zorgen geuit over de huidige leerlingen in de middenbouw. Zowel op taal (met name begrijpend lezen) en rekenen blijkt het een uitdaging om met name de zwakke leerlingen weer omhoog te brengen. Er zijn grote zorgen over leerlingen uit een sociaal zwak milieu en de extra zorg die de gezinnen van deze kinderen nodig hebben laat lang op zich wachten. Ook zijn er zorgen over de inflatie en energiecrisis en de impact hiervan op de thuissituatie. Scholen geven aan dat vooral de groep acht leerlingen uit schooljaar 2021-2022 naar hun inschatting op de langere termijn in het vo last zullen hebben van de achterstand. Dit cohort is het hardst geraakt door lockdowns en onderbroken schooljaren. Veel basisscholen geven aan dat de inzet van de NPO-middelen veel extra tijdelijke ondersteuning mogelijk heeft gemaakt, zowel tijdens de coronacrisis als in de nasleep ervan. Scholen geven aan dat zij zo veel als mogelijk hebben geprobeerd te investeren in structurele verbetering en zijn redelijk positief over de lange termijn impact van de NPO-middelen. Tegelijkertijd worstelen veel scholen nu met de vraag hoe ze deze extra ondersteuning voor lange tijd kunnen behouden nu de middelen stoppen. Voor een deel is er nieuwe ruimte om inzet te continueren en zal waarschijnlijk een deel van de middelen voor basisvaardigheden worden ingezet. Maar er blijft een verlegenheid om personeel voor een langdurige periode te binden met deze incidentele middelen. Een structurele financiering zou deze zorg wegnemen.

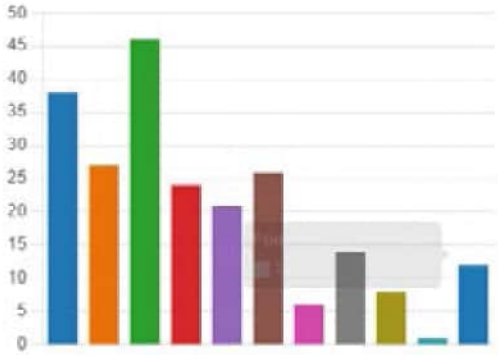
Alle scholen hebben een schoolanalyse gemaakt die een plaats heeft gekregen in het regulier jaarplan. Toetsresultaten en observaties door leerkracht/mentor waren daarbij de belangrijkste input.

4 Executieve functies: vaardigheden die belangrijk zijn voor het uitvoeren van sociaal en doelgericht gedrag. Denk hierbij aan zaken als: volgehouden aandacht, timemanagement, emotie-regulatie, doelgericht gedrag en flexibiliteit

Net als vorig jaar hebben basisscholen ook dit jaar vooral ingezet op (verlengde) instructie in kleine groepen, individuele instructie en 1 op 1 begeleiding. Bijna alle scholen hebben vanuit de NPO middelen interventies ingezet ten behoeve van de sociaal-emotionele ontwikkeling en welbevinden van leerlingen.

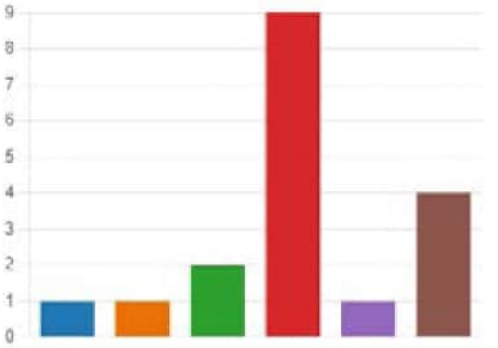

Een vanzelfsprekend onderdeel van de jaarplan cyclus is het betrekken van ouders, zowel formeel (via de mr) als informeel. Ook met leerlingen wordt gesproken over hun behoeften na corona. Bij alle scholen heeft de mr ingestemd met de voorgenomen inzet.

NPO in het (Voortgezet) Speciaal onderwijs

In het (v)so merken alle scholen dat de impact op de sociaal-emotionele ontwikkeling en het welbevinden nog steeds merkbaar is. Schoolleiders geven aan dat het isolement van veel leerlingen in het speciaal onderwijs tijdens de periode van coronamaatregelen is toegenomen, gepaard gaande met somberheid en eenzaamheid. Leerlingen hebben hierdoor meer last gehad van de eigen beperkingen. Schoolleiders geven aan dat dit bij leerlingen merkbaar was door meer spanningsopbouw, en leerlingen vaker last hadden van dwangmatig en externaliserend gedrag, angsten en weerstand. Scholen melden dat het herstel wel is ingezet doordat de regelmaat op school is teruggekeerd en leerlingen baat hebben bij de extra aandacht die er voor de sociaal-emotionele ontwikkeling en het contact tussen leerlingen onderling is geweest. In tegenstelling tot het basisonderwijs zijn er op de scholen in het (v)so nagenoeg geen specifieke leerjaren waar zorgen over zijn; de zorg zit bij alle leerjaren.

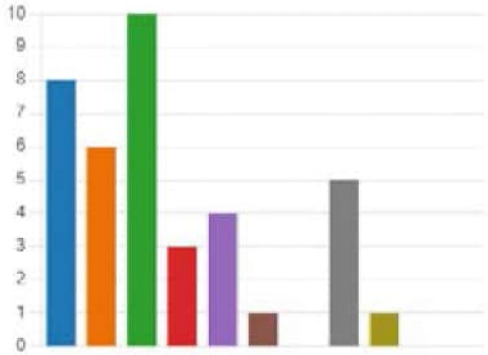

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Net als vorig jaar hebben (v)so-scholen ook dit jaar vooral ingezet op (verlengde) instructie in kleine groepen, individuele instructie en 1 op 1 begeleiding. Bijna alle scholen hebben vanuit de NPO middelen interventies ingezet ten behoeve van de sociaal-emotionele ontwikkeling en welbevinden van leerlingen.

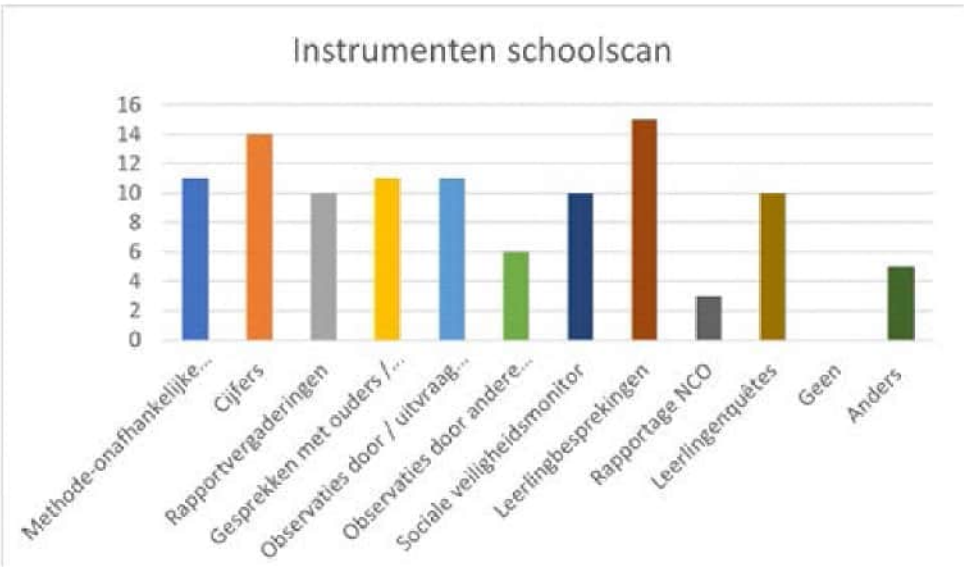

Opvallend verder is dat veel scholen aangeven dat de coronacrisis heeft geleid tot een sterk gevoel van samenhorigheid in het schoolteam. Ook geven scholen aan dat de grote beperkende factor in herstel toch het ontbreken van voldoende gekwalificeerd personeel is, en dat de tijdelijke financiering vanuit NPO niet behulpzaam is om dit aan te pakken. Een vanzelfsprekend onderdeel van de jaarplan cyclus is het betrekken van ouders, zowel formeel (via de mr) als informeel. Ook met leerlingen wordt gesproken over hun behoeften na corona. Bij alle scholen heeft de mr ingestemd met de voorgenomen inzet.

Totstandkoming schoolscan en schoolprogramma

In de totstandkoming van de schoolscan hebben scholen gebruik gemaakt van een diverse set aan activiteiten en bronnen. Het gaat om onder andere toetsuitslagen (van methode-gebonden toetsen en methode-onafhankelijke toetsen), rapportvergaderingen, gesprekken met ouders, verzorgers en/of leerlingen, observaties, leerlingenenquêtes en leerlingbesprekingen. Door input op te halen bij leerlingen, ouders en medewerkers voor de schoolscan en aan te sluiten bij de jaarplancyclus, zijn personeel, ouders en/of leerlingen betrokken bij de inhoud van de schoolscan en het schoolprogramma. Op alle scholen zijn de plannen ter goedkeuring voorgelegd aan de personeelsgeleding van de betreffende school en is er door de medezeggenschapsraad ingestemd met het schoolprogramma NPO. Het opstellen en aanvullen van de schoolscan en opstellen en bijstellen van het plan NPO is onderdeel van de jaarplancyclus.

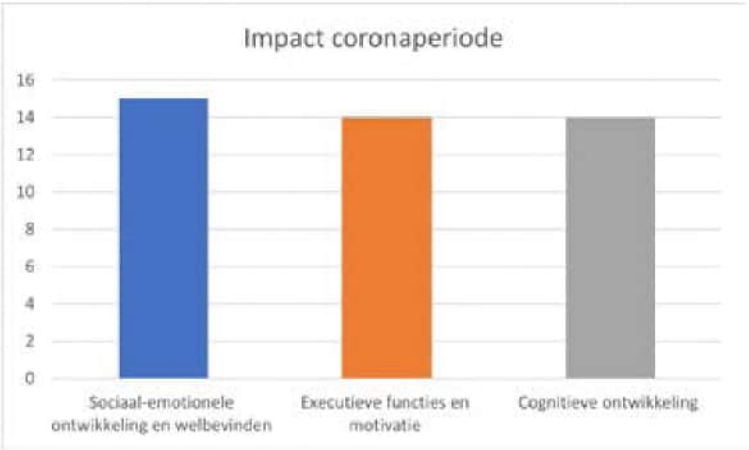

NPO in het voortgezet onderwijs

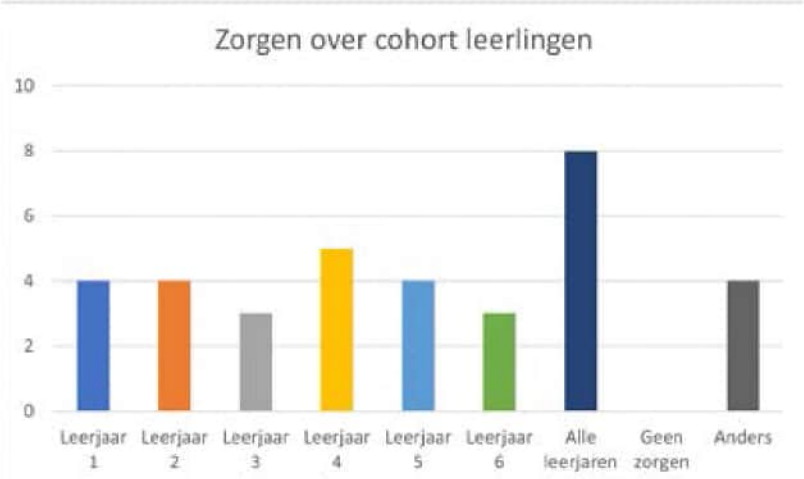
De schoolscan geeft een beeld van de impact van de coronacrisis op leerlingen. Bij alle scholen wordt gezien dat de coronacrisis ook in 2022 nog impact heeft gehad op het welbevinden/sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen. Scholen spreken voorzichtig over herstel, maar geven tevens aan dat de problematiek nog groot is en er meer tijd nodig is voor herstel.

Ook wordt er bij een groot deel van de scholen een vertraging waargenomen op het gebied van taal (93%) en op het gebied van rekenen/wiskunde (87%). Vergeleken met 2021 geven nu meer scholen aan dat zij effecten zien van de coronacrisis op de cognitieve ontwikkeling. De impact op het gebied van taal en rekenen/wiskunde is groot en het lijkt daarom ook niet mogelijk om de effecten op korte termijn weg te werken, ondanks de ingezette interventies. Leerlingen hebben niet alle leerstof en oefening meegekregen in voorgaande jaren, waardoor het moeilijk is om op een bepaald niveau met leerlingen verder te gaan met de leerstof.

De meeste scholen zien ook in 2022 nog impact op de ontwikkeling van executieve functies en/of de motivatie van leerlingen (93%). Bij de meeste scholen verloopt het herstel langzaam. Vooral in de bovenbouw wordt gezien dat het voor leerlingen nog steeds lastig is om aan te haken bij het onderwijs. De leerlingen kunnen maar voor korte tijd de aandacht bij de les houden. Op het moment dat resultaten achterblijven, wat bij best wat leerlingen het geval is, haken deze leerlingen ook sneller af en/of geven eerder op dan normaliter het geval is.

Als het gaat om groepen leerlingen waar de meeste zorgen over zijn, is er meer spreiding van zorgen over leerjaren te zien. Op dit moment geeft de helft van de scholen (53%) aan dat de zorg bij alle leerjaren zit. Opvallend is dat er een grote toename is in het aantal scholen dat zorgen heeft over leerjaar 3 t/m 6 in vergelijking met 2021, waarbij vooral leerjaar 4 en 5 uitvallen. Een groot deel van deze leerlingen hebben onvoldoende motivatie voor school en laten een onvoldoende studiehouding zien in en buiten de lessen. De onderwijsresultaten blijven achter en het verzuim is opvallend hoog. Daarnaast zijn er bij deze groep leerlingen ook de meeste zorgen over de sociaal-emotionele ontwikkeling. Scholen geven aan dat het moeilijk is om grip te krijgen op deze groep leerlingen, ondanks de (extra) ingezette interventies.

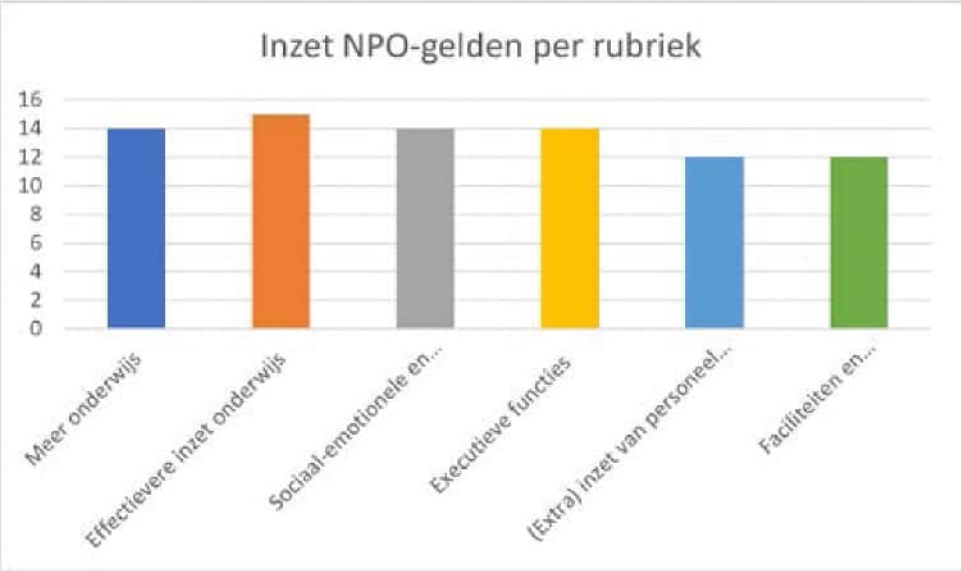
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

De vo-scholen geven net als vorig schooljaar aan dat alle leerlingen extra aandacht en ondersteuning nodig hebben en verdienen. Een aantal groepen wordt nog specifiek genoemd. Het gaat hierbij om leerlingen die vanuit huis weinig begeleiding meekrijgen en/of leerlingen met een onstabiele thuissituatie. Deze leerlingen hebben altijd de aandacht van de scholen gehad, maar hebben het in de coronatijd extra zwaar gehad. Er wordt gezien dat deze groep leerlingen meer vertraging laat zien in de ontwikkeling die moeilijk weg te werken is. Ook de leerlingen uit de (pré-)examenklassen vragen extra aandacht, zoals hierboven vermeld. Er wordt daarnaast een verschil gezien in problematiek tussen jongens en meisjes; bij jongens wordt vaker een toename in motivatie-, concentratie- en gedragsproblemen waargenomen en bij meisjes wordt vaker sociaal-emotionele problematiek gezien, zoals faalangst, onzekerheid, depressieve- en somberheidsklachten. De isk-leerlingen doen het naar verhouding goed. Een aantal scholen heeft de ervaring dat de instroomgroep nu aardig lijkt aan te haken, maar dit is wisselend tussen de scholen.

Inzet interventies

Er wordt door de scholen breed ingezet op interventies vanuit de verschillende categorieën van de menukaart NPO, te verklaren door de impact van corona op de verschillende ontwikkelgebieden van leerlingen.

- **Meer onderwijs:** bijna alle scholen hebben hun onderwijs uitgebreid (93%) en één school organiseert een zomer- en/of lenteschool (7%).
- **Effectievere inzet onderwijs:** alle scholen zetten interventies in om het onderwijs effectiever in te richten. De meest gekozen interventies van deze categorie zijn 1-op-1 begeleiding (60%), instructie in kleine groepen (87%), individuele instructie (47%), feedback (67%) en technieken voor begrijpend lezen (53%). De interventies directe instructie, leren van en met medeleerlingen, beheersingsgericht leren, gesprokentaalinterventies en fonemisch bewustzijn zijn door minder scholen ingezet.
- **Sociaal-emotionele en fysieke ontwikkeling:** vrijwel alle scholen zetten interventies in gericht op het welbevinden (87%), sportieve activiteiten (80%) en cultuureducatie (80%).
- **Executieve functies:** de scholen spelen in op de vertraging in ontwikkeling executieve functies door middel van de interventies metacognitie/zelfregulerend leren (80%) en samenwerkend leren (53%).
- **(Extra) inzet van personeel en ondersteuning:** er is extra personeel aangetrokken voor het verkleinen van klassen bij 2/3 van de scholen (67%). Acht scholen hebben daarnaast geïnvesteerd in extra onderwijsassistenten/instructeurs (53%).
- **Faciliteiten en randvoorwaarden:** de vo-scholen hebben veel aandacht gehad voor duurzaamheid en bestendigheid van de interventies, zoals te zien aan het aantal scholen dat heeft gekozen voor inzet en/of continuering van professionalisering (80%) en/of schoolontwikkeling (80%). Daarnaast zetten zij middelen in voor versterking van ouderbetrokkenheid (47%), leermiddelen (53%), datageïnformeerd werken (67%) en digitale middelen (53%).

Impact interventies

Scholen zien dat een aantal interventies al positief effect hebben op de ontwikkeling van leerlingen. Het gaat hierbij om interventies waarbij er meer gerichte / individuele aandacht is voor leerlingen, waaronder uitbreiding van het mentoraat, klassenverkleining, lessen op maat, 1-op-1 begeleiding en interventies waarbij leerlingen elkaar verder helpen. Ook interventies gericht op verbetering van het sociaal-emotioneel welbevinden van leerlingen lijken een positief effect te hebben, waaronder activiteiten gericht op groepsvorming, uitbreiding van de zorg en uitjes en andere gezamenlijke activiteiten. Wat verder positief bijdraagt aan schoolontwikkeling, zijn activiteiten die betrekking hebben op professionalisering en versterken van het datageïnformeerd werken. Echter, zien scholen ook dat de effecten van de interventies zoals hierboven beschreven nog beperkt zijn en scholen langer de tijd nodig hebben voor herstel/verdere positieve ontwikkeling.

Scholen noemen ook interventies die (nog) niet het gewenste effect met zich meebrengen. Meerdere scholen geven aan dat de interventies die zij hebben ingezet gericht op de ontwikkeling van executieve functies niet of maar (zeer) beperkt effectief zijn. De ingezette middelen lijken nog niet altijd goed aan te sluiten bij wat er nodig is om deze vaardigheden te beïnvloeden. Wat scholen ook benoemen is dat interventies waarbij externe partijen worden ingezet wisselend effectief zijn, afhankelijk van de kwaliteit van de individuele medewerker. De relatie met de eigen leerkrachten (en dus uitbreiding hiervan) maakt vaker dat interventies het gewenste effect hebben.

Knelpunten en belemmeringen

13 van de 15 scholen (87%) ervaren knelpunten en belemmeringen bij uitvoering. Genoemde knelpunten en belemmeringen zijn een tekort aan goed personeel, waardoor de plannen niet altijd uitvoerbaar zijn en/of de kwaliteit en effectiviteit van ingezette interventies wisselt. Daarnaast is er op scholen in 2022 sprake van een hoger ziekteverzuim dan normaal en veel langdurig verzuim; draagkracht van het personeel neemt af om regulier onderwijs te continueren, dan wel alle extra interventies in te zetten op school. Een laatstgenoemd knelpunt is dat scholen zich zorgen maken over de tijdelijkheid van het geld. Ingezette interventies, zoals extra personeel, zijn niet meer mogelijk indien de gelden niet meer beschikbaar zijn. Ook is het lastig om alle middelen te besteden in de gegeven termijn tot augustus 2025.

Nationaal Programma Onderwijs - arbeidsmarkttoelage

Voor de schooljaren 2021/2022 en 2022/2023 is er in het kader van NPO extra geld beschikbaar gesteld voor het toekennen van arbeidsmarkttoelagen aan werknemers die werkzaam zijn op scholen met grote achterstandsvraagstukken. De vijftig locaties van BOOR die in aanmerking komen voor een toelage, ontvangen gezamenlijk iets meer dan € 7,6 miljoen. We hebben ervoor gekozen om de regeling uit te voeren zoals deze door OCW is voorgesteld. Dit betekent dat het beschikbaar gekomen geld, rekening houdend met de werkgeverslasten, per locatie als een procentuele loonsverhoging over het personeel is verdeeld. Deze verdeling is op iedere school afgestemd met de mr. De verhogingen verschillen per locatie, maar gemiddeld genomen hebben de medewerkers op achterstandslocaties tijdelijk zo'n 9% toeslag ontvangen. Op basis van de in- en uitstroomcijfers kunnen we voorzichtig constateren dat de (tijdelijke) arbeidsmarkttoelage een positieve uitwerking heeft op het vinden van personeel. In de uitstroom zien we geen effect van de arbeidsmarkttoelage.

Soorten interventies

De interventies komen uit de menukaart NPO. Welbevinden van leerlingen was gedurende de coronaperiode een belangrijk (landelijk) thema. Daarom is een deel ingezet op de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen. Daarnaast is, met name in het (s)bao ook ingezet op ontwikkeling van leerkrachtvaardigheden en op extra ondersteuning van leerlingen binnen en buiten de klas.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

2.1.3. Doelen en resultaten in 2022

1	BOOR	In 2022 richten we een BOOR leerlingenraad in.	
21	(s)bao	In 2022 heeft elke school een leerlingenraad.	

Eén van de manieren om op school kennis te maken met de beginselen van de democratische rechtstaat is de deelname van leerlingen aan een leerlingenraad. Een groot aantal scholen heeft In 2022 een leerlingenraad ingericht.
In 2022 zijn de eerste contouren geschetst voor een BOOR-brede leerlingenraad.

2	BOOR	In 2022 versterken we de kwaliteitszorg. Binnen alle sectoren en op bestuursniveau werken we cyclisch aan kwaliteit, met het 4D-model. De real-time beschikbaarheid van data over onderwijskwaliteit, HR en financiën bouwen we verder uit op school-, sector- en bestuursniveau.	

BOOR-scholen werken in de kwaliteitscyclus al enige tijd met de 4D systematiek (zie paragraaf 2.1.1.) en worden hier steeds beter in. Alles begint met het hebben van hoge verwachtingen van de leerlingen en het formuleren van ambities op schoolniveau. Dit vormt de basis voor het onderwijsaanbod.
De sectoren (s)bao, vo en (v)so hebben zich in 2022 versterkt in het cyclisch werken volgens `het 4D-model, waarbij ingezet is op de beïnvloedbare factoren om het onderwijs te verbeteren.

Eind 2022 is een coördinator datamanagement aangesteld om te sturen op realtime beschikbaarheid van relevante data voor school-, sector- en bestuursniveau.

3	BOOR	In 2022 gaat de managementgroep verder met het thema overgangen tussen (s)bao, vo en (v)so. We zorgen voor meer verbinding tussen de sectoren ten gunste van de optimale schoolloopbaan voor onze leerlingen en verkennen nieuwe initiatieven voor maatwerk.	

In 2022 is in de managementgroep gesproken over de overgangen tussen de sectoren in brede zin. Tijdens de po/vo conferentie op zuid is de overgang tussen BOOR basisscholen en BOOR vo-scholen specifiek besproken. Daarbij is

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

gesproken over hoe dit op basis van beschikbare data verbeterd kan worden. Ook op Noord zijn verkennende gesprekken geweest met schoolleiders.
Daarnaast is in 2022 besloten om te komen tot afspraken tussen het (s)bao en het vo over plaatsing, en om samenwerking te onderzoeken met betrekking tot advisering, warme overdracht en terugkoppeling door vo-scholen.

4	BOOR	In 2022 starten we een maatschappelijke adviesraad.	

Eind 2021 heeft ons algemeen bestuur onze nieuwe koers met de titel Sta open vastgesteld en is deze door de gemeenteraad goedgekeurd. Dit was voor ons het sluitstuk op een waardevol proces. De Koers is tot stand gekomen in interactie met een brede afvaardiging van medewerkers en diverse stakeholders van buiten de organisatie. In september 2021 heeft er een grote online bijeenkomst plaatsgevonden waarin we externe stakeholders hebben betrokken bij de totstandkoming van onze Koers. Dit vanuit de gedachte dat we partijen om ons heen nodig hebben om de ambities te kunnen realiseren. We hebben deze bijeenkomst ook gezien als een eerste opmaat naar een maatschappelijke adviesraad. In 2022 hebben we met enkele deelnemers aan de bijeen-komst verdere gesprekken gevoerd. Zo is er een startbijeenkomst geweest met vertegenwoordigers van Kenniscen-trum Cultuureducatie Rotterdam (KCR) over het bevorderen van kansengelijkheid voor middel van burgerschap en cultuureducatie. Ook zijn er bijeenkomsten geweest met het vertegenwoordigers van het Chief Digital Officer (CDO) van de gemeente Rotterdam over digitale inclusie. Deze maatschappelijke adviesraadsessies hebben als doel dat onze partners ons scherp houden in de uitvoering van onze beloftes uit de Koers en dat we kijken waar we elkaar kunnen vinden in de realisatie ervan. In 2023 zetten wij deze werkwijze voort.

5	BOOR	We maken in 2022 een kennisagenda en maken gebruik van en dragen bij aan wetenschappelijk onderzoek.	
31	sbao	Elke onderzoeksgroep, primoraat en PLG verzorgt in 2022 een masterclass/webinar teneinde de beschikbare kennis toegankelijk te maken en ter beschikking te stellen aan alle schoolteams. Beoogd resultaat is het evidence informed werken en vernieuwen zoals vastgelegd in de schooljaarplannen te ondersteunen.	

Binnen onze stichting zijn er meerdere initiatieven waarbij onderzoek en onderwijs elkaar vinden om de kwaliteit van het onderwijs verder te ontwikkelen. Dit gebeurt vanuit de Kennisagenda Rotterdam Zuid en de Onderzoeksagenda van BOOR. De activiteiten uit de Onderzoeksagenda hebben vooral betrekking op het sbao, vandaar dat het geformuleerde (s)bao-doel hier gekoppeld is.

Kennisagenda Rotterdam Zuid

De Kennisagenda Rotterdam Zuid is een samenwerking tussen basisscholen van de Rotterdamse schoolbesturen BOOR, PCBO, RVKO en Sipor. Zij werken samen aan het verbeteren van het taalonderwijs. Hun ambitie: écht het verschil maken voor de leerlingen. Vooral als zij te maken hebben met een grote taalongelijkheid. Om dit waar te maken gaan de scholen:

- kennis uit onderzoek beter benutten
- evidence-informed interventies inzetten
- (aankomende) leraren zo goed mogelijk toerusten

In professionele leergemeenschappen werken scholen aan dit doel. Ook onderzoekers en opleiders van Hoge-school Rotterdam, Thomas More Hogeschool, Hogeschool InHolland en Erasmus Universiteit Rotterdam werken mee. Vanuit de leergemeenschappen doen zij onderzoek dat aansluit bij de vragen van de scholen.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Onderzoeksagenda

Vanuit onze Onderzoeksagenda[5] streven we naar een onderzoekende houding en cultuur, kennisbenutting en kenniscreactie. Samen met partners doen we onderzoek naar de grootste uitdagingen in het Rotterdamse onderwijs. Dat gebeurt onder andere via de Kennisagenda, zoals hierboven beschreven. Ook hebben we in schooljaar 2021/2022 twee praktijkonderzoeken uitgevoerd met de eerste lichting primoren in het (s)bao. De onderwerpen: 'Eigenaarschap van leerlingen' en 'Burgerschapsonderwijs in relatie tot openbaar onderwijs'. In schooljaar 2022/2023 zijn twee nieuwe onderzoeken gestart met als thema 'De school als lerende en professionele organisatie' uit de NRO-kennisagenda (Nationaal Regieorgaan Onderzoek).

Daarnaast hebben we samen met partners Universiteit van Maastricht, Sardes en FOKOR onderzoek gedaan naar de invloed van professionele leergemeenschappen (PLG's) op passende advisering en plaatsing in het vo. We nemen deel in de koplopersgroep van academische leerkrachten van de PO-raad. Ook hebben we twee haardvuursessies georganiseerd met de beroepsvereniging academici basisonderwijs (BAB) voor academische basisschool leerkrachten over 'Superdiverse scholen' en 'Agency rondom leerlingen'. Tot slot zijn er elf Masterclasses geweest, met name voor het (s)bao, over onder andere 'Ruimte geven aan thuistalen en effectief begrijpend leesonderwijs'.

6	BOOR	Eind 2022 hebben we inzichtelijk gemaakt hoe de bedrijfsvoeringsprocessen op centraal en decentraal niveau ingericht zijn en hebben we een gedragen plan van aanpak, voorzien van een procesplanning voor de komende jaren, om de bedrijfsvoering bij BOOR toekomstbestendig te maken.	

In 2022 heeft een nulmeting (uitgevoerd door een extern bureau) naar de staat van de bedrijfsvoering van BOOR op kwantitatief en kwalitatief niveau plaatsgevonden. "Stip aan de horizon" sessies met de bovenschools directeuren, rectoren en afdelingshoofden van BOOR Services vormen de basis voor de visie en ambitie voor de bedrijfsvoering van BOOR en het daaruit voortvloeiende programmaplan voor de verdere harmonisatie van de bedrijfsvoering. De resultaten van de nulmeting zijn hierin meegenomen. Naar verwachting kan hierover besluitvorming plaatsvinden in het tweede kwartaal van 2023. Deze planning heeft te maken met het proces van verdieping en nadere duiding van de sturingsfilosofie van BOOR welke randvoorwaardelijk is voor het programma.
Tegelijkertijd is gekeken hoe de kwaliteit van de dienstverlening in de bedrijfsvoering op korte termijn bij een aantal processen kan worden verbeterd. Bij het opstellen van het jaarplan 2023 is de verbinding gemaakt met de ambities zoals opgenomen in de visie en ambitie bedrijfsvoering.

7	(v)so	Iedere school voldoet in 2022 minimaal aan de wettelijke opdracht uit de veranderde wetgeving en heeft daarnaast ambities op schoolniveau geformuleerd, passend bij de overkoepelende visie van BOOR en de sector (v)so op het gebied van burgerschap.	

Burgerschapsonderwijs en het voorbereiden op maximale kansen in de maatschappij is op alle scholen in de sector (voortgezet) speciaal onderwijs verankerd in het onderwijs. Hierbij benaderen we iedere leerling vanuit diens eigen kracht en laten we het onderwijs aansluiten bij het perspectief van de leerling. Wij zien het werken aan de zelfstandigheid en zelfredzaamheid als belangrijk onderdeel van ons burgerschapsonderwijs. Alle scholen in de sector hebben

5 [1] Vanuit de Onderzoeksagenda streven we naar een kenniscultuur, kennisbenutting en kenniscreatie. Evidence-informed werken op scholen is hierbij vanzelfsprekend, kennis is toegankelijk en wordt benut om de praktijk verder te ontwikkelen. Samen met partners doen we onderzoek naar de grootste uitdagingen in het Rotterdamse onderwijs zoals Kansengelijkheid en Effectief Taalonderwijs.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

ambities op schoolniveau geformuleerd en opgenomen in de schooljaarplannen voor het schooljaar 2022-2023. Op sectorniveau is in het jaarplan voor 2023 een doel opgenomen over het meten van burgerschapsonderwijs in combinatie met het programma voor zelfstandigheid/zelfredzaamheid.

8	(v)so	Als onderdeel van het burgerschapsonderwijs voeren we in de sector maatschappelijke diensttijd (MDT) in. In 2022 gaan we hiervoor een leerlijn MDT ontwikkelen en vaststellen.	

Er zijn verschillende initiatieven gestart op het gebied van maatschappelijke diensttijd (MDT). Het is nu mogelijk om in het uitstroomtrainingscentrum (UTC), waarin we samen werken met maatschappelijk ondernemers, MDT te vervullen. Ook zijn er projecten gestart met de organisaties Young Impact en Onbeperkt aan de slag. De scholen nemen de activiteiten in het kader van MDT op in het schoolbeleid omtrent burgerschap.
Niet alle zaken die we voornemens waren, zijn door een subsidieafwijzing uitgevoerd, waardoor het aanstellen van een projectleider niet door kon gaan. Voor 2023 is een nieuwe subsidieverstrekker gevonden en wordt het doel voor het ontwikkelen en vaststellen van een leerlijn MDT gecontinueerd.

9	(v)so	In 2022 zorgen we voor een goede inbedding van de centrale aanmelding om zorg te dragen voor een soepel instroomproces en plaatsing voor aangemelde leerlingen. Om de kansen voor onze leerlingen op de arbeidsmarkt te vergroten en te zorgen voor een duurzame bestendiging starten we met een uitstroomtrainingscentrum.	

De centrale aanmelding is ingebed in de organisatie van aanmelding binnen de scholen van de sector. Er heeft veel overleg en inventarisatie plaatsgevonden om processen verder te stroomlijnen. Een van de concrete activiteiten die hieruit voort is gekomen is het beschrijven en harmoniseren van alle arrangementen. Het uitstroomtrainingscentrum is operationeel.

10	(v)so	We richten in 2022 een gemeenschappelijk stagebureau in. Stageplaatsen worden voor alle leerlingen beschikbaar gesteld, expertise van stagebegeleiders wordt effectief en voor de hele sector ingezet.	

Het gemeenschappelijk stagebureau is ingericht. Expertise van stagebegeleiders van vijf locaties uit het vso wordt ingezet. Er is een gezamenlijke tool - Stagematch - gekozen en actief. Samen met Edunova is een gezamenlijk stagehandboek ingevuld. Ook het Olympia College van BOOR is aangehaakt bij dit traject. Aan de start van schooljaar 2022-2023 is gestart met stageplaatsen voor leerlingen in de uitstroom arbeid. In 2023 breiden we het gemeenschappelijk stagebureau uit met stageplaatsen voor de leerlingen in de uitstroom dagbesteding en vervolgonderwijs.

11	(v)so	In 2022 willen we de beeldvorming van ons speciaal onderwijs verder verbeteren. Met externe profilering als uitgangspunt willen we zorgen voor communicatie en ontmoeting waarbij we alle stakeholders bereiken. We willen hiermee onze identiteit verder versterken en medewerkers, leerlingen en ouders betrekken bij onze ambities. Ook willen we hiermee BOOR en onze sector profileren als aantrekkelijke werkgever en medewerkers boeien en binden om te zorgen voor een kwalitatief goede formatiebezetting op de scholen.	

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

In 2022 hebben medewerkers van de sector op landelijke en regionale bijeenkomsten gesproken en/of meegedacht over ontwikkelingen in het speciaal onderwijs binnen en buiten BOOR. Binnen BOOR is de werkgroep inclusie opgericht waarbij medewerkers uit de verschillende sectoren meedenken en ook leerlingen bevraagd zijn.
Vanuit de stuurgroep 'opleiden voor gespecialiseerd onderwijs' (Anders Organiseren) en in samenwerking met de gemeente is er al veel bereikt in het kader van beeldvorming naar de lerarenopleidingen. InHolland is dit schooljaar met een zij-instroom opleiding voor het (v)so gestart. Dit schooljaar wordt bij Hogeschool Rotterdam een opleiding ontwikkeld die volgend schooljaar start waarbij studenten vanaf het tweede jaar kunnen kiezen voor een expertise in het speciaal onderwijs. Vanuit de groep die deze opleiding ontwikkeld, is ook een Rotterdam-brede database/menukaart ontwikkeld, waarbij alle (v)so scholen én opleidingen in 1 overzicht staan zodat uiteindelijk eenvoudig te vinden is waar welke expertise ligt en men elkaar snel kan vinden.

Een fysieke sectordag voor alle medewerkers kon wegens coronamaatregelen geen doorgang vinden. In plaats hiervan is een webinar voor alle medewerkers georganiseerd waarin ontwikkelingen op de scholen zijn gedeeld in het kader van de ontwikkelambitie. Ook presenteerden adviesteams van medewerkers hier hun adviezen over de sectorambities aan de scholen. Ouders, leerlingen en oud-leerlingen zijn gevraagd om mee te werken aan dit webinar en hun ervaringen met de verschillende ontwikkelingen en projecten te delen.

Er zijn twee communicatiemedewerkers aangenomen om de profilering en beeldvorming verder te versterken.

12	(v)so	De professionele leergemeenschap 'harmonisatie leerroutes', waarin alle scholen vertegenwoordigd zijn, brengt een advies uit over hoe het burgerschapsonderwijs en de sociaal emotionele ontwikkeling te monitoren.	

De professionele leergemeenschap heeft een advies uitgebracht voor het werken met sociaal emotioneel leerlingvolgsysteem Zien! waar vanaf 2023 ook burgerschapsonderwijs mee gemonitord kan worden. Dit advies wordt overgenomen en op sectorniveau is de invoering opgenomen als doel voor 2023.

13	(v)so	In 2022 worden alle leerlijnen in de hele sector op geharmoniseerde wijze gemonitord en zijn er op school- en sectorniveau ambities geformuleerd.	

Onze leerroutes zijn gestandaardiseerd. Het monitoren van leerresultaten vraagt om een verdere harmonisatie die met advies van een professionele leergemeenschap moet worden doorontwikkeld.

14	(v)so	We zetten verdere stappen in het oplossen van het onderwijs-zorgvraagstuk door het ontwikkelen, adviseren en uitwerken van een visie en strategie en daarbij behorende personele consequenties. Dit doen we in samenwerking met onze partners bij de gemeente en zorgaanbieders. Verder zorgen we voor een beschrijving van de onderwijszorgarrangementen en bijbehorende financiering per schoollocatie. We laten ons hierbij adviseren door een onderwijs/zorg adviesteam afkomstig van medewerkers van verschillende scholen uit de sector.	

Een adviesteam bestaande uit medewerkers van verschillende scholen uit de sector heeft een advies uitgebracht omtrent het onderwijs-zorgvraagstuk. Dit advies is gepresenteerd aan alle medewerkers in de sector. Een expertteam gaat adviseren bij de uitvoering.
Met verschillende partners en stakeholders hebben we het onderwijs-zorgvraagstuk verder verkend en overleg gevoerd

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

over paramedici in dienst van het onderwijs die zorg verlenen. Een gevolg hiervan is onder andere dat onze paramedici die in dienst waren bij de Tyltylschool per 1 januari 2023 in dienst komen bij zorgaanbieder Rijndam. Gesprekken met een andere zorgaanbieder, Laurens, zijn opgestart.
Er is een concept leerrechtnotitie opgesteld waarin de samenwerking in onze leerrechtgroepen tussen gemeente, zorgaanbieders en onderwijslocaties verder uitgewerkt is. Verder is er een nieuwe aanbesteding voor de OZA's (onderwijszorgarrangementen) uitgebracht.
De bovenschools directeur neemt deel aan een bovenschools regionaal overleg, geïnitieerd door Koers Vo in samenwerking met andere samenwerkingsverbanden in de regio, om afspraken te maken over leerlingen in het (voortgezet) speciaal onderwijs die zorg nodig hebben.
Verder is een werkgroep onderwijs-zorg opgericht in samenwerking met BOOR, Horizon en Yulius, Koers Vo en PPO om te komen tot een gezamenlijke notitie met een beschrijving van de verschillende onderwijszorgarrangementen. In het jaarplan van 2023 is een doel opgenomen in samenwerking met de afdelingen financiën en huisvesting van BOOR Services om te komen tot een financiële analyse per locatie met een meerjaren risico taxatie.

15	vo	We zetten vervolgstappen bij de implementatie van het 4D-model en de doorvertaling naar elke school.	

In het vo is een sectorbrede datakalender ontwikkeld en geïmplementeerd, is het werken met de datasystemen op schoolniveau verder geprofessionaliseerd en is de manier van werken met de risicoanalyse goed vastgelegd. Dat heeft bijgedragen aan de borging van het werken met data. Een aantal scholen heeft hun interne werkwijze rondom de planning en controlcyclus aangescherpt. Daardoor is het datageïnformeerd handelen door scholen verder doorontwikkeld.
In alle drie de sectoren hebben het college van bestuur, de scholen en de onderwijskwaliteit-adviseurs in een nieuwe werkwijze gezamenlijk het bestuursgesprek met de Inspectie van het Onderwijs voorbereid met behulp van een rijke verzameling van data. Dat leidde tot een goed overleg met een goed resultaat omdat vanuit de data waarin alle vragen van de inspectie goed konden worden beantwoord.

Pilot audit

In het vo is een pilot gedaan met een audit onder leiding van een externe adviseur. Deze pilot leverde veel feedback op, op onze wijze van auditeren en er liggen nu vruchtbare ideeën op tafel voor verdere verbeteringen in de systematiek in 2023 (denk aan frequentie, samenstelling auditteam, rolzuiverheid).
Een evaluatie voor de zomer van de auditsystematiek in het (s)bao heeft geleid tot het besluit de systematiek op een aantal onderdelen aan te passen. Ook kijken we opnieuw naar zaken als frequentie, professionaliteit auditteam, rolzuiverheid. In december is voor het (s)bao een projectleider gestart deze systematiek te implementeren.
In het (v)so is de 4D methodiek in 2022 op schoolniveau ingebed in de jaarplancyclus en het kwaliteitszorgsysteem op sectorniveau. Alle locaties zijn gestart met het invullen van een jaarlijkse zelfevaluatie waarin de beoordeling en vroegsignalering van risico's plaatsvindt op basis van de duiding van kwalitatieve en kwantitatieve data. Ook in het so hebben we in 2022 goed gekeken naar manieren om de kwaliteitscylcus verder te verbeteren. Vanaf schooljaar 2022-2023 zijn de jaarplancyclus en gesprekscyclus met elkaar geïntegreerd en wordt via planning-en-controlgesprekken over de onderwijskwaliteit meer datagestuurd gewerkt. Voor 2023 is een sectordoel opgenomen om de 4D systematiek op groeps- en leerlingniveau verder te ontwikkelen.

16	vo	In een werkgroep werken we aan het verhogen van de onderwijsresultaten en verbetering van het aanbod van onze havo-afdelingen.	

De havo-werkgroep heeft de werkzaamheden die gepland waren uitgevoerd. Medio 2022 is de werkgroep uitgebreid,

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

nu zijn alle BOOR-scholen met een havo-afdeling[6] vertegenwoordigd.
Een brede set aan data over het havo is verzameld en geduid. Het kansrijk bevorderen en gespreid examen zijn van invloed geweest op de examenresultaten in 2022. De havo-afdelingen hebben hun verbeteractiviteiten op een rijtje gezet. De sector heeft nu een beeld van kenmerken van een goed functionerende havo-afdeling, van effectieve werkwijzen met de daarbij passende omstandigheden en van gezamenlijke verbetermogelijkheden. In het kader van datageïnformeerd werken is er een datakalender opgesteld voor het vo. Daarin hebben de analyses van onderwijs- en examenresultaten een prominente plaats.
De scholen met havo-afdelingen komen bijeen om van elkaar te leren en te verbeteren op de thema's leerlingenbegeleiding en bevorderen & determineren. Betrokkenheid, openheid en ontwikkelingsgerichtheid hebben een positief effect op de kwaliteit van het gesprek en de samenwerking door de havo-afdelingen van BOOR.

20	vo	We stellen een strategische koers op over de positionering van het openbaar voortgezet onderwijs en gaan het gesprek hierover aan met stakeholders.	

In de laatste maanden van het jaar zijn eerste verkennende overleggen geweest over de positionering van het openbaar voortgezet onderwijs. Deze gesprekken zijn vooral ingegeven door ontwikkelingen buiten de gemeentegrenzen. Er zijn in 2022 geen concrete zaken voortgekomen uit deze verkenningen Naast deze verkennende gesprekken is ook een eerste aanzet gegeven om te kijken naar mogelijke organisatievormen voor het voortgezet onderwijs van BOOR. Ook deze ontwikkeling gaat door in 2023.

22	(s)bao	Elke school beschikt eind 2022 over een specifiek lesaanbod (bijvoorbeeld debatlessen of filosofielessen) voor het leren voeren van de dialoog in tenminste een van de bovenbouwgroepen.	

Elke school besteedt aandacht aan deze doelstelling. Bij een aantal scholen is het structureel ingebed in de leerlijn burgerschap of de leerlijn taal. Andere scholen zijn met deze ontwikkeling aan de gang. In september 2022 is de projectleider burgerschap gestart met het maken van afspraken met bureau Common Ground om te komen tot dialoogsessies op onze basisscholen.

23	(s)bao	Eind 2022 maken tenminste 10 en zo mogelijk 15 scholen gebruik van het programma Wereldwijzer, zodat op deze scholen de leerlingen in samenhang kennismaken met een breed palet aan levensbeschouwingen.	

Op dit moment maken elf scholen gebruik van het programma Wereldwijzer, een programma dat tot stand komt in samenwerking met VOS/ABB en het Centrum voor Vormingsonderwijs. Er is veel ondersteuning beschikbaar om deel te nemen aan dit programma. In schooljaar 2022-2023 zijn twee inspiratiesessies geweest en hebben zes scholen aangegeven voor schooljaar 2023/2024 deelname te overwegen Het is onze ambitie om het kennismaken met een breed palet aan levensbeschouwingen op alle scholen te introduceren door middel van het project Wereldwijzer, of een door de school gekozen andere werkwijze.

6 [1] Zeven scholen i.c. Libanon, Hugo de Groot, Einstein, Thorbecke Prinsenlaan, Wolfert Tweetalig, Wolfert Lyceum, Wolfert Dalton. Niet deelnemend: Wolfert RISS, Thorbecke Nieuwerkerk (biedt nl. alleen onderbouw)

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

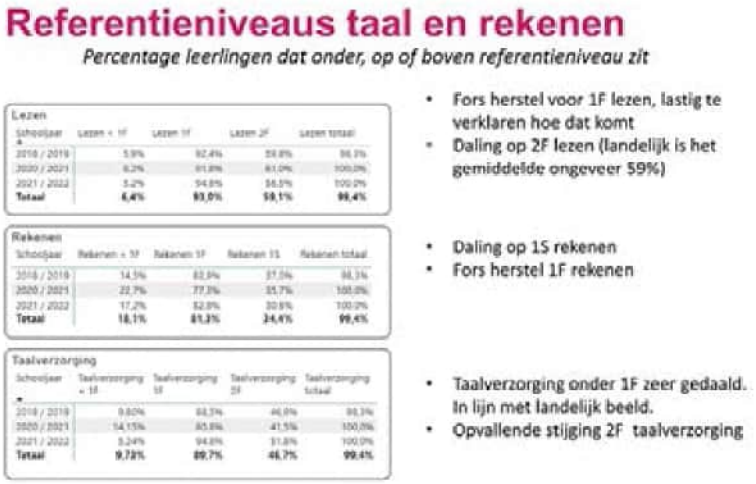
24	(s)bao	Eind 2022 heeft elke school de activiteiten en resultaten van het eigen burgerschapsaanbod in overeenstemming gebracht met de nieuwe wettelijke eisen en heeft eigen schoolspecifieke ambities geformuleerd die zijn vastgelegd in het schooljaarplan.	

Op alle (s)bao scholen is burgerschap verweven in het lesaanbod. Nog niet op alle scholen gebeurt dit planmatig en aan de hand van een doorgaande leerlijn, waarin per leerjaar is beschreven welke doelen worden nagestreefd met het burgerschap-onderwijsaanbod. Scholen zijn hiermee aan de slag en worden hierbij ondersteund door de projectleider burgerschap. De pagina “Burgerschap” op ons intranet BOORconnect biedt een scala aan inspirerende en ondersteunende materialen waar scholen gebruik van kunnen maken.

25	(s)bao	Elke leerling behaalt minimaal het fundamentele niveau en als dat niet lukt is er een duidelijke analyse en plan wat nodig is om dit alsnog te bereiken en welke partners daarbij nodig zijn.	

Alle opbrengstgesprekken zijn uitgevoerd en eventuele wenselijke of noodzakelijke interventies zijn besproken. Scholen verwerken dit in hun aanpak en/of lesaanbod.

Op basis van risicoanalyse blijkt één school niet aan de standaarden van de inspectie te voldoen (inclusief correctiefactor inspectie). Er is aanvullende ondersteuning ingezet en de school wordt intensief gevolgd in de voortgang.

26	(s)bao	Elke school heeft in het schooljaarplan eigen ambities geformuleerd over de te behalen onderwijsresultaten, afgezet tegen de BOOR-mediaan en het landelijk gemiddelde. De ambities houden rekening met en worden vertaald naar een aanpak voor de verschillen in prestatieniveaus (onder/gemiddeld/boven) van leerlingen. Beoogd resultaat: schoolteams hebben hun ambitie bepaald passend bij de Koers (‘hoge ambities voor leerlingen en onszelf’) en hun specifieke context (BOOR-mediaan).	

Alle scholen hebben ambities geformuleerd passend bij de schoolontwikkeling en de populatie. In de startgesprekken van dit schooljaar zijn de eindopbrengsten van de scholen bekeken en is gecheckt of de ambities passend zijn. Meer dan 90% van de scholen hebben de opbrengsten gehaald. Tijdens het gesprek is vastgesteld welke ambities behaald zijn, welke verbeterpunten er liggen en hoe deze zijn opgenomen in het jaarplan. Waar nodig zijn aanvullende afspraken gemaakt en is extra ondersteuning vanuit de bovenschools directeur en adviseur onderwijskwaliteit afgesproken en uitgevoerd.

27	(s)bao	Eind 2022 hebben de onderwijsprofessionals van ieder schoolteam een training in het duiden van data gevolgd teneinde de beschikbare data te kunnen benutten bij het opstellen van de leerstrategieën.	

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Vanuit de OK-adviseurs en het begeleidingsteam zijn de professionals op school (taal- en rekenspecialist, remedeal teachers, intern begeleiders) regelmatig begeleid in het duiden van de data uit het leerlingvolgsysteem. Waar dit nodig is, wordt door de school zelf aanvullende externe ondersteuning ingeschakeld. De uiteenlopende fasen van ontwikkeling en de verschillen tussen de scholen in het gebruik van het type LVS maakt dat een gestandaardiseerd en uniform professionaliseringsaanbod minder op zijn plaats was.

28	sbao	Scholen die volgens de BOOR-norm goed presteren starten de voorbereidingsprocedure voor de waardering goed van de onderwijsinspectie.	

In 2022 is gestart met de begeleiding van drie scholen richting de aanvraag voor 'goed' die in voorjaar 2023 ingediend zal worden. De afdeling Onderwijskwaliteitheeft hiertoe een arrangement ingericht, gekoppeld aan de kwaliteitszorgcyclus en de kwaliteitscultuur op schoolniveau. Door de ondersteuning vast te leggen in een arrangement is deze in de toekomst voor meer scholen in te zetten.

33	BOOR	In 2022 wordt de beschikbare informatie van de schoolfoto over onderwijskwaliteit, HR en financiën uitgebreid met informatie uit de tevredenheidsmetingen en over signalen. De actualisatie van informatie over onderwijsresultaten wordt geautomatiseerd via het gebruik van de Power BI-tool. Beoogd resultaat: betere beschikbaarheid van actuele informatie over onderwijsresultaten voor schoolteams om de toepassing van het 4D-model (fasen data en duiden) te versterken.	

In opmaat naar een bestuursbrede inrichting voor real-time informatievoorziening, wordt gewerkt aan tussentijdse oplossingen. Een voorbeeld daarvan is een dashboard met informatie over inspectiebezoeken en inspectieoordelen. De registratiewijze is verbeterd waardoor er snel informatie beschikbaar is over bijvoorbeeld aankomende bezoeken door de Inspectie van het Onderwijs, of de historie van de gegeven inspectieoordelen. Ook is er een start gemaakt met het herzien van de bestuursrapportage over de tevredenheidspeilingen en de sociale veiligheid.

2.1.4. Verantwoording maatschappelijke thema's

Passend onderwijs

Het project BOOR Past, dat tot doel heeft de samenwerking tussen speciaal en regulier onderwijs te versterken, is het afgelopen jaar weer goed gestart. Tijdens de training, omgedoopt tot 'Gedragsexperience,' worden professionals uit het regulier (speciaal) basisonderwijs door middel van stage en training, een week lang ondergedompeld in de wereld van het cluster-4 onderwijs. In november namen 10 collega's uit het (s)bao deel. Tijdens de training leerden zij in theorie én praktijk over moeilijk verstaanbaar gedrag. De volgende experience in maart 2023 is ook al helemaal vol. De training voorziet in een behoefte en sluit aan bij wat leerkrachten in basisonderwijs nodig hebben om passend onderwijs in de klas vorm te geven.

SOP

In samenwerking met het Steunpunt Passend Onderwijs en Vensters heeft BOOR meegewerkt aan de nieuwe venstersmodule voor het schoolondersteuningsplan. Er is wetgeving in de maak, waarin het schoolondersteuningsplan (SOP) onderdeel gaat worden van de schoolgids. Al 56 scholen voor (s)bao hebben gebruik gemaakt deze nieuwe venstersmodule voor het SOP en hebben feedback gegeven op de module. In het tweede deel van het schooljaar 2022/2023 zal verdere besluitvorming plaatvinden over het gebruik van het de module als vast instrument voor het opstellen van het SOP.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Professionalisering

Verder is er afgelopen jaar veel geïnvesteerd in verschillende masterclasses voor directeuren en intern begeleiders. De masterclasses zijn praktisch van aard en hebben een kennisdeel en een praktisch deel. De deelnemers werken aan bijvoorbeeld hun eigen schoolondersteuningsplan of een kwaliteitskaart om het proces van aanmelden, inschrijven en hun onderzoekplicht vorm te geven. Specifieke aandacht in de verschillende masterclasses is uitgegaan naar het goed invulling geven aan de zorgplicht. De volgende masterclasses zijn ontwikkeld en aangeboden:

- Toelaten, schorsen en verwijderen (9 keer aanboden, 60 deelnemers)
- Verder werken aan je aanmeld en inschrijfbeleid (2 keer aanboden, 50 deelnemers)
- Schrijfsessie schoolondersteningsplan, in samenwerking met het Steunpunt Passend Onderwijs en Vensters van de PO Raad. (2 keer aanboden, 50 deelnemers)

Thuiszitters in het (s)bao

Het aantal thuiszitters is in heel Rotterdam verder toegenomen, ook bij BOOR. Met name de grote groep leerlingen bij wie zorg voorliggend is, is zorgelijk. Het afgelopen schooljaar heeft de adviseur passend onderwijs ruim 32 scholen ondersteund bij (potentiële) thuiszitters. We zien, geheel volgens verwachting, een toename bij het aantal aanvragen voor onderwijstijdvermindering. Omdat er vroegtijdig al contact is tussen de school en de adviseur passend onderwijs, kan voorkomen worden dat kinderen thuis komen te zitten. Dit wordt ingezet als overbrugging, indien er sprake is van wachtlijst voor een ander school of zorginstelling. Hoeveel thuiszitters daarmee voorkomen worden willen we volgend schooljaar nader analyseren.

Het bestuur heeft dankzij het dashboard thuiszitters van PPO en het bestuursaccount in Kindkans steeds beter zicht op haar thuiszitters. Er is echter behoefte aan een eigen dashboard, om zo de thuiszitters beter te registreren en monitoren. Een eerste verkenning heeft al plaatsgevonden en zal komend jaar verder uitgewerkt worden.

Thuiszitters in het vo

In het vo is het zicht het afgelopen jaar op onze thuiszitters en type thuiszitters scherper geworden. We hebben nu middels een dashboard van Koers VO, real-time zicht op onze thuiszitters. Afgelopen schooljaar hebben we de samenwerking met Koers VO en leerplicht verstevigd, we krijgen nu maandelijks overzichten vanuit beide partners. In 2023 willen we de gegevens uit het po en vo in een eigen dashboard aan elkaar te koppelen om zo op die manier onze eigen trends beter te kunnen volgen en duiden.

In december 2022 is in Koeres VO verband besloten dat er een werkgroep komt met vertegenwoordigers van de drie grootste schoolbesturen, waaronder BOOR. Deze werkgroep gaat een specifieke aanpak ontwikkelen om thuiszitters door op- en afstroom te voorkomen, en om zo veel mogelijk binnen het eigen bestuur een passende plek te bieden.

2.1.5. Onderwijsresultaten

Eindtoetsen basisonderwijs

De uitkomsten laten een stabiel beeld zien in het basisonderwijs, ondanks de coronapandemie. De meeste scholen kiezen in 2022 de IEP eindtoets, vaak vanwege kindvriendelijke opbouw en adaptiviteit. Dit is al een aantal jaar een lichte trend. Vanwege de veranderende functie van de eindtoets (vanaf 2023-2024 de 'doorstroomtoets') is gestart met een inventarisatie van de consequenties voor de toetsafname.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Basisonderwijs

Toets	2019	2020	2021	2022	Aantal in 2022
IEP	79,4	-	77,8	77,8	36
CE	534,7	-	533,7	534,1	20
AMN	376	-	355,7	351,5	1

Tabel X. Gemiddelde score van BOOR bao-scholen op de Eindtoets (leerlingen met ontheffing niet meegerekend)

De uitkomsten van het speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs zijn opgenomen ter informatie. Sinds 2021 geldt een wettelijke verplichting voor deze scholen om de toets af te nemen. Dezelfde wetgeving voor ontheffing is van toepassing. In het so wordt de eindtoets afgenomen bij leerlingen met uitstroomrichting vervolgonderwijs. Het ontbreekt nog aan goede landelijke data om deze gegevens goed te kunnen duiden.

Speciaal Basisonderwijs

Toets	2019	2020	2021	2022	Aantal in 2022
R8	145,5	-	143,3	119,6	3
CE	515,5	-	519,2	513,8	1

Tabel X. Gemiddelde score van BOOR sbo-scholen op de Eindtoets (leerlingen met ontheffing niet meegerekend)

Speciaal onderwijs

Toets	2019	2020	2021	2022	Aantal in 2022
IEP	-	-	60,7	65,3	2
CE	-	-	165,1	136,5	2

Tabel X. Gemiddelde score van BOOR so-scholen op de Eindtoets (leerlingen met ontheffing niet meegerekend)

Referentieniveaus

De eindtoets basisonderwijs meet voor de taaldomeinen lezen en taalverzorging en voor rekenen in welke mate de referentieniveaus worden behaald. In onderstaande tabellen zijn de percentages van BOOR terug te vinden. Voor een volledig beeld zijn alle leerlingen hierin meegeteld, dus ook de leerlingen die uitgesloten mogen worden van deelname aan de eindtoets.

Bij Taalverzorging is het niveau van zowel 1F als 2F flink gestegen. Bij Rekenen is 1F gestegen maar 1S gedaald. Lezen is gelijk aan voorgaande jaren.

Taal-verzorging	< 1F	1F	2F
2022	4%	96%	57%
2021	12%	88%	48%
2020	-	-	-
2019	11%	89%	46%
2018	7%	93%	56%

Tabel 3. Referentieniveaus taalverzorging (inclusief leerlingen met ontheffing)

Lezen	< 1F	1F	2F
2022	4%	96%	63%
2021	6%	94%	68%
2020	-	-	-
2019	6%	94%	63%
2018	3%	97%	69%

Tabel 4. Referentieniveaus lezen (inclusief leerlingen met ontheffing)

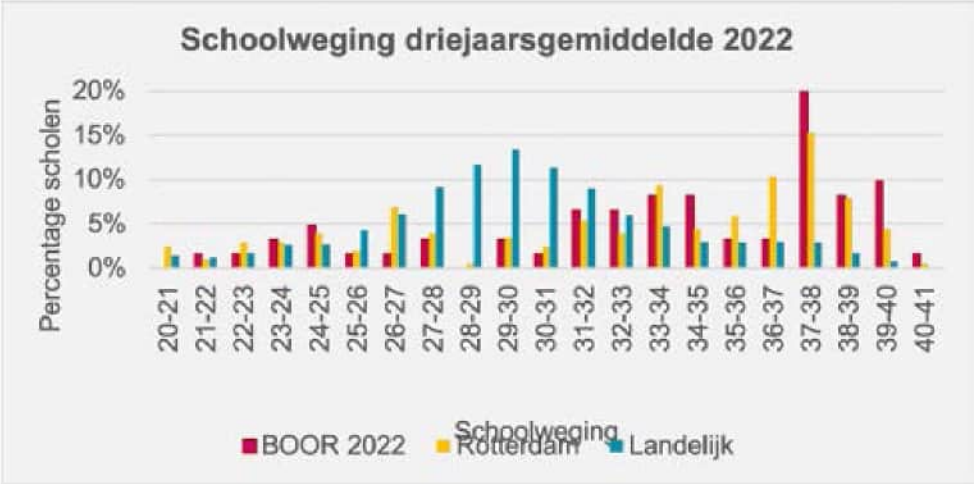
Rekenen	< 1F	1F	1S
2022	13%	87%	35%
2021	17%	83%	40%
2020	-	-	-
2019	16%	84%	38%
2018	10%	90%	32%

Tabel 5. Referentieniveaus rekenen (inclusief leerlingen met ontheffing)

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Populatie basisonderwijs

Gelijk aan voorgaande jaren zien we dat het aantal scholen met een hoge schoolweging bij BOOR groter is dan landelijk. Dit betekent dat een groot deel van de BOOR-scholen een complexe leerlingpopulatie kent. Dit beeld van BOOR komt overeen met het beeld van Rotterdam, maar ten opzichte van Rotterdam heeft BOOR meer scholen met een zeer hoge schoolweging (37-40). BOOR kent in tegenstelling tot het landelijke beeld, minder scholen in het middensegment.

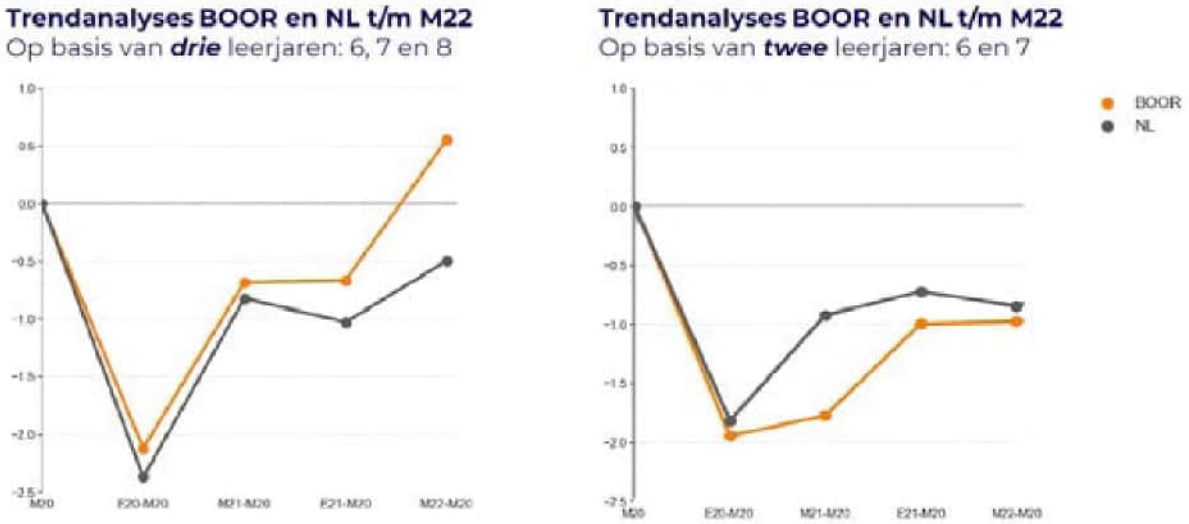
Bron: Onderwijsinspectie, bewerking BOOR

Figuur 1. Benchmark driejaarsgemiddelde schoolweging 2022

Achterstanden in (s)bao door corona (analyse Leeruniek)

BOOR heeft na de zomer 2021 ingezet op een analyse Leergroei en -ontwikkeling in het (s)bao. Hierin wordt de impact van corona en de leergroei ná corona gemonitord tijdens looptijd van het NPO. De analyse wordt uitgevoerd op de resultaten op de midden- en eindtoetsen in 2020, 2021 en 2022. In de meest recente rapportage ligt de focus op de resultaten van groep 6 en 7, omdat bij groep 8 aan het eind van schooljaar 2021-2022 geen toetsen uit het leerlingvolgsysteem worden afgenomen.

Uit de meest recente analyse bleek dat groep 8 (huidige leerjaar 1 vo) van de drie leerjaren de meeste leergroei had doorgemaakt. Zonder dat leerjaar is de leergroei lager.

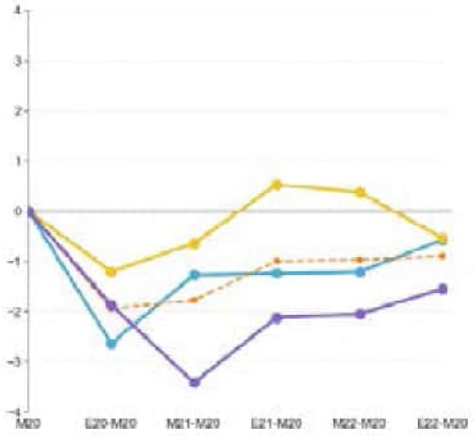

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

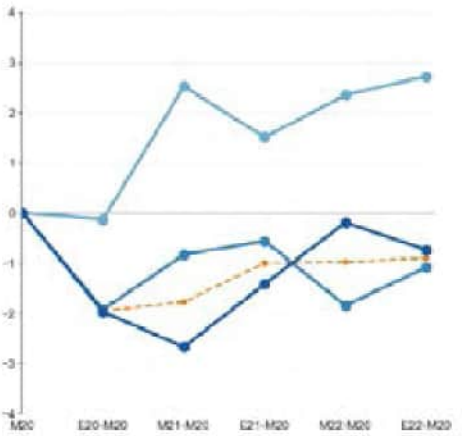
Bij de afzonderlijke vakgebieden blijkt dat spelling minder herstel laat zien. Een mogelijke verklaring is dat er is veel inspanning is geleverd om groep 8 weer op niveau te krijgen ten koste van de lagere groepen. Rekenen gaat richting volledig herstel.
Begrijpend lezen heeft de meeste impact ondervonden en herstelt moeizaam, in tegenstelling tot de landelijke trend. Mogelijke verklaringen kunnen liggen in de verschillen in de metingen zelf, de representativiteit van scholen en ook de specifieke kenmerken van de leerlingpopulatie in Rotterdam.

Leerjaar 5 (rekenen en spelling) is verkennend opgenomen in de analyse. Dat leerjaar laat meer herstel zien dan 6 en 7. Tot slot valt een toename in spreiding in herstel (schoolverschillen) op.

Trendanalyse 6&7 vakken RW, SP en BL
E20 t/m E22 vergeleken met M20

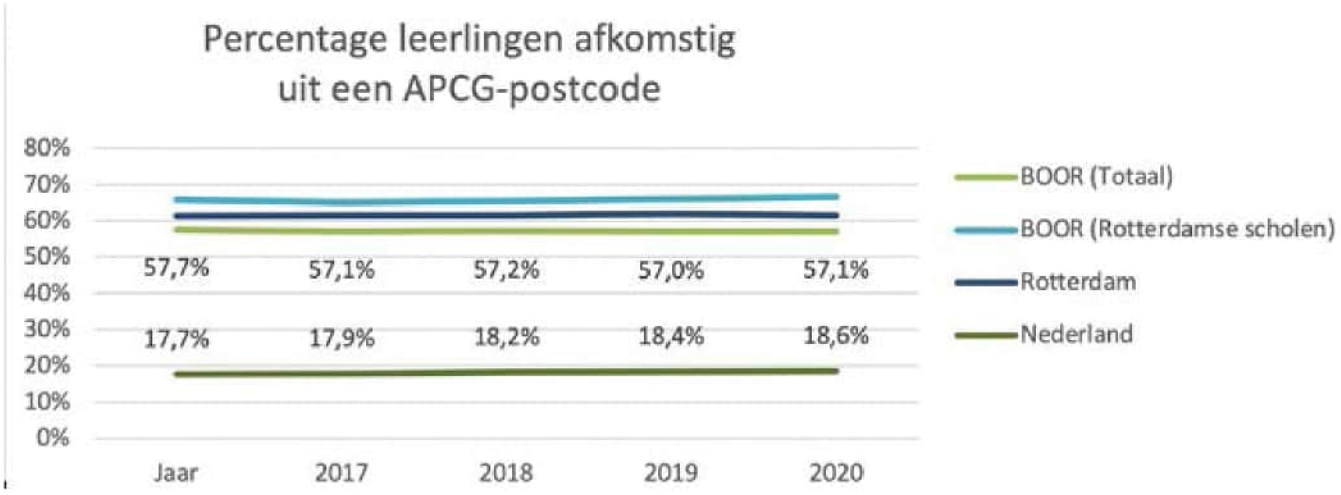

Trendanalyse leerjaren 5, 6 en 7[1)]
E20 t/m E22 vergeleken met M20

Populatie voortgezet onderwijs

Ook in het voortgezet onderwijs zien we dat het aantal leerlingen afkomstig uit een armoedeprobleemcumulatiegebied (APCG) ongeveer gelijk is aan Rotterdam, maar hoger dan in Nederland. Wanneer de niet-Rotterdamse scholen buiten beschouwing worden gelaten, is het aandeel hoger bij BOOR dan in Rotterdam.

Bron: DUO Open Data, bewerking BOOR.

Slagingspercentages voortgezet onderwijs

De trends op de resultaten over een periode van vijf jaar zijn niet opvallend. De havo-afdelingen tonen herstel, maar doen het nog steeds minder goed dan landelijk. De duimregeling[7] en het kansrijk bevorderen flatteren de huidige resultaten (en zullen in de komende jaren waarschijnlijk leiden tot dalende resultaten).

Afdeling	2018	2019	2020	2021	2022	Landelijk 2022	Examenkandidaten 2022	Leerlingen examen behaald 2022
vmbo-b	98%	95%	94%	97%	99%	99%	88	87
vmbo-k	98%	90%	98%	97%	99%	99%	118	117
vmbo-(g)t	94%	93%	100%	97%	94%	96%	413	387
Havo	86%	82%	98%	80%	85%	90%	498	421
Vwo	92%	93%	99%	92%	92%	93%	658	605
Totaal	**92%**	**89%**	**98%**	**90%**	**91%**	**-**	**1775**	**1617**

Slagingspercentages (v)so

Leerlingen die in het (v)so opgaan voor het eindexamen hebben hier hard voor gewerkt en worden daarbij ook goed ondersteund door onze scholen. Als ze opgaan voor het (staats)examen halen ze het ook in alle gevallen en dit is iets hoger dan de landelijke cijfers (tussen 95% – 98%).

Afdeling	2020	2021	2022	Examenkandidaten 2022	Leerlingen examen behaald 2022
vso-diploma	-	-	100%	3	3
vmbo-b/k	100%	100%	100%	8	8
vmbo-(g)t	94%	100%	100%	3	3
Havo	100%	100%	100%	16	16
Vwo	100%	-	100%	2	2
Totaal	**97%**	**100%**	**100%**	**32**	**32**

Schooladvisering en 1e jaar vo

Vanwege corona is eenmalig geanalyseerd hoe de leerlingen die in een coronajaar de overstap naar het vo hebben gemaakt, het doen in jaar 1 en 2 van het vo. Leerlingen kregen in 2020-2021 opvallend hogere adviezen, en zaten ook in het 1e leerjaar op een hoger niveau.

7 De duimregeling is ingesteld ter compensatie van de gevolgen van de coronapandemie op het onderwijs, en houdt in het kort in dat eindexamenleerlingen een ongunstig cijfer uit 2020, 2021 of 2022 mogen wegstrepen, als zij op die manier hun diploma kunnen halen.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

2.1.6. Belangstellingspercentage

Belangstellingspercentage in Rotterdam (peildatum 1 oktober)	2019	2020	2021	2022[8]
Regulier basisonderwijs	33,1%	32,7%	31,8%	31.8%
Speciaal basisonderwijs	29,7%	30,2%	32,0%	33.2%
Speciaal onderwijs	47,6%	47,0%	48,8%	47,6%
Voortgezet speciaal onderwijs	42,8%	45,2%	47,6%	48,5%
Voortgezet onderwijs (inclusief vavo-leerlingen)	25,4%	25,5%	25,8%	26,3%
Totaal	**30,7%**	**30,6%**	**30,3%**	**30,5%**

Bron: Onderwijsdata op duo.nl.

Onderstaande tabel laat het aantal leerlingen van BOOR buiten Rotterdam zien.

BOOR-leerlingen buiten Rotterdam (peildatum 1 oktober)	Sector	2019	2020	2021	2022[9]
Zuidplas	vo	375	396	393	387
Lansingerland	vo	1.334	1.328	1.429	1.517
Gouda	(v)so	38	46	48	46

Bron: Onderwijsdata op duo.nl.

De licht dalende trend van de afgelopen jaren lijkt weer omgebogen. Het regulier basisonderwijs stabiliseert, het speciaal onderwijs daalt ten opzichte van vorig jaar, maar blijft over vier jaar bezien stabiel. De overige sectoren stijgen. Ook de totale deelname van BOOR in Rotterdam stijgt.
De deelname van BOOR buiten Rotterdam blijft overwegend stabiel, met uitzondering van groei in Lansingerland.

2.1.7. Tevredenheidspeilingen

De bestuursgemiddelden voor tevredenheid leerlingen en ouders zijn in lijn met voorgaande jaren. In het voortgezet onderwijs is er enige achteruitgang op het gemiddelde van tevredenheid leerlingen en een opvallende stijging van oudertevredenheid. Ouders geven over het algemeen hogere cijfers aan de school dan leerlingen (ze kijken naar andere dingen en ervaren onderwijs ook anders).

Tevredenheid Rapportcijfer	2018	2019	2020	2021	2022
po					
Leerlingen	8	8	7,9	8,3	8,2
Ouders	7,5		7,3		7,5
vo					
Leerlingen	6,7	6,5	6,6	6,7	6,5
Ouders	7,1		7		7,5
so					
Leerlingen			8,1	8,5	8,1
Ouders	8		8		8
vso					
Leerlingen	6,8		7,3		7,3
Ouders	7,5		7,6		7,7

8 Voorlopige cijfers
9 Voorlopige cijfers

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

2.2. Personeelsbeleid en professionalisering

2.2.1. Doelen en resultaten in 2022

17	vo	We stellen de gesprekkencyclus vast en implementeren deze in BOOT (een beoordelings- en ontwikkelingstool).	

De gesprekkencyclus is ultimo 2022 (nog) niet vastgesteld. Op 19 september en 21 november is de beleidsregeling besproken in de gmr. Vooruitlopend op de formele vaststelling van de gesprekkencyclus zijn diverse scholen in de sector vo eind 2022 aan de slag gegaan met aanpassen van hun gesprekkencyclus en het implementeren van BOOT. Deze tool faciliteert zowel leidinggevende als medewerker bij het voorbereiden, voeren en vastleggen van het goede gesprek. In 2023 starten de ondersteunende trainingen voor leidinggevende inzake gespreksvoering.

18	vo	We ontwikkelen een MD-programma voor talentvolle medewerkers. Voor zittende teamleiders komt er aanbod voor verdere scholing en ontwikkeling.	

Het MD-traject is nog niet ontwikkeld. Er is in 2022 wel gestart met visieontwikkeling over hoe om te gaan met talentvolle medewerkers. Dit traject wordt in 2023 vervolgd.

29	(s)bao	We stellen een protocol op waarin we de spelregels voor de omgang met elkaar, leerlingen en ouders vastleggen en waarin een open houding, verbinding en dialoog centraal staan. In 2022 zijn ondersteunende trainingen beschikbaar voor medewerkers inzake gespreksvoering en dialoog. Beoogd resultaat is dat het gevoel van sociale veiligheid op scholen toeneemt.	

In 2022 is gestart met het ontwikkelen van een nieuwe gedragscode, in ieder geval voor de sector (s)bao, maar gestreefd wordt naar invoering in alle sectoren vanwege een breed ervaren maatschappelijke urgentie. Naar verwachting zal deze gedragscode met ingang van het schooljaar 2023/2024 van kracht worden.

34	(s)bao	De bestaande programma's voor nieuwe medewerkers (OP en OOP) en het leiderschapstraject worden in 2022 doorontwikkeld naar een integraal talentmanagementprogramma voor al het personeel in de sector, dat voortdurende ontwikkeling en werken aan loopbaanperspectief via diverse specialisatieroutes (teachertracks; JP2021) faciliteert. In 2022 starten we met een zij-instroomtraject voor schoolleiders en IB-ers. Beoogd resultaat: Invulling geven aan goed werkgeverschap op basis van het uitgangspunt 'ieder talent telt'.	

Er wordt continu gewerkt aan integraal talentmanagement. De HR review helpt ons om in beeld te krijgen welk potentieel aan medewerkers zich waar in de organisatie bevindt. De specialisatieroutes (teachertracks) is één van de mogelijkheden om opvolging te geven aan het benutten en behouden van (potentieel) talent voor de organisatie. In 2022 is gewerkt aan kwaliteitsverbetering van bestaande wegen, zoals de schoolleiders-track en de IB-track en excellente leerkrachten traject. De schoolleiders-track faciliteert leraren met managementambitie om door de te ontwikkelen van leerkracht naar leidinggevende. In 2022 zijn zeven medewerkers gestart. De IB-track faciliteert leraren in de ontwikkeling tot intern begeleider. In 2022 zijn twee medewerkers gestart. Daarnaast zijn we in 2022 gestart met het zij-in-

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

stroomtraject voor schoolleiders. Er zijn in 2022 twee personen van buiten BOOR bij ons in dienst gekomen om met de opleiding te starten en tegelijk aan de slag te gaan aan schoolleider.

35	(s)bao	In 2022 wordt op basis van een nulmeting en een analyse van de beschikbare data in samenspraak met de scholen een werkdrukplan voor het (s)bao opgesteld. Eind 2022 wordt opnieuw een werkdrukmeting gehouden. Beoogd resultaat is beter inzicht in en daling van de ervaren werkdruk.	

Het werkdrukplan is nog in ontwikkeling. Het uitgevoerde medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO), uitgevoerd medio 2022, is gebruikt als basis om binnen het schoolteam met elkaar in gesprek te gaan. Op alle scholen is hierover gesproken. De opbrengsten van de gesprekken in relatie tot de gegenereerde data leiden komend jaar naar concrete verbeterplannen. Op basis van de eerste analyses van het MTO zijn in 2022 voorbereidende werkzaamheden gestart voor het werkdrukverminderingsplan en een werkgelukplan.

2.2.2. Verantwoording maatschappelijke thema's

Strategisch personeelsbeleid

Onze belangrijkste opdracht is om het best denkbare openbaar onderwijs van Rotterdam te geven. Iedere dag zetten onze leerkrachten en medewerkers zich in om de volgende generatie een goede start te geven, om hun nieuwsgierigheid aan te wakkeren en hun talenten te ontwikkelen.
Om deze gesprekken goed te kunnen voeren zijn het afgelopen jaar trainingen georganiseerd voor leidinggevenden binnen BOOR.

Leiderschapstraject (s)bao

In schooljaar 2021/2022 hebben in totaal 90 leidinggevenden (directeuren en adjunct-directeuren, uit het (s)bao) deelgenomen aan het integrale ontwikkeltraject 'vakmanschap in wendbaar leiderschap'. Het programma kende dezelfde succesvolle opzet van vorige jaren. Vanaf augustus 2022 is een wijziging in de plenaire dagen doorgevoerd. Vanaf deze maand is gewerkt met maandelijkse plenaire dagen om het leiderschapstraject een nog structurelere positie te geven.

Leiderschapstraject sector (v)so

In 2022 is er verbinding gemaakt met de context en taal van het integraal ontwikkeltraject van het (s)bao. Het waardenkompas en de context van het leiderschapstraject van het (s)bao is geïntroduceerd in het (v)so en heeft opvolging gekregen binnen de context van de eigen sector. Deze ontwikkeling is onderdeel van met meerjarenleiderschapstraject 'Van Ik naar Wij', gekoppeld aan de ontwikkelambitie van de sector. Met dit traject zijn alle leidinggevenden gefaciliteerd om de ambities van de sector op inhoud en in cultuur te kunnen dragen en vormgeven. In 2021 hebben alle leidinggevenden de sessies ook met hun eigen teams doorlopen.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Op 5 oktober vond de eerste leiderschapsdag van het (v)so plaats, in aanwezigheid van het sdo (strategisch directieoverleg) en de locatiedirecteuren. Op deze dag is met de groep focus aangebracht op de onderwerpen voor het schooljaar 2022/2023. Dit heeft geresulteerd in de volgende agenda:

- Wie willen we zijn als sector (Lidewey van der Sluis)
- (Rol)diversiteit
- Voorbeeld zijn in mijn, jouw en ons leiderschap
- Vertrouwen, durven doen, durven loslaten
- Strategisch HR
- Verbinden, binden, boeien en afvloeien

Leiderschapstraject vo

Begin 2022 zijn bestuur en rectoren van het vo in gesprek gegaan over leiderschap binnen de sector vo. Dit gesprek wordt in 2023 voortgezet. De uitkomsten van deze gesprekken leveren input voor mogelijke leiderschapstrajecten voor de sector als geheel. Op schoolniveau zijn individuele scholen in 2022 al aan de slag gegaan met ontwikkelassessments en drijfverensessies. Er wordt ervaren dat dit de teamsamenwerking en teamontwikkeling ten goede komt. We verwachten dat dit in 2023 een vervolg krijgt en op meer scholen toegepast wordt.

Anders organiseren

De in 2020 opgerichte projectorganisatie Anders Organiseren, ingericht voor de sturing op de vermindering van het lerarentekort in het basisonderwijs, is in 2022 doorontwikkeld. Inmiddels wordt niet meer gesproken over een lerarentekort maar over een personeelstekort: er is ook een groot tekort aan intern begeleiders en schoolleiders. Op basis van de beschikbare data kunnen we concluderen dat deze tekorten de komende jaren nog aan zullen houden. In de corona-periode het onderwijs draaiende houden was uitdagend en intens, maar heeft ons ook 'lessons learned' gebracht. Voor Anders Organiseren is de focus in 2022 jaar verschoven van crisisdenken naar kwaliteitsdenken, vanwege de behoefte aan het monitoren en borgen van (duurzame) ontwikkelingen op gebied van onderwijskwaliteit en HR processen. De doelen van Anders Organiseren zijn de afgelopen periode verschoven naar het opleiden en begeleiden van zij-instroom en opstroom kandidaten, stagiaires en startende leerkrachten. Er is (en wordt) ingezet op het borgen van bewezen maatregelen en gedoseerd geëxperimenteerd met nieuwe initiatieven. Daarnaast is er aandacht voor de doorontwikkeling van HR initiatieven zoals arbeidsmarktcommunicatie en een Online Leerplatform.

Zij-instroom ((s)bao)

In 2022 is fors ingezet op de doorontwikkeling van de opleidings- en zij-instroomtrajecten binnen BOOR ((s)bao). Dit leidt tot een verhoogde instroom van gekwalificeerd personeel en draagt positief bij aan het behouden van medewerkers.

Enkele cijfers:

- 49 medewerkers zijn bezig met het zij-instroomtraject en 45 medewerkers hebben het zij-instroomtraject succesvol afgerond. Slechts twee van hen zijn niet meer werkzaam bij BOOR, omdat zij zijn verhuisd.
- Er zijn 15 zij-instromers via Echt Onderwijs werkzaam bij BOOR.
- Er zijn er 32 leerkrachten in opleiding (lio'ers).
- Er zijn 25 onderwijsondersteuners die een pabo-traject volgen. Ze worden opgeleid tot leerkracht. Alle kandidaten zijn nog bezig met de opleiding.
- 1 onderwijsassistent volgt een AD-traject (associatie degree), in 2023 volgen er nog 2.
- 9 kandidaten werken in het traject Talent van Buiten, waarin kandidaten in de gelegenheid worden gesteld om via een stage van zes maanden te bepalen of een loopbaan in het onderwijs past binnen hun ambities.

Om de medewerkers in opleiding goed te begeleiden is het bovenschools begeleidingsteam verder uitgebreid tot 3,6 fte bovenschoolse coaches. Het team richt zich op begeleiding en kwaliteitsontwikkeling van alle medewerkers

pwc PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

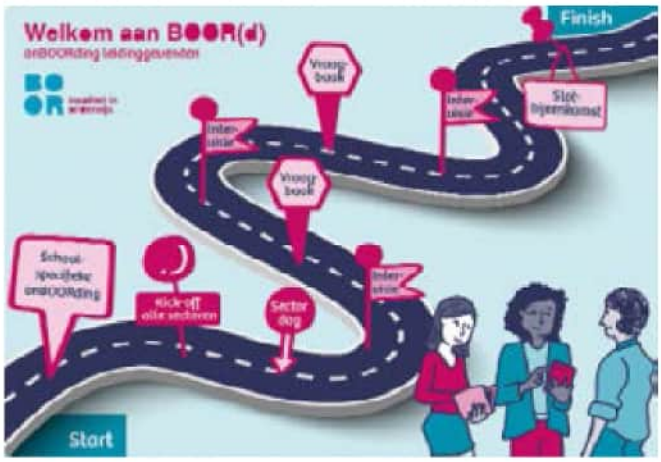
die leren en werken bij BOOR, met een specifiek programma voor startende leraren. Ook begeleidt het team de BOSS-scholen, zij-instromers en opstromers.
Er zijn ultimo 2022 173 startende leerkrachten bij 'BOOR leert' (t/m 5e jaars). In het eerste jaar is er specifieke begeleiding voor het blijvend binden en boeien aan BOOR.

Arbeidsmarktcommunicatie (po)

In 2021 is vanuit BOOR (s)bao en (v)so een algemene online wervingscampagne gestart voor (aanstaande) leerkrachten. Hij heeft gedraaid in zowel het voorjaar van 2021 als van 2022. In 2022 is de campagne geëvalueerd en doorontwikkeld naar een bredere arbeidsmarktstrategie met als kapstok de nieuwe koers Sta Open.

OnBOORding leidinggevende

Leidinggeven in het onderwijs is een uitdagend vak. Daar hoort een goede ondersteuning vanuit onze organisatie bij.

Binnen BOOR hebben we al enkele jaren verschillende onBOORding projecten voor nieuwe directeuren.
Voor schooljaar 2021/2022 is het onBOORding programma verder ontwikkeld en is dit een traject voor alle startende leidinggevenden geworden. De afbeelding hiernaast illustreert het traject.
In schooljaar 2021/2022 hebben alle nieuwe leidinggevenden uit alle sectoren deelgenomen aan de onBOORding. Het traject sloot af met een centrale bijeenkomst. In deze bijeenkomst gingen deelnemers en het college van bestuur de dialoog aan over de beleving van nieuwe leidinggevenden binnen BOOR over wat hen opvalt en wat ze de organisatie mee willen geven om te verbeteren.

In september 2022 is de tweede onBOORding gestart, met een groep van zo'n dertig nieuwe leidinggevenden. Het programma is doorontwikkeld naar aanleiding van de feedback vanuit de groep en vanuit overige betrokkenen en loopt door tot eind januari 2023. Reacties op de kick-off van dit schooljaar waren unaniem: Deelnemers raden de dag aan bij nieuwe leidinggevenden en ze gingen allen met een zeer tevreden gevoel naar huis.

Uitkering na ontslag

BOOR kent geen boventalligheid aan medewerkers. Gezien de tekorten op de arbeidsmarkt, in het bijzonder het lerarentekort, is ontslag veelal de laatste optie. Toch komt het voor dat vervroegd afscheid wordt genomen van medewerkers. Het streven is om dit in goed overleg met betrokkene te doen. De kosten van ontslag onder de cao primair onderwijs zijn doorgaans voor rekening van het Participatiefonds. Wel is BOOR gehouden bij gedwongen vertrek een transitievergoeding te betalen. De hoogte van deze vergoeding is afhankelijk van de duur van het dienstverband. Onderstaande tabel geeft de uitgaven aan kosten in euro's voor uitkeringen na ontslag weer voor de afgelopen vier jaar.

	2019	2020	2021	2022
vo	1.115.639	1.237.624	1.281.548	1.165.823
po	282.546	308.139	316.007	237.660
Totale uitkeringslasten	1.398.185	1.545.763	1.597.555	1.403.483

In de sectoren (s)bao en (v)so hebben we te maken met de modernisering van het participatiefonds. Hiermee is het

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

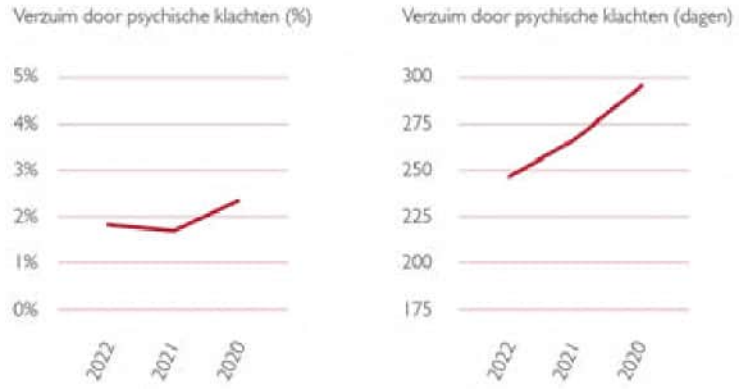
'van-werk-naar-werk'-traject een bepalende factor geworden of iemand uiteindelijk in de WW belandt. Het voorkomen van een WW-uitkering is het uitgangspunt.

Welbevinden personeel

In 2021 is vanuit BOOR (s)bao en (v)so een algemene online wervingscampagne gestart voor (aanstaande) leerkrachten. Hij heeft gedraaid in zowel het voorjaar van 2021 als van 2022. In 2022 is de campagne geëvalueerd en doorontwikkeld naar een bredere arbeidsmarktstrategie met als kapstok de nieuwe koers Sta Open.

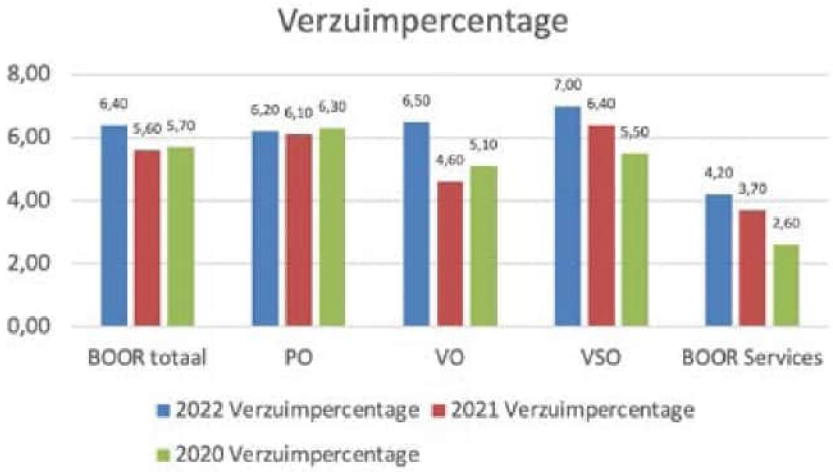
Ziekteverzuim

De doelstelling van BOOR om een verzuimpercentage onder de 6,00% te realiseren is in 2022 niet behaald. Het verzuimpercentage is ten opzichte van 2021 met 0,8 procent toegenomen (van 5,6 % in 2021 naar 6,4% in 2022).
De coronapandemie heeft duidelijk invloed gehad op het ziekteverzuim. Dit is terug te zien in de forse stijging in de meldingsfrequentie en het percentage langdurig verzuim ten gevolge van een coronainfectie.
Het aantal ziekmeldingen is in 2022 substantieel toegenomen, 4.176 meldingen in 2021 versus 6.331 meldingen in 2022, waarvan de grootste stijging in het kortdurend verzuim met een verzuimduur van minder dan zes weken heeft plaatsgevonden, 2.772 meldingen in 2021 versus 4.292 meldingen in 2022. Deze stijgingen zijn in lijn met de landelijke trend en met de ontwikkelingen in de onderwijssector.

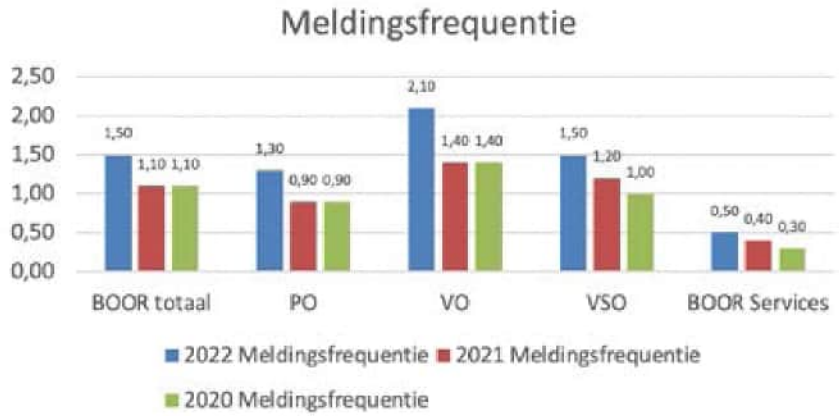

Het verzuimpercentage en de meldingsfrequentie

De sector vo heeft over 2022 te maken gehad met de grootste stijging in het ziekteverzuim percentage (van 4,6% naar 6,5%) en de meldingsfrequentie (van 1,4 naar 2,1). In het (s)bao is sprake van een stabiel verzuimpercentage.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Ziekteverzuimoorzaak langdurig verzuim

De eerste belangrijke oorzaak die vaak leidt tot langdurig ziekteverzuim is ziekteverzuim als gevolg van psychische klachten. Het verzuimpercentage door psychische klachten was in het afgelopen jaar 1,9%, een lichte toename ten opzichte van 2021 (1,8%). Wij scoren daarmee nog steeds lager dan in 2020 (2,3%) en de landelijke trend. Ook de gemiddelde ziekteverzuimduur ten gevolge van psychische klachten laat nog steeds een gunstige ontwikkeling zien, 245 dagen in 2022 versus 296 dagen in 2021 en 265 dagen in 2020. Door gezamenlijke inspanningen met de arbodienst, het inzetbaarheidsteam, leidinggevenden en medewerkers is dit resultaat gerealiseerd.
De aanleiding voor ziekteverzuim door psychisch klachten is vaak multifactorieel.
Een tweede belangrijke oorzaak die in 2022 heeft geleid tot langdurig ziekteverzuim is ziekteverzuim als gevolg van een coronainfectie. Het verzuimpercentage en daarmee langdurige ziekteverzuim ten gevolge van klachten van de ademhalingsorganen (veelal LongCOVID) over 2022 bedraagt hiermee 19,7% van het langdurige ziekteverzuim (en 0,9% van het totale verzuim) in 2022. Veel van onze medewerkers met restklachten van een coronainfectie hebben vaak te maken met een grillig verloop van hun klachten die een langere herstelperiode vergen.
Een laatste belangrijke oorzaak die vaak leidt tot langdurig ziekteverzuim betreft een categorie 'overig', waaronder ziekteverzuim als gevolg van klachten aan het bewegingsapparaat (12,7% in 2022).

Preventie van het ziekteverzuim

Het inzetbaarheidsteam heeft zich in 2022 gericht op preventie en is een start gemaakt met het implementeren van een Preventief Medisch Onderzoek (PMO).

Daarnaast heeft het inzetbaarheidsteam in 2022 masterclasses verzuim en daaraan gelieerde verzuimtrainingen gegeven, is het huis van werkvermogen in het (v)so geïmplementeerd en is budget coaching ter ondersteuning van medewerker geïmplementeerd. Voor leidinggevende is in samenwerking met de arbodienst een workshop LongCOVID georganiseerd en is er vanuit HR een leiderschapsprogramma opgezet waarin oprechte aandacht voor medewerkers een belangrijk onderdeel is.

Functiehuis sector vo

BOOR heeft de ambitie uitgesproken om het functiehuis voor de sector vo als collectief te herijken. Met als resultaat dat iedere vo-school en BOOR Services met dezelfde generieke functiebeschrijvingen werkt. Op dit moment hebben alle vo-scholen en BOOR Services hun eigen functiehuis. Hierdoor zijn er in de loop der jaren veel verschillende namen en functie-omschrijvingen ontstaan voor soms bijna identieke functies binnen onze stichting. We willen hier één lijn in gaan trekken. Dat zorgt voor duidelijkheid, transparantie én het maakt de interne mobiliteit makkelijker. In 2022 is dit traject aanbesteed, voorbereid en zijn de functies generiek beschreven. In 2023 zal de implementatie van het nieuwe functiehuis plaatsvinden.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Personeelssysteem AFAS

BOOR maakt gebruik van AFAS als personeelssysteem. In 2022 is gewerkt aan de doorontwikkeling van dit systeem om tot een meer geautomatiseerde afhandeling van personeelsmutaties te komen. Ook is onderzocht hoe AFAS meer wendbaar kan worden ingericht om een beter toekomstbestendig personeelssysteem te zijn voor BOOR. Deze werkzaamheden zijn, onder toezicht van een BOOR stuurgroep, binnen het project AFAS 2.0 uitgevoerd. Verdere uitrol vindt plaats in 2023.

2.3. Huisvestingsbeleid en facilitaire zaken

2.3.1. Ontwikkelingen in 2022 en de toekomst

BOOR streeft naar sterke scholen in de hele stad, scholen met onder meer goede onderwijskwaliteit, adequate huisvesting en voldoende leerlingen. Om dit te bereiken werken we samen met onder andere de gemeente en andere schoolbesturen. Binnen BOOR kijken we stadsbreed en per gebiedsdeel naar de spreiding van ons openbaar onderwijs.

Integraal huisvestingsplan (IHP)/Regionaal plan onderwijsvoorzieningen (RPO)

Het vigerende Integraal Huisvestingsplan (IHP) -geldend voor alle sectoren - is op 28 mei 2020 vastgesteld door de gemeenteraad. Daarnaast is het Regionaal Plan Onderwijsvoorzieningen (RPO) 2021-2026 -geldend voor het vo- in oktober 2020 vastgesteld. Ook is tussen gemeente en besturen afgesproken dat naast de projecten uit de vierde tranche, ook de voorbereidingen voor alle overige in het IHP 2020-2023 genoemde aandachtspanden in de periode 2020-2023 kunnen worden gestart. Dat heeft tot gevolg dat er een groot aantal nieuwe projecten de komende jaren worden opgestart. In 2023 zullen de gesprekken plaatsvinden over een nieuw IHP.

2.3.2. Vastgoed

De vastgoedportefeuille van BOOR is grofweg in drieën te verdelen.

- Een deel wat in de komende periode van 5 tot 10 jaar wordt vervangen vanuit het IHP.
  - Van de volgende projecten is de nieuwbouw opgeleverd in 2022:
    - KC IJsselmonde, een nieuw gebouw van 3200 m2 is opgeleverd in januari;
    - de Eduard van Beinum, een gerenoveerd gebouw van 1500 m2 is opgeleverd in februari;
    - de Fridtjof Nansen, een nieuw gebouw van 2600m2, is opgeleverd in oktober.
  - Van de volgende projecten is de uitvoering van de nieuwbouw in 2022 gestart:
    - Nieuwbouw Nelson Mandela
    - Nieuwbouw de Plevier
    - Renovatie Olympia College
    - Renovatie VSo de Hoge Brug
    - Nieuwbouw Wolfert Dalton
  - In 2022 liep de bouw van 't ROeR (Mytylschool De Brug-so en vso P en Tyltylschool-so en vso)
  - Van de volgende projecten is in 2022 aan het ontwerp gewerkt:
    - Nieuwbouw JA Bijloo
    - Nieuwbouw De Archipel
    - Nieuwbouw Thorbecke VMBO
    - Nieuwbouw OLS De Recon
    - Nieuwbouw Mytylschool De Brug VSO-t
    - Nieuwbouw De Kameleon
    - Nieuwbouw 2e Balsemienstraat (Bloemhof / Pantarijn)
    - Renovatie De Margriet
    - Nieuwbouw onderwijslocatie Laan op Zuid (Hugo de Groot)

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

  - Nieuwbouw Piloot Merkelbachstraat
  - Nieuwbouw Piere Bayle/ Vier Leeuwen
- Van de volgende projecten is de business case gereed gekomen in 2022 en wordt de ontwerpfase in 2023 opgestart:
  - Renovatie De Globe
  - Nieuwbouw Tuinstad
  - Nieuwbouw Dalton Overschie
- Van de volgende projecten is in 2022 aan de business case gewerkt (afronding moet nog plaatsvinden):
  - Nieuwbouw Over de Slinge
  - Nieuwbouw De Schalm
  - Internationale Campus

- Een deel wat in redelijke staat verkeert, een goed binnenklimaat heeft en met eenvoudige aanpassingen duurzaam kan worden.
- Een deel wat in redelijke staat verkeert, een slecht binnenklimaat heeft en alleen met grootschalige investeringen duurzaam kan worden.

De genoemde bouwprojecten uit het IHP worden volgens een standaard werkwijze opgepakt waarin met regelmaat afstemming plaatsvindt met de gemeente volgens een vaste fasering. Op het moment van schrijven wordt gewerkt aan acht businesscases. In deze businesscases staan alle uitgangspunten die uitgewerkt moeten worden in het ontwerp. Ook de financiële en stedenbouwkundige kaders worden hierin meegenomen. Er zitten negen nieuwbouwprojecten in de ontwerpfase en er is op negen locaties gestart met de bouw.

2.3.3. Doelen en resultaten in 2022

30	BOOR	**In 2022 wordt voor ieder schoolgebouw onderzocht wat nodig is voor een veilig, duurzaam en comfortabel gebouw. De uitkomsten worden vastgelegd in een plan per school. Beoogd resultaat is inzicht in eventuele noodzakelijke verbeteringen en een planning voor de realisatie ervan.**	

Vervangingen/Renovaties

In de periode tot 2030 worden circa 35 schoollocaties vervangen of gerenoveerd met gemeentelijke IHP-middelen. Door deze grote vervangingsopgave ontstaat een portefeuille van gebouwen die veilig zijn en voor een groot deel duurzaam en comfortabel. Het deel dat in 2022 gerealiseerd is of in uitvoering is, is hierboven bij paragraaf 2.3.2. weergegeven. Voor de overige locaties (totale huisvestingsportefeuille bevat 120 locaties en ca 260.000 m2) is in kaart gebracht welke investering moeten worden gedaan om onze schoolgebouwen veilig, comfortabel en duurzaam te maken.

2.3.4. Verantwoording maatschappelijke thema's

Duurzaamheid & maatschappelijk verantwoord ondernemen

Alle nieuwe of gerenoveerde scholen moeten voldoen aan frisse scholen klasse B en BENG (Bijna Energie Neutraal Gebouw). Ook zijn duurzaamheidsmaatregelen opgenomen in het MJOP waardoor wij op natuurlijke vervangingsmomenten de schoolgebouwen duurzamer maken. Verder ontwikkelen we in samenwerking met energiecoöperaties de zogenaamde postcoderozen waarbij het dak van de school wordt uitgevoerd met zonnepanelen. Het eerste zonnedak van BOOR is op deze wijze uitgevoerd bij obs De Margriet aan de Nolensstraat. In 2021 zijn de voorbereidingen getroffen om dit samen met "Energie van Rotterdam" te realiseren op nog een drietal daken, namelijk die van obs Dakpark, obs de Boog en obs de Vierambacht. Al deze zonnedaken zijn in 2022 gerealiseerd.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Fysieke veiligheid

Voor alle locaties binnen BOOR zijn de verplichte keuringen uitgevoerd om te voldoen aan de wettelijke verplichtingen. Naast regulier jaarlijks onderhoud worden onderdelen van gebouwen gecontroleerd om de veiligheid te garanderen. Controles op kritische installaties, zoals klimaat, brand en inbraakbeveiliging vinden jaarlijks plaats. Ook de sport- en speeltoestellen worden periodiek gekeurd. Met partijen die de keuringen en controles uitvoeren zijn contracten afgesloten. De onderhouds- en keuringsrapporten worden door de leveranciers opgeslagen in ons Facilitair Management Informatie Systeem (FMIS). Dit FMIS wordt tevens gebruikt door de schooldirecties om incidenten of storingen te melden.

Ventilatie

Door de coronapandemie is de aandacht voor de ventilatie van schoolgebouwen sterk toegenomen. Bij BOOR voldoet de ventilatie van alle scholen aan het bouwbesluit voor bestaande bouw, wat bereikt kan worden met natuurlijke en mechanische ventilatie. Het LCVS (landelijk coördinatieteam ventilatie scholen) adviseert op aangeven van de GGD een hogere norm te behalen met alleen mechanische ventilatie. Die ventilatienorm is gelijk aan het bouwbesluit voor nieuwbouw. Een groot deel van de scholen, landelijk, binnen Rotterdam en dus ook bij BOOR kan hier nu en op korte termijn niet aan voldoen. Door een sterk verouderd gebouwenbestand ligt het percentage van schoolgebouwen dat niet voldoet aan de ventilatienorm van de GGD op 40%. In de huidige situatie wordt er voldoende geventileerd, voornamelijk op natuurlijke wijze. Dit geeft in de winter comfortklachten en een hoge energierekening. Een deel van het probleem wordt opgelost door het grote nieuwbouw- en vervangingsprogramma dat we samen met de gemeente vormgeven, waardoor er een substantieel extra aantal gebouwen gaat voldoen aan de nieuwe ventilatienormen. Er blijven volgens onze berekeningen 32 locaties over waarvoor nog geen nieuwbouw- of renovatieplannen zijn. In totaal gaat het om 455 onderwijsruimten.

Er zijn kengetallen ontwikkeld om het investeringsplaatje te kunnen becijferen.

	vo	(v)so	(s)bao
Aantal locaties	4	5	23
Aantal lokalen	85	61	309
Kosten per lokaal	€ 27.500	€ 21.500	€ 21.500
Sectortotaal	€ 2.337.500	€ 1.311.500	€ 6.643.500

Bovenstaande bedragen zijn met een eventuele bijdrage van 30% van het Rijk (SUVIS-subsidie), op korte termijn door BOOR niet op te brengen. De materiele bekostiging is daarvoor simpelweg niet toereikend. De locaties die niet aan de nieuw opgelegde norm voldoen worden goed (op natuurlijke wijze) geventileerd. Dit wordt ook gemonitord met klimaatsensoren zodat gericht maatregelen kunnen worden genomen. Tevens bundelen Rotterdamse schoolbesturen de krachten met de gemeente om te komen tot inzicht en overzicht, zodat middelen in het volgende IHP ook op ventilatienormen zo efficiënt mogelijk worden ingezet. Daarnaast wordt op enkele plekken met behulp van subsidie geïnvesteerd. Tot slot wordt op plaatsen waar vanuit het MJOP grootschalige werkzaamheden plaatsvinden, extra geïnvesteerd in ventilatie. Zonder extra investeringsruimte vanuit Rijk of de gemeente zal BOOR er lang over doen om aan de nieuwe ventilatienormen te voldoen. Dat is niet in het belang van onze leerlingen en onze medewerkers.
Voor alle BOOR-scholen zijn klimaatsensoren (CO_2, temperatuur, aanwezigheid) aangeschaft waardoor gericht kan worden geventileerd. De analyses op de meetresultaten kunnen vervolgens weer worden gebruikt om de juiste ontwerpoplossingen te bedenken voor de verbetering in het klimaat. De aanwezigheid van de klimaatsensoren heeft er ook toe geleid dat het bewustzijn van de medewerkers ten aanzien van ventilatie is vergroot.

Energiekosten

De oplopende energieprijzen zorgen voor toenemende kosten voor onze organisatie. In 2021 waren de totale energielasten voor de hele stichting circa 4,2 miljoen euro. Voor 2022 loopt dit op en op basis van de prijzen in december 2022 zullen de energielasten voor 2023 oplopen tot circa 13 tot 14 miljoen euro.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

BOOR heeft per 1 oktober 2022 het contract met Gazprom beëindigd, conform het verbod om opdrachten te gunnen aan Russische ondernemingen, met als gevolg een duurder contract voor het resterende deel van 2022.

De rijksoverheid heeft nadien de interpretaties van de sancties voor de contracten met Gazprom versoepeld waardoor BOOR is benadeeld, voor circa 2 miljoen euro in 2022. Hier heeft BOOR een brief gestuurd aan de ministers van EZK en OCW met een verzoek om compensatie. Een eerste gesprek hierover met EZK heeft op donderdag 20 oktober 2022 plaatsgevonden. Ook heeft minister Jetten de Tweede Kamer laten weten dat aanbestedende diensten compensatie zullen krijgen. Over de hoogte en wijze van toekenning daarvan is op dit moment nog niets bekend.

2.4. ICT beleid

2.4.1. ICT algemeen

In 2022 is er op het gebied van ICT verder gewerkt aan het realiseren van een moderne, veilige en betrouwbare ICT infrastructuur. Dit vormt immers de basis voor verdere ontwikkelingen en is inmiddels een voorwaarde binnen het hedendaagse onderwijs geworden. Dat geldt ook voor de digitale vaardigheden van onze medewerkers. Digitale vaardigheid van medewerkers, en met name leerkrachten, is noodzakelijk om onze leerlingen op dit vlak goed te onderwijzen. In 2022 is daarom een training ontwikkeld en gerealiseerd.

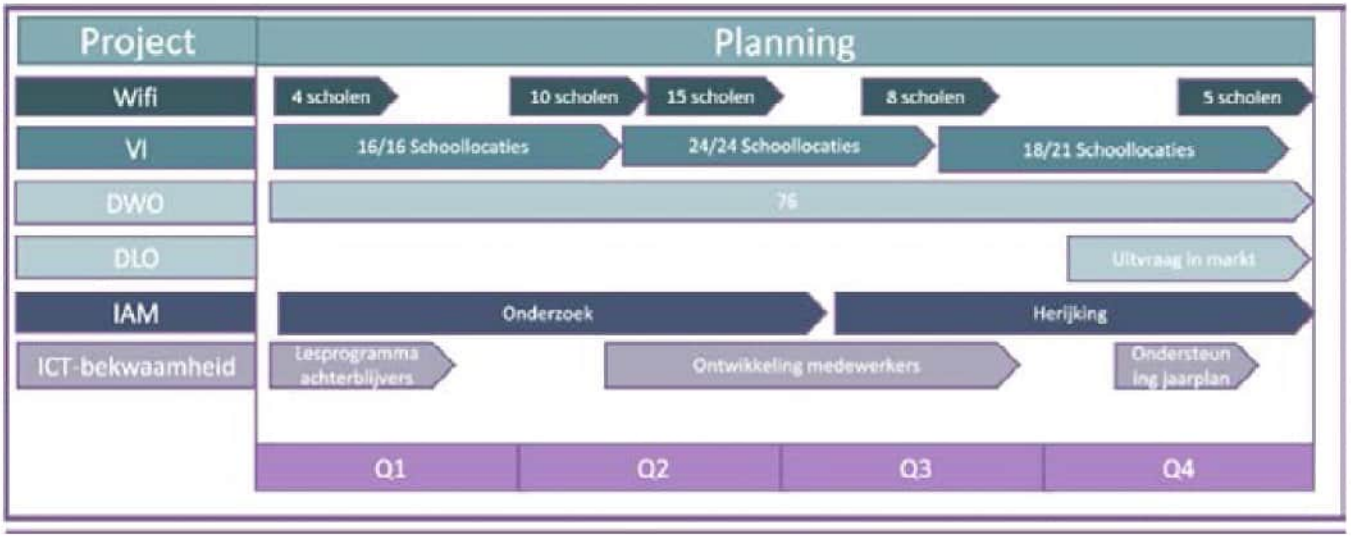
2.4.2. ICT Infrastructuur

Sinds 2019 werken we aan een ICT verbeterplan voor het (s)bao en (v)so. Dit plan beoogt de realisatie van een centraal beheerde ICT-omgeving en netwerken. Het ICT verbeterplan bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Veilig en stabiel Wifi-netwerk
2. Veilige internetverbinding
3. Beheerde en eenvoudige toegang tot systemen en informatie
4. Stabiele en veilige Digitale Werkomgeving in de Cloud (dwo)
5. Passende Digitale Leeromgeving (dlo)
6. Centrale ICT servicedesk

In 2020 is de uitwerking van de verschillende programmaonderdelen gestart. In 2021 is de implementatie van de verschillende onderdelen in uitvoering gebracht. Dit is in 2022 verder gecontinueerd. Conform de oorspronkelijke planning is het ICT verbeterplan in 2022 gerealiseerd.

2.4.3. Informatiebeveiliging

Op het gebied van informatiebeveiliging en privacy zijn de risico gebaseerde maatregelen grotendeels uitgevoerd conform het informatiebeveiligingsplan 2022.
Het onderdeel bewaartermijnen verdient in 2023 nog verdere aandacht en wordt opnieuw in het plan voor 2023 meegenomen. Eind 2022 is een nieuwe risicoanalyse uitgevoerd.

Prevent

In 2022 zijn stappen ondernomen om medewerkers meer bewust te maken van risico's en verantwoordelijkheden omtrent het werken met (bijzondere) persoonsgegevens. Dit is onder andere gedaan door het uitvoeren van phishingsimulaties en het aanbieden van een e-learning traject voor alle medewerkers. De e-learning wordt daarnaast standaard aangeboden aan nieuwe medewerkers . Ook in 2023 zal hier aandacht aan worden besteed. Er zijn diverse technische- en organisatorische maatregelen genomen om de kans op informatiebeveiligingsrisico's te verkleinen. Deze maatregelen zijn genomen naar aanleiding van de risico-analyses en opgesteld op basis van nieuwe (externe) ontwikkelingen, dreigingen en inzichten.

Detect

Stichting BOOR heeft diverse (softwarematige) oplossingen geïmplementeerd, waardoor interne monitoring en signalering plaatsvindt.

Respond

In 2022 hebben er geen noemenswaardige informatiebeveiligings- en/of privacyincidenten plaatsgevonden in de verschillende (ICT) omgevingen van BOOR.

Er is sprake geweest van een beveiligingsincident bij de bibliotheek van Rotterdam waarmee een aantal BOOR scholen gegevens uitwisselt. Hier hebben wij onze rol genomen als verwerkingsverantwoordelijke. Een gedegen onderzoek heeft plaatsgevonden naar de schade en risico's, noodzakelijke maatregelen zijn getroffen en betrokkenen zijn geïnformeerd. BOOR heeft een melding van datalek ingediend bij de Autoriteit Persoonsgegevens. Uiteindelijk zijn er geen persoonsgegevens waarvoor BOOR verantwoordelijk is gestolen en/of gelekt. Naar aanleiding van dit incident zijn maatregelen getroffen om de impact bij een herhaling te verkleinen. Dit betreft onder meer het opnieuw toetsen van de verwerkersovereenkomsten met externe partijen en het aanscherpen van interne richtlijnen met betrekking tot het uitwisselen van (persoons)gegevens met externe verwerkers. BOOR is de samenwerking aangegaan met een 'Computer Emergency Response Team'. Hierdoor heeft BOOR altijd een partner paraat in het geval van een (cyber)incident. Het ICT calamiteitenplan is verder verrijkt en wordt in 2023 gesimuleerd en getoetst binnen de organisatie.

2.4.4. Doelen en resultaten in 2022

19	vo	Wij brengen in kaart wat we in de afgelopen anderhalf jaar als waardevolle toepassingen van ICT hebben ervaren en van meerwaarde kan zijn voor de toekomst.	

Bijna alle leerlingen binnen de sector vo hebben daar waar gewenst inmiddels de beschikking over een ICT device die het onderwijs interactiever maakt. Op een aantal scholen hebben we de afgelopen jaren ervaring opgedaan met digitale leermiddelen en leeromgevingen. Hierdoor kan plaats- en tijdonafhankelijk onderwijs aan onze leerlingen worden geboden en is het eenvoudiger een gedifferentieerd lesaanbod per leerling te kunnen bieden. Iedere school maakt daarbij keuzes bij de inzet van (digitale) toepassingen in het onderwijs passend bij de visie van de school.
We zien dat scholen met een meer traditionele onderwijsvisie de inzet van digitale leermiddelen beperkt toepassen, terwijl andere scholen steeds meer digitaal aanbieden.
Deze verschillen zien wij als waardevol omdat wij daarmee diversiteit en onderscheidenheid kunnen bieden in het scholen aanbod binnen onze gehele stichting.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

32	(s)bao	Op basis van een in het eerste kwartaal vastgestelde norm voor digitale bekwaamheid wordt in 2022 bij alle medewerkers een ICT-scan afgenomen. Voor iedereen die niet aan de norm voldoet wordt een ontwikkelplan vastgesteld. Medio 2022 is een online scholingsaanbod beschikbaar om te werken aan verbetering van de digitale bekwaamheid. Beoogd resultaat: inzicht in en planmatige verbetering van de digitale bekwaamheid van de schoolteams.	

Visie ontwikkeling

In de (s)bao schoolpannen 2022/2023 is een verplichte paragraaf opgenomen voor ICT. Hierin hebben de scholen aangegeven in welke fase van ontwikkeling zij zich bevinden, welke visie zij hebben of willen ontwikkelen op het gebied van ICT ter ondersteuning van de onderwijsvisie.
Daarnaast zijn in de schoolplannen interventies en acties beschreven die benodigd zijn om verder groei op het gebied van ICT mogelijk te maken (waaronder, indien noodzakelijk, het trainen van medewerkers op het gebied van digitale vaardigheden).

Digitale vaardigheden

Alle medewerkers van de (s)bao scholen die gemigreerd zijn naar de nieuwe ICT omgeving zijn getraind in het werken met documenten in de Cloud en MS Teams.
Voor de medewerkers die over beperkte digitale vaardigheden beschikken is een trainingsprogramma ontwikkeld, digitaal Stevig. In 2022 zijn de eerste groepen medewerkers met veel succes getraind. Er is een aanpak ontwikkeld om dit grootschaliger in 2023 uit te voeren ook in de andere sectoren. Tevens wordt een vervolg trainingsprogramma ontwikkeld.

Digitale geletterdheid

In 2022 zijn de voorbereidingen getroffen voor het starten van een interdisciplinair team dat zich bezig gaat houden met Digitale geletterdheid. Het team gaat in 2023 werken aan het opstellen van kerndoelen en normen binnen BOOR op het gebied van digitale geletterdheid. Het projectplan is gereed en de eerste bijeenkomst heeft reeds plaatsgevonden.

36	(s)bao	In 2022 worden de scholen die daar op grond van de roadmap ICT voor in aanmerking komen aangesloten op de centrale ICT-omgeving (wifi 90% van de scholen, veilig internet 75%, bestanden en mail in BOOR-omgeving 75% en werkplekkenbeheer door BOOR 50%). Indien mogelijk qua menskracht en financiën wordt een versnelling aangebracht in de uitrol van de roadmap. Beoogd resultaat is beschikbaarheid van betrouwbare, veilige en moderne ICT-infrastructuur.	

De volgende zaken zijn gerealiseerd:

1. Vanaf eind 2022 beschikken circa 85% van de (s)bao en (v)so scholen over de centraal beheerde Wifi-netwerk oplossing. Voor een klein aantal locaties is deze migratie uitgesteld om desinvesteringen te voorkomen. Dit heeft onder meer te maken met geplande verhuizingen of met de netwerken op locaties die nog niet lang geleden zijn vervangen en in grote mate nog voldoen.
   Ook binnen de sector vo zien we dat steeds meer locaties aansluiten op dezelfde wifi oplossing. (In 2022 zijn ook locaties van het Libanon Lyceum n de Wolfert van Borselen scholengroep overgestapt en is de vervanging bij het Erasmiaans Gymnasium voorbereid).

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

2. In 2022 zijn totaal circa 70% van de (s)bao en (v)so scholen over naar veilig internet. Bij 2 locaties vindt de oplevering pas in 2023 plaats vanwege vertraging bij de aanleg van glasvezel. Binnen de sector vo zijn het Libanon lyceum en het Erasmiaans Gymnasium aangesloten op Veilig internet.
3. Beheerde toegang is in 2021 gerealiseerd. Steeds meer systemen worden hierop aangesloten en procesverbeteringen zijn in 2022 doorgevoerd.
4. Bij ruim 80% van alle (s)bao en (v)so scholen is de nieuwe digitale werkomgeving uitgerold en zijn medewerkers van het (s)bao getraind. De medewerkerks van de (v)so scholen worden in 2023 ingepland, vanwege een andere werkwijze in deze sector wordt het ontwerp hiervoor enigszins aangepast.
5. Ten behoeve van een efficiëntere en gebruiksvriendelijkere werkwijze wordt de digitale leeromgeving (dlo) meer geïntegreerd met de digitale werkomgeving (dwo). In 2022 is gestart met het ontwerp en afstemming met de betrokken dlo leveranciers.
6. De centrale ICT afdeling heeft in 2022 een grote professionaliseringslag gemaakt om zodoende de scholen beter te kunnen ondersteunen en ontzorgen op het gebied van ICT (en samenwerken en kennis delen binnen de vo sector).

2.5. Financieel beleid

2.5.1. Doelen en resultaten in 2022

Het financieel beleid van BOOR is gericht op het maximaal inzetten van middelen voor het onderwijs. Daarnaast geeft het richting en inhoud aan versterking van het weerstandsvermogen als dat nodig en mogelijk is, teneinde risico's voldoende het hoofd te kunnen bieden. In 2022 is met name ingezet op de verdere stroomlijning van de financiële organisatie en het versterken van het weerstandsvermogen.

In 2022 is de ingezette lijn van voorgaande jaren met betrekking tot de stroomlijning van kassen en banken verder doorgezet. Zo is de verdere uitrol van Bunqpassen succesvol verlopen (zie 'terugbrengen aantal schoolrekeningen' onder paragraaf 2.4.3). Daarnaast is ingezet op het minimaliseren van negatieve rentes door afstorting van saldi boven de € 100.000,- in het schatkistbankieren.

2.5.2. Opstellen begroting

De planning- en controlcyclus van BOOR kan als volgt worden weergegeven:

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Jaarlijks wordt een (meerjaren)begroting gemaakt voor een periode van vijf jaar. Voor het maken van de begroting wordt een kaderbrief opgesteld. De kaderbrief geeft inzicht in de beleidsuitgangspunten waar de scholen rekening mee houden bij het opstellen van hun begroting. Enkele belangrijke en richtinggevende kaders zijn:

- Strategische kaders zoals opgenomen in de Koers van BOOR;
- Inhoudelijke kaders rondom huisvesting, ICT, human resources, onderwijskwaliteit en financiën.
- We stellen een rendementseis vast als een scholengroep of sector niet voldoet aan de norm van ons weerstandsvermogen. Zie voor het weerstandsvermogen de ontwikkeling van de financiële ratio's in paragraaf 3 continuïteit;
- De allocatie van de budgetten bovenschools;
- De allocatie van de budgetten voor BOOR Services en Bestuur.

De meerjarenbegroting sluit aan bij de strategische plannen van BOOR. De jaarbegroting sluit aan bij de jaarplannen. Dit wordt gerealiseerd doordat de begrotingen opgesteld worden door de scholen, waar ook de uitvoeringsagenda's van de jaarplannen worden opgesteld. De begroting op stichtingsniveau kan gezien worden als de optelsom van de begrotingen van de scholen, aangevuld met de bovenschoolse begroting en de begrotingen voor BOOR Services en Bestuur.

De kaderbrief en de begroting worden voorgelegd aan diverse gremia binnen de organisatie waaronder de gmr's, de auditcommissie en het algemeen bestuur. Vanuit haar toezichthoudende taak keurt de gemeente Rotterdam de begroting goed.
Na het opstellen van de begroting wordt tweemaal per jaar een voortgangsrapportage gemaakt inclusief forecast. De planning-en-controlcyclus sluit met het opstellen van het jaarverslag en de jaarrekening. Deze rapportages worden besproken in de verschillende gremia. Vervolgens dienen deze rapportages als verantwoording richting de gemeente Rotterdam vanuit haar toezichthoudende taak.

2.5.3. Verantwoording maatschappelijke thema's

Treasury

Treasury heeft bij BOOR primair als doel het tijdig kunnen voldoen aan verplichtingen, het beheersen van de financiële risico's en secundair het reduceren van de financieringskosten, oftewel het waarborgen van de financiële continuïteit van de organisatie.
In het geval van (tijdelijke) overtollige middelen kan dit aanleiding zijn om een deel van de beschikbare middelen liquide aan te houden en het resterende deel zodanig te beleggen dat dit in principe zonder al te veel kosten snel liquide te maken is. Hieronder wordt ook verstaan het uitzetten van liquide middelen op een deposito of andere spaarvorm.

De uitgangspunten bij deze beleggingen sluiten volledig aan bij de criteria van de Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016. Bij het voeren van het treasury-beleid zijn de volgende treasury-instrumenten toegestaan:

- Onderhandse geldleningen
- Rekening-courant krediet
- Kasgeldleningen
- Deposito's
- Obligaties
- (Hypothecaire) leningen
- Operational Lease
- Financial Lease

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het treasurybeleid ligt bij het college van bestuur, het (bovenschools) management en het team Financiën. Het besluit tot het aangaan van kredietovereenkomsten wordt genomen door het college van bestuur, met uitzondering van geldleningen boven een miljoen euro. Hiervoor is goedkeuring van het algemeen bestuur en de gemeente nodig.

Treasurystatuut

Het treasurystatuut is aangepast in 2022 aangezien verschillende wijzigingen die doorgevoerd waren op het gebied van treasury binnen BOOR nog niet verankerd waren in het treasurystatuut. Op 16 februari 2022 heeft het algemeen bestuur het nieuwe treasurystatuut vastgesteld.

Treasuryverslag

In 2022 lag de focus – naast het reguliere liquiditeitsbeheer – op het verder terugdringen van het aantal schoolrekeningen en kasgelden. Ook hebben we aandacht besteed aan de uniformering van betalingen op scholen. .

Schatkistbankieren

De publieke middelen van de hoofdrekening van BOOR zijn gekoppeld aan de Schatkist. BOOR heeft een (niet gebruikte) kredietfaciliteit van € 23,7 miljoen bij de Staat der Nederlanden.

Beleggingen en leningen

In de toelichting op de balans is een overzicht gegeven van de liquide middelen op bankrekeningen en bij schatkist-bankieren. Tevens is in de toelichting op de balans een overzicht opgenomen van de lang- en kortlopende schulden.

Allocatie van middelen

In de kaderbrief zijn de kaders en beleidsuitgangspunten voor allocatie van baten en lasten opgenomen. Het beleidsuitgangspunt voor de allocatie van middelen is gebaseerd op het subsidiariteitsbeginsel, waarbij de beslissingsbevoegdheid en dus ook de bijbehorende budgetten op een zo laag mogelijk niveau binnen de organisatie worden belegd. Binnen BOOR wordt basisonderwijs, voortgezet onderwijs en speciaal onderwijs aangeboden. De verschillende financiële stromen zijn gescheiden. De Rijkssubsidies worden, na bekostiging van BOOR Services en Bestuur, volledig toegekend aan de sectoren en scholen. Scholen vragen voor specifieke doeleinden subsidies aan, deze worden uiteraard volledig gealloceerd naar de scholen, de uitgaven als gevolg van die subsidies worden daar ook gedaan.

Alhoewel het subsidiariteitsprincipe leidend is, is een aantal zaken bovenschools of op stichtingsniveau georganiseerd. De mate waarin zaken bovenschools georganiseerd zijn, verschilt per sector. Deels komt dit door de aard van de sectoren, deels omdat het historisch op een bepaalde manier gegroeid is. De mate waarin zaken bovenschools georganiseerd zijn kan in de loop van de tijd veranderen. Binnen BOOR Services wordt ondersteuning gegeven aan de sectoren en scholen op de gebieden onderwijskwaliteit, ICT, HR, huisvesting en inkoop en financiën. Nadere inzichten in de verdeling van middelen tussen bestuur, BOOR Services en de sectoren is opgenomen in het onderdeel ‘verantwoording van de financiën’.

Onderwijsachterstandenmiddelen

De middelen voor onderwijsachterstanden worden gealloceerd op basis van de achterstandsscores van het CBS. Dit is in lijn met het beleidsprincipe op basis van het subsidiariteitsprincipe. De keuze voor deze wijze van alloceren is verankerd in de kaderbrief en daarmee in de reguliere besluitvorming.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Bij BOOR heeft de sector (s)bao een grote groep scholen die een schoolweging van 35 of hoger hebben en dit neemt toe.

2.5.4. Toekomstige ontwikkelingen

Een aantal ontwikkelingen zal invloed hebben op het toekomstige (financiële) beleid van stichting BOOR:

- Nieuwe regelgeving over de opbouw en verwerking van de voorziening voor groot onderhoud. De verwachting is dat er een substantiële verschuiving zal plaatsvinden van het eigen vermogen (weerstandsvermogen) naar het vreemd vermogen (voorzieningen). Deze wijziging zal per 2024 ingaan.
- Er is landelijk ingezet op een vereenvoudiging van de Rijksbekostiging voor zowel het voortgezet onderwijs als het primair onderwijs. Het aantal variabelen waarop de bekostiging wordt gebaseerd, wordt drastisch teruggebracht. Een verandering van de bekostiging brengt verschillen met zich mee, daarom zal er een geleidelijke overgang plaatsvinden. De nieuwe bekostiging voor het voortgezet onderwijs is op 1 januari 2022 ingegaan en de nieuwe bekostiging voor het primair onderwijs is ingegaan op 1 januari 2023.
- De vereenvoudiging van de bekostiging in het po heeft gevolgen gehad voor de vordering op OCW. Deze vordering ontstond doordat het Rijk in de maanden augustus tot en met december minder dan 5/12 van de bekostiging betaalt. Het vervallen van de vordering heeft invloed op het weerstandsvermogen. De sector heeft bij OCW aangedrongen op een goede overgangsregeling. Vooralsnog is deze er niet en dit heeft geleid tot een gezamenlijk bezwaar tegen de bekostiging 2022. De minister heeft dit bezwaar ongegrond verklaard en hiertegen is beroep aangetekend. Om de gevolgen deels te kunnen opvangen is in 2021 een bestemmingsreserve gevormd van € 3 miljoen. Deze bestemmingsreserve is in het jaar 2022 vrijgevallen.
- De komende jaren staan in het teken van nieuwbouw en renovatie bij BOOR. Meer dan twintig scholen zullen een nieuw gebouw krijgen. Deze nieuw- en verbouwactiviteiten brengen risico's met zich mee, maar zullen, mede gezien de discussie in het kader van de werkgroep voorziening groot onderhoud, leiden tot meer investeringen en daarmee verwachte hogere afschrijvingen. In het verlengde daarvan is er als gevolg van de coronacrisis veel extra aandacht voor het binnenklimaat van scholen. Er zullen waarschijnlijk investeringen in klimaatinstallaties moeten plaatsvinden. Onderwerp van gesprek is de financiering van deze installaties.

2.6. Risico's en risicobeheersing

In deze paragraaf worden de verplichte onderdelen behandeld uit hoofdstuk B, Overige rapportages, zoals beschreven in de de handreiking continuïteitsparagraaf.

2.6.1. Intern risicobeheersingssysteem

Alle gebeurtenissen die BOOR kunnen hinderen om de strategische doelstellingen te behalen worden als risico's beschouwd. Om inzicht in en grip op de risico's te houden, is risicomanagement geïmplementeerd binnen BOOR. Dit omvat niet alleen het tijdig signaleren en identificeren van potentiële dreigingen, maar vooral het met een bepaalde mate van zekerheid ervoor zorgen dat risico's binnen aanvaardbare proporties blijven.

2.6.2. Belangrijkste risico's en onzekerheden

De belangrijkste risico's en onzekerheden zien wij op het terrein van externe ontwikkelingen, onderwijskwaliteit, personeel en bedrijfsvoering.

Externe ontwikkelingen

In de huidige context zijn er twee factoren die een grote impact hebben op ons overall risicoprofiel. De huidige **situatie in Oekraïne** en de daarmee gepaard gaande economische sancties is daar de grootste van. De effecten daarvan zijn vanaf het voorjaar 2022 merkbaar in o.a. een grote vluchtelingenstroom en hoge inflatie (CPB 2022: +10,0%, 2023: +3,5%). Ondanks invoering van het prijsplafond zorgen de gestegen energiekosten voor een toename van gezinnen met geldzorgen en armoede. De gestegen armoede raakt ook het onderwijs. Leerlingen zitten minder goed in hun vel of er is zelfs geen geld voor ontbijt en/of een lunch. Ook steeds meer onderwijspersoneel heeft moeite met rondkomen. We houden deze ontwikkelingen en inschattingen van het CPB en het Rijk nauwlettend in de gaten.

Een tweede onzekere factor is de **coronapandemie**. Op dit moment zijn de contactbeperkende maatregelen niet meer van kracht en is de maatschappij weer volledig geopend. Corona is echter nog niet weg. We hebben afgelopen twee jaar ervaren dat de ontwikkelingen rond corona zich snel kunnen opvolgen en blijft er dus ook een mogelijkheid dat een nieuwe variant van het virus opduikt waardoor opnieuw contactbeperkende maatregelen mogelijk zijn.

De volgende preventieve en detectieve maatregelen zijn onder andere getroffen om het restrisico binnen de beïnvloedingssfeer van BOOR te beheersen:

- BOOR staat open voor Oekraïense leerlingen en biedt -samen met RVKO- vanaf de zomer van 2022 nieuwkomersonderwijs aan voor Oekraïense leerlingen van 4-12 jaar in tijdelijke onderwijsvoorziening "De Gaffel". Oekraïense vo leerlingen ontvangen onderwijs vanuit de internationale schakelklassen vo. We bereiden ons voor op een verdere toename van Oekraïense leerlingen in 2023.
- Om voorbereid te zijn op een opleving van het coronavirus lanceerde het ministerie van OCW het sectorplan COVID-19. Op basis van de leidraad hebben wij voor ieder scenario draaiboeken uitgewerkt die scholen houvast bieden om veilig en verantwoord onderwijs te blijven geven. Hierbij is het uitgangspunt dat een scholensluiting zo veel mogelijk wordt voorkomen.
- We creëren een veilige sfeer om op school zonder schaamte over armoede te spreken. De hulp van BOOR-scholen verschilt per locatie en per wijk, maar richt zich in het algemeen op signaleren, ondersteunen en stimuleren. Scholen signaleren de problematiek waar mogelijk en zoeken tijdig de samenwerking met de gemeente en lokale partners. Ondersteuning kan bestaan uit het beheersen van de schoolkosten, ontbijtspullen op school of initiatieven als een ruilkast of kledingbank. Bij stimuleren kan gedacht worden aan het bevorderen van een gezonde leefstijl, zoals een gezond ontbijt en schoolfruit. Basis voor ons handelen vormt de (landelijke) handreiking **'Omgaan met armoede op scholen'**. Scholen zijn kritisch op de activiteiten die worden bekostigd vanuit de vrijwillige ouderbijdrage en de verplichte schoolkosten die er zijn.
- Vanuit goed werkgeverschap hebben wij extra oog voor de situatie van het onderwijspersoneel. Als we zorgen signaleren gaan we het gesprek aan en kijken samen naar oplossingen om de lasten tijdelijk te verlichten. Interventies kunnen heel praktisch van aard zijn, zoals de inzet van een budgetcoach, die een medewerker helpt om zijn financiële zaken op orde te krijgen. Een interventie kan ook psychosociaal van aard zijn, bijvoorbeeld door de inzet van bedrijfsmaatschappelijk werk.

pwc PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Onderwijskwaliteit

De coronapandemie heeft grote gevolgen gehad voor het funderend onderwijs en in het bijzonder voor de leerlingen. Om **leervertragingen** aan te pakken en de sociaal-emotionele ontwikkeling en het welzijn van leerlingen te bevorderen is er ondersteuning in de vorm van een Nationaal Programma Onderwijs (NPO). Dit programma loopt tot en met schooljaar 2024-2025.

Te veel leerlingen verlaten het funderend onderwijs zonder goede beheersing van de **basisvaardigheden**, zoals taal, rekenen, digitale geletterdheid en burgerschap. Dit is voor een leerling nodig om andere schoolvakken succesvol te kunnen volgen en om klaar te zijn voor het vervolgonderwijs en de maatschappij in het algemeen.

De volgende preventieve en detectieve maatregelen zijn onder andere getroffen om het restrisico binnen de beïnvloedingssfeer van BOOR te beheersen:

- Met de inzet van de NPO-middelen zijn op iedere school interventies ingezet om leerachterstanden in te lopen. Daarnaast is er veel extra aandacht voor de sociaal-emotionele ontwikkeling en het algehele welbevinden. In 2023 zullen we extra ondersteuning moeten blijven geven; om achterstanden weg te werken of om vertragingen verder in te lopen.
- Inmiddels zijn activiteitenplannen opgesteld voor de individuele scholen, waarin vooral activiteiten zijn opgenomen die door álle scholen binnen BOOR individueel of gezamenlijk kunnen worden uitgevoerd.
  In alle gevallen gaat het hier om activiteiten rondom taal en rekenen. Daarbij maken we optimaal gebruik van de financiële middelen die vanuit het Masterplan Basisvaardigheden beschikbaar zijn.

Personeel

Het **personeelstekort** blijft ons onverminderd bezighouden. In alle BOOR-scholen wordt het tekort aan leraren en schoolleiders gevoeld. Waar eerst het tekort opliep in het basis- en het speciaal onderwijs, zijn de tekorten ook in het voortgezet onderwijs op steeds meer plekken merkbaar. De schoolorganisatie blijft daardoor kwetsbaar. Positieve ontwikkeling is dat de regio Rotterdam in het algemeen en BOOR specifiek steeds meer controle krijgt over dit vraagstuk. Dit kan niet los gezien worden van onze inspanningen rondom het project 'Anders Organiseren'. Tegelijkertijd blijven de (landelijke) prognoses voor de middellange en lange termijn zorgelijk.

De vraag naar leerkrachten is sterk toegenomen door uitvoering van het NPO en komt bovenop het tekort dat er al was. Dit zet het onderwijs verder onder druk en zal ook leiden tot **meer concurrentie tussen scholen en besturen onderling**. Een onwenselijke ontwikkeling waar we ook in Rotterdam goede afspraken over moeten maken. Mogelijke financiële effecten hiervan zijn niet in de begroting opgenomen.

Daarnaast zien we relatief **meer mutaties van personeel op scholen met een complexe leerlingpopulatie** naar scholen met minder werkdruk. Personeel op scholen met een complexe leerlingpopulatie ontvangt een arbeidsmarkttoeslag. Deze noodgreep is tijdelijk en is vooralsnog niet structureel geborgd.
Tegelijkertijd signaleren we een **oplopend ziekteverzuim** in 2022. Het verzuimpercentage nam in 2022 toe van 5,6% naar 6,4%. Corona heeft de afgelopen jaren ook een flinke impact gehad op directie, leraren en onderwijsondersteunend personeel. Dit leverde extra druk op.

BOOR stelt alles in het werk om de risico's met betrekking tot personeel adequaat te managen. Desondanks blijft het restrisico dat overblijft voor BOOR hoog. De volgende preventieve en detectieve maatregelen zijn onder andere getroffen om het restrisico binnen de beïnvloedingssfeer van BOOR te beheersen:

- Anders organiseren van het basisonderwijs. Daarbij richten we ons enerzijds op het vergroten van de instroom en het beperken van de uitstroom en anderzijds door het onderwijs anders te organiseren. Dit doen we onder andere

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

met behulp van de inzet van anders bevoegden, digitale middelen en een grotere variatie qua achtergrond en expertise in de schoolteams. We leiden op grote schaal zij-instromers op en hebben de begeleiding van startende en zittende leerkrachten geïntensiveerd.
- Uitwerken van de mogelijkheden voor 'Anders Organiseren' in het voortgezet onderwijs in 2023.
- Uitwisselen van ervaringen om het onderwijsproces en de organisatie op school zo in te richten dat de kern van het onderwijs, lesgeven, zo goed mogelijk kan plaatsvinden.
- Participatie in de Opleidingsschool Rotterdam (OSR), waarin goed begeleide opleidingsplaatsen in de aangesloten scholen wordt geboden aan ambitieuze, gemotiveerde eerste- en tweedegraads studenten en docenten. Door regionale samenwerking speelt de OSR een belangrijke rol bij de aanpak van problemen op de arbeidsmarkt in het onderwijs;
- Participatie in het BOSS-traject, een samenwerkingsverband tussen de Pabo, het Kenniscentrum Talentontwikkeling (KCTO) van Hogeschool Rotterdam (HR) en stichtingen (besturen) voor primair onderwijs, waardoor de instroom uit de Pabo's wordt vergroot;
- Uitvoering van strategisch HR-beleid voor het binden, boeien en laten bloeien van medewerkers.
- Leiderschapsontwikkeling. Uitvoering leiderschapstrajecten, interne en externe opleidingstrajecten om de medewerkers te ondersteunen bij het ontwikkelen van hun talenten en daarmee een aantrekkelijk werkgever te zijn;
- Uitvoering actief mobiliteitsbeleid.
- Uitvoering actief beleid bij ziekteverzuim, met aandacht voor het herstel en welbevinden van medewerkers. Het inzetbaarheidsteam heeft zich in 2022 gericht op preventie en is er een start gemaakt met het implementeren van een Preventief Medisch Onderzoek (PMO).

Bedrijfsvoering

Op het gebied van bedrijfsvoering zien wij als belangrijkste risico de **ontoereikendheid van de bekostiging voor het funderend onderwijs**. De financiële kengetallen komen in toenemende mate onder druk te staan. Voor de korte termijn geldt dat het beeld enigszins wordt vertekend vanwege de NPO-gelden, die op veel plekken nog niet zijn uitgegeven maar wel al zijn bestemd. Deze worden in de komende jaren uitgegeven voor het doel waarvoor deze middelen zijn ontvangen: het wegwerken van opgelopen leerachterstanden en versterken van de basisvaardigheden. Het risico van ontoereikende bekostiging wordt versterkt door de wijziging in het betaalritme in 2022 van OCW. Het tekort dat hierdoor ontstaat gaat direct ten laste van het in de voorbije jaren opgebouwde weerstandsvermogen.

De laatste jaren is huisvesting een groter risico geworden. We zijn content met het relatief grote aantal nieuwbouw- en renovatieprojecten voor onze scholen. Tegelijkertijd hebben we zorg over de **hoge kosten van onderhoud**, de financiële impact van het **vervallen van de overgangsregeling groot onderhoud** (2023) en de toegenomen wensen en eisen rondom bijvoorbeeld luchtkwaliteit (**ventilatie-investeringen**) en **verduurzaming**. De noodzakelijke financiële uitgaven die daarmee gepaard gaan zijn zeer hoog. Daarbovenop komt de forse stijging van de energielasten, dat voor BOOR versterkt is doordat lopende contracten met het (voormalige) Gazprom Energy moesten worden opengebroken. Nieuwe aanbesteding heeft geleid tot fors hogere contractprijzen.

Daarnaast zien wij toenemende risico's op het gebied van ICT (o.a. cybersecurity) en meer in z'n algemeenheid de wijze waarop de interne bedrijfsvoering is georganiseerd en functioneert.

De volgende preventieve en detectieve maatregelen zijn onder andere getroffen om het restrisico binnen de beïnvloedingssfeer van BOOR te beheersen:
- Bezwaarprocedure tegen vervallen van de vordering op OCW als gevolg van wijziging in het betaalritme. Actualiteit is dat de minister het bezwaarschrift van de 230 schoolbesturen ongegrond heeft verklaard. Vanuit de PO-Raad is met ondersteuning van een advocatenkantoor een beroepsprocedure in voorbereiding namens de 230 schoolbesturen.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

- Additionele dotatie aan de voorziening groot onderhoud over het boekjaar 2022, anticiperend op het vervallen van de overgangsregeling per 1 januari 2024 (RJO artikel 4 lid 1). Dit is consistent met afgelopen jaren.
- Actueel houden van strategische huisvestingsplannen en uitvoering daarvan.
- Uitwerking van het meerjarig ventilatieplan (incl. de financiële impact daarvan). Bij BOOR voldoet de ventilatie van alle scholen aan het bouwbesluit voor bestaande bouw. Het LCVS (landelijk coördinatieteam ventilatie scholen) adviseert op aangeven van de GGD een hogere norm te behalen met alleen mechanische ventilatie. Die ventilatienorm is gelijk aan het bouwbesluit voor nieuwbouw. Een groot deel van de scholen, landelijk, binnen Rotterdam en dus ook bij BOOR kan hier nu en op korte termijn niet aan voldoen. Door een sterk verouderd gebouwenbestand ligt het percentage van schoolgebouwen dat niet voldoet aan de ventilatienorm van de GGD op 40%. De locaties die niet aan de nieuw opgelegde norm voldoen worden goed (op natuurlijke wijze) geventileerd. Dit wordt ook gemonitord met klimaatsensoren zodat gericht maatregelen kunnen worden genomen. Tevens bundelen Rotterdamse schoolbesturen de krachten met de gemeente om te komen tot inzicht en overzicht zodat middelen in het volgende IHP ook op ventilatienormen zo efficiënt mogelijk worden ingezet. Daarnaast wordt op enkele plekken met behulp van subsidie geïnvesteerd. Tot slot wordt op plaatsen waar vanuit het MJOP grootschalige werkzaamheden plaatsvinden, extra geïnvesteerd in ventilatie. Zie ook paragraaf 2.3.4.
- Continueren van het in 2021 gestarte versnellingsprogramma ICT. De uitvoering daarvan ligt op koers: in 2023 is de ambitie voor een goede en veilige ICT infrastructuur gerealiseerd. Inmiddels wordt nagedacht over de volgende stap: het formuleren van een wenkend perspectief over we ICT willen inzetten in het onderwijs met een sterkere nadruk op het onderwijskundig/didactisch vlak. Zie ook paragraaf 4.2
- Bezwaarprocedure tegen het inconsistent beleid van de minister rondom het 5e sanctiepakket van de EU. EZK heeft inmiddels compensatie toegezegd voor de financiële nadelen vanwege opzegging gascontract met Gazprom. Over de hoogte en wijze komt in de loop van 2023 meer duidelijkheid.
- Uitvoering van het meerjarig programma 'Transitie Bedrijfsvoering'[10]. Sinds 2022 werken we aan de doorontwikkeling van bedrijfsvoering. Daartoe is een BOOR-breed programma opgezet om tot meer harmonisatie van bepaalde bedrijfsvoeringsprocessen te komen. Als startpunt dienen een kwalitatief en kwantitatief extern onderzoek. De voornaamste conclusie uit deze onderzoeken is dat bepaalde bedrijfsvoeringswerkzaamheden op verschillende plekken binnen de organisatie plaatsvinden en dat het vanuit het perspectief van kwaliteit en doelmatigheid zinvol is om naar synergievoordelen te kijken. Op basis van de onderzoeken is een visie en ambitie geformuleerd. Deze wordt – samen met het programmaplan – in de eerste helft van 2023 vastgesteld, waarna de uitvoering formeel kan starten. Tegelijkertijd wordt gewerkt aan het herladen van de besturingsfilosofie.

10 Sinds 2023 wordt gesproken over 'harmonisatie bedrijfsvoering'.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

3. Continuïteitsparagraaf

Dit hoofdstuk geeft inzicht in de financiële staat van BOOR. De eerste paragraaf gaat in op ontwikkelingen in meerjarig perspectief, de tweede paragraaf geeft een analyse van het afgelopen boekjaar en in de laatste paragraaf komt de financiële positie van de stichting aan bod.

Ontwikkelingen in meerjarig perspectief

BOOR is een financieel solide organisatie, ook als we kijken naar het meerjarig perspectief. Wij zien voor de toekomst nog wel een aantal uitdagingen en onzekerheden.

- Coronacrisis. Dankzij het Nationaal Programma Onderwijs is de afgelopen jaren fors in het onderwijs geïnvesteerd. Deze middelen hebben wij, voor zover nog niet uitgegeven, in een aparte bestemmingsreserve ondergebracht. De komende jaren putten wij uit deze reserve, om maatregelen in te zetten ter bestrijding van de achterstanden van leerlingen en ten behoeven van het sociaal emotioneel welbevinden.
- Het personeelstekort is nog steeds een van de grootste benoemde risico's. De huidige en geraamde lerarentekorten op de langere termijn zijn nog zorgelijk. De kosten voor werving, opleiden, begeleiden en inhuur zet extra druk op onze exploitatie.
- De impact van de exponentieel gestegen energieprijzen is groot en kunnen we slechts gedurende een beperkte periode opvangen vanuit ons weerstandsvermogen. Compensatie van de energielasten is nodig om te voorkomen dat dit ten koste gaat van het onderwijs.
- Zoals beschreven in de paragraaf 'huisvesting' hebben we voor de komende jaren ook stevige investeringsopgaven liggen op het gebied van ventilatie en duurzaamheid.
- Het vervallen van de vordering op OCW (2022) en het vervallen van de tijdelijke overgangsregeling voor groot onderhoud (2023) geeft voor de korte termijn druk op onze exploitatie en gaat ten koste van ons eerder opgebouwde weerstandsvermogen.

De combinatie van bovenstaande factoren maakt dat, bij ongewijzigd beleid, druk op de financiële soliditeit van BOOR op de middellange termijn ontstaat. Dit noopt tot heroverweging van keuzen en bijsturing. Naarmate de onzekerheden langer duren zullen we de geplande investeringen moeten uitstellen of andere vormen van bezuiniging moeten toepassen. Het meerjarige vooruitzicht van BOOR kan tot uitdrukking worden gebracht in een aantal kengetallen, cijfers en indicatoren. Hierna gaan we kort in op de verwachte ontwikkeling van het aantal leerlingen, het aantal personeelsleden, de financiële resultaten, de kasstromen en de ontwikkeling van onze balans en financiële positie.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Ontwikkeling leerlingenaantal

De ontwikkeling van de leerlingenaantallen zoals ook vastgelegd in het jaarplan 2023 is per sector als volgt (onderdeel A1 uit de gegevensset handreiking continuïteitsparagraaf):

Aantal leerlingen	2022	2023	2024*	2025*	2026*	2027*
Teldatum	*1-10-2021*	*1-2-2022*	*1-2-2023*	*1-2-2024*	*1-2-2025*	*1-2-2026*
Sector (speciaal) basisonderwijs	16.542	16.486	17.442	17.409	17.555	17.700
Sector (voortgezet) speciaal onderwijs	2.270	2.295	2.373	2.450	2.450	2.450
Totaal primair onderwijs	**18.812**	**18.781**	**19.815**	**19.859**	**20.005**	**20.150**
Teldatum	*1-10-2021*	*1-10-2022*	*1-10-2023*	*1-10-2024*	*1-10-2025*	*1-10-2026*
Sector voortgezet onderwijs	11.120	11.533	11.584	11.758	11.999	12.176
Totaal	**29.932**	**30.314**	**31.399**	**31.617**	**32.004**	**32.326**
** = prognoses*						

Bron: jaarplan 2023 en werkelijk aantal leerlingen.

Vanaf het bekostigingsjaar 2023 wordt voor de vereenvoudigde bekostiging po de teldatum gehanteerd van 1 februari voorafgaand aan het bekostigingsjaar. Daardoor lijkt er in bovenstaande tabel een stijging in het leerlingenaantal van vooral de sector (s)bao verwacht te worden. Dit geeft echter een vertekend beeld, omdat er op de nieuwe teldatum vier maanden meer instroom heeft plaatsgevonden. Het aantal leerlingen in het primair onderwijs van de laatste jaren en de prognose op 1 februari laat het volgende beeld zien:

Het leerlingaantal in de sector (s)bao daalt licht per 1 februari 2023 ten opzichte van 1 februari 2022. Meerjarig wordt een kleine stijging van het leerlingenaantal verwacht als gevolg van demografische ontwikkelingen in de regio Rotterdam.

Het (v)so prognosticeert een behoorlijke groei van het aantal leerlingen per 1 februari 2022, 2023 en 2024. Door ingebruikname van nieuwe locaties kunnen meer leerlingen worden toegelaten.

Het vo verwacht de komende jaren een stijging van het aantal leerlingen. Deze verwachte stijging meerjarig is een gevolg van demografische ontwikkelingen, de ingebruikname van nieuwe gebouwen en conceptwijziging.

Ontwikkeling personele bezetting

De personele bezetting binnen BOOR verloopt, zoals ook opgenomen in het jaarplan 2023, naar verwachting als volgt (onderdeel A1 uit de gegevensset handreiking continuïteitsparagraaf):

Personele bezetting in fte	2022	2023*	2024*	2025*	2026*	2027*
Bestuur / management	193	201	196	195	194	193
Personeel primair proces	2.014	2.009	1.980	1.954	1.946	1.945
Ondersteunend personeel	986	971	938	926	918	916
Totale bezetting in fte	**3.193**	**3.181**	**3.114**	**3.075**	**3.058**	**3.054**

** = prognoses*

Bron: 2022 is gebaseerd op het gemiddelde aantal fte's; de aantallen 2023 t/m 2027 zijn gebaseerd op het jaarplan 2023. De verwachte personele bezetting in fte voor de komende jaren is afkomstig uit het Meerjarig Bestuursformatieplan. De verwachte aantallen fte zijn gebaseerd op de verwachte leerlingaantallen en de NPO-gelden in de jaren t/m 2023.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Ontwikkeling financiële resultaten

In het najaar van 2022 is de meerjarenbegroting opgesteld. De begroting 2023-2027 is als volgt (onderdeel A2 uit de gegevensset handreiking continuïteitsparagraaf):

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	2022	2023*	2024*	2025*	2026*	2027*
Baten						
Rijksbijdragen OCW	343.203	329.327	310.832	311.959	314.604	316.727
Overige overheidsbijdragen	16.998	15.877	14.989	14.851	14.819	14.924
Overige baten	17.108	13.542	12.124	12.270	12.456	12.530
Totaal Baten	**377.309**	**358.746**	**337.945**	**339.080**	**341.878**	**344.181**
Lasten						
Personele lasten	292.847	289.761	279.255	277.903	278.562	279.845
Afschrijvingslasten	7.149	7.983	8.397	8.335	7.809	7.310
Huisvestingslasten	26.918	30.400	31.301	31.136	31.149	31.179
Overige lasten	36.663	33.576	30.361	29.625	29.999	30.224
Totaal lasten	**363.577**	**361.719**	**349.314**	**347.000**	**347.519**	**348.558**
Saldo baten en lasten gewone bedrijfsvoering	**13.732**	**-2.973**	**-11.368**	**-7.920**	**-5.641**	**-4.377**
Financiële baten en lasten	**-365**	**-392**	**-370**	**-348**	**-328**	**-328**
Resultaat	**13.367**	**-3.365**	**-11.738**	**-8.269**	**-5.969**	**-4.705**
Mutaties bestemmingsreserves:						
Bestemmingsreserve Convenant 2019 | reservering vo	341	167	73	72	43	17
Bestemmingsreserve Werkdrukmiddelen VO 2022**	-1.769	PM	PM	PM	PM	PM
Bestemmingsreserve NPO gelden**	-14.439	-2.815	7.675	4.443	2.566	2.010
Bestemmingsreserve veranderende bekostiging**	3.000					
Bestemmingsreserve versnellingsprogramma ICT s(bao) en (v)so**	1.118	1.902				
Resultaat naar algemene reserve / bestemmingsfonds	**1.618**	**-4.111**	**-3.990**	**-3.754**	**-3.360**	**-2.678**

** = prognoses*

*** = Rekening houdend met de onzekerheden over de haalbaarheid van de werkzaamheden rondom de inzet van gelden NPO is een inschatting gemaakt wanneer deze gelden besteed zullen worden.*

Bron: jaarrekening 2022 en begroting 2023 – 2027.

De meest opvallende ontwikkelingen zijn:

- Er zijn in 2022 NPO middelen ter beschikking gesteld. De baten vanaf 2024 dalen, omdat de NPO middelen alleen in de periode 2021-2023 ter beschikking worden gesteld. Dit verklaart de afname van de Rijksbijdragen.
- Ontwikkeling personele lasten: Vanaf 2023 dalen de personele lasten door de afloop van de NPO bekostiging, die besteed is middels niet-structurele (incidentele) extra personele inzet. Vanaf 2026 stijgen de personele lasten door groei van de formatie, die gelijke tred houdt met de ontwikkeling van de leerlingaantallen.
- De afschrijvingskosten stijgen in 2023 en 2024 door de ingebruikname van de nieuwbouw en renovaties, de investeringen in het kader van het ICT versnellings-programma en investeringen in het kader van NPO. Vanaf 2026 dalen de afschrijvingslasten omdat op dit moment investeringen nog niet bekend zijn.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

- De huisvestingslasten stijgen meerjarig. Dit komt vooral door de hogere energielasten (extra begroot € 6 miljoen per jaar). De verwachte compensatie van de energielasten in de Rijksbijdrage is onvoldoende om de stijgende lasten te dekken.
- In de CAO Vo 2022-2023 is een bedrag voor verlichting van de werkdruk opgenomen. Hiervoor is een bestemmingsreserve gevormd, waarvan nog onduidelijk is hoe en wanneer deze uitgegeven gaan worden.
- De bestemmingsreserve van de NPO-gelden neemt af als gevolg van inzet op achterstanden bij leerlingen als gevolg van de coronacrisis in te lopen.
- De bestemmingsreserve veranderende bekostiging is in 2021 gevormd. Doordat de bekostiging van kracht is gegaan, valt deze vrij.

Ontwikkeling kasstromen

Om aan onze verplichtingen te kunnen voldoen is het noodzakelijk dat BOOR voldoende middelen beschikbaar heeft. Op ieder moment bestaat inzicht in onze liquide middelen en in de verwachte kasstromen op de korte en lange termijn. De verwachte ontwikkeling van kasstromen in de komende jaren is als volgt:

Bedragen in € 1.000

Omschrijving	2022	2023*	2024*	2025*	2026*	2027*
Liquide middelen op 1 januari	**54.492**	**81.150**	**76.243**	**66.989**	**60.085**	**55.024**
Operationele kasstroom	56.353	17.540	2.759	3.522	5.298	6.236
Investeringskasstroom	-28.705	-21.806	-11.372	-9.785	-9.718	-9.025
Financieringskastroom	-990	-641	-641	-641	-641	-641
Liquide middelen op 31 december	**81.150**	**76.243**	**66.989**	**60.085**	**55.024**	**51.594**
** = prognoses; kasstromen o.b.v. de directe methode*						

De operationele kasstroom neemt richting 2027 af, doordat er geen NPO middelen meer worden uitgekeerd en we nog wel activiteiten in het kader van NPO verrichten. De hogere investeringskasstroom in 2022 en 2023 heeft te maken met investeringen in onze gebouwen in deze jaren. Bij de financieringskasstroom is in 2022 sprake een aflossing van langlopende verplichting ID-banen en daarnaast is er de komende jaren sprake van een aflossing op de lening voor de gebouwen van Wolfert Lansing en Wolfert Lyceum.

Ontwikkeling balans

Rekening houdend met de verwachte financiële resultaten, de ontwikkeling van de kasstromen en de investeringen, verwachten we de volgende ontwikkeling van onze balans (onderdeel A2 uit de gegevensset handreiking continuïteitsparagraaf):

De meest opvallende ontwikkelingen zijn:

- De toename van de materiële vaste activa is het gevolg van nieuwbouw van scholen.
- Hogere positie liquide middelen in 2022 en 2023 door de ontvangst van de NPO middelen in deze jaren.
- Het eigen vermogen daalt vanaf 2023 als gevolg van de begrote negatieve resultaten.
- De post voorzieningen betreft de personele voorzieningen en de voorziening voor het groot onderhoud van de gebouwen. De dotatie aan de voorziening groot onderhoud is het gemiddelde over een onderhoudsperiode van 20 jaar (wordt 35 jaar in de nieuwe regelgeving). De onderhoudslasten zijn echter niet jaarlijks gelijk, waardoor de omvang van de voorzieningen ook niet jaarlijks gelijk is. Tot 2027 stijgt de voorziening onderhoud, omdat er minder onttrekkingen zijn gepland dan de hoogte van de dotatie.
- De langlopende schulden nemen af door de aflossing van de leningen van Wolfert Lansing en Wolfert Lyceum.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Bedragen x € 1.000

Activa	2022	2023*	2024*	2025*	2026*	2027*
Vaste activa						
Materiële vaste activa	66.864	75.609	81.490	82.145	84.054	85.769
Financiële vaste activa	1.075	1.040	1.005	970	935	900
Vlottende activa						
Vorderingen	16.951	11.873	14.779	13.984	13.984	13.984
Liquide middelen	81.150	76.243	66.989	60.085	55.024	51.594
Totaal activa	**166.040**	**164.765**	**164.263**	**157.184**	**153.997**	**152.247**

Passiva	2022	2023*	2024*	2025*	2026*	2027*
Eigen vermogen (incl. bestemmingsreserves)	60.179	56.814	45.076	36.807	30.838	26.133
Voorzieningen	30.188	33.403	37.111	39.142	41.586	44.249
Langlopende schulden	16.772	16.131	15.490	14.849	14.208	13.567
Kortlopende schulden	58.901	58.417	66.586	66.386	67.365	68.298
Totaal passiva	**166.040**	**164.765**	**164.263**	**157.184**	**153.997**	**152.247**

* = *prognoses*

Ontwikkeling vermogenspositie

Zoals zichtbaar in de balans neemt de vermogenspositie van BOOR de komende jaren af. Ontwikkelingen die een substantiële invloed op vermogensontwikkeling hebben zijn:

- Vanaf 2024 moeten schoolbesturen een voorziening groot onderhoud opbouwen conform de "componentenmethode" (d.w.z. per component per pand, over de gehele onderhoudscyclus). Momenteel gebruiken de meeste schoolbesturen, net als BOOR, een methode waarbij de toekomstige uitgaven voor groot onderhoud gemiddeld worden over de totale looptijd. Er vindt een zekere egalisatie plaats over de jaren. Zodra deze "componentenmethode" gebruikt moet gaan worden (vanaf 2024) betekent dit voor BOOR een forse stijging van de voorziening groot onderhoud. In de afgelopen drie jaar is hierop geanticipeerd door in totaal ca. € 10 miljoen extra te doteren. De exacte omvang van de extra dotaties is nog niet bekend. In boekjaar 2022 hebben we daarom een wederom een additionele dotatie aan de voorziening groot onderhoud gedaan (€ 4 miljoen in 2022).
- In de jaren 2023 -2027 zijn negatieve resultaten begroot. Dit leidt tot een afname van onze vermogenspositie.

Huisvestingsbeleid

In het Integraal Huisvestingsplan 2020-2023 zijn afspraken gemaakt over welke schoolgebouwen gerenoveerd worden en voor welke scholen er vervangende nieuwbouw gerealiseerd wordt. Dit betreft voor BOOR 28 scholen, verspreid over de drie sectoren. Voor deze bouw- en renovatieprojecten zijn businesscases opgesteld. Het doel van deze businesscases is om heldere afspraken met de gemeente te maken over met name budget (beschikking) en tijd. Voor de businesscases die reeds in 2018 gestart zijn geldt dat deze na accordering van de gemeente verder gedefinieerd zijn. Dat houdt in, dat per school de businesscase wordt uitgewerkt in een programma van eisen en dat er een architect geselecteerd wordt die dit vertaalt in een ontwerp. Op 1 januari 2023 zijn er 8 projecten in de fase Businesscase, 3 in de fase Voorlopig ontwerp, 3 in de fase Definitief ontwerp, 3 in de fase Aanbestedingsgereed ontwerp en 9 in de fase Realisatie.
In 2022 zijn de voorbereidingen gestart voor het maken van het IHP voor de planperiode 2024-2028.
BOOR heeft ook in 2022 veel regulier onderhoud uitgevoerd, voor de drie sectoren bij elkaar gaat het om ruim € 4 miljoen ten laste van de onderhoudsvoorziening en € 2,6 miljoen aan klein onderhoud.

Investeringsbeleid

Er is een Meerjarig Inventarisplan (MIP) waarin de verwachte investeringen in inventaris voor de komende jaren zijn opgenomen. Bij de uitvoering van het MIP is het van belang dat scholen opdrachten plaatsen bij de uit een centrale aanbesteding gegunde partijen of bij de leveranciers, waarmee centraal raamcontracten zijn afgesloten.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Financieringsbehoeften

De financiering van huisvestingsprojecten gebeurt vanuit de exploitatie en eventuele geoormerkte subsidies. Alleen de panden van Wolfert Lansing en Wolfert Lyceum zijn extern gefinancierd door de BNG.

Ontwikkeling financiële positie (ratio's)

De financiële positie van BOOR kan worden uitgedrukt in diverse ratio's. Op basis van bovenstaande cijfers en prognoses, zien we de volgende ontwikkeling van ratio's in de komende jaren:

Inspectienormen:						
Omschrijving	**2022**	**2023***	**2024***	**2025***	**2026***	**2027***
Solvabiliteit 2 *(minimaal 30%)* (1)	54,42%	54,75%	50,03%	48,32%	47,03%	46,23%
Liquiditeit *(minimaal 75%)* (2)	166,55%	150,84%	122,80%	111,57%	102,44%	96,02%
Absolute omvang liquide middelen (x € 1.000) *(minimaal € 100k)* (3)	81.150	76.243	66.989	60.085	55.024	51.594
* = *prognoses*						

Interne normen:						
Omschrijving	**2022**	**2023***	**2024***	**2025***	**2026***	**2027***
Weerstandsvermogen incl. bestemmingsreserves (4)	15,95%	15,84%	13,34%	10,85%	9,02%	7,59%
Weerstandsvermogen excl. bestemmingsreserves (4)	8,33%	8,64%	8,00%	6,88%	5,85%	5,04%
Kapitalisatiefactor *(maximaal 35%)* (5)	34,44%	34,70%	36,48%	34,80%	34,06%	33,96%
Huisvestingsratio *(maximaal 10%)* (6)	7,80%	8,93%	9,59%	9,65%	9,65%	9,63%
* = *prognoses*						

1. De solvabiliteit wordt berekend door het eigen vermogen vermeerderd met de voorzieningen te delen door het balanstotaal ('solvabiliteit 2'). Eind 2022 bedroeg de solvabiliteit 2 54,4%. De onderwijsinspectie hanteert – voor het toepassen van het financieel toezicht – een signaleringsgrens van de solvabiliteit 2 van 30%.
2. De liquiditeit laat de verhouding tussen kortlopende vorderingen en schulden zien. De signaleringsgrens van de onderwijsinspectie is 75%. Onze liquiditeit blijft hier komende jaren ver boven. Een kanttekening hierbij is dat de liquiditeitsratio sterk wordt beïnvloed door de aannames in de ontwikkeling van de liquide middelen en de kortlopende schulden. Met name in latere jaren worden investeringen bij het begroten soms te laag ingeschat.
3. De inspectie hanteert een minimale omvang van liquide middelen van € 100.000. BOOR voldoet de komende jaren aan deze norm.
4. BOOR streeft naar een minimaal weerstandsvermogen van 8% van de exploitatie. In 2022 haalt BOOR deze norm (incl. bestemmingsreserves) ruimschoots mede dankzij de extra NPO baten. Vanaf 2023 zal het weerstandsvermogen dalen als gevolg van de verwachte negatieve resultaten. De vereenvoudiging van de bekostiging voor het primair onderwijs zorgt in 2022 voor een negatief effect op het weerstandsvermogen van € 8 miljoen.
5. Het kengetal kapitalisatiefactor laat zien of een instelling te veel kapitaal aanhoudt voor zijn (onderwijs)activiteiten. De kapitalisatiefactor wordt berekend door van het balanstotaal van een instelling de bedragen voor gebouwen en terreinen af te trekken en het dan overblijvende bedrag te delen door het totaal van de jaarlijkse baten. Als de kapitalisatiefactor boven een bepaalde signaleringsgrens uitkomt, zou dat erop kunnen wijzen dat het bestuur te veel kapitaal aanhoudt voor zijn onderwijsactiviteiten. De bovengrens van deze kapitalisatiefactor (voor grote schoolbesturen) bedraagt 35%. Ultimo 2022 bedraagt de kapitalisatiefactor van BOOR 34,4%. Door een toename van de investeringen neemt de kapitalisatiefactor de komende jaren toe.
6. Het kengetal huisvestingsratio geeft aan welk deel van de totale lasten gebruikt is voor huisvestingskosten. Als de huisvestingsratio boven de 10% uit komt zou dat erop kunnen wijzen dat er teveel middelen aan huisvesting uitgegeven worden, waardoor er te weinig middelen over blijven om aan het primaire proces uit te geven. De huisvestingsratio voor BOOR bedraagt ultimo 2022 7,8% en neemt de komende jaren toe tot ca. 9,6%, mede als gevolg van de stijgende energielasten.

pwc PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

4. Verantwoording van de financiën

Het jaar 2022 wordt afgesloten met een positief resultaat van € 13,4 miljoen (begroot -€ 3,1 miljoen). Het hogere resultaat wordt grotendeels verklaard door ontvangen extra baten die niet volledig besteed zijn. Dit betreft voornamelijk € 14,3 miljoen aan niet bestede NPO gelden. Deze worden toegevoegd aan de bestemmingsreserve NPO.

Bedragen x € 1.000

	2022	Begroting	2021
Totaal baten	377.309	330.688	334.892
Totaal lasten	363.577	333.321	316.754
Financiële baten en lasten	-365	-464	-575
Resultaat	**13.367**	**-3.097**	**17.563**

In dit hoofdstuk en in de toelichting op de baten en lasten wordt hierop nader ingegaan.

Een nadere analyse van het resultaat geeft het volgende beeld:

Analyse resultaat 2022 in vergelijking met begroting 2022	bedragen * €1.000	
Begroting 2022		**-3.097**
Rijksbijdrage compensatie CAO	22.400	
Additionele baten uit NPO	4.700	
Additionele baten nieuwkomers/asielzoekers/vreemdelingen	7.300	
Additionele baten strategisch personeelsbeleid VO	4.600	
Overige subsidies	4.100	
Overige baten	3.521	
Totale additionele baten		**46.621**
Stijging cao, sociale lasten en pensioenpremies	17.900	
Minder inzet personeel voor NPO activiteiten	-9.000	
Diverse overige personele lasten (voornamelijk reiskosten)	3.700	
Extra inzet PNIL	6.900	
Additionele dotatie voorziening groot onderhoud	4.000	
Hogere huisvestingslasten (energie en onderhoud)	2.100	
Leerlinggebonden kosten	2.800	
Overige kosten (o.a. ICT tempoversnelling)	1.756	
Totale additionele lasten		**30.156**
Resultaat ultimo 2022		**13.368**
Mutaties bestemmingsreserve 2022		-11.948
Resultaat na resultaatbestemming		**1.420**

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

In het najaar van 2021 is de begroting 2022 opgesteld met een negatief resultaat van € 3,1 miljoen. Het resultaat na bestemmingsreserve in deze begroting was € 2,5 miljoen negatief.
Medio 2022 zijn de nieuwe cao's afgesloten, waardoor zowel de baten als de lasten sterk gestegen zijn.
De extra dotatie aan onderhoudsvoorziening in de jaarrekening (€ 4,0 miljoen) is toegerekend aan de drie sectoren om te anticiperen op de veranderende toepassing van de richtlijnen voor de jaarverslaggeving in de voorziening voor groot onderhoud.

Voor nadere toelichting wordt verwezen naar de analyse van de sectorresultaten.
Gedurende het jaar zijn twee voortgangsrapportages opgesteld die inzicht geven in het verloop van het resultaat.

In 2022 zijn onderstaande resultaatverwachtingen gerapporteerd:

BOOR	Realisatie 2022	2e Forecast	1e Forecast	Begroting
Baten	377.309	368.314	341.526	330.688
Lasten	363.576	357.990	330.858	333.320
Financiële baten en lasten	365	430	423	465
Resultaat	**13.368**	**9.894**	**10.245**	**-3.097**
Dotatie bestemmingsreserve NPO	-14.439	-12.543	-16.858	0
Vrijval bestemmingsreserve vo werkdruk convenant	341	337	542	542
Dotatie bestemmingsreserves werkdrukmiddelen vo 2022	-1.769	0	0	0
Resultaat internationaal onderwijs naar privaat bestemmingsfonds	-199	0	0	0
Onttrekking bestemmingsreserve versnellings-programma ICT	1.118	1.098	1.745	0
Vrijval bestemmingsreserves veranderende bekostiging	3.000	3.000	3.000	0
Resultaat na bestemmingsreserve	**1.420**	**1.786**	**-1.326**	**-2.555**

1. In de eerste voortgangsrapportage werd een resultaat (na bestemmingsreserve) verwacht dat € 1,2 miljoen positiever was dan begroot.
2. In de tweede voortgangsrapportage werd een verwacht resultaat (na bestemmingsreserve) gepresenteerd van € 1,8 miljoen: € 4,3 miljoen hoger dan begroot. De belangrijkste oorzaak hiervoor is hogere baten rijksbijdrage ter compensatie van de nieuw afgesloten cao's, hogere baten NPO en extra inkomsten voor nieuwkomers. Hier tegenover staan de lasten vanuit de cao's en de hogere kosten als gevolg van de inflatie.
3. Het werkelijke resterend resultaat (na bestemmingsreserve) is nagenoeg gelijk aan het resultaat in de tweede voortgangsrapportage en € 4,0 miljoen hoger dan begroot.

Analyse sectorresultaten

Voortgezet onderwijs	Realisatie 2022	2e Forecast	1e Forecast	Begroting
Baten	144.468	137.919	135.965	128.999
Lasten	137.683	133.987	125.790	128.149
Financiële baten en lasten	365	422	419	461
Resultaat	**6.420**	**3.510**	**9.756**	**389**
Dotatie bestemmingsreserve NPO	-4.917	-4.045	-9.370	**0**
Vrijval bestemmingsreserve vo werkdruk convenant	341	337	542	542
Dotatie bestemmingsreserves werkdrukmiddelen vo 2022	-1.769			
Resultaat internationaal onderwijs naar privaat bestemmingsfonds	-49			
Resultaat na bestemmingsreserve	**25**	**-198**	**928**	**931**

Het resultaat van de sector vo is € 6,0 miljoen hoger dan begroot.
Er was sprake van € 15,5 miljoen hogere baten dan begroot. Dit betreft de compensatie van de cao, de hogere bijdrage NPO (waaronder ook nieuwkomersbekostiging NPO) en de regeling strategisch personeelsbeleid, begeleiding en verzuim. Deze is verruimd met de werkdrukmiddelen vanuit het onderwijsakkoord.

pwc PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Tegenover deze hogere baten staan € 9,5 miljoen hogere lasten. Dit komt door de effectuering van cao afspraken, hogere reiskostenvergoeding voor medewerkers, extra dotatie aan de voorziening onderhoud en hogere leerlinggerelateerde kosten.

Het niet uitgegeven deel van de NPO middelen wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve. Vanuit de bestemmingsreserve convenant 2019 werkdruk is minder vrijgevallen dan begroot was. Voor het collectieve deel van de werkdrukmiddelen die zijn opgenomen in de regeling strategisch personeelsbeleid is een bestemmingsreserve gevormd, omdat deze middelen nog niet besteed zijn in 2022.

(Speciaal) basis onderwijs	Realisatie 2022	2e Forecast	1e Forecast	Begroting
Baten	165.817	164.312	147.170	144.127
Lasten	160.807	159.496	144.778	144.697
Financiële baten en lasten	-1	8	4	4
Resultaat	**5.011**	**4.808**	**2.388**	**-574**
Dotatie bestemmingsreserve NPO	-7.649	-7.128	-5.636	0
Onttrekking bestemmingsreserve versnellings-programma ICT	764	761	1.207	0
Vrijval bestemmingsreserves veranderende bekostiging	1.935	1.935	1.935	0
Resultaat internationaal onderwijs naar privaat bestemmingsfonds	-150			
Resultaat na bestemmingsreserve	**-89**	**376**	**-106**	**-574**

Het resultaat na de bestemmingsreserve is € 0,9 miljoen lager dan begroot.
Het resultaat van de sector (s)bao is € 5,6 miljoen hoger dan begroot.
De hogere baten van € 21,7 miljoen in deze sector betreft voornamelijk de compensatie van de cao. Daarnaast zijn er hogere baten voor NPO, nieuwkomersbekostiging en meer inkomsten vanuit subsidies.

De lasten van de sector (s)bao zijn € 16,1 miljoen hoger dan begroot. Dit komt door de effectuering van cao afspraken, hogere reiskostenvergoeding voor medewerkers, meer kosten voor externe inhuur, extra dotatie aan de voorziening onderhoud, hogere huisvestingslasten (energie en onderhoud) en ICT-uitgaven ten behoeve van het versnellingsprogramma ICT.

Het niet uitgegeven deel van de NPO middelen wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve. Voor de hierboven genoemde ICT tempoversnelling is in 2021 een bestemmingsreserve gevormd. Voor het deel van de gerealiseerde kosten in 2022 is deze reserve gedeeltelijk vrijgevallen. De bestemmingsreserve die gevormd is in 2021 ten behoeve van de veranderende bekostigingssystematiek is volledig vrijgevallen in 2022.

(Voortgezet) speciaal onderwijs	Realisatie 2022	2e Forecast	1e Forecast	Begroting
Baten	66.230	65.379	57.750	57.321
Lasten	64.796	63.803	59.649	60.234
Financiële baten en lasten	-7	0	0	0
Resultaat	**1.441**	**1.576**	**-1.899**	**-2.913**
Dotatie bestemmingsreserve NPO	-1.882	-1.393	-1.852	0
Onttrekking bestemmingsreserve versnellings-programma ICT	355	337	538	0
Vrijval bestemmingsreserves veranderende bekostiging	1.065	1.065	1.065	0
Resultaat na bestemmingsreserve	**979**	**1.585**	**-2.148**	**-2.913**

Het resultaat van de sector (v)so is € 4,4 miljoen hoger dan begroot.
De baten van de sector (v)so zijn € 8,9 miljoen hoger dan begroot. Dit betreft voornamelijk de compensatie van de cao, de extra baten NPO en hogere overige baten.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

De lasten zijn € 4,6 miljoen hoger dan begroot. Dit komt door de effectuering van cao afspraken, hogere reiskostenvergoeding voor medewerkers, meer kosten voor externe inhuur voor de tijdelijke invulling van vacatures als gevolg van het lerarentekort, extra dotatie aan de voorziening onderhoud, hogere energielasten en ICT-uitgaven ten behoeve van het versnellingsprogramma ICT.

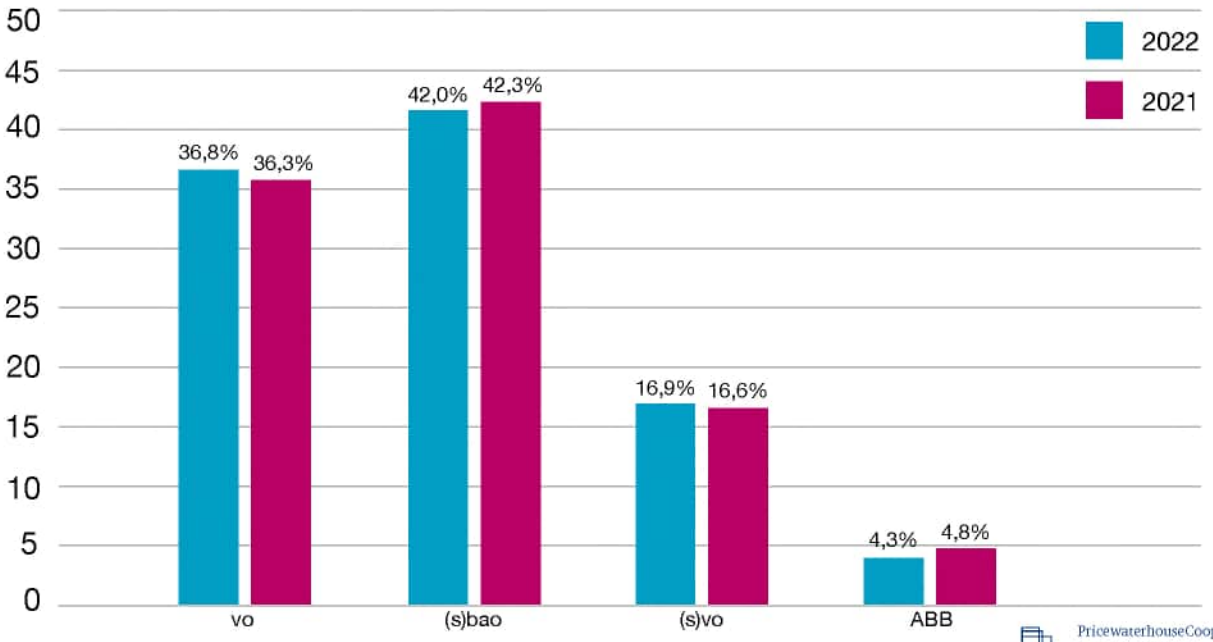
Het niet uitgegeven deel van de NPO middelen wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve. Voor de hierboven genoemde ICT tempoversnelling is in 2021 een bestemmingsreserve gevormd. Voor het deel van de gerealiseerde kosten in 2022 is deze reserve gedeeltelijk vrijgevallen. De bestemmingsreserve die gevormd is in 2021 ten behoeve van de veranderende bekostigingssystematiek is volledig vrijgevallen in 2022.

ABB	Realisatie 2022	2e Forecast	1e Forecast	Begroting
Baten	794	704	641	241
Lasten	15.487	15.901	15.522	15.122
Doorbelasting naar sectoren	-15.197	-15.197	-14.881	-14.881
Financiële baten en lasten	8			0
Resultaat	**496**	**0**	**0**	**0**
Dotatie bestemmingsreserve NPO	9	23		0
Resultaat na bestemmingsreserve	**505**	**23**	**0**	**0**

Het resultaat voor bestuur en BOOR Services is € 0,5 miljoen hoger dan begroot.
De baten voor bestuur en BOOR Services zijn hoger door activiteiten die zijn uitgevoerd waarvoor subsidie ontvangen is en door inkomsten vanuit penvoerderschap Commissie gezamenlijk aanbesteden. De lasten zijn € 0,4 miljoen hoger dan begroot. Enerzijds betreft dit de hogere loonkosten vanuit de cao en de kosten die vanuit penvoerderschap gemaakt. Anderzijds zijn de budgetten onvoorzien niet volledig besteed. De doorbelasting naar de sectoren is € 0,3 miljoen hoger dan begroot wegens de nieuwe cao vo.

Verdeling van de lasten over de sectoren

In onderstaande grafiek zijn de lasten 2022 met de vergelijkende cijfers 2021 verdeeld over de drie onderwijssectoren en de kosten voor ABB (Administratie, Beheer en Bestuur). De verdeling is in onderstaande grafiek inzichtelijk gemaakt. De kosten ABB dalen met 0,5% procentpunt naar 4,3%. Deze daling wordt vooral veroorzaakt door het niet volledig besteden van de onvoorziene budgetten.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Financiële positie

De balans en staat van baten en lasten leiden tot onderstaande kengetallen. Deze kengetallen zijn vergeleken met de signaleringswaarde zoals de onderwijsinspectie deze hanteert. De inspectie heeft niet voor alle kengetallen een signaleringswaarde bepaald. Met behulp van de signaleringswaarde bepaalt de inspectie of er mogelijk sprake is van een financieel risico en of er aanleiding is om een nader onderzoek in te stellen.

Bedragen x € 1.000

Kengetallen balans	31 december 2022	31 december 2021	Signaleringswaarde onderwijsinspectie
Eigen vermogen + voorzieningen	€ 90.367	€ 69.575	
Balanstotaal	€ 166.040	€ 134.575	
Solvabiliteit 2	**54,42%**	**51,70%**	**lager dan 30%**
Vlottende activa	€ 98.101	€ 71.187	
Kortlopende schulden	€ 58.901	€ 47.353	
Liquiditeit (current ratio)	**166,55%**	**150,33%**	**lager dan 75%**
Absolute omvang liquide middelen	**€ 81.150**	**€ 54.492**	**minimaal € 100.000**

Bedragen x € 1.000

Kengetallen staat van baten en lasten	2022	2021	Signaleringswaarde
Resultaat	€ 13.367	€ 17.564	
Totale baten	€ 377.309	€ 334.892	
Rentabiliteit	**3,54%**	**5,24%**	**lager dan -10%**
Personeelslasten	€ 292.847	€ 258.696	
Totale lasten	€ 363.577	€ 316.754	
Aandeel personele lasten	**80,55%**	**81,67%**	-
Materiële lasten	€ 70.730	€ 58.058	
Totale lasten	€ 363.577	€ 316.754	
Aandeel materiële lasten	**19,45%**	**18,33%**	-
Totale lasten	€ 363.577	€ 316.754	
Leerlingen (1 oktober voorgaand jaar)	29.718	30.239	
Totale lasten per leerling *(bedragen x € 1)*	**€ 12.234**	**€ 10.475**	-
Huisvestingslasten + afschrijving gebouwen	€ 28.359	€ 25.759	
Totale lasten	€ 363.577	€ 316.754	
Huisvestingsratio	**7,80%**	**8,13%**	**hoger dan 10%**

De ratio's zijn in lijn met de verwachtingen. Alle ratio's scoren ten opzichte van de signaleringsgrens positief. De totale lasten per leerling en de huisvestingsratio ontwikkelen zich naar een scenario waar er meer lasten zijn. Dit is onder andere het gevolg van de NPO-gelden en de bouwactiviteiten binnen BOOR.

Bovenmatig eigen vermogen	2022	2021
Totaal eigen vermogen	60.179	46.812
Privaat eigen vermogen	1.810	1.611
Feitelijk eigen vermogen	**58.369**	**45.201**
Normatief eigen vermogen	**79.379**	**71.777**
Mogelijk bovenmatig eigen vermogen	**-**	**-**

Er zijn momenteel geen indicaties van bovenmatig eigen vermogen.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

5. Verslag van het algemeen bestuur

Het bestuur van stichting BOOR is ingericht volgens het 'one-tier board' bestuursmodel. Daarin vormen het algemeen bestuur en het college van bestuur (dagelijks bestuur) samen het bestuur. De samenstelling van het algemeen bestuur is te vinden in Hoofdstuk 1. De taken van het algemeen bestuur betreffen intern toezicht houden, advisering, afleggen van externe verantwoording en het vervullen van de werkgeversrol richting de leden van het college van bestuur. Het interne toezicht richt zich op de strategie, de doelen en het beleid van BOOR. In ieder geval één keer per jaar bespreekt het algemeen bestuur de invulling van de maatschappelijke opdracht van BOOR, de strategische koers en de risico's en de beheersing daarvan.

5.1. Kernprioriteiten: onderwijskwaliteit en onderwijscontinuïteit

De primaire focus van het algemeen bestuur richt zich op de kern van de opdracht van BOOR, namelijk (de versterking van) de onderwijskwaliteit op alle scholen van BOOR. Een belangrijke afgeleide daarvan betreft de continuïteit van het openbaar onderwijs. Die heeft, zeker tegen de achtergrond van het tekort aan bevoegde leraren en – inmiddels in mindere mate – de coronapandemie, de voortdurende aandacht van het bestuur. Goed werkgeverschap, gezonde financiën en een efficiënte bedrijfsvoering vormen voor kwaliteit en continuïteit belangrijke randvoorwaarden.

5.2. Aandachtsgebieden in 2022: corona en de strategische koers

Net als in 2020 en 2021, is in de eerste helft van 2022 vanuit het algemeen bestuur noodzakelijkerwijs veel aandacht geweest voor corona-gerelateerde onderwerpen. In de loop van 2022 kon de aandacht hiervoor worden afgeschaald en richtte zich met name op een goede ventilatie van schoolgebouwen.

In 2022 is de nieuwe Koers van BOOR 'Sta open' vastgesteld. De vijf beloften uit de Koers fungeren als richtsnoer voor de agendering en bespreking van (de voortgang op) verschillende thema's door het algemeen bestuur. Belangrijke onderwerpen in dat kader waren onderwijskwaliteit, het lerarentekort, het Nationaal Programma Onderwijs (NPO), leiderschap- en organisatieontwikkeling, identiteit en burgerschap, spreiding van de onderwijsvoorzieningen, en de samenwerking met andere schoolbesturen. Op het gebied van bedrijfsvoering en huisvesting waren stijgende energielasten, ICT en cybersecurity, nieuwbouwprojecten, weerstandsvermogen en het programma transitie bedrijfsvoering prioriteiten. De maatschappelijke taak van BOOR en de openbare identiteit van de stichting zijn regelmatig terugkerende thema's in de besprekingen van het algemeen bestuur.

5.3. Commissies van het algemeen bestuur

Het algemeen bestuur kent drie commissies: de auditcommissie, de onderwijscommissie en de remuneratiecommissie. De commissies hebben een voorbereidende en adviserende taak. Daarnaast adviseren en ondersteunen leden van het algemeen bestuur het college van bestuur incidenteel vanuit hun eigen expertise en achtergrond (waaronder onderwijsinhoudelijk, financieel, personeelsbeleid, huisvesting en communicatie).

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

5.3.1. Auditcommissie

De auditcommissie adviseert het algemeen bestuur gevraagd en ongevraagd over de rechtmatigheid en doelmatigheid van het financieel beheer en beleid van BOOR (besteding van de Rijksmiddelen, opbouw weerstandsvermogen, begrotingszaken, eventuele bezuinigingstaakstellingen), bedrijfsvoering, ICT, inkoop en huisvesting. In de auditcommissie is in 2022 gesproken over het jaarverslag en de jaarrekening 2021, het verslag bij de jaarrekening en de managementletter van de accountant (bespreking samen met de accountant), de (meerjaren)begroting 2023, het weerstandsvermogen, het programma transitie bedrijfsvoering, treasury, ICT en cybersecurity, stijgende energielasten, bouwprojecten, het meerjarenonderhoudsplan (MJOP), duurzaamheidsmaatregelen, de voorziening voor groot onderhoud, de nieuwe bekostigingssystematiek voor het primair onderwijs (po) vanaf 2023, en de verbetering van de bedrijfsvoering, alsmede het algehele risicomanagement. Bij het toezicht op doelmatigheid wordt mede ingegaan op de waarborgen die in het begrotings- en verantwoordingsproces van BOOR zijn ingebouwd om de geplande resultaten met de beschikbare middelen te behalen.

5.3.2. Onderwijscommissie

De onderwijscommissie adviseert het algemeen bestuur gevraagd en ongevraagd over zaken die de onderwijskwaliteit betreffen. Naar reguliere agendapunten is in 2022 in elke vergadering van de onderwijscommissie stilgestaan bij een van de vijf beloften uit de Koers door daaraan gerelateerde onderwerpen te agenderen. Een voorbeeld is de bespreking van thema's als het NPO, het Jonge Kind en Passend Onderwijs onder de paraplu van de belofte 'Ieder talent telt'. Een ander voorbeeld is de belofte 'Versterken door vernieuwing'. Om die belofte te realiseren zijn vanuit BOOR verscheidene initiatieven ontwikkeld die in de onderwijscommissie zijn besproken. Met de Onderzoeksagenda streven we bijvoorbeeld naar een onderzoekende houding en cultuur, kennisbenutting en kenniscreatie. Naast deze onderwerpen is in 2022 in de onderwijscommissie de aandacht uitgegaan naar onderwijs in coronatijd, het lerarentekort en de aanpak vanuit het project Anders Organiseren, de inzet op leiderschapstrajecten, de Staat van het BOOR Onderwijs, HR-ontwikkelingen, het jaarverslag 2021, de voortgangsrapportages 2022, het jaarplan 2023, armoedeproblematiek, het medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO), de aanvraag en inzet van de subsidie basisvaardigheden, en de inzet van ICT-toepassingen in het onderwijs.

5.3.3. Remuneratiecommissie

De remuneratiecommissie voert namens het algemeen bestuur, en met input van betrokkenen binnen en buiten de organisatie, de functionerings- en beoordelingsgesprekken met de leden van het college van bestuur. De basis daarvoor wordt gevormd door het koersdocument, het jaarplan en de bestuurscontracten. Ook voert de remuneratiecommissie de regie op de werving van nieuwe bestuursleden.

5.4. Vergaderingen

In 2022 zijn zeven bestuursvergaderingen geweest. Naast de vaststelling van het jaarplan en de begroting 2023 en het jaarverslag en de jaarrekening 2021 van BOOR zijn onderwerpen op het gebied van personeelsbeleid, onderwijshuisvesting, onderwijskwaliteit, bedrijfsvoering, ICT en de actualiteit aan bod gekomen.[11]

11 Onderwerpen die tijdens de vergadering van het algemeen bestuur worden besproken, zijn voorbereid in de commissies. Zie onder 'auditcommissie' en 'onderwijscommissie' een uitgebreidere weergave van de onderwerpen waarover ook in het algemeen bestuur is gesproken.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Bij de bestuursvergaderingen zijn de leden van het algemeen bestuur en het college van bestuur aanwezig. Afhankelijk van de agendapunten zijn incidenteel ook medewerkers van BOOR Services aanwezig. De vergaderingen kennen een besloten gedeelte waarin vertrouwelijke zaken worden besproken en een openbaar deel. Het is mogelijk om als toehoorder het openbare gedeelte van de vergadering bij te wonen. Waar mogelijk wordt de uitkomst van de besprekingen in het besloten gedeelte medegedeeld in het openbare deel. De agenda wordt voor elke vergadering openbaar gemaakt en na elke vergadering worden de kernpunten gepubliceerd. De stukken zijn te vinden op **www.boorbestuur.nl/bestuursvergaderingen**. In 2022 heeft een zelfevaluatie plaatsgevonden van het algemeen bestuur.

5.5. Overige contacten

BOOR is een publieke organisatie die verantwoording wil afleggen over de resultaten die worden bereikt met de inzet van publieke middelen. De voorzitters en leden van het algemeen bestuur en het college van bestuur leggen regelmatig schriftelijk en mondeling verantwoording af aan de gemeenteraad via de subcommissie BOOR (onderdeel van de commissie Werk en Inkomen, Onderwijs, Samenleven, Schuldhulpverlening, Armoedebestrijding en NPRZ (WIOSSAN). Ook spreken de voorzitters van het algemeen bestuur en het college van bestuur periodiek met de wethouder Onderwijs en de directeur Jeugd en Onderwijs van de gemeente Rotterdam. Het is gebruikelijk dat leden van het algemeen bestuur vergaderingen van de gemeenschappelijke medezeggenschapsraden bijwonen. Dit is in 2022 ten dele door de nasleep van corona, sporadisch gebeurd, maar wordt in 2023 weer opgepakt. Ook spreekt de voorzitter van het algemeen bestuur in 2023 met de voorzitters van de drie gemeenschappelijke medezeggenschapsraden. In 2022 hebben de leden van de auditcommissie een ronde gedaan langs nieuwbouwlocaties.

5.6. Toezichtkader gemeente

De toezichthoudende rol van de gemeente is beschreven in een toezichtkader. Hierin is de informatie- en verantwoordingsplicht van het bestuur aan de gemeenteraad opgenomen. In 2018 is het toezichtkader bijgesteld, passend bij de ontwikkeling van BOOR in de laatste jaren. Het toezichtkader is te vinden op **www.boorbestuur.nl/toezichtkader**. Bij de voortgangsrapportages wordt het gemeentelijk toezichtkader gebruikt.

5.7. Toezicht op de doelmatige besteding van de Rijksmiddelen

Op basis van de advisering door de auditcommissie, en het gesprek daarover tijdens de eigen vergaderingen, heeft het algemeen bestuur vastgesteld dat de middelen doelmatig en rechtmatig zijn verkregen en verstrekt. Het algemeen bestuur heeft deze conclusie, naast interne informatie, mede getrokken op basis van de verslaglegging van de door het algemeen bestuur aangewezen externe accountant.

Rotterdam, 19 april 2023

Algemeen bestuur,

Mariëtte Hamer
Voorzitter

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

B. Jaarrekening

6. Balans

De balans per 31 december, na verwerking van het resultaat, is als volgt:

Bedragen x € 1.000

Activa	31 december 2022	31 december 2021
Vaste activa		
Materiële vaste activa (1)	66.864	62.290
Financiële vaste activa (2)	1.075	1.097
Vlottende activa		
Vorderingen (3)	16.951	16.696
Liquide middelen (4)	81.150	54.492
Totaal activa	**166.040**	**134.575**

Passiva	31 december 2022	31 december 2021
Eigen vermogen (5)	60.179	46.812
Voorzieningen (6)	30.188	22.763
Langlopende schulden (7)	16.772	17.646
Kortlopende schulden (8)	58.901	47.354
Totaal passiva	**166.040**	**134.575**

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

7. Staat van baten en lasten

De staat baten en lasten is als volgt:

Bedragen x € 1.000

	2022	Begroting	2021
Baten			
Rijksbijdragen OCW (9)	343.203	303.923	299.013
Overige overheidsbijdragen en subsidies (10)	16.998	15.406	19.179
Overige baten (11)	17.108	11.359	16.700
Totaal baten	**377.309**	**330.688**	**334.892**
Lasten			
Personele lasten (12)	292.847	273.312	258.696
Afschrijvingen (13)	7.149	7.112	6.497
Huisvestingslasten (14)	26.918	20.314	24.715
Overige lasten (15)	36.663	32.583	26.846
Totaal lasten	**363.577**	**333.321**	**316.754**
Saldo baten en lasten	**13.732**	**-2.633**	**18.138**
Financiële baten en lasten (16)	-365	-464	-575
Resultaat	**13.367**	**-3.097**	**17.563**

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

8. Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is als volgt:

Bedragen x € 1.000

	2022	2021
Operationele kasstroom		
Saldo baten en lasten	13.732	18.138
Correcties op resultaat:		
- Afschrijvingen (13)	7.149	6.497
- Mutaties voorzieningen (6)	7.425	3.368
- Discontering voorzieningen (17)	67	-111
Veranderingen in vlottende middelen:		
- Voorraden (2)	0	0
- Vorderingen (3)	-255	-2.755
- Kortlopende schulden exclusief bankkrediet (8)	11.618	3.001
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	**39.736**	**28.138**
Ontvangen rente (16)	41	43
Betaalde rente (16)	-473	-507
Totaal operationele kasstroom	**39.304**	**27.674**
Investeringskasstroom		
Investeringen in materiële vaste activa (1)	-11.812	-8.471
Desinvesteringen vaste activa (1)	89	731
Toename overige financiële vaste activa (2)	0	-1.054
Afname overige financiële vaste activa (2)	22	21
Totaal investeringskasstroom	**-11.701**	**-8.773**
Financieringskasstroom		
Aflossing/opname bankkrediet (7)	0	0
Opname langlopende schulden (7)	0	2.800
Aflossing langlopende schulden (7)	-945	-1.041
Totaal financieringskasstroom	**-945**	**1.759**
Totaal kasstroom	**26.658**	**20.660**

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Toelichting

Ten opzichte van 2021 is de kasstroom € 6 miljoen hoger.

Belangrijke factoren waardoor de kasstroom is toegenomen:

- € 7,0 miljoen meer vooruit ontvangen subsidies dan in 2021
- € 2,4 miljoen afname van de vordering op de gemeente inzake de ROB subsidie
- € 1,9 miljoen toename van de te betalen loonheffingen
- € 4,0 miljoen toename van de voorzieningen voor toekomstige uitgaven

Belangrijke factoren waardoor de kasstroom is afgenomen:

- € 4,4 miljoen lager resultaat
- € 3,3 miljoen meer investeringen

In onderstaande tabel zijn de begin- en eindstanden van de geldmiddelen opgenomen:

Bedragen x € 1.000

	2022	2021
Kas- en banktegoeden op 1 januari	54.492	33.832
Beginsaldo geldmiddelen	**54.492**	**33.832**
Kas- en banktegoeden op 31 december	81.150	54.492
Eindsaldo geldmiddelen	**81.150**	**54.492**
Mutatie geldmiddelen	**26.658**	**20.660**

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

9. Grondslagen voor waardering

Algemeen

Activiteiten van de rechtspersoon

Stichting BOOR verzorgt het openbaar (speciaal) basisonderwijs, voortgezet onderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs in Rotterdam. In totaal zijn er 72 scholen, waar dagelijks aan ruim 30.000 leerlingen wordt lesgegeven. Stichting BOOR is feitelijk gevestigd op Schiekade 34, Postbus 23058 te Rotterdam en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 24424572.

Verslaggevingsperiode

De jaarrekening is opgesteld uitgaande van een verslaggevingsperiode van een kalenderjaar.

Continuïteit

De jaarrekening is opgesteld uitgaande van een continuïteitsveronderstelling.

Vergelijkende cijfers

De vergelijkende cijfers zijn ongewijzigd, met uitzondering van de positie per 1/1 van het privaat vermogen.

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De jaarrekening over 2022 is opgesteld conform de richtlijnen van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. In deze regeling is bepaald dat de bepalingen van Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (in het bijzonder RJ 660 Onderwijsinstellingen) van toepassing zijn met inachtneming van de daarin aangeduide uitzonderingen.

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.
Baten en lasten worden tijdsevenredig toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat reguliere onderwijstaken gelijkmatig over het schooljaar zijn verspreid. Winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Lasten en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De bedragen in de jaarrekening worden gepresenteerd in duizenden euro's. Als gevolg van afrondingen zijn in sommige gevallen geringe verschillen ontstaan. Deze verschillen tasten het getrouwe beeld van de jaarrekening niet aan en zijn geen belemmering voor het verkrijgen van het vereiste inzicht. In diverse tekstuele toelichtingen en in enkele tabellen worden nog bedragen in euro's vermeld.

Bijzondere waardeverminderingen

Een financieel actief dat niet wordt gewaardeerd tegen reële waarde met waardewijzigingen in de staat van baten en lasten wordt op iedere verslagdatum beoordeeld om te bepalen of er objectieve aanwijzingen bestaan dat het actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. Een financieel actief wordt geacht onderhevig te zijn aan een bijzondere waardevermindering indien er objectieve aanwijzingen zijn dat na de eerste opname van het actief zich een gebeurtenis heeft voorgedaan die een negatief effect heeft gehad op de verwachte toekomstige kasstromen van dat actief en waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Objectieve aanwijzingen dat financiële activa onderhevig zijn aan een bijzondere waardevermindering omvatten het niet nakomen van betalingsverplichtingen en achterstallige betaling door een debiteur, herstructurering van een aan de stichting toekomend bedrag onder voorwaarden die de stichting anders niet zou hebben overwogen, aanwijzingen dat een debiteur of emittent failliet zal gaan, en het verdwijnen van een actieve markt voor een bepaald effect. Aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen van vorderingen worden zowel op het niveau van specifieke activa als op collectief niveau in aanmerking genomen.

Van afzonderlijk belangrijke vorderingen wordt beoordeeld of deze individueel onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering. Van afzonderlijk belangrijke vorderingen die niet individueel onderhevig zijn gebleken aan bijzondere waardevermindering en van afzonderlijk niet belangrijke vorderingen wordt collectief beoordeeld of deze onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering, dit door samenvoeging van vorderingen met vergelijkbare risicokenmerken.

Bij de beoordeling van de collectieve waardevermindering gebruikt de stichting historische trends met betrekking tot de waarschijnlijkheid van het niet nakomen van betalingsverplichtingen, het tijdsbestek waarbinnen incassering plaatsvindt en de hoogte van gemaakte verliezen. De uitkomsten worden bijgesteld als het bestuur van oordeel is dat de huidige economische en kredietomstandigheden zodanig zijn dat het waarschijnlijk is dat de daadwerkelijke verliezen hoger dan wel lager zullen zijn dan historische trends suggereren.

Verliezen worden opgenomen in de staat van baten en lasten. Rente op het aan een bijzondere waardevermindering onderhevige actief blijft verantwoord worden via oprenting van het actief met de oorspronkelijke effectieve rente van het actief.

Een bijzonder waardeverminderingsverlies met betrekking tot een tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd financieel actief wordt berekend als het verschil tussen de boekwaarde en de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen, gedisconteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rente van het actief.

Als in een latere periode de waarde van het actief, onderhevig aan een bijzondere waardevermindering, stijgt en het herstel objectief in verband kan worden gebracht met een gebeurtenis die plaatsvond na de opname van het bijzondere waardeverminderingsverlies, wordt het bedrag uit hoofde van het herstel (tot maximaal de oorspronkelijke kostprijs) opgenomen in de staat van baten en lasten.
De stichting maakt geen gebruik van financiële instrumenten (waaronder beleggingen en derivaten).

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Daarnaast zijn andere sleutelfunctionarissen in het management van BOOR en nauwe verwanten verbonden partijen. Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Algemeen

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de stichting zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar.

Schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft. Bij de voorzieningen is aangegeven welke veronderstellingen de basis vormen voor de getroffen voorziening.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen, ontvangen investeringssubsidies en eventuele bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingprijs, rekening houdend met eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname. Het minimumbedrag voor een investering bedraagt € 2.500 in het vo en € 500 in het po.[12]

De gebouwen en terreinen binnen Rotterdam zijn economisch eigendom van de gemeente Rotterdam en hebben vanuit dit oogpunt derhalve geen waarde op de balans van de stichting. Het juridisch eigendom lag ook bij de gemeente Rotterdam. Er zijn inmiddels afspraken gemaakt met de gemeente Rotterdam om het juridisch eigendom over te dragen aan BOOR. Dit zal gefaseerd, in meerdere tranches, plaatsvinden. De overdracht van de eerste tranche heeft in 2021 plaatsgevonden. De overdracht van de tweede tranche zal in 2023 plaatsvinden. Daarna zullen volgende tranches volgen.

De gebouwen en terreinen in de gemeente Lansingerland zijn door volledige doordecentralisatie eigendom van BOOR. Deze gebouwen worden gewaardeerd op verkrijgingprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen, ontvangen investeringssubsidies en eventuele bijzondere waardeverminderingen.
Onder de materiële vaste activa zijn ook begrepen de investeringen in het voortgezet onderwijs, waarvoor geen ver-

12 In de jaarrekening gebruiken we de termen sector po en vo. Hierbij volgen we de betreffende bekostiging en cao. De sector po omhelst zowel het (s)bao als het (v)so

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

goeding werd ontvangen en die plaatsvinden in of aan gebouwen die door het Rijk c.q. de gemeente zijn gefinancierd. Dit betreft de volgende investeringen: capaciteitsuitbreidingen, vervangen van installaties (niet onderhoud) en overige interne aanpassingen die levensduur verlengend zijn voor het betreffende pand of het complex. Uitgangspunt bij alle investeringen is dat deze, zoals aangegeven, levensduur verlengend zijn voor het betreffende pand of het complex. Overheidssubsidies worden in mindering gebracht op de kostprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

Afschrijvingen

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van gereedheid voor ingebruikneming afgeschreven over de ver-

Omschrijving	Activa	Gemiddeld %	Termijn
Gebouwen en terreinen	Aanpassing gebouwen	7%	10-55 jaar
Gebouwen en terreinen	Gymzalen	8%	37,5 jaar
Inventaris en apparatuur	Inventaris en stoffering	8%	3-25 jaar
Inventaris en apparatuur	Audiovisuele installaties	17%	3-25 jaar
Inventaris en apparatuur	Elektronische apparatuur	14%	3-25 jaar
Inventaris en apparatuur	Infrastructuur	11%	3-12,5 jaar
Inventaris en apparatuur	Machines	10%	6,25-15 jaar
Inventaris en apparatuur	Hardware/software/ audiovisuele middelen	23%	1-25 jaar
Andere bedrijfsmiddelen	Muziekinstrumenten	15%	5-10 jaar
Andere bedrijfsmiddelen	Lesmateriaal	11%	2,25-10 jaar

wachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen wordt niet afgeschreven. De afschrijvingstermijn wordt gebaseerd op de economische levensduur. Op grond hiervan zijn afschrijvingstermijnen vastgesteld. Het is een school toegestaan een afwijkende afschrijvingstermijn te hanteren, indien de geprognosticeerde levensduur afwijkt van de vermelde termijn. De termijnen zijn als volgt:
Op materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt afgeschreven op moment van ingebruikname.

Financiële vaste activa

De waarborgsommen worden initieel gewaardeerd tegen reële waarde. Vervolgens worden deze gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Bijzondere waardeverminderingen worden in mindering gebracht op de staat van baten en lasten.

Langlopende vorderingen

De onder financiële vaste activa opgenomen vorderingen omvatten verstrekte leningen. Deze vorderingen worden initieel gewaardeerd tegen reële waarde. Vervolgens worden deze leningen gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Bijzondere waardeverminderingen worden ten laste van het resultaat gebracht.

Waardeverminderingen

BOOR beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.
Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder-waardeverminderingsverlies wordt direct als last verwerkt in de staat van baten en lasten onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.

De opbrengstwaarde wordt in eerste instantie ontleend aan een bindende verkoopovereenkomst; als die er niet is, wordt de opbrengstwaarde bepaald met behulp van de actieve markt waarbij normaliter de gangbare biedprijs geldt als marktprijs. De in aftrek te brengen kosten bij het bepalen van de opbrengstwaarde zijn gebaseerd op de geschatte kosten die rechtstreeks kunnen worden toegerekend aan de verkoop en nodig zijn om de verkoop te realiseren.

Voor de bepaling van de bedrijfswaarde wordt een inschatting gemaakt van de toekomstige netto kasstromen bij voortgezet gebruik van het actief/de kasstroomgenererende eenheid; vervolgens worden deze kasstromen contant gemaakt waarbij een disconteringsvoet wordt gehanteerd. De disconteringsvoet geeft geen risico's weer waarmee in de toekomstige kasstromen al rekening is gehouden.
Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord.

Ook voor financiële instrumenten beoordeelt BOOR op iedere balansdatum of er objectieve aanwijzingen zijn voor bijzondere waardeverminderingen van een financieel actief of een groep van financiële activa. Bij objectieve aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen bepaalt BOOR de omvang van het verlies uit hoofde van de bijzondere waardeverminderingen, en verwerkt dit direct in de staat van baten en lasten.

Bij een investering in eigen-vermogensinstrumenten gewaardeerd tegen kostprijs wordt de omvang van de bijzondere waardevermindering bepaald als het verschil tussen de boekwaarde van het financiële actief en de best mogelijke schatting van de toekomstige kasstromen, contant gemaakt tegen de actuele vermogenskostenvoet voor een soortgelijk financieel actief. Het bijzondere-waardeverminderingsverlies wordt slechts teruggenomen indien er aanwijzingen zijn dat een in voorgaande jaren in de jaarrekening verwerkt verlies als gevolg van waardevermindering niet meer aanwezig is of veranderd is.

Vervreemding van vaste activa
Voor verkoop beschikbare vaste activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Vlottende activa

Vorderingen
Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Huisvestingsprojecten
Onder de vorderingen is ook de post huisvestingsprojecten opgenomen. Dit betreffen projecten waarvoor BOOR als bouwheer functioneert en waarvan de kosten op basis van een beschikking terug worden gekregen van de gemeente. Op het moment dat de kosten hoger zijn dan het door de gemeente beschikte bedrag wordt een voorziening getroffen. In de waardering van huisvestingsprojecten worden de kosten die direct betrekking hebben op het project (zoals

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

personeelskosten voor werknemers direct werkzaam aan het project, kosten van constructiematerialen, kosten van grond en terreinen en afschrijving van installaties en uitrusting die bij de uitvoering van het project worden gebruikt), de kosten die toerekenbaar zijn aan projectactiviteiten in het algemeen en toewijsbaar zijn aan het project (onder meer verzekeringskosten, kosten van ontwerp en technische assistentie en overheadkosten van projectactiviteiten) en andere kosten die contractueel aan de gemeente kunnen worden toegerekend, begrepen. We rekenen geen rente op schulden over het tijdvak van het project.

De presentatiewijze wordt per individueel project bepaald. De projecten worden als volgt gepresenteerd:
- Als vordering met betrekking tot de huisvestingsprojecten voor de projecten die in 2023 doorlopen en waarvoor BOOR meer kosten heeft gemaakt dan het ontvangen subsidiebedrag.
- Als overige vordering voor de projecten die in 2022 zijn afgerond en waarbij nog een restant subsidiebedrag van de gemeente moet worden ontvangen.
- Als kortlopende schuld voor de lopende projecten waarvoor een voorschot op de subsidie is ontvangen die hoger is dan de op dat moment gemaakte kosten.
- Als overige schuld voor de afgeronde projecten indien het eindsaldo aan de gemeente moet worden terugbetaald.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas en banktegoeden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. De liquide middelen staan ter vrije beschikking van BOOR tenzij anders vermeld.

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen zijn de algemene reserve en de bestemmingsreserves gepresenteerd. De algemene reserve bestaat uit de reserves die ter vrije beschikking staan van het bestuur. De bestemmingsreserves zijn door het bestuur gevormd voor een specifiek doel. Deze zijn omschreven in de toelichting op de balans.

Voorzieningen

Een voorziening wordt in de balans opgenomen wanneer er sprake is van:
- een gerechtelijk afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden, en
- waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt, en
- het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

Onder de voorzieningen worden de personele voorzieningen en de overige voorzieningen gepresenteerd. Tenzij anders aangegeven worden de voorzieningen opgenomen tegen de beste inschatting van uitgaven die vereist zijn om de bestaande verplichting af te wikkelen op balansdatum, dit tegen contante waarde. De toevoegingen vinden plaats door middel van een dotatie ten laste van de staat van baten en lasten. Uitgaven vinden rechtstreeks plaats ten laste van de voorzieningen, met uitzondering van de WW-voorziening.
Voor alle voorzieningen, tenzij anders vermeld, is een disconteringsvoet van 1% gebruikt, waarbij dit toegepast is op de jaarlagen na jaar 1.

De volgende voorzieningen zijn in de jaarrekening opgenomen:
- Voorziening jubilea: Medewerkers hebben recht op een jubileumuitkering bij een dienstverband van 25, 40 en 50 jaar. De voorziening jubilea dient ter dekking van deze financiële verplichting aan de medewerkers. Bij de berekening is rekening gehouden met de zogenaamde blijfkans van een medewerker, een verwachte salarisstijging per jaar en een disconteringsvoet waartegen de bedragen contant worden gemaakt. De disconteringsvoet waarmee is gerekend bedraagt 1% (2021: 1%).

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

- Voorziening duurzame inzetbaarheid: voor medewerkers die hebben geopteerd om de extra uren uit de cao voor een langere periode op te sparen, is een voorziening op de balans gevormd. De voorziening is berekend aan de hand van het aantal gespaarde uren en het tarief zoals opgenomen in de cao voortgezet onderwijs. Voor medewerkers van 57 jaar en ouder in het primair onderwijs bestaat eveneens de mogelijkheid uren te sparen. Uit een inventarisatie onder de scholen blijkt dat er nagenoeg geen gebruik gemaakt wordt van deze mogelijkheid, waardoor is afgezien om hiervoor een voorziening te vormen.
- Voorziening spaarverlof: voor medewerkers in het vo die ervoor gekozen hebben om jaarlijks een deel van hun verlofuren te sparen gedurende minimaal 4 jaar is een voorziening op de balans gevormd. De voorziening is berekend aan de hand van het aantal gespaarde uren en het tarief zoals opgenomen in de cao voortgezet onderwijs. Uit een inventarisatie onder de (s)bao scholen blijkt dat er nagenoeg geen gebruik gemaakt wordt van deze mogelijkheid, waardoor is afgezien om hiervoor een voorziening te vormen voor het (s)bao. Deze voorziening is tegen nominale waarde opgenomen.
- Voorziening voormalig personeel in loondienst: Bij de verzelfstandiging in 2008 is een voorziening gevormd voor loonkosten van specifiek aangewezen medewerkers van de voormalige Dienst Openbaar Onderwijs (DOO) van de gemeente Rotterdam. De loonkosten van deze medewerkers komen voor rekening van BOOR zolang deze medewerkers in dienst van de gemeente blijven. Voor het bepalen van de omvang van de voorziening zijn de huidige loonkosten van betreffende medewerkers tot hun pensioendatum meegenomen. Deze voorziening is tegen nominale waarde opgenomen.
- Voorziening WW ex-medewerkers: BOOR betaalt een kwart van de WW-uitkeringskosten van voormalig medewerkers uit het voortgezet onderwijs. De voorziening is gebaseerd op een inschatting van de toekomstige kosten voor BOOR van de huidige voormalig medewerkers. Voor de WW-uitkeringskosten van voormalig medewerkers in het primair onderwijs die niet door het participatiefonds worden vergoed is eveneens een inschatting van de toekomstige kosten gemaakt.
- Voorziening langdurig zieke medewerkers: BOOR betaalt de salarissen van een aantal medewerkers die al langere tijd ziek zijn en waarschijnlijk niet meer terug zullen keren in het arbeidsproces. Voor deze salarislasten is een voorziening gevormd.
- Onderhoudsvoorziening gebouwen: In 2015 heeft BOOR (vanuit het weerstandsvermogen) een voorziening gevormd voor het voorziene onderhoud. Bij de bepaling van de voorziening groot onderhoud ultimo 2022 wordt gebruik gemaakt van de tijdelijke uitzonderingsbepaling in de RJO artikel 4 lid 1c. Er is een financieel overzicht gemaakt van de onderhoudskosten voor de komende 20 jaar. Voor panden die op korte termijn vervangen gaan worden, wordt niet meer gedoteerd aan de voorziening. Deze voorziening is tegen nominale waarde opgenomen.
- Primair onderwijs. De meerjarenonderhoudsplannen (MJOP) voor het primair onderwijs zijn in de periode 2018-2021 herijkt conform de RGD-BOEI methodiek[13] en met een tijdshorizon van 20 jaar. Na de inspectie van het totale gebouwenbestand is er een onderhoudsplan per pand opgesteld. Hiermee is de impact bepaald voor het meerjarenonderhoud en de benodigde dotatie voor de sector po van BOOR als geheel.
- Voortgezet onderwijs. De actualisatie van de onderliggende meerjaren- onderhoudsplannen (MJOP) voor het voortgezet onderwijs (2015-2035) is in 2020 gerealiseerd. Op basis van de nieuwe schouw is een nieuw dotatie en onttrekkingsschema bepaald.
- Overige voorzieningen: Onder overige voorzieningen is een aantal voorzieningen opgenomen waaronder voor het herontwerp Zuid. Daarnaast zijn voorzieningen opgenomen voor op balansdatum lopende disputen met tegenpartijen. Deze voorzieningen zijn tegen nominale waarde opgenomen.

13 19 BOEI staat voor Brandveiligheid, Onderhoud, Energie en Inzicht in Wet- en Regelgeving. De methode heeft als doel alle vormen van inspecties te integreren in één vastgoedbeheersysteem.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Lang- en kortlopende schulden

Schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de langlopende schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode. De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder kortlopende schulden.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Baten en lasten worden tijdsevenredig toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

BOOR is niet belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. De meeste activiteiten van BOOR betreffen activiteiten die vrijgesteld zijn van de BTW. Voor overige activiteiten (zoals detachering) wordt per activiteit vastgesteld of dit een BTW-belaste activiteit is.

Rijksbijdragen

Rijksbijdragen worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft.

Overige overheidsbijdragen en -subsidies

Exploitatiesubsidies worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen en de instelling de condities voor ontvangst kan aantonen.
Subsidies specifiek voor investeringen in materiële vaste activa worden in mindering gebracht op het desbetreffende actief en als onderdeel van de afschrijvingen verwerkt in de staat van baten en lasten.

Overige baten

Overige bedrijfsopbrengsten bestaan uit baten uit verhuur, sponsoring en schenkingen, detachering, ouderbijdragen en overige baten. Verantwoording van opbrengsten uit de levering van diensten geschiedt naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten.

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers. Toerekening vindt plaats op basis van geleverde prestaties. Voor zover nog niet uitbetaald wordt de personeelsbeloning als verplichting op de balans opgenomen. Indien de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door BOOR.

Ontslagvergoedingen

Ontslagvergoedingen zijn vergoedingen die worden toegekend in ruil voor de beëindiging van het dienstverband. Een uitkering als gevolg van ontslag wordt als verplichting en als last verwerkt als de stichting zich aantoonbaar onvoor-

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

waardelijk heeft verbonden tot betaling van de ontslagvergoeding. Als het ontslag onderdeel is van een reorganisatie, worden de kosten van de ontslagvergoeding opgenomen in een reorganisatievergoeding. Zie hiervoor de grondslag onder het hoofd Voorzieningen. Ontslagvergoedingen worden gewaardeerd met inachtneming van de aard van de vergoeding. Als de ontslagvergoeding een verbetering is van de beloningen na afloop van het dienstverband, vindt waardering plaats volgende dezelfde grondslagen die worden toegepast voor pensioenregelingen. Andere ontslagvergoedingen worden gewaardeerd op basis van de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichting af te wikkelen.

Pensioenen

Op grond van de Nederlandse pensioenwet worden de Nederlandse regelingen primair volgens een "verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering" in deze jaarrekening verwerkt. In deze benadering wordt de verplichting voortvloeiende uit een door de rechtspersoon gedane pensioentoezegging gebaseerd op de financieringsafspraken zoals vastgelegd in de uitvoeringsovereenkomst tussen BOOR en pensioenuitvoerder. BOOR heeft de verplichtingen inzake de pensioenrechten van haar personeel ondergebracht bij stichting Pensioenfonds ABP. BOOR betaalt hiervoor premies, waarvan de helft door de werkgever wordt betaald en de helft door de werknemer die in de staat van baten en lasten zijn verwerkt.

De belangrijkste kenmerken van deze regelingen zijn:

- pensioengevende salarisgrondslag is middelloon
- er heeft per 1-7-2022 een indexatie plaatsgevonden van 2,39%. Per 1-1-2023 was de indexatie 11,96%
- de dekkingsgraad van het ABP was per 31-12-2022 110,9%
- overige kenmerken zijn te vinden op **www.abp.nl**

Op de Nederlandse pensioenregelingen zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing en worden op verplichte, contractuele of vrijwillige basispremies aan pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen betaald door de instelling. De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen.

Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.
BOOR heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies.

Leasing

Een leaseovereenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen, wordt aangemerkt als een financiële lease. Alle andere leaseovereenkomsten classificeren als operationele leases. Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm.

Operationele leases

Als BOOR optreedt als lessee in een operationele lease, wordt het leaseobject niet geactiveerd. Leasebetalingen inzake de operationele lease worden lineair over de leaseperiode ten laste van de staat van baten en lasten gebracht.

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde

pwc PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

transactiekosten op de ontvangen leningen die als onderdeel van de berekening van de effectieve rente worden meegenomen.

Indeling in operationele segmenten

Conform de RJ 660.306 en RJ 660.307 hanteert de stichting de verplichte segmentatie. Niet direct aan de segmenten toe te rekenen baten en lasten worden verdeeld op basis van voorcalculatorische verdeelsleutels naar rato van het gemiddelde van de rijksbijdragen en aantal fte's binnen het betreffende segment.

Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen, met uitzondering van deposito's met een looptijd langer dan drie maanden. Alle kasstromen zijn in euro's, er zijn geen vreemde valuta. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

Begroting

De ter vergelijking opgenomen begrotingscijfers zijn ontleend aan de door het algemeen bestuur aan de gemeente Rotterdam aangeboden begroting 2022.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

10. Toelichting op de balans

Materiële vaste activa (1)

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Gebouwen en terreinen	Inventaris en apparatuur	Andere bedrijfsmiddelen	MVA - In uitvoering	Totaal materiële vaste activa
Verkrijgingsprijs t/m 2021	46.172	40.976	5.807	185	93.140
Afschrijvingen t/m 2021	9.581	18.770	2.499	0	30.850
Boekwaarde 31 december 2021	**36.591**	**22.206**	**3.308**	**185**	**62.290**
Investeringen 2022	886	7.477	1.632	1.817	11.812
Desinvesteringen 2022	0	-1.219	-69	-14	-1.302
Afschrijvingen 2022	-1.441	-4.606	-659	0	-6.706
Afschrijvingen desinvesteringen 2022	0	727	44	0	771
Bijzondere waardevermindering	0	0	0	0	0
Herrubricering 2022	64	101	5	-171	-1
Totaal mutaties 2022	**-491**	**2.480**	**953**	**1.632**	**4.574**
Verkrijgingsprijs t/m 2022	47.122	47.335	7.375	1.817	103.649
Afschrijvingen t/m 2022	11.022	22.649	3.114	0	36.785
Boekwaarde 31 december 2022	**36.100**	**24.686**	**4.261**	**1.817**	**66.864**

Het verloop van de post materiële vaste activa in 2022 is als volgt:
In 2022 is voor een bedrag van circa € 11,8 miljoen geïnvesteerd (2021: € 8,5 miljoen). De investeringen hebben voornamelijk plaatsgevonden in ICT en meubilair. Daarnaast is er ook geïnvesteerd in lesmethodes, zonnepanelen en inrichting van schoolpleinen. Onder de materiële vaste activa in uitvoering zijn voornamelijk investeringen in de verbouwing van Wolfert Lansing en Wolfert College opgenomen.
De desinvesteringen betreffen voornamelijk het administratief opschonen van afgeschreven activa en afstoot van activa als gevolg van het sluiten van scholen.

Stichting BOOR heeft in het kader van volledige doordecentralisatie drie panden in bezit:

School	Adres	WOZ	Boekwaarde	Verzekerde waarde*
Wolfert Lyceum	De Zijde 5, Bergschenhoek te Lansingerland	€ 13.565.000	€ 13.079.381	€ 24.408.000
Wolfert Lansing (PRO)	Boterdorpseweg 19, Bergschenhoek te Lansingerland	€ 11.489.000	€ 9.933.612	€ 14.038.000
Wolfert Lansing (tijdelijke locatie)	Boterdorpseweg 21, Bergschenhoek te Lansingerland	NVT	€ 0	€ 5.961.000

* Inclusief inventaris

Het pand aan de Boterdorpseweg 21 stond eind 2021 leeg. In 2022 is het pand tijdelijk gebruikt door de GGD. Met ingang van januari 2023 is het pand in gebruik genomen door het Passercollege/de Piloot als tijdelijke huisvesting tot hun nieuwe pand gereed is. Er is in 2021 een sloopvoorziening gevormd voor de verwachte kosten van de sloop van dit pand. De grond aan de Boterdorpseweg 21 is eigendom van de Gemeente Lansingerland.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Op de panden 'Wolfert Lyceum' en 'Wolfert Lansing' rust een hypothecaire lening. Zie hiervoor de toelichting onder 'langlopende schulden'.

In 2021 is het juridisch eigendom van de eerste tranche van 25 onderwijspanden met een koopprijs van nihil overgegaan naar BOOR. Deze panden hebben derhalve geen boekwaarde. De Gemeente Rotterdam draagt zorg voor de verzekering van deze panden. Het economisch claimrecht blijft bij de gemeente.

Financiële vaste activa (2)

Bedragen x € 1.000

Financiële vaste activa	31 december 2022	31 december 2021
Waarborgsommen	65	65
Overige vorderingen	1.010	1.032
Totaal financiële vaste activa	**1.075**	**1.097**

De betaalde waarborgsom betreft de in 2017 betrokken huisvesting aan de Schiekade.

Bedragen x € 1.000

Overige vorderingen	2022	2021
Stand per 1 januari	1.032	0
Mutatie lening u/g	0	1.053
Minus aflossing	22	21
Stand per 31 december	**1.010**	**1.032**

De overige vordering betreft lening u/g verstrekt aan de Stichting Thorbecke Trainingsaccommodatie voor een sportaccommodatie aan de Prinsenlaan 80. De in 2009 verstrekte annuïtaire lening heeft een resterende looptijd van 26 jaar (tot 2048). De rente is vast 4%. De aflossing in 2023 zal € 22.785 bedragen.

De reële waarde van de financiële vaste activa benadert de boekwaarde.

Vorderingen (3)

De post vorderingen betreft debiteuren, de vordering op het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, huisvestingsprojecten en overlopende activa. Tevens is de voorziening voor debiteuren onder deze post gepresenteerd. De resterende looptijd van alle onder de vorderingen opgenomen bedragen is korter dan een jaar.

Bedragen x € 1.000

Vorderingen	31 december 2022	31 december 2021
Debiteuren	3.802	1.242
Voorziening wegens oninbaarheid	-16	-24
	3.786	1.218
OCW	968	7.954
Subsidies gemeente	2.395	4.801
Waardering huisvestingsprojecten	7.158	1.848
Overige vorderingen	1.034	440
	15.341	16.261
Overlopende activa:		
- Vooruitbetaalde kosten	211	326
- Verstrekte voorschotten	4	0
- Overige overlopende activa	1.395	109
	1.610	435
Totaal vorderingen	**16.951**	**16.696**

Debiteuren

Deze balanspost heeft betrekking op vorderingen op derden waaraan diensten zijn verleend, ruimten zijn verhuurd of personeel is gedetacheerd. Ook is voor een bedrag van € 0,99 miljoen (2021: € 0,84 miljoen) aan vorderingen inzake ouderbijdragen hierin opgenomen.

Voorziening wegens oninbaarheid

De voorziening voor oninbare vorderingen heeft volledig betrekking op de debiteuren en is gebaseerd op een inschatting van de incasseerbaarheid van vorderingen.

Vordering ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW)

Onder deze post was tot en met 2021 de vordering in verband met het betaalritmeverschil in het po opgenomen. Het voorschotritme van OCW inzake de Rijksbekostiging voor het po was niet geheel tijdevenredig, daarom ontstond jaarlijks een vordering. Met ingang van 1 januari 2023 worden de beschikkingen hoofdzakelijk per kalenderjaar afgegeven en niet meer per schooljaar. Hierdoor vervalt het betaalritmeverschil. De vordering in 2022 betreft de bekostiging voor asielzoekers. Deze is eind december beschikt en wordt in januari 2023 ontvangen.

Subsidies gemeente

Onder de subsidies gemeente valt onder andere de beschikking Gelijke Kansen!. In 2022 zijn de beschikkingen van de schooljaren 2019-2020 en 2020-2021 vastgesteld en uitbetaald, waardoor de vordering € 4,5 miljoen is verminderd. Eind 2022 is voor Gelijke Kansen! voor schooljaar 2021-2022 nog € 1,7 miljoen als vordering opgenomen.

Waardering huisvestingsprojecten

Dit betreft reeds uitgegeven bedragen op door de gemeente gesubsidieerde huisvestingsprojecten. Zie ook de toelichting op overige schulden.

Overige vorderingen

De post overige bestaat voor het grootste deel uit de vorderingen op de gemeente betreffende afgeronde en lopende huisvestingsprojecten. De definitieve afwikkeling van de genoemde subsidies en vorderingen wordt in 2023 verwacht.

Overlopende activa

De overlopende activa bestaan voornamelijk uit nog te factureren bedragen welke betrekking hebben op 2022.

Solva middelen (4)

Alle liquide middelen staan ter vrije beschikking aan BOOR. Het saldo van de kassen en bankrekeningen kan als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen x € 1.000

Liquide middelen	31 december 2022	31 december 2021
Kasmiddelen	59	47
Tegoeden op bankrekeningen	12.906	8.285
Schatkistbankieren	68.185	46.160
Totaal liquide middelen	**81.150**	**54.492**

Sinds maart 2020 maakt BOOR gebruik van Schatkistbankieren. Het saldo van de hoofdbankrekening wordt dagelijks afgeroomd naar de schatkist. De saldi van de individuele schoolbankrekeningen zijn niet gekoppeld aan Schatkistbankieren. Het Schatkistbankieren heeft een kredietfaciliteit van € 23,7 miljoen. Hiervan is in geheel 2022 geen gebruik gemaakt. Het saldo aan liquide middelen is voornamelijk toegenomen door de ontvangen NPO gelden welke nog niet uitgegeven zijn.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Eigen vermogen (5)

Het eigen vermogen is als volgt opgebouwd:

Bedragen x € 1.000

Eigen vermogen	31 december 2022	31 december 2021
Algemene reserve publiek	29.629	28.211
Bestemmingsreserve publiek	28.740	16.990
Bestemmingsreserve privaat	1.810	1.611
Totaal eigen vermogen	**60.179**	**46.812**

Bedragen x € 1.000

Algemene reserve	Saldo 01-01-2021	Resultaat 2021	Overige mutaties	Saldo 31-12-2021	Resultaat 2022	Overige mutaties	Saldo 31-12-2022
Algemene reserve	27.674	2.148	-1.611	28.210	1.419	0	29.629

De algemene reserve neemt toe met € 1,4 miljoen, zijnde het resultaat 2022 minus de dotatie aan en de vrijval van de bestemmingsreserves en de toevoeging aan het private bestemmingsfonds. Het bestuur heeft besloten tot het vormen van de bestemmingsreserves. Voor de bestemmingsreserves zijn door het bestuur beperkingen aangebracht voor het gebruik.

Bedragen x € 1.000

Bestemmingsreserves	Saldo 01-01-2021	Resultaat 2021	Overige mutaties	Saldo 31-12-2021	Resultaat 2022	Overige mutaties	Saldo 31-12-2022
Bestemmingsreserve kwaliteitsimpuls en kleine scholen problematiek	224	0	0	224	0	0	224
Bestemmingsreserve Convenant 2019 | reservering vo	1.351	-642	0	709	-340	0	369
Bestemmingsreserve Werkdrukmiddelen VO 2022	0	0	0	0	1.769	0	1.769
Bestemmingsreserve NPO gelden	0	9.057	0	9.057	14.439	0	23.496
Bestemmingsreserve veranderende bekostiging	0	3.000	0	3.000	-3.000	0	0
Bestemmingsreserve versnellings-programma ICT s(bao) en (v)so	0	3.000	0	3.000	-1.118	0	1.882
Bestemmingsreserve strategische opgaves vo	0	1.000	0	1.000	0	0	1.000
Bestemmingsreserve privaat vermogen RISS/Harbour	0	0	1.611	1.611	199	0	1.810
Totaal bestemmingsreserves	**1.575**	**15.415**	**1.611**	**18.601**	**11.949**	**0**	**30.550**

In 2022 zijn drie bestemmingsreserves gevormd of verder gevuld:

- € 14,4 miljoen vanuit de bekostiging voor NPO. Zijnde het saldo tussen de ontvangen en uitgegeven NPO gelden in 2022. Deze bestemmingsreserve wordt komende jaren ingezet voor de uitvoer van interventies van de menukaart NPO.
- € 1,7 miljoen vanuit de bekostiging voor de collectieve werkdrukgelden in het vo. Deze middelen zullen komende jaren gebruikt worden om de werkdruk te verlagen.
- De (verplichte) ouderbijdragen voor het internationaal georiënteerd basis- en voortgezet onderwijs (IGBO en IGVO) gelden als private baten. Het ministerie van OCW heeft laten weten dat de (verplichte) ouderbijdrage voor zowel het IGBO als het IGVo moet worden aangemerkt als een private baat. Met ingang van het verslagjaar 2022 moeten betrokken besturen hiermee rekening houden. Het positieve verschil tussen de private baten (ouderbijdragen IGBO (Harbour international) resp. IGVo (RISS)) en de aan de betreffende bestedingen verbonden lasten is ten gunste gekomen van het private deel van het eigen vermogen.

Bestemmingsreserve kleine scholen

De bestemmingsreserve 'kleine scholen' heeft als doel het faciliteren van kleine scholen om te kunnen groeien in leerlingaantal en kwaliteit.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Bestemmingsreserve 'convenant 2019 | reservering vo

Het restant van de bestemmingsreserve 'convenant 2019 | reservering vo' wordt conform meerjarenplan in de komende boekperioden ingezet. Doelstelling van de reserve is het bekostigen van activiteiten die leiden tot werkdrukvermindering conform de daarvoor ontvangen subsidie.

Bestemmingsreserve veranderende bekostiging

In het (s)bao en het (v)so is per 1 januari 2023 de verandering in de bekostiging doorgevoerd. De daarmee gepaard gaande verlaging van de bekostiging in 2022 is opgevangen door de bestemmingsreserve te laten vrijvallen.

Bestemmingsreserve versnellingsprogramma ict (s)bao en (v)so

Om de ontwikkelingen op ict gebied in een hoog tempo in te kunnen voeren is een versnellingsprogramma ontwikkeld. Hiervoor is een deel van het vermogen gereserveerd in een bestemmingsreserve. De kosten van uitvoering van het programnma in 2022 zijn ten laste van de bestemmingsreserve gebracht.

Bestemmingsreserve strategische opgaves vo

In de komende jaren komt het vo voor een aantal strategische opgaves te staan. Om hier voldoende aandacht aan te kunnen besteden is hiervoor een bestemmingsreserve gevormd.

Voorzieningen (6)

Voor een toelichting op de aard van de voorzieningen, wordt verwezen naar het hoofdstuk 'voorzieningen' zoals opgenomen in grondslagen voor waardering van activa en passiva.

Bedragen x € 1.000

Voorzieningen	31 december 2022	31 december 2021
Personele voorzieningen		
Jubilea	2.076	1.762
Duurzame inzetbaarheid	3.269	2.453
Medewerkers DOO	47	54
Ww ex-medewerkers	722	985
Langdurig zieke medewerkers	821	668
Spaarverlof	378	252
	7.313	**6.174**
Onderhoudsvoorziening gebouwen	22.040	15.972
Overige voorzieningen	835	617
Totaal voorzieningen	**30.188**	**22.763**

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

De voorzieningen kunnen als volgt worden verdeeld in een kort- en langlopend deel:

Bedragen x € 1.000

Voorzieningen	Kortlopend deel < 1 jaar	Looptijd 1 tot en met 5 jaar	Langlopend deel > 5 jaar
Personele voorzieningen			
Jubilea	212	866	998
Duurzame inzetbaarheid	141	615	2.513
Medewerkers DOO	7	29	11
Ww ex-medewerkers	404	297	21
Langdurig zieke medewerkers	810	11	0
Spaarverlof	63	252	63
	1.637	2.070	3.606
Onderhoudsvoorziening gebouwen	2.987	14.461	4.592
Overige voorzieningen	300	535	0
Totaal voorzieningen	**4.924**	**17.066**	**8.198**

Het verloop van de voorzieningen in 2022 is als volgt:

Bedragen x € 1.000

Voorzieningen	Saldo 31-12-2021	Onttrekking 2022	Dotatie 2022	Vrijval 2022	Discontering 2022	Saldo 31-12-2022
Personele voorzieningen						
Personeelsvoorziening – jubilea	1.762	-254	648	-108	28	2.076
Personeelsvoorziening – duurzame inzetbaarheid	2.453	-548	1.414	0	-50	3.269
Personeelsvoorziening – medewerkers DOO	54	-7	0	0	0	47
Personeelsvoorziening – ww ex-medewerkers	985	-336	392	-324	5	722
Personeelsvoorziening – langdurig zieke medewerkers	668	-588	822	-79	-2	821
Personeelsvoorziening – spaarverlof	252	-13	139	0	0	378
Totaal personeelsvoorzieningen	6.174	-1.746	3.415	-511	-19	7.313
Onderhoudsvoorziening gebouwen	15.972	-3.967	10.035	0	0	22.040
Overige voorzieningen	617	-172	390	0	0	835
Totaal voorzieningen	**22.763**	**-5.885**	**13.840**	**-511**	**-19**	**30.188**

Langlopende schulden (7)

Bedragen x € 1.000

Langlopende schulden	31 december 2022	31 december 2021
Langlopende schulden aan kredietinstellingen	14.934	15.575
Overige langlopende schulden	1.838	2.071
Totaal langlopende schulden	**16.772**	**17.646**

De post langlopende schulden bestaat uit enkele leningen bij de BNG en een vooruit ontvangen subsidie.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Bedragen x € 1.000

Schulden aan kredietinstellingen	Lening BNG nr.1	Lening BNG nr.2	Lening BNG nr.3	Lening BNG nr.4	Lening BNG nr.5	Totaal
Stand per 1 januari	5.600	1.590	1.590	3.719	3.717	16.216
Opgenomen gelden	0	0	0	0	0	0
Aflossingen	-320	-60	-60	-101	-100	-641
Stand per 31 december	**5.280**	**1.530**	**1.530**	**3.618**	**3.617**	**15.575**
Kortlopend deel	-320	-60	-60	-101	-100	-641
Langlopend deel	**4.960**	**1.470**	**1.470**	**3.517**	**3.517**	**14.934**

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Jaar van uitgifte	Looptijd	Laatste aflossing in	Hoofdsom	Rente	Rentevast periode	Aantal termijnen	Langlopend deel 1-5 jaar	Langlopend deel >5 jaar
Lening BNG nr.1	2009	30 jaar	2039	9.600	4,86%	30 jaar	360	1.280	3.680
Lening BNG nr.2	2018	30 jaar	2048	1.800	1,84%	30 jaar	360	240	1.230
Lening BNG nr.3	2018	30 jaar	2048	1.800	1,32%	30 jaar	360	240	1.230
Lening BNG nr.4	2018	40 jaar	2058	4.039	2,01%	40 jaar	480	404	3.113
Lening BNG nr.5	2019	40 jaar	2059	4.000	1,84%	40 jaar	480	400	3.117
Totaal				**21.239**				**2.564**	**12.370**

Leningen 1 t/m 3 zijn ten behoeve van de uitbreiding van Wolfert Lyceum. Lening 4 en 5 zijn ten behoeve van de nieuwbouw van Wolfert Lansing in de gemeente Lansingerland. Met betrekking tot de BNG leningen ligt het eerste recht van hypotheek bij de gemeente Lansingerland. De leningen benaderen de reële waarde per balansdatum.

De reguliere aflossing voor 2023 van € 0,64 miljoen van de BNG-leningen is verantwoord onder de kortlopende schulden.

Bedragen x € 1.000

Overige langlopende schulden	Subsidie ID-banen
Langlopend deel 1 januari	2.071
Kortlopend deel 1 januari	329
Stand per 1 januari 2022	**2.400**
Opgenomen gelden	0
Aflossingen	-304
Stand per 31 december 2022	**2.096**
Kortlopend deel	-257
Langlopend deel	**1.838**

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Jaar van uitgifte	Looptijd	Laatste aflossing in	Hoofdsom	Langlopend deel 1-5 jaar	Langlopend deel >5 jaar
Subsidie ID-banen	2021	15 jaar	2036	2.800	1.255	583

De gemeente Rotterdam verstrekt subsidie voor ID-banen. Dit betreft een beschikking voor meerdere organisaties. Tot en met 2020 was FOKOR hiervoor penvoerder. Sinds 2021 is BOOR penvoerder. BOOR heeft de verplichtingen van FOKOR overgenomen. In 2021 is de laatste subsidietermijn verstrekt voor de uitvoering van de regeling tot en met 2036.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Kortlopende schulden (8)

Onder de kortlopende schulden zijn de schulden opgenomen met een verwachte looptijd korter dan één jaar. De kortlopende schulden zijn als volgt opgebouwd:

Bedragen x € 1.000

Kortlopende schulden	31 december 2022	31 december 2021
Kortlopend deel schulden aan banken	641	641
Kortlopend deel overige schulden	257	329
Crediteuren	4.171	4.950
Vooruitontvangen investeringssubsidies voor huisvestingsprojecten	4.688	2.774
Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Loonheffing	13.585	11.672
Omzetbelasting	35	72
Premies sociale verzekeringen	4	0
	13.624	11.744
Schulden ter zake van pensioenen	3.478	3.220
Overige kortlopende schulden	1.298	691
Overlopende passiva		
Vooruitontvangen subsidies OCW	8.925	3.815
Vooruitontvangen bedragen	1.141	2.009
Vakantiegeld en –dagen	8.849	7.727
Rotterdams Onderwijsbeleid	686	360
Overige subsidies	177	12
Ouderbijdrage	4.802	4.307
Overige overlopende passiva	6.164	4.775
	30.744	23.005
Totaal kortlopende schulden	**58.901**	**47.354**

Kortlopend deel langlopende schulden

Betreft de aflossing voor 2023 van de hypothecaire leningen bij de BNG Bank en de verwachte declaraties voor ID-banen in 2023.

Crediteuren

Het saldo crediteuren ultimo 2022 is licht afgenomen ten opzichte van de stand per ultimo 2021.

Vooruit gefactureerde en ontvangen termijnen huisvestingsprojecten

BOOR heeft een aantal huisvestingsprojecten onderhanden. Dit betreffen nieuwbouwprojecten, verbouwingen en andere huisvestingsprojecten. Onder de vooruit gefactureerde en vooruit ontvangen termijnen zijn onder andere de niet bestede middelen en de bouwvoorbereidingskredieten voor meerdere projecten opgenomen. Per project zijn zowel de kosten (facturen) als de opbrengsten (gemeentelijke investeringsbijdrage) verzameld.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Het verloop in 2022 was als volgt:

Bedragen x € 1.000

	Saldo 31-12-2021	Uitgaven 2022	Ontvangen bedragen 2022	Saldo afgeronde projecten 2022	Saldo 31-12-2022	
Huisvestingsprojecten	-724	20.880	-2.861	-14.432	2.864	
Verantwoord onder:						
Vorderingen - Huisvestingsprojecen	1.848				7.158	1)
Overige vorderingen	321				699	2)
Kortlopende schulden - Huisvestingsprojecten	-2.774				-4.688	3)
Overige schulden	-119				-305	4)
Totaal	**-724**				**2.864**	

1. Het saldo eind 2022 betreft projecten die doorlopen in 2023. Dit is opgenomen onder de kortlopende vorderingen als 'waardering huisvestingsprojecten'.
2. In 2022 zijn projecten afgerond waarvan nog het restant-subsidie van de gemeente moet worden ontvangen. De verwachting is dat deze in 2023 worden afgewikkeld. Dit is opgenomen onder de overige kortlopende vorderingen.
3. Dit betreft lopende projecten, waarvoor de gemeente een voorschot op de subsidie heeft betaald. Het gaat hierbij met name om bouwvoorbereidingskredieten. Dit is opgenomen onder de kortlopende schulden.
4. De overige schulden betreffen afgeronde projecten, waarvan het eindsaldo moet worden terugbetaald aan de gemeente. Bijvoorbeeld omdat het project voordeliger is uitgevoerd. Dit is opgenomen onder de overige kortlopende schulden.

Loonheffing

De te betalen loonheffing eind 2022 bestaat uit de loonheffing over de maand december.

Omzetbelasting

De te betalen omzetbelasting eind 2022 bestaat uit de omzetbelasting over het 4e kwartaal.

Premies sociale verzekeringen

De te betalen premies sociale verzekeringen eind 2022 bestaan uit de afdrachten over de maand december.

Schulden ter zake van pensioenen

De te betalen pensioenen eind 2022 bestaan uit de afdrachten over de maand december.

Overige schulden

De overige schulden zijn toegenomen met € 0,6 miljoen. Deze post bestaat naast de genoemde huisvestingsprojecten uit nog te betalen salarissen (€ 0,7 miljoen, 2021: € 0,3 miljoen), waarborgsommen (€ 106.000) en diverse verplichtingen waarvoor nog geen rekening was ontvangen (€ 0,3 miljoen). De toename in de nog te betalen salarissen komt door de herinvoering van de bindingstoelage in 2022 in de cao po.

Vooruit ontvangen subsidies OCW

De vooruit ontvangen subsidies zijn met € 5 miljoen toegenomen. Ultimo 2022 betreft dit onder andere voor € 3,9 miljoen de subsidie Basisvaardigheden, voor € 2,6 miljoen de subsidie Sterk techniek onderwijs en voor € 0,9 miljoen de subsidie voor Heterogene brugklassen.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Vooruit ontvangen bedragen

De vooruit ontvangen bedragen betreft voor € 1 miljoen (2021: € 2 miljoen) van de penvoerder vooruit ontvangen, niet bestede subsidie voor de subsidieregeling Slimmer Organiseren.

Vakantiegeld en –dagen

Deze post bestaat uit de reeds opgebouwde rechten voor vakantiegeld voor medewerkers van BOOR. Het vakantiegeld wordt in mei 2023 uitbetaald. In 2022 is een bedrag van € 0,52 miljoen (2021: € 0,28 miljoen) opgenomen voor niet opgenomen vakantiedagen van de medewerkers van BOOR services.

Rotterdams Onderwijsbeleid

Dit betreft de nog niet bestede gelden van subsidies die we van de gemeente hebben ontvangen.

Overige subsidies

Dit betreft voornamelijk een vooruit ontvangen subsidie van Koers VO.

Ouderbijdrage

Deze post betreft vooruit ontvangen ouderbijdragen van met de name de scholen in het voortgezet onderwijs.

Overige overlopende passiva

Onder deze post zijn facturen opgenomen waarvan de kosten betrekking hebben op boekjaar 2022 waarbij de facturen in 2023 binnen komen.

Risicoanalyse balans

Risico's financiële instrumenten

BOOR maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van diverse financiële instrumenten. De financiële instrumenten omvatten onder meer vorderingen, geldmiddelen, effecten, leningen, crediteuren en overige kortlopende schulden. Deze financiële instrumenten stellen de organisatie bloot aan markt-, rente-, kasstroom-, krediet- en liquiditeitsrisico's. Om deze risico's te beheersen heeft BOOR een beleid inclusief een stelsel van limieten en procedures opgesteld om de risico's van onvoorspelbare ongunstige ontwikkelingen op de financiële markten en daarmee de financiële prestaties van de organisatie te beperken. BOOR heeft in 2022 geen afgeleide financiële instrumenten ingezet om risico's te beheersen. Bij het aantrekken respectievelijk uitzetten van middelen worden kredietrisico en renterisico zoveel mogelijk uitgesloten. Het uitzetten van middelen en het gebruik van rente-instrumenten hebben een prudent karakter en zijn niet gericht op het genereren van extra inkomsten door het aangaan van overmatige risico's.

Kredietrisico

De vorderingen uit hoofde van debiteuren bestaan voor circa 26% uit ouderbijdragen (2021: € 68%). Van de resterende vorderingen is voor 1% een voorziening getroffen voor mogelijke oninbaarheid (2021: 6%). De rest betreft diverse kleinere vorderingen. Voor de kredietrisico's inzake de vorderingen op deelnemingen en de overige vorderingen wordt verwezen naar financiële vaste activa en vorderingen.

Renterisico en kasstroomrisico

Het renterisico is beperkt tot eventuele veranderingen in de marktwaarde van opgenomen en uitgegeven leningen. Bij deze leningen is sprake van een vast rentepercentage voor een langere periode.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Liquiditeitsrisico

BOOR loopt geen significante liquiditeitsrisico's. Er wordt vanaf 2023 een tijdelijke negatieve kasstroom verwacht. Dit ter compensatie van de grote positieve kasstroom in 2021 en 2022. Daarnaast vindt een strakke monitoring op de liquiditeitsprognose plaats en kan indien nodig bijsturing plaatsvinden.

Geoormerkte subsidies

G1. Subsidies waarbij het eventueel niet aangewende deel van de subsidie, mits de activiteiten volledig zijn uitgevoerd, kan worden besteed aan andere activiteiten waarvoor bekostiging wordt verstrekt.

Bestuur: 41775				Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	De activiteiten zijn ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking	
Omschrijving	Brin nr.	Kenmerk toewijzing	Datum toewijzing	€	€	geheel uitgevoerd en afgerond	nog niet geheel afgerond
Capaciteitentesten	div	CAP22-2-41775	44872	151.240	151.240	v	
Doorstroomprogramma vmbo-mbo/havo	15EO	DHAVO22007	5-7-2022	49.000	24.500		v
Doorstroomprogramma vmbo-mbo/havo	15KR	DHAVO22076	19-7-2022	21.000	10.500		v
Doorstroomprogramma po-vo	div	DPOVO21020	20-7-2021	52.000	52.000		v
Doorstroomprogramma po-vo	div	DPOVO22016	28-7-2022	50.000	25.000		v
Doorstroomprogramma po-vo	div	DPOVO22164	28-7-2022	22.000	11.000		v
Doorstroomprogramma po-vo	div	DPOVO22250	28-7-2022	106.000	53.000		v
Doorstroomprogramma po-vo	div	DPOVO22251	28-7-2022	124.000	62.000		v
Doorstroomprogramma po-vo	div	DPOVO22252	28-7-2022	124.000	62.000		v
Doorstroomprogramma po-vo	div	DPOVO22253	8-8-2022	75.000	37.500		v
Doorstroomprogramma po-vo	div	DPOVO22254	28-7-2022	124.000	62.000		v
Doorstroomprogramma po-vo	div	DPOVO22255	28-7-2022	124.000	62.000		v
Doorstroomprogramma po-vo	div	DPOVO22256	28-7-2022	90.000	45.000		v
Doorstroomprogramma po-vo	div	DPOVO22257	28-7-2022	40.000	20.000		v
Doorstroomprogramma po-vo	div	DPOVO22258	28-7-2022	54.000	27.000		v
Doorstroomprogramma po-vo	div	DPOVO22259	28-7-2022	92.000	46.000		v
Doorstroomprogramma po-vo	div	DPOVO22260	28-7-2022	121.000	60.500		v
Doorstroomprogramma po-vo	div	DPOVO22261	28-7-2022	48.000	24.000		v
Doorstroomprogramma po-vo	div	DPOVO22262	28-7-2022	25.000	12.500		v
Kansengelijkheid	02LB	GKO22-028	10-11-2022	100.000	100.000		v
Opleidingskosten instroom schoolleiders	24NY	ISPO22017	15-11-2022	20.000	20.000		v
Opleidingskosten instroom schoolleiders	17MV	ISPO22018	15-11-2022	20.000	20.000		v
School en omgeving - doorgroeiers	13QN	RSOD22009	5-12-2022	102.041	102.041		v
School en omgeving - voorlopers	div	RSOV22034	5-12-2022	599.318	599.318		v
Kennisdeling nieuwkomers	18EE	SEN22018	28-11-2022	37.325	37.325		v
Heterogene brugklas	15KR	SHB210070	8-2-2022	100.000	100.000		v
Heterogene brugklas	15KR	SHB210321	8-2-2022	100.000	100.000		v
Heterogene brugklas	02LB	SHB210396	8-2-2022	100.000	100.000		v
Heterogene brugklas	15HX	SHB210423	8-2-2022	100.000	100.000		v
Heterogene brugklas	02LB	SHB210432	8-2-2022	100.000	100.000		v
Heterogene brugklas	02LB	SHB210436	8-2-2022	100.000	100.000		v
Heterogene brugklas	15HX	SHB210467	8-2-2022	100.000	100.000		v
Heterogene brugklas	15KR	SHB210514	8-2-2022	100.000	100.000		v
Heterogene brugklas	15KR	SHB22157	xx juni 2022	100.000	100.000		v
Heterogene brugklas	15EO	SHB22158	xx juni 2022	100.000	100.000		v
Heterogene brugklas	20VT	SHB22159	xx juni 2022	100.000	100.000		v
Onderwijsass naar opleiding tot leraar	14EJ	SOOL22590		20.000	5.000		v
Onderwijsass naar opleiding tot leraar	17OY	SOOL22591		20.000	5.000		v
Onderwijsass naar opleiding tot leraar	13QN	SOOL22597		20.000	5.000		v
Onderwijsass naar opleiding tot leraar		SOOL22652	6-12-2022	20.000	5.000		v
Onderwijsass naar opleiding tot leraar	17OJ	SOOL22742	1-12-2022	20.000	5.000		v
Verbetering basisvaardigheden	13LW	VBV22-PO-0400	11-11-2022	131.657	131.657		v
Verbetering basisvaardigheden	18BL	VBV22-PO-0556	11-11-2022	585.207	585.207		v
Verbetering basisvaardigheden	24NX	VBV22-PO-3650	11-11-2022	574.678	574.678		v
Verbetering basisvaardigheden	21HJ	VBV22-PO-3668	11-11-2022	72.075	72.075		v
Verbetering basisvaardigheden	20RX	VBV22-PO-3804	11-11-2022	320.974	320.974		v
Verbetering basisvaardigheden	20RV	VBV22-PO-3811	11-11-2022	108.593	108.593		v

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Omschrijving		Brin nr.	Kenmerk toewijzing	Datum toewijzing		De activiteiten zijn ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking geheel uitgevoerd en afgerond	nog niet geheel afgerond
Verbetering basisvaardigheden	20RJ	VBV22-PO-3827	11-11-2022	85.529	85.529		v
Verbetering basisvaardigheden	20KY	VBV22-PO-3835	11-11-2022	49.972	49.972		v
Verbetering basisvaardigheden	20KW	VBV22-PO-3837	11-11-2022	420.918	420.918		v
Verbetering basisvaardigheden	19DS	VBV22-PO-3844	11-11-2022	149.916	149.916		v
Verbetering basisvaardigheden	18VF	VBV22-PO-3898	11-11-2022	144.150	144.150		v
Verbetering basisvaardigheden	18PX	VBV22-PO-3917	11-11-2022	280.612	280.612		v
Verbetering basisvaardigheden	15KR	VBV22-VO-4092	11-11-2022	114.190	114.190		v
Verbetering basisvaardigheden	02LB	VBV22-VO-4113	11-11-2022	825.774	825.774		v
Voorkomen onnodig zittenblijven	15KR	VOZ22113	31-5-2022	15.000	15.000		v
Voorkomen onnodig zittenblijven	15EO	VOZ22115	31-5-2022	15.000	15.000		v
Voorkomen onnodig zittenblijven	15EO	VOZ22116	31-5-2022	15.000	15.000		v
Voorkomen onnodig zittenblijven	15SC	VOZ22117	31-5-2022	15.000	15.000		v
Subsidie zij-instroom	24NX	1263556	juli	20.000	20.000		v
Subsidie zij-instroom	11UB	1288371	november	20.000	20.000		v
Subsidie zij-instroom	13BC	1263537	juli	40.000	40.000		v
Subsidie zij-instroom	13QN	1263507	juli	40.000	40.000		v
Subsidie zij-instroom	13QN	1288382	november	20.000	20.000		v
Subsidie zij-instroom	14HB	1288344	november	20.000	20.000		v
Subsidie zij-instroom	16JC	1288117	november	20.000	20.000		v
Subsidie zij-instroom	17FH	1263541	juli	20.000	20.000		v
Subsidie zij-instroom	17FH	1288128	november	20.000	20.000		v
Subsidie zij-instroom	17LO	1263551	juli	20.000	20.000		v
Subsidie zij-instroom	18BO	1263553	juli	20.000	20.000		v
Subsidie zij-instroom	18WG	1288154	november	20.000	20.000		v
Subsidie zij-instroom	18ZU	1288153	november	-20.000	-20.000	v	
Subsidie zij-instroom	20KW	1263548	juli	20.000	20.000		v
Subsidie zij-instroom	20RI	1288163	november	20.000	20.000		v
Subsidie zij-instroom	20RI	1279945	september	20.000	20.000		v
Subsidie zij-instroom	20RJ	1288161	november	20.000	20.000		v
Subsidie zij-instroom	15EO	1240463	april	20.000	20.000		v
Subsidie zij-instroom	15KR	1263509	juli	20.000	20.000		v
Subsidie zij-instroom	15HX	1288321	november	20.000	20.000		v
Subsidie vervolgpilot tweetalig primair onderwijs	14HB	1281818	14-9-2022	10.000	10.000		v
Subsidie vervolgpilot tweetalig primair onderwijs	18BL	1279687	15-8-2022	10.000	10.000		v
Tegemoetkoming kosten opleidingsscholen	15KR	1284293	6-10-2022	919.390	496.011		v
Subsidie voor studieverlof	02LB	1278075	augustus	93.488	93.488		v
Subsidie voor studieverlof	06BG	1278505	augustus	5.568	5.568	v	
Subsidie voor studieverlof	06BG	1279793	september	-5.568	-5.568	v	
Subsidie voor studieverlof	12VC	1277485	augustus	12.374	12.374		v
Subsidie voor studieverlof	13LW	1277583	augustus	9.900	9.900		v
Subsidie voor studieverlof	13QN	1277540	augustus	12.374	12.374		v
Subsidie voor studieverlof	15EO	1277666	augustus	64.503	64.503		v
Subsidie voor studieverlof	15HX	1277674	augustus	21.530	21.530		v
Subsidie voor studieverlof	15KR	1277685	augustus	129.094	129.094		v
Subsidie voor studieverlof	15KR	1308753	december	-8.229	-8.229	v	
Subsidie voor studieverlof	17CR	1277873	augustus	15.786	15.786		v
Subsidie voor studieverlof	17FH	1277790	augustus	12.374	12.374		v
Subsidie voor studieverlof	17JH	1277886	augustus	6.187	6.187		v
Subsidie voor studieverlof	18BD	1278051	augustus	12.960	12.960		v
Subsidie voor studieverlof	19AF	1278182	augustus	6.187	6.187		v
Subsidie voor studieverlof	19DS	1278189	augustus	12.374	12.374	v	
Subsidie voor studieverlof	19DS	1285832	november	-12.374	-12.374	v	
Subsidie voor studieverlof	20RJ	1278445	augustus	10.368	10.368		v
Subsidie voor studieverlof	20RT	1278444	augustus	18.468	18.468		v
Subsidie voor studieverlof	20RV	1278442	augustus	7.425	7.425		v
Subsidie voor studieverlof	20RX	1278393	augustus	9.963	9.963		v
Subsidie voor studieverlof	20VT	1278408	augustus	32.400	32.400		v

pwc PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Omschrijving		Brin nr.	Kenmerk toewijzing	Datum toewijzing		De activiteiten zijn ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking geheel uitgevoerd en afgerond	nog niet geheel afgerond
Ook in G-model 2021 opgenomen:							
Capaciteitentesten	41775	CAP21-41775	9-11-2021	65.320	65.320	v	
Doorstroomprogramma vmbo-mbo/havo	15HX	DHAVO21058	26-7-2021	42.000	42.000		v
Doorstroomprogramma po-vo	13QN	DPOVO21004	20-7-2021	46.000	46.000		v
Doorstroomprogramma po-vo	17CR	DPOVO21041	20-7-2021	49.000	49.000		v
Doorstroomprogramma po-vo	16JC	DPOVO21202	29-7-2021	26.000	26.000		v
Regeling internationalisering funderend onderwijs	13QN	IFO210090	14-7-2021	4.969	4.969	v	
Impuls en innovatie bewegingsonderwijs	41775	IIB210274	13-12-2021	85.000	64.243		v
Schoolkracht	13LW	SK20-13LW	1-5-2021	9.700	9.700		v
Schoolkracht	15HX	SK20-15HX	15-4-2021	29.209	29.209		v
Schoolkracht	15KR	SK20-15KR	15-4-2021	30.000	30.000		v
Onderwijsass naar opleiding tot leraar	17FH	SOOL210026	1-6-2021	15.000	10.000		v
Onderwijsass naar opleiding tot leraar	17FH	SOOL210027	1-6-2021	15.000	10.000		v
Voorkomen onnodig zittenblijven	15HX	VOZ21024	20-5-2021	25.000	25.000	v	
Voorkomen onnodig zittenblijven	15HX	VOZ21072	21-5-2022	25.000	0	v	
Subsidie vervolgpilot tweetalig primair onderwijs	14HB	1176376	12-8-2021	10.000	10.000		v
Subsidie vervolgpilot tweetalig primair onderwijs	18BL	1176357	12-8-2021	10.000	10.000		v
Tegemoetkoming kosten opleidingsscholen	15KR	1183905	9-11-2021	824.007	824.007	v	
Subsidie voor studieverlof	02LB	4827/1177027/1179	aug/sept/okt	45.603	45.603	v	
Subsidie voor studieverlof	15EO	1153547/1165640	mei/aug	36.688	36.688	v	
Subsidie voor studieverlof	15HX	1165643	augustus	15.430	15.430	v	
Subsidie voor studieverlof	15KR	1165630/1177308	aug/sept	95.149	95.149	v	
Subsidie voor studieverlof	17CR	1165663	augustus	10.286	10.286	v	
Subsidie voor studieverlof	13LW	1177268	september	6.046	6.046	v	
Subsidie voor studieverlof	13QN	1165514/1177273	aug/sept	27.813	27.813	v	
Subsidie voor studieverlof	14JR	1165549	augustus	12.093	12.093	v	
Subsidie voor studieverlof	17FH	1165730	augustus	12.093	12.093	v	
Subsidie voor studieverlof	17FY	1177368	september	2.419	2.419	v	
Subsidie voor studieverlof	18BD	1165772	augustus	12.666	12.666	v	
Subsidie voor studieverlof	18BL	1165771	augustus	32.651	32.651	v	
Subsidie voor studieverlof	18GY	1165761	augustus	3.628	3.628	v	
Subsidie voor studieverlof	19AF	1165877	augustus	6.046	6.046	v	
Subsidie voor studieverlof	20RJ	1165503/1177500	aug/sept	22.798	22.798	v	
Subsidie voor studieverlof	20RT	1165943/1177501	aug/sept	20.265	20.265	v	
Subsidie voor studieverlof	20RX	1165909	augustus	12.666	12.666	v	
Subsidie voor studieverlof	20VT	1165490	augustus	39.263	39.263	v	
Subsidie zij-instroom	00DO	1189605	december	20.000	20.000	v	
Subsidie zij-instroom	02LB	1189682	december	20.000	20.000		v
Subsidie zij-instroom	03DX	1183621/1189579	nov/dec	60.000	60.000		v
Subsidie zij-instroom	06BG	1183604	november	20.000	20.000	v	
Subsidie zij-instroom	13BC	1183685	november	20.000	20.000	v	
Subsidie zij-instroom	13QN	1183683	november	20.000	20.000	v	
Subsidie zij-instroom	14JR	1183610	november	20.000	20.000		v
Subsidie zij-instroom	15HX	1189712	december	11.000	11.000	v	
Subsidie zij-instroom	17FH	1183710	november	20.000	20.000	v	
Subsidie zij-instroom	17OJ	1183721	november	40.000	40.000		v
Subsidie zij-instroom	18BO	1183715	november	20.000	20.000		v
Subsidie zij-instroom	18SV	1183670	november	20.000	20.000		v
Subsidie zij-instroom	20FK	1183727	november	20.000	20.000		v
Subsidie zij-instroom	20RI	1183729	november	20.000	20.000		v
Subsidie zij-instroom	20RV	1183733	november	40.000	40.000		v
Subsidie zij-instroom	24NX	1183757	november	20.000	20.000		v

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Omschrijving		Brin nr.	Kenmerk toewijzing	Datum toewijzing		De activiteiten zijn ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking geheel uitgevoerd en afgerond	nog niet geheel afgerond
Ook in G-model 2020 opgenomen:							
Aanvullende bekostiging technisch VMBO	15HX	964360	1-8-2019	7.123	7.123	v	
Doorstroomprogramma po-vo	17CR	DPOVO20021	29-10-2020	124.000	124.000	v	
Doorstroomprogramma po-vo	19AF	DPOVO20053	29-10-2020	35.000	35.000	v	
Doorstroomprogramma po-vo	02LB	DPOVO20053	29-10-2020	35.000	35.000	v	
Doorstroomprogramma po-vo	18VR	DPOVO19141	28-8-2019	25.000	25.000	v	
Lenteschool	02LB	LENZO20293	17-12-2020	7.650	7.650	v	
Onderwijsass naar opleiding tot leraar	11UB	SOOL19300	25-2-2020	20.000	15.000		v
Onderwijsass naar opleiding tot leraar	18SV	SOOL19305	25-2-2020	15.000	15.000		v
Onderwijsass naar opleiding tot leraar	13QN	SOOL20092	25-2-2020	20.000	15.000		v
Onderwijsass naar opleiding tot leraar	20RJ	SOOL20207	30-11-2020	20.000	10.000		v
Onderwijsass naar opleiding tot leraar	12VC	SOOL19304	25-2-2020	15.000	15.000		v
Subsidie vervolgpilot tweetalig primair onderwijs	14HB	1088745		10.000	10.000	v	
Subsidie vervolgpilot tweetalig primair onderwijs	18BL	1088755		10.000	10.000	v	
Subsidie voor studieverlof	02LB	1091423	september	54.089	54.089	v	
Subsidie voor studieverlof	15KR	1091634	september	67.376	67.376	v	
Subsidie voor studieverlof	17CR	1091553	september	14.315	14.315	v	
Subsidie zij-instroom	15KR	9/254/39996	1-10-2019	20.000	20.000	v	
Subsidie zij-instroom	15KR	1078884	april	20.000	20.000	v	
Subsidie zij-instroom	15KR	1083324	juni	40.000	40.000	v	
Subsidie zij-instroom	15KR	1097455	november	20.000	20.000	v	
Vrijroosteren leraren	PO	VRL19004	9-12-2019	265.100	265.100	v	
Vrijroosteren leraren	02LB	VRL19008	9-12-2019	290.100	290.100	v	

G2A. Subsidies die uitsluitend mogen worden aangewend voor het doel waarvoor de subsidie is verstrekt, aflopend per ultimo verslagjaar.
Er zijn geen G2 subsidies die hier verantwoord moeten worden in 2022.

G2B. Subsidies die uitsluitend mogen worden aangewend voor het doel waarvoor de subsidie is verstrekt, doorlopend tot in een volgend verslagjaar.

Omschrijving	Brin nr.	Kenmerk toewijzing	Datum toewijzing	Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m vorig verslagjaar	Totale subsidiabele kosten t/m vorig verslagjaar	Saldo per 1 januari verslagjaar	Ontvangen in verslagjaar	Subsidiabele kosten in verslagjaar	Saldo per 31 december verslagjaar
Sterk Techniekonderwijs	02LB	STO19043	7-8-2019	8.335.921	4.545.085	1.843.698	2.701.387	1.890.520	2.010.481	2.581.426
Pilot praktijkgericht prog gl en tl	15KR	GLTL20241	30-11-2020	161.650	109.922	30.812	79.110	29.097	108.207	0
Pilot praktijkgericht prog gl en tl	02LB	GLTL20316	30-11-2020	162.000	110.160	9.916	100.244	29.160	35.176	94.228
Pilot praktijkgericht prog gl en tl	15EO	GLTL20129	14-9-2020	158.800	109.565	49.375	60.190	29.003	34.365	54.828

11. Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Lease

BOOR is verschillende operationele leaseovereenkomsten aangegaan. De volgende contracten waren eind 2022 actief:

Leasecontracten

Omschrijving	Kosten 2022	Verplichting komend jaar	Verplichting 1 - 5 jaar	Verplichting > 5 jaar
Dienstauto's	€ 53.249	€ 35.100	€ 55.600	€ -
ICT apparatuur	€ 379.725	€ 347.400	€ 255.400	€ -

De dienstauto's betreffen de auto's van de leden van het college van bestuur en zijn conform de verplichting in de leaseovereenkomsten verzekerd.
De ICT apparatuur betreft copiers en laptops.

Huurcontracten met een looptijd langer dan 1 jaar

Omschrijving	Looptijd	Kosten 2022	Verplichting komend jaar	Verplichting 1 - 5 jaar	Verplichting > 5 jaar
Schiekade	tot en met 2027	€ 268.948	€ 266.400	€ 888.000	€ -
Diverse school- en sportlocaties	Variabel	€ 1.252.941	€ 1.276.335	€ 602.610	€ -

Langlopende contracten

De volgende contracten lopen langer dan één jaar:

Omschrijving	Looptijd	Kosten 2022	Verplichting komend jaar	Verplichting 1 - 5 jaar	Verplichting > 5 jaar
Accountantsdiensten	2023	€ 202.555	€ 179.400	€ -	€ -
Afvalinzameling	2023	€ 431.124	€ 430.000	€ -	€ -
Arbodienst	2023	€ 430.277	€ 200.000	€ -	€ -
Beveiliging	divers	€ 563.779	€ 70.000	€ -	€ -
Brandveiligheid	divers	€ 44.413	€ -	€ -	€ -
Energie	divers	€ 4.412.695	€ 2.913.000	€ 2.000.000	€ -
Huisvesting	divers	€ 4.695.361	€ 2.190.000	€ 2.504.167	€ -
ICT	divers	€ 6.169.894	€ 3.865.000	€ 3.368.000	€ -
Leermiddelen	divers	€ 6.793.280	€ 4.950.000	€ 850.000	€ -
Personeelsdiensten	2023	€ 1.871.000	€ 1.850.000	€ -	€ -
Schoonmaak	divers	€ 5.914.715	€ 5.793.000	€ 10.650.000	€ 380.000
Overig	divers	€ 746.352	€ 435.000	€ 40.000	€ -
Totaal		**€ 32.275.445**	**€ 22.875.400**	**€ 19.412.167**	**€ 380.000**

Bankgaranties

Per einde boekjaar heeft stichting BOOR geen bankgaranties.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Investeringsverplichtingen

Voor de lopende huisvestingsprojecten zijn onderstaande verplichtingen van meer dan € 200.000 aangegaan met o.a. aannemers.

Omschrijving	Loopijd	Verplichting	Kosten 2022 en eerder	Verplichting komend jaar	Verplichting 1-5 jaar	Verplichting > 5 jaar
Libanon Lyceum; ventilatiewerkzaamheden	1 jaar	€ 423.739	€ 190.683	€ 233.056	€ -	€ -
Archipel; realiseren van nieuw schoolgebouw en gymzaal	1-2 jaar	€ 6.023.202	€ 280.676	€ 5.441.365	€ 301.160	€ -
Olympia College; renovatie	1-2 jaar	€ 14.871.434	€ 3.525.367	€ 10.602.495	€ 743.572	€ -
Jan Antonie Bijloo; realiseren nieuw schoolgebouw	1-2 jaar	€ 5.508.282	€ -	€ 5.232.868	€ 275.414	€ -
De Plevier; realiseren nieuw schoolgebouw	1-2 jaar	€ 7.063.980	€ 1.577.964	€ 5.132.817	€ 353.199	€ -
Willeboerschool; renovatie huidige gebouw	1-2 jaar	€ 357.246	€ 72.600	€ 266.784	€ 17.862	€ -
Nelson Mandela; realiseren nieuw schoolgebouw	1-2 jaar	€ 7.371.515	€ 528.891	€ 6.474.048	€ 368.576	€ -
Plevier; tijdelijke huisvesting	1 jaar	€ 362.971	€ 233.496	€ 129.475	€ -	€ -
Eduard van Beinum; renovatie huidige gebouw	1 jaar	€ 2.951.795	€ 2.867.377	€ 84.418	€ -	€ -
Fridtjof Nansen; realiseren nieuw schoolgebouw	1 jaar	€ 5.801.960	€ 5.535.802	€ 266.158	€ -	€ -
Totaal		**€ 50.736.124**	**€ 14.812.856**	**€ 33.863.485**	**€ 2.059.783**	**€ -**

Daarnaast is er sprake van een verplichting tot het afnemen van bestelde goederen bij diverse leveranciers van € 2,1 miljoen. Alle bestelde goederen worden naar verwachting in 2023 geleverd.

Lopende juridische procedures

Wij hebben kennis genomen van een inkomende claim inzake een afrekening prestatieovereenkomst. De verwachte uitstroom van middelen hebben wij voorzien in deze jaarrekening.

OCW

Per 1 januari 2023 wordt de bekostiging van het primair onderwijs na wetswijziging vereenvoudigd. Daarmee wordt de bekostigingssystematiek gewijzigd.

Bij de overgang van de oude naar de nieuwe bekostigingssystematiek zijn schoolbesturen door de regelgeving en besluitvorming van de minister met een groot materieel probleem geconfronteerd. Waar de schoolbesturen in een (school)jaar normaal gesproken 100% aan bekostiging ontvangen, is dat in de overgang naar de nieuwe bekostigingssystematiek circa 93% voor het schooljaar 2022/23. Schoolbesturen in de PO-sector werden daardoor in de periode augustus tot en met december 2022 door de minister met circa 7% gekort op hun bekostiging. Dit komt voor ons schoolbestuur neer op € 8 miljoen. Voorzichtigheidshalve is dit bedrag niet als vordering op de balans per 31 december 2022 opgenomen.

De minister stelt zich op het standpunt dat dit materieel grote probleem voor het schoolbestuur slechts “een boekhoud-technische correctie [is] aangezien de totale bekostiging van het Rijk naar scholen niet wijzigt door de vereenvoudiging”. De overgang van een oude naar een nieuwe bekostigingssystematiek is echter niet louter een papieren exercitie; de keuzes die daarbij worden gemaakt hebben werkelijk een negatief effect op het onderwijsproces. De keuze van de minister om de schoolbesturen in 2022 fors minder bekostiging toe te kennen heeft reële consequenties. De wijziging betekent dat ons weerstandsvermogen met ca. € 8,3 mln. daalt en we voor de langere termijn de consequenties gaan merken. **We kunnen** minder lang de gevolgen van de hogere energiekosten opvangen en **we kunnen**, na de besteding van de ontvangen NPO middelen, de extra handen voor de klas niet meer betalen. **We zullen daarom** versneld afscheid nemen van de extra leraren die uit NPO worden gefinancierd. We zullen ook voorzichtiger omgaan met noodzakelijke investeringen. Dit zal zijn gevolgen hebben voor de kwaliteit van ons onderwijs.

pwc PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Vandaar dat ons schoolbestuur samen met circa 230 schoolbesturen, juridisch begeleid door advocatenkantoor Stibbe en gecoördineerd vanuit de PO-Raad, gezamenlijk bezwaar hebben gemaakt tegen de beschikkingen voor de laatste vijf maanden van 2022. Dit bezwaar is op 30 november 2022 door de minister ongegrond verklaard. De financiële belangen en de relevante juridische vragen naar aanleiding van de beslissing op bezwaar van de minister zijn het volgens ons waard om de kwestie aan een onafhankelijke partij, zijnde de bestuursrechter, voor te leggen. Daarom hebben wij besloten om gezamenlijk met ruim 220 schoolbesturen een beroep bij de rechtbank Midden-Nederland in te stellen tegen de beslissing op bezwaar van de minister. Op het moment van dit schrijven loopt deze beroepsprocedure nog en is niet bekend wanneer hierin uitspraak volgt.

Eeuwigdurende vordering voortgezet onderwijs op OCW

Met ingang van de jaarrekening 2009 is de langlopende vordering van de scholen voor voortgezet onderwijs op het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap niet meer gewaardeerd. De vordering op het ministerie bedraagt ten hoogste 7,5% van de personele bekostiging. Dit is in 2022 € 5,89 miljoen. De op het moment van opheffing daadwerkelijk bestaande schuld aan het personeel bepaalt de hoogte van de effectuering. Deze vordering is tot stand gekomen ten tijde van de wijziging van bekostigingsmethodiek. Deze vordering is 'eeuwig'. Bij opheffing van een school wordt dit bedrag gevorderd bij het ministerie van OCW.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

12. Toelichting op de staat van baten en lasten

Rijksbijdragen OCW (9)

De rijksbijdragen bestaan uit de vergoeding van de personele en materiële uitgaven, de overige rijksvergoedingen en de ontvangen doorbetalingen rijksbijdragen van de samenwerkingsverbanden voor met name passend onderwijs. De Rijksbijdragen hebben, met uitzondering van de NPO-financiering, een structureel karakter.

Bedragen x € 1.000

Rijksbijdragen OCW	2022	Begroting 2022	2021
Rijksbijdragen OCW	297.357	280.912	268.247
Overige subsidies OCW	40.500	18.270	25.856
Ontvangen doorbetalingen rijksbijdragen SWV	5.346	4.741	4.910
Totaal rijksbijdragen OCW	**343.203**	**303.923**	**299.013**

Rijksbijdragen OCW

De hogere rijksbijdragen in 2022 ten opzichte van de begroting (€ 16,4 miljoen) wordt enerzijds verklaard door verhoging van de tarieven als compensatie voor de nieuwe CAO's PO en VO en anderzijds een verschuiving van rijksbijdragen naar overige subsidies ocw. De hogere rijksbijdragen ten opzichte van de realisatie 2021 (€ 29,1 miljoen) wordt verklaard zoals hiervoor genoemd en door de inkomsten NPO die voor het gehele jaar zijn toegekend. Daar tegenover staan lagere inkomsten als gevolg van de veranderende bekostigingssystematiek in het primair onderwijs (€ 8 miljoen).

Overige subsidies OCW

De overige subsidies OCW zijn als volgt verdeeld in geoormerkte en niet geoormerkte subsidies:

Bedragen x € 1.000

Overige subsidies OCW	2022	Begroting 2022	2021
Geoormerkte subsidies	5.365	6.473	8.661
Niet-geoormerkte subsidies	35.135	11.797	17.195
Totaal overige subsidies OCW	**40.500**	**18.270**	**25.856**

De geoormerkte subsidies zijn in model-G separaat toegelicht.

De daling van de geoormerkte subsidies van in totaal € 3,3 miljoen ten opzichte van 2021 komt voornamelijk door de beëindiging van de subsidie IOP (Inhaal en Ondersteunings-programma).
De niet-geoormerkte subsidies waren in 2022 € 23,3 miljoen hoger dan begroot en € 17,9 miljoen hoger dan in 2021. Het gaat hier om hogere inkomsten voor strategisch personeelsbeleid, nieuwkomers en een verschuiving van rijksbijdragen naar overige subsidies.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Ontvangen doorbetalingen rijksbijdragen SWV

Sinds de invoering van passend onderwijs verdelen de samenwerkingsverbanden (SWV) op basis van een zorg-jaarplan de gelden voor de leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben over de besturen. Deze inkomsten worden in de begroting veelal voorzichtig ingeschat. Ten tijde van het opstellen van de begroting was nog niet bekend welke budgetten worden toegekend door de samenwerkingsverbanden.

Overige overheidsbijdragen en subsidies (10)

Subsidie ROB

Bedragen x € 1.000

Overige overheidsbijdragen en -subsidies	2022	Begroting 2022	2021
Subsidie ROB	13.296	12.898	13.744
Gemeentelijke bijdragen - Huisvesting	1.563	1.131	1.650
Overige gemeentelijke bijdragen	1.463	936	3.129
Totaal gemeentelijke bijdragen	**16.322**	**14.965**	**18.523**
Overige overheden	676	441	656
Totaal overige overheidsbijdragen en -subsidies	**16.998**	**15.406**	**19.179**

De subsidie in het kader van het Rotterdams Onderwijsbeleid is in 2022 lager dan in 2021, met name door terugvordering van de gemeente van niet-bestede middelen in de schooljaren 2019-2020 en 2020-2021 (€ 0,8 miljoen). Ten opzichte van de begroting 2022 wordt de stijging verklaard door het niet volledig opnemen van subsidie-inkomsten en -uitgaven. De eindverantwoording voor schooljaar 2021-2022 is nog niet goedgekeurd door de gemeente Rotterdam.

Gemeentelijke bijdragen Huisvesting

Tijdens het begroten in de sector po is niet altijd bekend of scholen recht hebben op de subsidie huisvesting voor 'eerste inrichting', daarom wordt dit voorzichtig ingeschat.

Overige gemeentelijke bijdragen

De inkomsten voor Opleidings School Rotterdam (OSR) en ESF zijn opgenomen onder de gemeentelijke bijdragen. De gemeentelijke bijdragen hebben, met uitzondering van enkele overige gemeentelijke bijdragen, een structureel karakter.

Overige baten (11)

Bedragen x € 1.000

Overige baten	2022	Begroting 2022	2021
Verhuur onroerende zaken	1.062	556	812
Detachering personeel	466	345	359
Schenkingen	42	16	68
Sponsoring	16	33	11
Ouderbijdragen	8.070	7.337	6.782
Catering	139	117	67
Overige	7.313	2.955	8.601
Totaal overige baten	**17.108**	**11.359**	**16.700**

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Verhuur onroerende zaken

De inkomsten verhuur zijn € 0,5 miljoen hoger dan begroot. Deze post wordt doorgaans behoudend begroot.

Ouderbijdragen

De ouderbijdragen waren in 2021 lager dan in 2022 door het niet doorgaan van leerling-activiteiten door de corona-pandemie. Ten opzichte van de begroting waren de ouderbijdragen hoger door verdere invoering van WisCollect, waardoor er beter betaald wordt en de administratieve vastlegging is verbeterd. Daarnaast is voorzichtig begroot wegens het vrijwillig karakter van het grootste gedeelte van de ouderbijdragen.

Overige

De overige baten zijn in 2022 € 4,3 miljoen hoger dan begroot. Dit betreft de subsidie inkomsten (een ander bestuur is penvoerder) Slim Organiseren en Extra zij-instroom.
De overige baten zijn € 1,3 miljoen lager dan in 2021. Dit wordt veroorzaakt door enerzijds de beëindiging van de subsidie inkomsten (een ander bestuur is penvoerder) Extra hulp voor de klas.

Personele lasten (12)

Bedragen x € 1.000

Personeelslasten	2022	Begroting 2022	2021
Brutolonen en salarissen	195.804	186.923	172.741
Sociale lasten	28.008	29.663	25.619
Premies Participatiefonds	1.503	0	2.979
Premies Vervangingsfonds	48	0	43
Pensioenpremies	30.105	27.633	28.199
Totaal lonen en salarissen	**255.468**	**244.219**	**229.581**
Dotaties personele voorzieningen	1.474	1.270	348
Personeel niet in loondienst	24.365	17.501	20.389
Overige	13.609	10.370	10.999
	294.916	**273.360**	**261.317**
Af: uitkeringen	-2.069	-48	-2.621
Totaal personeelslasten	**292.847**	**273.312**	**258.696**

De personeelslasten zijn als volgt gespecificeerd:

Brutolonen en salarissen

De brutolonen en salarissen zijn per saldo € 8,9 miljoen hoger uitgekomen dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door:

- De cao verhoging in het po van circa 10% met ingang van 1 januari 2022, de eenmalige uitkering van € 500 per fte en de structurele verhoging van de eindejaarsuitkering met 2%. De cao verhoging in vo van 4,75% met ingang van 1 juli 2022 en de eenmalige uitkering van € 500 per fte.

De brutolonen en salarissen zijn € 23,1 miljoen hoger dan in 2021. Dit wordt veroorzaakt door:

- De hierboven genoemde cao verhogingen.
- Hogere personele bezetting (+80 fte). Zie verder onder personele bezetting.
- De arbeidsmarkttoelage (NPO) voor het hele jaar 2022, in 2021 was dit voor vijf maanden.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Personele bezetting in fte

De gemiddelde personele bezetting in fte over de verschillende functiecategorieën is in 2022 gestegen t.o.v. 2021 (+80 fte). De stijging van het overige personeel is vooral toe te wijzen aan de inzet voor NPO (alle sectoren) en Slim Organiseren (sector po).

gemiddeld in het kalenderjaar	FTE		werknemers	
	2022	2021	2022	2021
Bestuur / management	193	200	201	211
Personeel primair proces	2.014	2.005	2.529	2.529
Ondersteunend personeel	986	907	1.221	1.141
TOTAAL	**3.193**	**3.112**	**3.951**	**3.881**

Uit de tabel blijkt dat het gemiddeld aantal werknemers over het jaar is toegenomen van 3.881 naar 3.951. De gemiddelde werktijdfactor is nagenoeg gelijk gebleven. Gemiddeld werkte een medewerker, zowel in 2022 als in 2021 in een dienstverband van 0,8 fte. In 2022 is gemiddeld 59 fte ingevuld door tijdelijke uitbreiding van het dienstverband van parttime medewerkers. In 2021 betrof dit gemiddeld 56 fte. Alle werknemers zijn werkzaam in Nederland.

Sociale lasten en pensioenpremies

De sociale lasten en pensioenpremies zijn per saldo € 2,4 miljoen hoger dan begroot en € 2,8 miljoen hoger dan in 2021. Dit volgt logischerwijs uit de nieuwe cao's.

Dotatie personele voorzieningen

In de toelichting op de balans is het verloop van de personele voorzieningen opgenomen.
In 2022 was er met name een vrijval voor de voorziening voor WW ex-medewerkers en een hoge dotatie in de voorziening voor duurzame inzetbaarheid. De realisatie 2022 wijkt af van de begroting door een vrijval van de voorziening voor WW ex-medewerkers.

Personeel niet in loondienst

De uitgaven voor personeel niet in loondienst zijn € 6,9 miljoen hoger dan begroot in 2022. Dit betreft € 2,8 miljoen voor tijdelijke invulling van vacatures, € 1,1 miljoen ingehuurde zij-instroom, € 1,1 miljoen voor ICT-programma's, € 1,3 miljoen voor activiteiten ROB-dagprogrammering en € 0,6 miljoen activiteiten vanuit PPO-subsidies.

De uitgaven voor personeel niet in loondienst zijn ten opzichte van 2021 gestegen met € 4,0 miljoen. Het betreft per saldo € 1,8 miljoen voor het wegwerken van onderwijsachter-standen (NPO, EHK en IOP), € 1,1 miljoen voor ingehuurde zij-instroom en € 1,1 miljoen voor ROB-dagprogrammering.

Overige personeelslasten

Voor de € 3,2 miljoen hogere overige personeelslasten, ten opzichte van begroot, zijn met name te noemen de hogere vergoeding voor reiskosten (inclusief uitruilregeling) voor € 2,3 miljoen en € 0,4 miljoen voor personele activiteiten die weer mogelijk waren na corona, € 0,3 miljoen voor wervingskosten en € 0,2 miljoen meer voor arbo-kosten.

Uitkeringen

De uitkeringen hebben betrekking op zwangerschapsverlof. Deze worden standaard niet begroot omdat tegenover deze baten ongeveer even hoge (vervangings-)kosten staan.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Afschrijvingen (13)

De afschrijvingen over 2022 bedragen:

Bedragen x € 1.000

Afschrijvingen	2022	Begroting 2022	2021
Materiële vaste activa	6.707	7.003	5.966
Resultaat gedesinvesteerde activa	442	109	531
Totaal afschrijvingen	**7.149**	**7.112**	**6.497**

De afschrijvingskosten op de materiële vaste activa zijn in 2022 nagenoeg gelijk aan de begroting en € 0,7 miljoen hoger dan in 2021. Dit wordt onder meer veroorzaakt door investeringen in gebouwen (inclusief eigen bijdrage IHP), inventaris en ICT op de scholen. Het resultaat op gedesinvesteerde activa is € 0,3 miljoen hoger dan begroot. Het gaat hier om activa van scholen die opgeheven dan wel verhuisd zijn naar een andere locatie.

Huisvestingslasten (14)

De huisvestingslasten zijn als volgt gespecificeerd:

Bedragen x € 1.000

Huisvestingslasten	2022	Begroting 2022	2021
Huur	1.404	1.570	1.455
Verzekeringslasten	60	47	49
Onderhoud	2.617	1.832	2.593
Energie en water	5.150	4.293	4.256
Schoonmaakkosten	6.520	5.990	6.329
Belastingen en heffingen	273	225	305
Dotatie onderhoudsvoorziening	10.492	5.987	9.353
Overige	402	370	375
	26.918	**20.314**	**24.715**

De huisvestingslasten in 2022 zijn € 6,6 miljoen hoger dan begroot. Belangrijkste reden is een extra toevoeging aan de onderhoudsvoorziening van € 4,0 miljoen, anticiperend op de veranderende toepassing van de richtlijnen voor de jaarverslaggeving. Verder zijn de energielasten (€ 0,9 miljoen), onderhoudskosten (€ 0,8 miljoen) en schoonmaakkosten (€ 0,5 miljoen) hoger vanwege de gestegen prijzen.

Ten opzichte van 2021 zijn de huisvestingslasten € 2,2 miljoen hoger. Aan de onderhoudsvoorziening is € 1,0 miljoen meer gedoteerd (in 2021 was de extra dotatie aan de onderhoudsvoorziening € 3,0 miljoen, in 2022 is hieraan € 4,0 miljoen extra gedoteerd). De energielasten waren in 2022 € 0,9 miljoen hoger dan in 2021.

Overige lasten (15)

De overige lasten zijn als volgt gespecificeerd:

Bedragen x € 1.000

Overige lasten	2022	Begroting 2022	2021
Administratie- en beheerslasten	12.271	11.264	9.150
Inventaris en apparatuur	465	776	444
Leer- en hulpmiddelen	8.947	7.929	8.083
Dotatie overige voorzieningen	394	25	-344
Overige	14.586	12.589	9.513
Totaal overige lasten	**36.663**	**32.583**	**26.846**

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

De overige lasten zijn per saldo € 4,2 miljoen hoger dan begroot en € 9,9 miljoen hoger dan in 2021.

Administratie- en beheerslasten

De administratie- en beheerslasten zijn € 1,0 miljoen hoger dan begroot. Dit betreft een combinatie van hogere lasten voor de ict-tempoversnelling van € 1,3 miljoen, voor marketing en profilering € 0,3 miljoen en niet ingezette budgetten voor onvoorziene lasten (€ 0,6 miljoen).

De administratie- en beheerslasten waren in 2022 € 3,1 miljoen hoger dan in 2021, veroorzaakt door de ict-tempoversnelling van € 1,3 miljoen, doorbetaling aan andere besturen (voor Sterk Techniek Onderwijs) € 0,9 miljoen en prijsstijgingen voor diverse andere soorten kosten.

Inventaris en apparatuur

Deze kosten zijn € 0,3 miljoen lager dan begroot doordat NPO-uitgaven zijn begroot voor kosten die geactiveerd zijn.

Leer- en hulpmiddelen

Er is € 1,1 miljoen meer aan leer- en hulpmiddelen besteed dan begroot en er is € 0,9 miljoen meer besteed dan in 2021 door prijsstijgingen en kosten gemaakt voor NPO-activiteiten.

Dotatie overige voorzieningen

In 2022 was de dotatie € 0,4 miljoen hoger dan begroot. Dit betreft een claim van een aannemer van € 0,3 miljoen en een € 0,1 miljoen dotatie voor Herontwerp op Zuid.
In 2021 is er € 0,3 miljoen vrijgevallen uit de fiscale voorziening die in 2020 was gevormd.

Overige

De overige lasten zijn € 2,1 miljoen hoger dan begroot. Dit wordt verklaard door de hogere doorbetaling bekostiging aan het Albeda College voor leerlingen die daar onderwijs volgen.
Ten opzichte van 2021 waren de overige lasten € 5,2 miljoen hoger. Voor € 1,9 miljoen betreft dit eerder genoemde doorbetaling aan het Albeda College. Daarnaast waren de kosten voor schoolreizen en andere leerling activiteiten € 2,2 miljoen hoger dan in 2021 en waren andere leerlinggerichte kosten € 0,9 miljoen hoger (o.a. volwassenenonderwijs en schoolmaatschappelijk werk).

Financiële baten en lasten (16)

Het resultaat van de financiële baten en lasten ziet er als volgt uit:

Bedragen x € 1.000

Financiële baten en lasten	2022	Begroting 2022	2021
Rentebaten	41	5	43
Waardeveranderingen effecten	0	0	0
Verkoopresultaat effecten	0	0	0
Rentelasten (-/-)	-473	-469	-507
Discontering voorzieningen	67	0	-111
Totaal financiële baten en lasten	**-365**	**-464**	**-575**

De rentebaten betreffen de rente op de langlopende vordering.
De rentelasten betreffen de rente op de leningen bij de BNG.
De discontering van de voorzieningen wordt niet in de begroting opgenomen.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Overzicht verbonden partijen

Samenwerkingsverbanden

BOOR participeert in de samenwerkingsverbanden Passend Primair Onderwijs Rotterdam (PPO Rotterdam) en Koers VO. De 20 Rotterdamse schoolbesturen die actief zijn in het primair onderwijs doen mee met PPO. Samenwerkingsverband passend voortgezet onderwijs Koers Vo wordt gevormd door 18 schoolbesturen met 110 schoollocaties voor voortgezet (speciaal) onderwijs in de regio Rotterdam. De stichting heeft voorts een beperkt aantal samenwerkingsverbanden tussen BOOR scholen onderling. Voorbeelden hiervan zijn de stichting De Sportieve Basisscholen Rotterdam en de stichting Kunstzinnige Basisscholen Rotterdam.

BOSS-project

BOOR neemt in de sector po deel aan het BOSS-project (Beter Opleiden in Samenhang en Synergie). Het doel van dit project is gezamenlijk een leer- en loopbaantraject te ontwikkelen dat opleidt van student tot een beginnend docent basisonderwijs (bevoegd en bekwaam), waarbij de opleiding deels in de praktijk vorm krijgt, waardoor opleiding en praktijk beter op elkaar aansluiten.
Het beter opleiden richt zich op de stageschool (stageplaatsen), de opleidingsschool (school medeopleider) en op educatief partnerschap (school, opleiding en aanstaande leraar zijn partners in leren).

Opleidingsschool Rotterdam (OSR)

Opleidingsschool Rotterdam (OSR) is een samenwerkingsverband van negen scholen voor voortgezet onderwijs van drie schoolbesturen in de regio Rotterdam en drie lerarenopleidingen. De OSR biedt ambitieuze, gemotiveerde eerste- en tweedegraads studenten en docenten goed begeleide opleidingsplaatsen in de aangesloten scholen. Door regionale samenwerking speelt de OSR een belangrijke rol bij de aanpak van problemen op de arbeidsmarkt in het onderwijs.

Inkoopcoöperatie SIVON

Stichting BOOR is lid van inkoopcoöperatie SIVON. SIVON is een coöperatie van schoolbesturen in het primair en voortgezet onderwijs gericht op aanbod van ict-producten en diensten voor scholen. Onze bestuurder Bob de Baedts is vanaf 1 mei 2022 penningmeester van SIVON. Huub van Blijswijk was tot 1 mei 2022 voorzitter van SIVON.

Transacties met verbonden partijen

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen BOOR en haar deelnemingen, bestuurders en leidinggevende functionarissen. Deze transacties moeten een zakelijke grondslag hebben. Er hebben zich in 2022 geen transacties met verbonden partijen voorgedaan op niet-zakelijke grondslag.

Specificatie bezoldiging topfunctionarissen op basis van WNT

Het algemeen bestuur heeft vastgesteld dat BOOR als onderwijsinstelling in bezoldigingsklasse G van de Wet normering topinkomens (WNT) valt. De complexiteitsberekening is als volgt:

	2020	Aantal punten
Baten	297.488.000	10
Leerlingaantal	30.067	5
Onderwijssoorten	5	5
		20

Op basis van de Wet normering topinkomens (WNT) is het bezoldigingsmaximum per topfunctionaris maximaal € 216.000. Dit geldt naar aard van de functie en naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Bezoldiging topfunctionarissen

Gegevens 2022

bedragen x € 1	H.W.M. van Blijswijk	R.G.K. Voss	B.E.C. de Baedts
	Voorzitter College van Bestuur (tot 1/5)	Lid college van bestuur (tot 1/5); Voorzitter College van Bestuur (vanaf 1/5)	Lid College van Bestuur
Functiegegevens			
Aanvang en einde functievervulling in 2022	1/1 – 30/4	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	60.376	175.274	163.699
Beloningen betaalbaar op termijn	7.682	22.683	22.311
Subtotaal	**68.058**	**197.957**	**186.010**
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	*71.014*	*216.000*	*216.000*
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	**68.058**	**197.957**	**186.010**
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2021

bedragen x € 1	H.W.M. van Blijswijk	R.G.K. Voss	B.E.C. de Baedts
	Voorzitter College van Bestuur	Lid College van Bestuur	Lid College van Bestuur
Functiegegevens			
Aanvang en einde functievervulling in 2020	1/1 – 31/12	01/01 – 31/12	1/1 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	176.154	162.257	148.726
Beloningen betaalbaar op termijn	22.703	22.344	21.717
Subtotaal	**198.857**	**184.601**	**170.443**
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	209.000	209.000	209.000
Bezoldiging	**198.857**	**184.601**	**170.443**

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband topfunctionarissen (gegevens 2022)

bedragen x € 1	H.W.M. van Blijswijk
Functiegegevens	
Functie(s) bij beëindiging dienstverband	Voorzitter College van Bestuur
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Jaar waarin dienstverband is beëindigd	2022
Uitkering wegens beëindiging van het dienstverband	
Overeengekomen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	2.750
Individueel toepasselijke maximum	*75.000*
Totaal uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

* De totale bezoldiging van H.W.M. van Blijswijk (beloning en uitkering wegens beëindiging dienstverband) blijft onder de WNT norm voor de reguliere bezoldiging.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Toezichthoudende topfunctionarissen

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

Gegevens 2022

bedragen x € 1	M. Hamer	M. Acharki	L. Paape	J. van Wingerden
Functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2022	1/1 - 31/12	1/1 – 31/12	1/1 - 31/12	1/1 – 31/12
Bezoldiging				
Bezoldiging	9.784	6.522	6.522	6.522
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	32.400	21.600	21.600	21.600
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	**9.784**	**6.522**	**6.522**	**6.522**
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2021

bedragen x € 1	M. Hamer	M. Acharki	L. Paape	J. van Wingerden
Functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2021	18/2 - 31/12	1/1 – 31/12	18/2 - 31/12	1/1 – 31/12
Bezoldiging				
Bezoldiging	8.968	6.522	5.979	6.522
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	27.141	20.900	18.094	20.900

Gegevens 2022

bedragen x € 1	H. Karakus	F. Vijselaar	P. Geelkerken	M.J.J. van den Anker
Functiegegevens	Lid	Lid	Voorzitter	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2022	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12	n.v.t.	n.v.t.
Bezoldiging				
Bezoldiging	6.522	6.522	N.v.t.	N.v.t.
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	21.600	21.600	N.v.t.	N.v.t.
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	**6.522**	**6.522**	**N.v.t.**	**N.v.t.**
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2021

bedragen x € 1	H. Karakus	F. Vijselaar	P. Geelkerken	M.J.J. van den Anker
Functiegegevens	Lid	Lid	Voorzitter	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2021	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12	1/1 – 31/1	1/1 – 13/2
Bezoldiging				
Totale bezoldiging	6.522	6.522	815	1.087
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	20.900	20.900	2.663	2.482

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2022 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Accountantshonoraria

In het boekjaar zijn de volgende bedragen aan accountantshonoraria in rekening gebracht:
Bovenstaande honoraria betreffen de werkzaamheden die bij BOOR zijn uitgevoerd door accountantsorganisaties en externe onafhankelijke accountants zoals bedoeld in artikel 1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties) en de in rekening gebrachte honoraria van het gehele netwerk waartoe de accountantsorganisatie behoort.

Bedragen *€1 incl. btw

2022	Pricewaterhouse Coopers Accountants N.V.
Controle van de jaarrekening (incl. bekostigingscontrole)	173.576
Andere controlewerkzaamheden	28.980
Fiscale advisering	13.830
Totaal	**216.385**

*Bedragen *€1 incl. btw*

2021	Pricewaterhouse Coopers Accountants N.V.
Controle van de jaarrekening (incl. bekostigingscontrole)	189.094
Andere controlewerkzaamheden	14.157
Fiscale advisering	-2.293
Andere niet controlediensten	0
Totaal	**200.958**

De honoraria van 2022 hebben betrekking op het onderzoek van de jaarrekening en de bekostiging over het boekjaar 2022, ongeacht of de werkzaamheden reeds gedurende het boekjaar zijn verricht. Daarnaast betreft het de honoraria voor controle van diverse subsidies en aanvullende werkzaamheden inzake de controle van de jaarrekening. Het negatieve bedrag in 2021 inzake fiscale advisering wordt veroorzaakt door een vrijval van een reservering voor fiscale lasten die in 2020 is gemaakt.

Staat van baten en lasten per sector

Onderstaand is de staat van baten en lasten over 2022 opgenomen per sector. Ten behoeve van de segmentatie is beoordeeld op welke sector baten en lasten betrekking hebben. Een nadere toelichting staat in hoofdstuk 4 Verantwoording van de financiën.

Bedragen x € 1.000

	Voortgezet onderwijs	(Speciaal) basis onderwijs	(Voortgezet) speciaal onderwijs	ABB	Totaal
Baten					
Rijksbijdragen OCW	132.838	148.250	62.151	-36	343.203
Overige overheidsbijdragen en subsidies	3.195	10.806	1.903	345	16.249
Overige baten	8.435	6.761	2.176	485	17.857
Totaal baten	**144.468**	**165.817**	**66.230**	**794**	**377.309**
Lasten					
Personele lasten	102.246	125.037	52.053	13.510	292.846
Afschrijvingen	2.696	3.068	1.137	248	7.149
Huisvestingslasten	8.806	13.323	4.482	307	26.918
Overige lasten	20.202	11.094	3.945	1.422	36.663
Allocatie over de sectoren	3.733	8.285	3.179	-15.197	0
Totaal lasten	**137.683**	**160.807**	**64.796**	**290**	**363.576**
Saldo baten en lasten	**6.785**	**5.010**	**1.434**	**504**	**13.733**
Financiële baten en lasten	365	-1	-7	8	365
Resultaat	**6.420**	**5.011**	**1.441**	**496**	**13.368**

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die verwerkt of toegelicht zouden moeten worden in de cijfers 2022.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Voorstel resultaatbestemming

Het voorstel tot resultaatbestemming hiernaast is reeds in deze jaarrekening verwerkt. Zie voor een toelichting het hoofdstuk 'Eigen vermogen'.

Bedragen x € 1.000

Resultaatbestemming	2022	2021
Resultaat	13.367	17.563
Onttrekking bestemmingsreserves		
bestemmingsreserves kwaliteitsimpuls en kleine scholenopgave	0	0
Bestemmingsreserve Convenant 2019 | reservering vo	-341	-641
Bestemmingsreserve Werkdrukmiddelen VO 2022	0	0
Bestemmingsreserve NPO gelden	0	0
Bestemmingsreserve veranderende bekostiging	-3.000	0
Bestemmingsreserve versnellings-programma ICT s(bao) en (v)so	-1.118	0
Totaal onttrekking bestemmingsreserves	**-4.459**	**-641**
Toevoeging bestemmingsreserves		
bestemmingsreserves kwaliteitsimpuls en kleine scholenopgave	0	0
Bestemmingsreserve Convenant 2019 | reservering vo	0	0
Bestemmingsreserve Werkdrukmiddelen VO 2022	1.769	0
Bestemmingsreserve NPO gelden	14.439	9.057
Bestemmingsreserve veranderende bekostiging	0	3.000
Bestemmingsreserve versnellings-programma ICT s(bao) en (v)so	0	3.000
Bestemmingsreserve strategische opgaves vo	0	1.000
Resultaat internationaal onderwijs naar privaat bestemmingsfonds	199	0
Totaal toevoeging bestemmingsreserves	**16.407**	**16.057**
Restant naar Algemene reserve	**1.419**	**2.147**

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

13. Ondertekening algemeen bestuur en college van bestuur

Rotterdam, 19 april 2023

Algemeen bestuur
Mariëtte Hamer, voorzitter
Mohamed Acharki
Hamit Karakus
Leen Paape
Focco Vijselaar
Jessica van Wingerden

College van bestuur
Renata Voss, voorzitter
Bob de Baedts

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

C. Overige gegevens

Statutaire regeling omtrent bestemming van het resultaat

In de statuten zijn geen bepalingen opgenomen over de bestemming van voordelige resultaten. BOOR heeft niet tot hoofddoelstelling om te streven naar voordelige resultaten. Artikel 3 van de statuten beschrijft de doelen van BOOR. Deze houden verband met de instandhouding van scholen, het doen geven van openbaar onderwijs en het bijdragen aan de realisatie van het Rotterdams Onderwijsbeleid. In de statuten is bepaald dat in geval van liquidatie het resterende saldo van de middelen ten goede moet komen aan een andere ANBI met een soortgelijke doelstelling als BOOR.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Op de hierna volgende pagina's is de controleverklaring van de onafhankelijke accountant opgenomen.

PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

Bijlage 1 – overzicht scholen per 31 december 2022

Op **deze plek** vindt u een link naar de websites van alle scholen. Klik op de naam van de school voor een link naar Scholen op de kaart. Alle scholen staan in Rotterdam, tenzij anders aangegeven in een voetnoot.

Er zijn 55 scholen (brinnummers) voor regulier basisonderwijs, met in totaal 77 locaties.

Brin	Naam	Adres	Postcode	Stad
17LO00	Bergse Zonnebloem	Elektroweg 18-20	3051 NC	Rotterdam
17MV00	Eduard van Beinum	Bizetlaan 2	3055 SB	Rotterdam
20HQ00	Esch	Lage Filterweg 4	3063 SJ	Rotterdam
17NU00	Fritjof Nansen	Nansenplaats 4-6	3069 WE	Rotterdam
17NJ00	Jacob Maris	Jacob Marisplein 9	3055 BK	Rotterdam
17EO00	Jan Antonie Bijloo	Tattistraat 13 (tijdelijk)	3066 CE	Rotterdam
16JC00	Klimop	Rembrandtstraat 27	3035 LL	Rotterdam
17OJ00	Kruidenhoek	Geelkruid 27-29	3068 SN	Rotterdam
18BL00	Passe-Partout	Marcel Duchampplein 802	3059 RD	Rotterdam
18BL00	Passe-Partout	Kosboulevard 4-5	3059 XZ	Rotterdam
24NY00	Pluspunt	Maria Wesselingstraat 14	3065 GA	Rotterdam
17OY00	Prins Alexander	Curieplaats 20-22	3069 HA	Rotterdam
17FY00	Tuinstad	Abeelweg 225	3053 PA	Rotterdam
18BO00	Waterlelie	Veluwemeer 1	3068 KM	Rotterdam
17JH00	Wilgenstam	Meidoornsingel 120	3052 BT	Rotterdam
31MV00	Blijberg Jenaplan	Gordelweg 216	3039 GA	Rotterdam
12DY00	Boog	Kedoestraat 102	3029 CK	Rotterdam
13LW00	Dakpark	Catharina Beersmanstr. 80	3025 EJ	Rotterdam
17FH00	Dalton Overschie	Abtsweg 77	3042 GA	Rotterdam
11UB00	Delfshaven	Pieter de Hoochstraat 52	3024 CS	Rotterdam
14EJ00	Finlandia	Brigantijnstraat 46-48	3028 HH	Rotterdam
14HB02	Harbour Bilingual	Coolhavenstraat 29a	3024 TD	Rotterdam
14HB01	Harbour International	Graaf Florisstraat 56-58	3021 CJ	Rotterdam

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Brin	Naam	Adres	Postcode	Stad
00DO00	INOVA basisonderwijs	Mercatorweg 155	3151 CJ	Hoek v. Holland
03DX00	Jan Prins	Nieuwstraat 15	3011 GM	Rotterdam
13BC00	Kasteel Spangen	Nicolaas Beetsstraat 4	3027 AR	Rotterdam
12VC00	Korf	Korfmakerstraat 80	3026 XJ	Rotterdam
06BG00	Landje	Schiedamsesingel 180	3012 BA	Rotterdam
06GB01	Landje	Schiedamsevest 200	3011 BH	Rotterdam
14JR02	Margriet	Sonmanstraat 87	3039 DH	Rotterdam
14JR00	Margriet	Nolensstraat 44	3039 PV	Rotterdam
14JR01	Margriet	Noorderhavenkade 30-32	3038 XJ	Rotterdam
17FH01	Park16Hoven	Tinbergenlaan 50-52	3045 BJ	Rotterdam
10UF00	Pierre Bayle	Alberta Wellingapad 6	3034 JW	Rotterdam
09GQ00	Vier Leeuwen	Goudseweg 15	3031 XH	Rotterdam
13QN02	Vierambacht	De Jagerstraat 22	3022 VR	Rotterdam
13QN00	Vierambacht	Nozemanstraat 75	3023 TM	Rotterdam
13QN01	Vierambacht	C.P. Tielestraat 12	3023 TD	Rotterdam
20FK00	Barkentijn	De Haerestraat 17-19	3077 HD	Rotterdam
18WG00	Blijvliet	Hillevliet 96	3074 KD	Rotterdam
18VF00	Bloemhof	Asterstraat 26 (tijdelijk)	3073 ED	Rotterdam
18WX00	Catamaran	Catallusweg 298	3076 KH	Rotterdam
18OR00	Charlois	Clemensstraat 117	3082 CE	Rotterdam
18EE01	Globe	Den Hertigstraat 32	3081 KD	Rotterdam
18EE00	Globe	Zwartewaalstraat 38b	3081 HZ	Rotterdam
18EE11	TOV de Gaffel	Josephstraat 114	3014 TV	Rotterdam
18GY01	Kameleon	Carnissedreef 2-4	3084 NN	Rotterdam
18GY00	Kameleon	Fazantstraat 105-107	3083 ZG	Rotterdam
19BU00	KC IJsselmonde	Heindijk 20 (in aanbouw)	3079 PM	Rotterdam
19AF00	Nelson Mandela	Joubertstraat 7	3072 XS	Rotterdam
19AF02	Nelson Mandela, Tweebos	Christiaan de Wetstraat 118	3072 VP	Rotterdam
18QZ00	Over de Slinge	Krabbendijkestraat 243-245	3086 LR	Rotterdam
18QZ01	Over de Slinge	Sommelsdijkstraat 19	3086 BK	Rotterdam
18UM00	Pantarijn	Dubbelstraat 6	3073 LG	Rotterdam
18VR00	Gouden Griffel	Slaghekstraat 5	3074 LA	Rotterdam

pwc PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Brin	Naam	Adres	Postcode	Stad
18ZU00	Schalm	Katendrechtsestraat 61	3072 NS	Rotterdam
18PX00	Triangel	De Quackstraat 76	3082 VW	Rotterdam
18PX01	Triangel	Landmanstraat 2	3082 WL	Rotterdam
18TM00	Akkers	Jagerslaan 15	3075 AA	Rotterdam
19BE00	Clipper	Laan op Zuid 1362	3071 ZA	Rotterdam
18SV02	Mare	Fichtestraat 7	3076 RA	Rotterdam
18SV01	Mare	Grift 42	3075 SB	Rotterdam
18SV00	Mare	Grift 50	3075 SB	Rotterdam
19DQ00	Notenkraker	Othelloweg 8	3194 GS	Hoogvliet
11SY00	Phoenix	Gruttostraat 2	3181 TC	Rozenburg
11SY00	Phoenix	Bramenpad 1	3181 PX	Rozenburg
11SY00	Phoenix	Nachtegaallaan 25	3181 SL	Rozenburg
24NX01	Pijler	Rijtuigweg 1	3071 Za	Rotterdam
24BX00	Pijler	W.G. Witteveenplein 10	3071 MA	Rotterdam
19CF00	Plataan	Polluxstraat 12	3191 GA	Pernis
20KW00	Plevier	Aalreep 24 (tijdelijk)	3191 GA	Hoogvliet
19DN03	Prisma	Heersdijk 15 en 23	3194 KA	Hoogvliet
19DN00	Prisma	Nieuwe Wetering 251	3194 TB	Hoogvliet
A9DN02	Prisma	Sara Burghartweg 60	3193 TB	Hoogvliet
19DS00	Tuimelaar	Lengweg 146	3192 BM	Hoogvliet
18LX00	Toermalijn	Hijkerveld 5	3085 PA	Rotterdam
18LX01	Toermalijn	Schere 39	3085 DT	Rotterdam

Er zijn vier scholen (brinnummers) voor speciaal basisonderwijs met in totaal vijf locaties.

Brin	Naam	Adres	Postcode	Stad
20KY00	Kring	Nieuwe Ommoordseweg 30	3068 SN	Rotterdam
20RD00	Sonnevanck	Zwartewaalstraat 38	3081 HZ	Rotterdam
20RV00	SBO KC IJsselmonde	Heindijk 20	3079 PM	Rotterdam
20RV00	SBO KC IJsselmonde	Oosterhagen 251	3078 CL	Rotterdam
21HJ00	SBO Hoogvliet	Othelloweg 8	3194 GS	Hoogvliet

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Er zijn zeven scholen (brinnummers) voor (voortgezet) speciaal onderwijs, met in totaal 20 locaties.

Brin	Naam	Adres	Postcode	Stad
20RL00	Archipel	Oldenoord 81 (tijdelijk)	3079 KG	Rotterdam
20RX01	Mytylschool De Brug (VSO-P)	Woensdrechtstraat 20	3045 PZ	Rotterdam
20RX00	Mytylschool De Brug (So en VSO-T)	Ringdijk 84	3054 KV	Rotterdam
20RT00	Recon Openluchtschool SO	Olijflaan 4-6	3053 WK	Rotterdam
20VT04	Passer College	Klein-Coolstraat 37	3033 XR	Rotterdam
99ZZ01	Passer College	Hillevliet 126A	3074 KD	Rotterdam
20VT07	Passer College - De Piloot	Hoornweg 45	3042 BC	Rotterdam
99ZZ01	Passer College - De Piloot	Duyvesteynstraat 101-107	3042 BA	Rotterdam
20VT06-11	Passer College VSo - De Piloot	De Waghemakerestraat 11	3067 HT	Rotterdam
20VT06-15	Passer College VSo - De Piloot	De Waghemakerestraat 15	3067 HT	Rotterdam
20VT00	Piloot	Nieuwe Ommoordseweg 30	3068 BT	Rotterdam
20VT03	De Vlinder	Van Heuven Goedhartsingel 10	2806 ZL	Gouda
20VT02	De Kleine Plantage	Kralingseweg 463	3065 RG	Rotterdam
20RT01	Recon Openluchtschool - VSO	Dordtsestraatweg 472	3075 NB	Rotterdam
18BD00	Tyltylschool	Kromme Zandweg 65	3084 NE	Rotterdam
18BD01	Tyltylschool	Charloise lagedijk 951 D	3084 LD	Rotterdam
20RI00	Voorthuysenschool, Dr. A van - SO	Rollostraat 85B	3084PM	Rotterdam
20RI01	Voorthuysenschool, Dr. A van - VSO	Herenwaard 35	3078 AK	Rotterdam
20RJ00	Willeboerschool, A - SO	Meindert Hobbemalaan 2	3062 SK	Rotterdam
20RJ01	Willeboerschool, A - VSo De Hoge Brug	Hillegondastraat 25	3051 PA	Rotterdam

Er zijn zes scholen (brinnummers) met achttien schoollocaties voor voortgezet onderwijs.

Brin	Naam	Adres	Postcode	Stad
15EO01	Libanon Lyceum Mecklenburg	Mecklenburglaan 49	3061 BD	Rotterdam
15EO00	Libanon Lyceum Ramleh	Ramlehweg 6	3061 JX	Rotterdam
15HX03	TVo - Nieuwerkerk - MAVo HAVo VWO	Kamerlingh Onnesstraat 4	2912 BE	Zuidplas
15HX00	TVo - Prinselaan MAVo HAVo VWO	Prinsenlaan 82	3066 KA	Rotterdam
15HX02	TVo - VMBO Sport & Dans	Prins Alexanderlaan 151	3066 NV	Rotterdam
15KR05	Wolfert Dalton	Argonautenweg 55	3054 RP	Rotterdam
15KR12	Wolfert Lansing	Boterdorpseweg 19	2661 AH	Bergschenhoek

pwc PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Brin	Naam	Adres	Postcode	Stad
15KR11	Wolfert RISS	Bentincklaan 294	3039 KK	Rotterdam
15KR09	Wolfert ISK	Walenburgerweg 128	3033 AK	Rotterdam
15KR10	Wolfert College	Walenburgerweg 130	3033 AK	Rotterdam
15KR06	Wolfert Lyceum	Zijde 5	2662 EB	Bergschenhoek
15KR00	Wolfert Tweetalig	Bentincklaan 280	3039 KK	Rotterdam
15KR14	Wolfert RISS Senior Campus	Schimmelpenninckstraat 23	3039 KS	Rotterdam
15SC00	Erasmiaans Gymnasium	Wytemaweg 25	3015 CN	Rotterdam
02LB08	SNZ Hugo de Groot	Nachtegaalplein 53	3082 NK	Rotterdam
02LB00	SNZ de Hef	Slaghekstraat 221	3074 LJ	Rotterdam
02LB01	SNZ Olympia College	Olympiaweg 395	3078 HT	Rotterdam
17CR00	SNZ Einstein Lyceum	Campusplein 18	3192 CD	Hoogvliet

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Bijlage 2 - Jaarverslag 2022 gemeenschappelijke medezeggenschapsraden

Medezeggenschap, omdat het kan!

Met medezeggenschap willen we bij BOOR bereiken dat iedereen die hierbij betrokken is kan participeren in de beleidsvoorbereiding en -besluitvorming. Medezeggenschapsraden worden bemenst door ouders, personeel en in het vo ook door leerlingen.

Medewerkers, ouders en leerlingen krijgen een platform, hun inbreng wordt gezien en gehoord. Daarmee hebben ze invloed op het beleid waarmee het openbaar onderwijs en de openbare identiteit wordt vorm gegeven. Met het bestuur en andere leidinggevenden werken we samen aan de kwaliteit van het openbaar onderwijs in Rotterdam en omgeving.

Hoe werkt het?

Iedere school heeft een medezeggenschapsraad. De rector of schooldirecteur overlegt regelmatig met de medezeggenschapsraad op zijn/haar school over onderwerpen die de school betreffen. Op elke school worden leden voor een termijn van 3 of 4 jaar gekozen.
Daarnaast kent BOOR per onderwijssector een gemeenschappelijke medezeggenschapsraad:

- gmr vo
- gmr po
- gmr so/vso

BOOR Services heeft eveneens eenmedezeggenschapsraad.

In deze raden worden onderwerpen besproken die relevant zijn voor alle scholen binnen de betreffende sector en/of BOOR. Gesprekspartner van de gemeenschappelijke medezeggenschapsraden is het college van bestuur. Ouders en personeelsleden en in het voortgezet onderwijs ook leerlingen, kunnen zich verkiesbaar stellen. Om lid te zijn van een gmr is het niet nodig tevens lid te zijn van een school-mr. Wel is het zo dat de leden van de medezeggenschapsraden op de scholen de leden voor de gemeenschappelijke medezeggenschapsraden kiezen, voor een termijn van drie jaar. In 2023 zullen de gmr's opnieuw algehele verkiezingen uitschrijven.

Faciliteiten voor (g)mr leden

In de Wet medezeggenschap op Scholen (hierna: WMS) is geregeld wat (g)mr(leden) en bestuur van elkaar mogen verwachten. Zo is hierin geregeld dat (g)mr leden scholing kunnen krijgen, die door het bevoegd gezag betaald wordt. (G)mr leden die werkzaam zijn bij BOOR worden in tijd gecompenseerd voor hun medezeggenschapswerk, ouders en leerlingen die lid zijn van de gmr kunnen hiervoor een vaste vergoeding of vacatiegeld ontvangen.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Tevredenheid over medezeggenschap

In zijn algemeenheid kan gezegd worden dat bevoegd gezag en gmr's tevreden zijn over de uitvoering van de medezeggenschap. We werken goed samen, bespreken relevante onderwerpen en gaan respectvol met elkaar om. Directies handelen conform het medezeggenschapsstatuut.

De medezeggenschap richt zich op drie hoofdthema's

- goede communicatie in / tussen mr's, met schooldirecties en met gmr's
- permanent aandacht voor scholing en professionalisering mr-leden
- vindbare, actuele documenten die kaders geven aan de medezeggenschap

Ontwikkelingen

Van maart tot en met juni 2022 is het medezeggenschapsstatuut in overleg met de gmr's geactualiseerd. Dit heeft geleid tot meer keuzevrijheid: medezeggenschapsorganen kunnen kiezen of ouders en leerlingen vacatiegeld of een vaste maandvergoeding ontvangen voor hun inzet voor de gmr's. De gmr so/vso en de gmr po hebben gekozen voor de vaste maandvergoeding, de gmr vo heeft ervoor gekozen de vacatiegeldregeling voor leerlingen en ouders te behouden.

Daarnaast zijn in het geactualiseerde statuut de vijf beloften uit de Koers 'Sta open' van BOOR opgenomen.

Gmr's vo, so/vso en po

Binnen BOOR heeft iedere sector zijn eigen gmr, die met hun eigen kleur en identiteit, invulling geven aan de medezeggenschap. Zij vormen een afspiegeling van hun sector, medewerkers, ouders en leerlingen en hanteren verschillende werkwijzen. De gmr's benutten deze werkwijzen in hun plenaire bijeenkomsten waarbij vertegenwoordigers van alle gmr's en het bevoegd gezag aanwezig zijn. Begin 2022 werden we helaas we nog steeds geconfronteerd met de directe en indirecte gevolgen van de coronapandemie. Het wordt voor gmr leden steeds 'zwaarder' om betrokken te blijven bij het gmr werk. Er zijn gmr leden die sinds hun aantreden in de gmr hun collega gmr leden nog niet fysiek hebben ontmoet, andere ondervinden aan den lijve wat Long Covid inhoudt.

In maart 2022 startten de gmr's weer langzamerhand met vergaderingen op het bestuurskantoor van BOOR. Voor velen een verademing. Toch hebben we in de achterliggende periode geleerd dat digitaal vergaderen ook voordelen heeft. Een deel van de bijeenkomsten heeft daarom in 2022 ook online plaatsgevonden. Dit jaar waren er nieuwe prangende thema's. Onder invloed van de oorlog in Oekraïne kwamen onderwerpen aan bod zoals de opvang van vluchtelingen tot lesaanbod voor deze groep kinderen en jongeren. Maar ook de stijgende energielasten en de gevolgen daarvan voor de BOOR begroting, armoede onder leerlingen en mogelijke financiële problemen bij medewerkers. Daarnaast sprongen de transitie bedrijfsvoering, het vertrek van bestuurder en portefeuillehouder medezeggenschap, Huub van Blijswijk en de aanstelling van Renata Voss als voorzitter van het cvb, in het oog. De gmr vo en gmr so/vso kregen hierdoor een andere gesprekspartner.

De gmr's ervaren in toenemende mate moeite met het vinden en behouden van leden. In alle gmr's wordt nagedacht over manieren om leden aan te trekken en te behouden. In 2022 heeft de gmr vo de leerlingen gevraagd mee te denken en dat heeft geleid tot het idee om meer gebruik te maken van de sociale media – i.c. Instagram. Bij de tussentijdse verkiezingen hebben zij zelf hun medeleerlingen benaderd. De gmr so/vso wordt sinds het najaar 2022 in de communicatie activiteiten mede ondersteund door een communicatieadviseur. Hiermee wordt mede ingezet op het bereiken van de potentiële gmr leden onder ouders en medewerkers. De gmr po is het tot op heden gelukt om via netwerken de oudergeleding op sterkte te houden. In 2023 hoopt de gmr po ook de personeelsgeleding weer op sterkte te krijgen.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

In het najaar 2022 zijn de begroting en uitvoeringsagenda 2022 door het bevoegd gezag met de gmr-leden uit alle drie de onderwijssectoren besproken.

De gmr's po, so/svo en vo werden ondersteund door Marianne de Vries, ambtelijk secretaris (0,5 fte)
De drie gmr's hebben in 2022 de volgende advies- en instemmingsvragen ontvangen van het bevoegd gezag en in behandeling genomen:

Overzicht instemming/advies gmr's januari t/m december 2022

Onderwerp	Tijdvak	Gmr	Advies/instemming
Herijking IB functies	Januari – maart	po	Instemming 28 maart 2022
Meerjaren bestuursformatieplan	Maart – april	po so/vso	Instemming 21 april 2022 Instemming 21 april 2022
Actualisering medezeggenschapstatuut	Maart - juni	po so/vso vo	Instemming 27 juni 2022 Instemming 23 juni 2022 Instemming 21 juni 2022
Examenreglement	Maart - april	vo	Instemming 21 april 2022
Kaderbrief 2023	Mei - juni	po so/vso vo	Positief advies 27 juni 2022 Positief advies 23 juni 2022 Positief advies 21 juni 2022
Tijdelijke aanvullende reiskostenregeling	Mei – juni	po so/vso vo	Instemming 27 juni 2022 Instemming 23 juni 2022 Instemming 21 juni 2022
Formatie BOOR Services	Mei - September	vo	Instemming 20 september 2022
Jaarplan 2023	Oktober	po so/vso vo	Instemming 14 oktober 2022 Instemming 20 oktober 2022 Instemming 18 oktober 2022
Begroting 2023	Oktober	po so/vso vo	Positief advies 14 oktober 2022 Positief advies 20 oktober 2022 Positief advies 18 oktober 2022
Verlenging tijdelijke aanvullende reiskostenregeling	Oktober	po so/vso vo	Instemming 14 oktober 2022 Instemming 20 oktober 2022 Instemming 18 oktober 2022
FOKOR vakantieregeling	Oktober	po so/vso vo	Positief advies 14 oktober 2022 Positief advies 20 oktober 2022 Positief advies 18 oktober 2022

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Onderwerp	Tijdvak	Gmr	Advies/instemming
Voordracht herbenoeming AB leden	Oktober	po so/vso vo	Positief advies 14 oktober 2022 Positief advies 20 oktober 2022 Positief advies 18 oktober 2022
Addendum examenreglement 2022-2023	Oktober	vo	Instemming 18 oktober 2022
VSo diploma arbeid en dagbesteding	Oktober - November	so/vso	Instemming 28 november
Directiestructuur Organogram Aanpassing functiehuis Werving directeur bedrijfsvoering	November	so/vso	 positief advies 20 december 2022 instemming 20 december 2022 instemming 20 december 2022
Ontwikkelcyclus het goede gesprek	November	vo	Proces loopt door in 2023

Naast de behandelde advies- en instemmingsverzoeken zijn de drie gmr's elke vergadering betrokken bij en geïnformeerd over de actualiteiten rondom opvang van vluchtelingen uit Oekraïne en het verzorgen van onderwijs voor deze groep leerlingen, stand van zaken corona, de kaderbrief, voortgangsrapportages, programma transitie bedrijfsvoering. In de plenaire digitale bijeenkomsten die zijn gehouden, zijn sector-overstijgende thema's zoals: jaarplan en begroting, het arbojaarverslag, bedrijfsvoering en de nieuwe Koers aan bod gekomen. Deze online bijeenkomsten werden door leden van alle drie de gmr's goed bezocht.

In 2022 hebben de gmr's kennis gemaakt met de programmadirecteur transitie bedrijfsvoering en hebben afgevaardigden van de gmr's deelgenomen aan de werkgroep om mee te denken over het proces.

Gmr vo

Uitgelicht

Een aantal onderwerpen springt in 2022 in het oog. Een daarvan is het proces rondom de transitie[14] bedrijfsvoering. Ondanks eerdere terughoudendheid van de gmr vo, heeft de gmr in zijn vergadering van maart '22 besloten dat een ouderlid en een personeelslid zonder last of ruggespraak zullen toetreden tot deze klankbordgroep. Eveneens in de vergadering van maart ontving de gmr onder embargo stukken over de transitie zonder een daaraan gekoppelde eindtermijn. In een brief van 28 maart verzocht de gmr het bevoegd gezag om een datum bekend te maken waarop de geheimhouding vervalt. De gmr onderbouwde zijn verzoek met het argument dat vertrouwelijke stukken zonder

14 Sinds 2023 wordt gesproken over 'harmonisatie bedrijfsvoering'.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

concrete einddatum het contact met de achterban en het beoefenen van medezeggenschap bemoeilijkt. Desalniettemin blijven de kwantitatieve analyse van de bedrijfsvoering alsmede alle informatie uit deze rapporten vertrouwelijk. De gmr nam met verbazing kennis van dit besluit van het bevoegd gezag op 15 juni 2022. In de ogen van de gmr doet dit geen recht aan de open communicatie die BOOR nastreeft. De gmr verzocht het bevoegd gezag daarom op 22 juni nogmaals schriftelijk een datum te noemen waarop het embargo vervalt en vroeg de bestuurder in de toekomst rekening te houden met hetgeen daarover is opgenomen in de wet en het medezeggenschapsreglement. Eind augustus 2022 liet het bevoegd gezag weten in de toekomst rekening te zullen houden met wat in het reglement en WMS over openbaarheid en geheimhouding is opgenomen en dat bedoelde documenten vertrouwelijk moeten blijven.

Klankbordgroep medezeggenschap transitie bedrijfsvoering

Ook in de klankbordgroep is door diverse gmr leden gevraagd om meer openheid over het proces transitie bedrijfsvoering. Sommige leden worstelden met de veranderstrategie en met de informatie waarover zij niet kunnen sparren met de overige gmr leden. Bevoegd gezag zag geen belemmering om de stukken te delen met de gmr leden mits helder is dat de gmr leden zich vergewissen van de status en vertrouwelijkheid van de stukken. Op die manier kon er vanuit het perspectief van de gmr meegedacht worden. De gmr heeft vanaf de aanvang van de transitie herhaaldelijk gevraagd om personeel te informeren over de stand van zaken van dit proces en ook vanaf begin gevraagd rekening te houden met de eigenheid van de sector vo. Het programma transitie bedrijfsvoering duurt tot 2027. Een termijn die voor de gmr niet zo gemakkelijk is te overzien. Eind 2022 is er nog weinig concreets dat besproken kan worden in de klankbordgroep. Besloten is de klankbordgroep slapende te houden. De gmr houdt vinger aan de pols.

Ontwikkelcyclus 'Het goede gesprek'

Een ander onderwerp dat als een rode draad door het jaar heen liep is de ontwikkelcyclus 'Het Goede Gesprek'. Op 31 januari 2022 werd de gmr gevraagd kennis te nemen van het beleidskader ontwikkelcyclus 'het goede gesprek'. Bij de eerste bespreking van de ontwikkelcyclus vroeg de gmr zich af of dit beleidskader op bovenschools niveau wordt vastgesteld en of dit niet ter instemming aan de pgmr voorgelegd zou moeten worden. Op 30 januari 2023 zal de ontwikkelcyclus 'het goede gesprek' ter instemming voorgelegd worden aan de pgmr. Meerdere overleggen met bevoegd gezag over 'het goede gesprek' hebben plaatsgevonden in 2022. De gmr vo heeft vragen gesteld die door bevoegd gezag zijn beantwoord, de helpdesk voor medezeggenschap van de VOO is geraadpleegd en vigerende beleidskaders beoordelings- en functioneringsgesprekken zijn opgedoken in de archieven. Op 7 juni 2022 maakten de gmr vo en het bevoegd gezag de afspraak om bestaande kaderregelingen ontwikkelgesprekken en beoordelingsgesprekken los te koppelen en in september van het verslagjaar stond het 'het goede gesprek' voor een eerste inhoudelijke bespreking op de agenda. De kaderregeling beoordelingsgesprekken zal niet geactualiseerd worden. Na het inwinnen van advies bij de VOO voelt de gmr zich gesterkt in zijn standpunt dat de ontwikkelcyclus moet worden opgevat als een werkreglement en als zodanig ter instemming aan de pgmr voorgelegd moet worden. In de vergadering van september is het beleidskader ontwikkelcyclus inhoudelijk besproken en op de vergadering van november lag het voor de eerste keer ter instemming voor bij de pgmr. In de dan voorliggende versie was de opbrengst van eerdere besprekingen van het document in het vergaderjaar 2021-2022 en de feedback vanuit de septembervergadering meegenomen. De bespreking leidde alsnog tot (tekstuele) opmerkingen en daarom zal de beleidsnotitie aangepast worden en opnieuw geagendeerd worden in januari 2023.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Samenstelling gmr vo per 1 januari 2022		
Leerlinggeleding	Oudergeleding	Personeelsgeleding
Oumaima Yahiaoui Julia Simons Romaisseau Chettou	Said Abafar Cynthia Christiani Marielle Heijmink	Ad Brouwer Jeroen Visser (secretaris) Jan Sluimer (voorzitter) Freek Groeneweg Cor de Wit Jeroen Overvoorde Jeffrey Sellier Igor Piontek Freek van der Sman Michiel Simons
Samenstelling gmr vo per 31 december 2022		
Leerlinggeleding	Oudergeleding	Personeelsgeleding
Julia Simons Oumaima Yahiaoui Finn Heijstek Amira Bakari Mika Jasuja	Said Abafar Cynthia Christiani Marielle Heijmink	Ad Brouwer Jeroen Visser (secretaris) Jan Sluimer (voorzitter) Freek Groeneweg Cor de Wit Jeffrey Sellier Igor Piontek Freek van der Sman Michiel Simons

Gmr so/vso

Uitgelicht

De gmr so/vso heeft in het verslagjaar, naast de gebruikelijke gespreksonderwerpen en advies- en instemmingsvragen, met name tijd besteed aan de invoering van een nieuwe directiestructuur, de bezetting van de gmr so/vso en het vso-diploma

Directiestructuur

Het onderwerp 'directiestructuur' is in de gmr vergaderingen van respectievelijk 14 september, 19 oktober, 23 november en in twee extra online bijeenkomsten op 12 oktober en 15 december jl. met bevoegd gezag besproken. In november 2021 had de gmr-vso aandacht gevraagd voor dit onderwerp vanwege hun zorg voor een opgelopen verloop van functionarissen. De aanpassing in de structuur zou, op verzoek van de gmr so/vso, gedaan worden op basis van een evaluatie. Door corona is dit niet doorgegaan. Wel is een structuuronderzoek uitgevoerd. Omdat dit rapport niet de enige aanleiding bleek voor structuuraanpassingen is afgesproken dat de gmr so/vso dit rapport, vertrouwelijk en onder embargo, als een van de bouwstenen van de nieuwe directiestructuur kon ontvangen. Pas in het laatstgenoemde overleg werd nut en noodzaak van de voorgestelde directiestructuur helder voor de gmr. Gedurende het gehele proces heeft de gmr zich gehouden aan de vertrouwelijkheid en het embargo rondom dit onderwerp. Dit was voor het uitoefenen van zijn rol en taak niet altijd even gemakkelijk. In zijn advies heeft de gmr bevoegd gezag daarom gevraagd bij toekomstige advies- en instemmingsvragen vooraf heldere afspraken te maken over geheimhouding van stukken. De gmr heeft nog voor de kerstvakantie 2022 bevoegd gezag onderstaande laten weten.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

- De gmr adviseert positief over het voorgenomen besluit tot vaststelling van het organogram zoals voorgelegd in de gmr vergadering van 19 oktober 2022.
- De pgmr stemt in met de aanpassing van het functiehuis met betrekking tot de functiematrix.
- De gmr stemt in met het in werking zetten van de werving van de directeur bedrijfsvoering (v)so en programmamanager zorg en onderwijs. De gmr ziet uit naar uw verzoek om een gmr vertegenwoordiger voor de BAC (benoemingsadviescommissie) aan te dragen.

Bezetting gmr

Terugkerend thema is de bezetting van de gmr. Het is en blijft een uitdaging voldoende ouders en personeelsleden te vinden die in de gmr willen plaats nemen. De gmr is zich ervan bewust dat goede communicatie hierin een sleutelbegrip is. Sinds september 2022 is er een communicatieadviseur werkzaam voor de sector. Zij ondersteunt ook de gmr bij zijn communicatie-activiteiten. Door gericht op de doelgroepen en geregeld te communiceren hoopt de gmr in 2023 bij de algehele verkiezingen op een voltallige bezetting van zowel de ouder- als personeelsgeleding. De nu actieve ouders binnen de gmr zijn hierover in gesprek met de medewerker van communicatie.

Vso diploma

De gmr vindt het een goede ontwikkeling dat leerlingen in het voortgezet speciaal onderwijs met uitstroombestemming arbeid of dagbesteding (waar mogelijk) nu ook een vso-diploma kunnen halen. De gmr leden hebben daarom unaniem van harte ingestemd met het examenreglement arbeid en dagbesteding.

Samenstelling gmr so/vso per 1 januari 2022	
Oudergeleding	Personeelsgeleding
Caroline van der Esch Nohely Obispo Terry Bouhuizen	Margot du Burck Floor Slavenburg Rowin Manurat Heleen Wiegand Co van der Kolk Corine Verschoor Conny Rosvall
Samenstelling gmr so/vso per 31 december 2022	
Oudergeleding	Personeelsgeleding
Caroline van der Esch Terry Bouhuizen	Margot du Burck Floor Slavenburg Rowin Manurat Conny Rosvall Corine Verschoor

Heleen Wiegand en Co van der Kolk hebben de gmr in november 2022 verlaten vanuit respectievelijk verandering van baan en vanuit persoonlijke overwegingen.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Gmr po

Ambitie

De gmr po ziet medezeggenschap als de mogelijkheid om te komen tot een organisatie waar mensen graag werken, leren of hun kinderen op school hebben. Door mee te denken, het toetsen van het beleid, door advisering, het dienen als klankbord van het bestuur oefent de gmr invloed uit op het BOOR brede beleid met betrekking tot het onderwijs, personeel en financiën. De gmr stelt zich kritisch en ambitieus op met als doel: in dialoog met het bevoegd gezag het verder aanscherpen van het beleid en daarmee het verbeteren en ontwikkelen van de totale organisatie. De gmr po vindt het in dit kader belangrijk om eveneens geregeld contact te hebben met het algemeen bestuur, maar is het helaas in 2022 niet gelukt om kennis te maken en in gesprek te komen met de in 2021 nieuw aangetreden bestuurs-voorzitter.

Sinds juni 2021 voert de gmr po ambitiegesprekken met het bevoegd gezag. In dit gesprek bespreken bevoegd gezag en gmr elkaars verwachtingen met betrekking tot de samenwerking in het medezeggenschapsproces met als doel de kwaliteit van de dialoog te verbeteren en de medezeggenschap te verstevigen. Zowel gmr als bevoegd gezag zijn tevreden over deze werkwijze. In november 2022 hebben de gmr en bevoegd gezag gesproken over onder andere communicatie, visie BOOR op medezeggenschap en de organisatie daarvan, de aankomende verkiezingen in 2023, de rol van de gmr in het proces rondom transitie bedrijfsvoering en het voorgaande gesprek geëvalueerd. Met elkaar is een lijst van inhoudelijke gespreksthema's opgesteld. Opvallend genoeg werd er door de gmr leden nu veel aandacht gevraagd voor bedrijfsvoering thema's.

In 2022 werden de ambities voortkomend uit de dit gesprek omgezet in agendapunten voor de overlegvergaderingen. Onderwerpen die ook ouders binnen de gmr aanspreken. Presentaties over passend onderwijs, het jonge kind, de staat van het BOOR onderwijs, Anders Organiseren, Realisatie Participatiebanen; het kwam allemaal aan bod.

Wat valt op in 2022?

De gmr heeft gezien dat de planvorming, sturing en verantwoording van de beleid- en bedrijfsvoering thema's zich steeds meer verbeteren. Financiële stukken worden meer beleidsrijk waarvoor de gmr het bevoegd gezag heeft ge-comlimenteerd! De gmr blijft ook in het verslagjaar 2022 aandacht vragen voor SMART formuleren van doelen.

In het voorjaar van 2022 organiseerde de gmr voor zijn leden een interne scholingsavond. In het gebouw van Pluspunt werden zij door een trainer van de VOO op de hoogte gebracht van de laatste ontwikkelingen in de onderwijssector. De gmr had als insteek voor deze scholing de thema's gelijke kansen en goed werkgeverschap gekozen. Helaas kon niet iedereen hierbij aanwezig zijn.
Na de zomervakantie van 2021 werd de gmr door het bevoegd gezag op de hoogte gebracht van een voorgenomen programma 'transitie bedrijfsvoering'. In januari 2022 maakte de gmr kennis met de programmadirecteur. Het onderwerp transitie bedrijfsvoering was in 2022 geregeld gespreksonderwerp tijdens de vergaderingen. Twee leden van de gmr hebben plaatsgenomen in de klankbordgroep en de gmr heeft meegedacht over de uitgangspunten voor een dergelijke transitie en welke rol daarbij voor de gmr is weggelegd. De gmr uitte zich in 2022 geregeld kritisch over de voortgang van het proces met de vragen welk probleem opgelost is als het programma is afgerond, wat het rendement is en waarom de gmr niet beschikt over relevante informatie? Ook in 2022 lijkt het programma nog weinig concreet en ervaren de leden van de klankbordgroep het niet als zinvol om bijeen te komen. In overleg heeft de gmr po zijn deelna-me aan de werkgroep opgeschort totdat er wezenlijke stukken te bespreken zijn. Het onderwerp bedrijfsvoering zal tot dat moment wél geregeld in de reguliere vergaderingen aan de orde komen.
Ook in 2022 hebben onderwerpen als het lerarentekort, de opvang van Oekraïense vluchtelingen, NPO gelden en

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

personeelsbeleid de niet aflatende belangstelling van de gmr.

De gmr po doet verscheidene pogingen om de personeelsgeleding op sterkte te krijgen. Binnen de oudergeleding hebben ook wisselingen plaatsgevonden. Daar heeft de gmr via netwerken de bezetting kunnen stabiliseren.

Samenstelling gmr po per 1 januari 2022	
Oudergeleding	Personeelsgeleding
Martijn Groenewegen, voorzitter Rosa Rodrigues Mieke van den Berg Azadeh Fakhran Lisa Reede Aldo Golja Marieke Meedendorp Karim El Khetabi	Chantal Lauwens, secretaris Denise Monteiro Josje Mets Dagmar Pit Corina Lankair Ellert de Regt
Samenstelling gmr po per 31 december 2022	
Oudergeleding	Personeelsgeleding
Martijn Groenewegen, voorzitter Rosa Rodrigues Mieke van den Berg Karim El Khetabi Monaim Elghalbzouri Vanessa Habermehl Lisa Reede Aldo Golja	Chantal Lauwens, secretaris Denise Monteiro Colette van Hemmen Dagmar Pit Corina Lankair Ellert de Regt

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

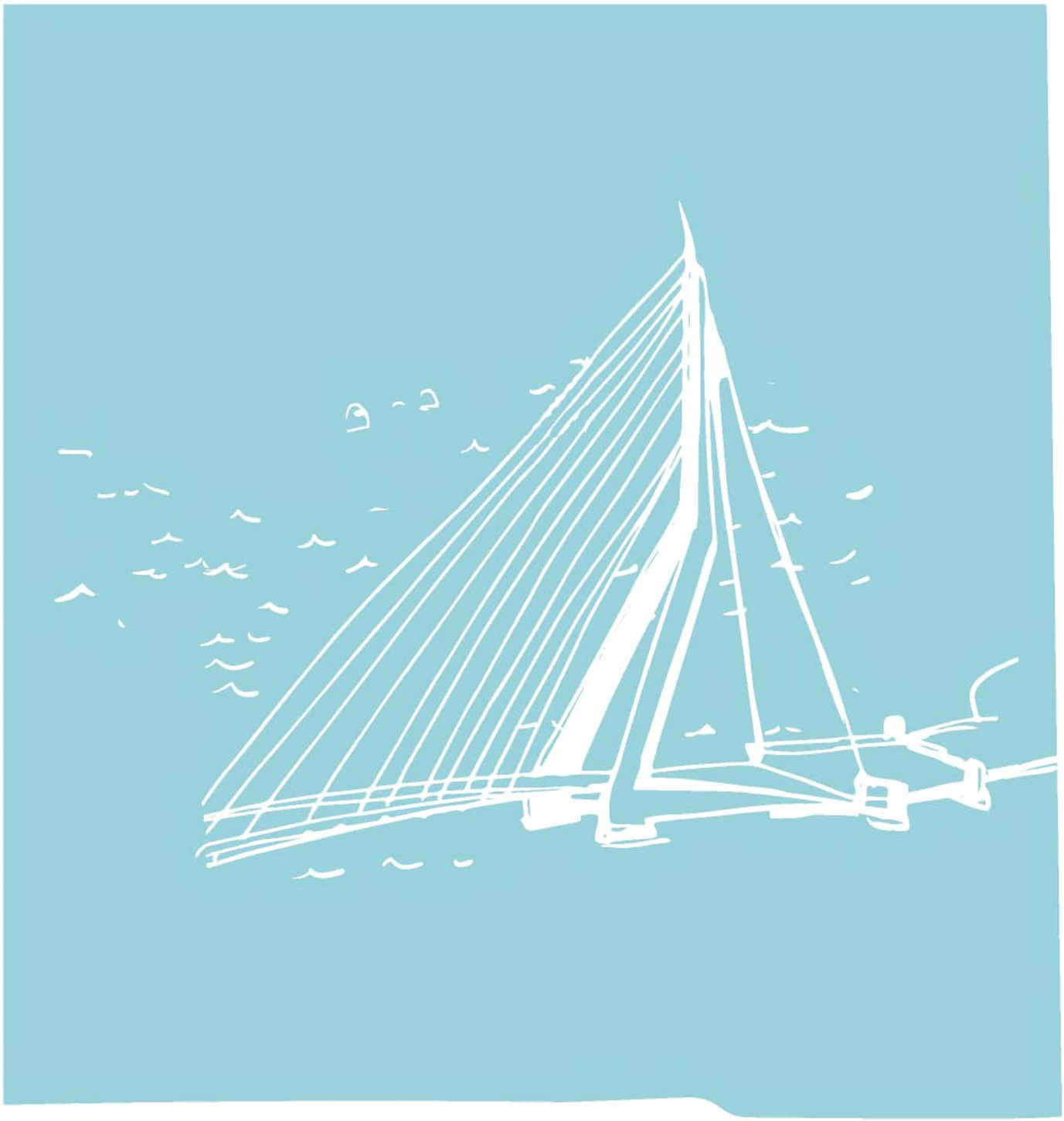
Bijlage 3: Begrippenlijst

A	**ABB**	administratie, beheer en bestuur
B	**BNG**	Bank Nederlandse Gemeenten
C	**CBS**	Centraal Bureau voor de Statistiek
	CmK	Cultuureducatie met Kwaliteit
	CMK3	CmK-regeling voor de periode 2021-2024
	cvb	college van bestuur
	CvV	Centrum voor Vormingsonderwijs
D	**4D-model**	data-duiden-doelen-doen
E	**EHK**	regeling Extra hulp voor de klas
	ESF	Europees Sociaal Fonds
F	**FMIS**	Facilitair Management Informatie Systeem
G	**gl**	gemengde leerweg
	gmr	gemeenschappelijke medezeggenschapsraad
	GPO	Geschillencommissie Passend Onderwijs
	GVo / HVO	Godsdienstig VormingsOnderwijs / Humanistisch VormingsOnderwijs
H		
I	**ib**	intern begeleider
	IHP	Integraal Huisvestingsplan
	IOP	Inhaal en ondersteuningsprogramma
J		
K		
L		
	LBT	Landelijke Bezwaaradviescommissie Toelaatbaarheidsverklaringen
	LKC	Landelijke Klachtencommissie Onderwijs
M	**MIP**	Meerjaren Inventarisplan
	MJOP	MeerJaren Onderhoudsplanning
	mr	medezeggenschapsraad
	mt	management team
N	**NPO**	Nationaal Programma Onderwijs
	NPRZ	Nationaal Programma Rotterdam Zuid
O	**OCW**	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
	OidS	Opleiden in de School

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

O	**OK**	onderwijskwaliteit
	OPP	ontwikkelingsperspectief
	OSR	Opleidingsschool Rotterdam
P	**PIOFACH-functies**	functies op het gebied van personeel, informatievoorziening, organisatie, financiën, automatisering, communicatie en huisvesting
	PLG	professionele leergemeenschap
	PNIL	personeel niet in loondienst
	po	primair onderwijs
	PTA	programma van toetsing en afsluiting
Q		
R	**RI&E**	Risico Inventarisatie & Evaluatie
	RJ	Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving
	RJO	Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs
	ROB	Rotterdams Onderwijsbeleid
	RPO	Regionaal Plan Onderwijs
	RVKO	Rotterdamse Vereniging voor Katholiek Onderwijs
S	**(s)bao**	(speciaal) basisonderwijs
	STO	Sterk Techniekonderwijs
T	**tl**	theoretische leerweg
	TLV	Toelaatbaarheidsverklaring
U		
V	**vo**	voortgezet onderwijs
	VOO	Vereniging Openbaar Onderwijs
	(v)so	(voortgezet) speciaal onderwijs
	VVE	voor- en vroegschoolse educatie
	VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
W	**Wmo**	Wet maatschappelijke ondersteuning
	WMS	Wet medezeggenschap op Scholen
	Wlz	Wet langdurige zorg
X		
Y		
Z	**ZOE**	zelfstandige operationele eenheden
	Zvw	Zorgverzekeringswet

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden